C/2025/4948

13.10.2025

KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY I EUROPEJSKIEGO TRYBUNAŁU OBRACHUNKOWEGO

Roczne sprawozdanie finansowe Europejskiego Funduszu Rozwoju za rok budżetowy 2024

(C/2025/4948)

SPIS TREŚCI

Strona

POŚWIADCZENIE SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO 2

ZASOBY EFR – WYKORZYSTANIE I RACHUNKOWOŚĆ 3

ŚRODKI ZARZĄDZANE PRZEZ KOMISJĘ EUROPEJSKĄ 7

SPRAWOZDANIE FINANSOWE EFR 9

SPRAWOZDANIE FINANSOWE FUNDUSZY POWIERNICZYCH UE SKONSOLIDOWANYCH W RAMACH EFR 51

SPRAWOZDANIE FINANSOWE FUNDUSZU POWIERNICZEGO „BÊKOU" ZA 2024 R. 52

SPRAWOZDANIE FINANSOWE FUNDUSZU POWIERNICZEGO UE DLA AFRYKI ZA 2024 R. 59

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIA FINANSOWE EFR I FUNDUSZY POWIERNICZYCH UNII 66

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI FINANSOWEJ EFR 71

POŚWIADCZENIE SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

Roczne sprawozdanie finansowe Europejskiego Funduszu Rozwoju za rok budżetowy 2024 zostało przygotowane zgodnie z tytułem X rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do 11. Europejskiego Funduszu Rozwoju oraz zasadami, regułami i metodami rachunkowości przedstawionymi w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego.

Oświadczam, że zgodnie z art. 18 rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do 11. Europejskiego Funduszu Rozwoju ponoszę odpowiedzialność za sporządzenie i przedstawienie rocznego sprawozdania finansowego dotyczącego Europejskiego Funduszu Rozwoju.

Urzędnik zatwierdzający oraz Europejski Bank Inwestycyjny przekazali mi wszystkie informacje niezbędne do sporządzenia sprawozdania finansowego prezentującego aktywa i zobowiązania Europejskiego Funduszu Rozwoju oraz wykonanie budżetu, gwarantując ich wiarygodność.

Niniejszym poświadczam, że w oparciu o wyżej wymienione informacje oraz kontrole, które uznałam za niezbędne przed podpisaniem sprawozdania finansowego, mam wystarczającą pewność, że sprawozdanie finansowe prawidłowo i rzetelnie przedstawia sytuację finansową Europejskiego Funduszu Rozwoju we wszystkich istotnych aspektach.

Beatriz SANZ REDRADO

Księgowy

24 czerwca 2025 r.

ZASOBY EFR – WYKORZYSTANIE I RACHUNKOWOŚĆ

1. KONTEKST

Unia Europejska („UE") współpracuje z wieloma krajami rozwijającymi się. Głównym celem tych relacji jest promowanie rozwoju gospodarczego, społecznego i w dziedzinie środowiska, a w szczególności ograniczanie i eliminacja ubóstwa w perspektywie długoterminowej przez zapewnianie państwom-beneficjentom pomocy rozwojowej i pomocy technicznej. Aby to osiągnąć, UE sporządza – wspólnie z krajami partnerskimi – strategie współpracy i uruchamia środki finansowe w celu realizacji tych strategii. Wspomniane środki UE przydzielone na cele współpracy na rzecz rozwoju pochodzą z trzech źródeł:

— z budżetu Unii Europejskiej,

— z Europejskiego Funduszu Rozwoju (EFR), oraz

— z Europejskiego Banku Inwestycyjnego.

EFR nie jest finansowany z budżetu Unii Europejskiej. Powołano go na mocy wewnętrznej umowy przedstawicieli państw członkowskich zgromadzonych w Radzie; zarządza nim specjalny komitet. Komisja Europejska („Komisja") odpowiada za finansową realizację działań prowadzonych przy użyciu zasobów EFR. Instrumentem inwestycyjnym zarządza Europejski Bank Inwestycyjny (EBI).

Na EFR składają się z poszczególne edycje EFR, a każda z edycji ustanawiana jest na okres około pięciu lat i podlega osobnemu rozporządzeniu finansowemu. Wymaga to sporządzenia szczegółowego sprawozdania finansowego. Ponadto sprawozdanie to ma postać skonsolidowaną, aby zapewnić ogólny ogląd sytuacji finansowej w zakresie środków, za które odpowiada Komisja.

Do 2021 r., kiedy 11. EFR wszedł w fazę końcową, ponieważ w dniu 31 grudnia 2020 r. weszła w życie klauzula wygaśnięcia, był on głównym instrumentem umożliwiającym udzielanie pomocy na finansowanie współpracy na rzecz rozwoju dla państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku (AKP) oraz krajów i terytoriów zamorskich (KTZ). Od 2021 r. współpraca UE z państwami AKP i KTZ jest jednak finansowana z budżetu UE.

Na podstawie umowy o partnerstwie AKP–UE ustanowiony został instrument inwestycyjny, który jest zarządzany przez EBI i który wykorzystuje się w celu wspierania rozwoju sektora prywatnego w państwach AKP w drodze finansowania głównie inwestycji prywatnych, choć nie jest to jedyny obszar finansowania. Instrument inwestycyjny został zaprojektowany jako fundusz odnawialny, tak aby spłaty pożyczek mogły być ponownie inwestowane w inne działania. W ten sposób instrument sam się odnawia i jest niezależny finansowo. Ponieważ Komisja nie zarządza instrumentem inwestycyjnym, nie jest on uwzględniony w pierwszej części rocznego sprawozdania finansowego – w sprawozdaniu finansowym EFR ani w związanym z nimi sprawozdaniu z realizacji finansowej. Sprawozdanie finansowe instrumentu inwestycyjnego opracowane przez EBI zostało załączone jako odrębna część rocznego sprawozdania finansowego EFR (część II), aby przedstawić pełen obraz pomocy rozwojowej udzielonej w ramach EFR.

2. W JAKI SPOSÓB FINANSOWANY JEST EFR?

W dniu 2 grudnia 2013 r. Rada przyjęła rozporządzenie (UE, Euratom) nr 1311/2013 ([1]) określające wieloletnie ramy finansowe na lata 2014–2020. Postanowiono wówczas nie umieszczać współpracy geograficznej z państwami AKP w budżecie UE, ale w dalszym ciągu finansować ją przy pomocy istniejącego międzyrządowego EFR.

W przeciwieństwie do budżetu Unii Europejskiej EFR jest funduszem, którego działalność ma charakter wieloletni. W ramach każdego EFR ustanawia się fundusz ogólny mający na celu wdrażanie współpracy na rzecz rozwoju przez okres wynoszący zwykle pięć lat. Ponieważ zasoby są przydzielane na kilkuletnie okresy, mogą one być wykorzystywane przez cały czas trwania EFR. Fakt, że budżety ustala się na okres kilku lat, a nie na jeden rok, podkreślany jest w sprawozdawczości budżetowej, w ramach której wykonanie budżetu EFR mierzy się w stosunku do całości środków finansowych.

([1]) Rozporządzenie Rady (UE, Euratom) nr 1311/2013 z dnia 2 grudnia 2013 r. określające wieloletnie ramy finansowe na lata 2014–2020 (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 884, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1311/oj).

Zasoby EFR pochodzą z doraźnych wkładów państw członkowskich UE. Mniej więcej co pięć lat przedstawiciele państw członkowskich spotykali się na szczeblu międzyrządowym, aby ustalać łączną kwotę, jaka zostanie przyznana na rzecz Funduszu, oraz nadzorować jej wykorzystanie.

Komisja zarządza EFR zgodnie z polityką UE w zakresie współpracy na rzecz rozwoju. W związku z tym, że każde państwo członkowskie ma swoją własną politykę rozwoju i pomocy, realizowaną równocześnie z polityką UE, państwa członkowskie muszą koordynować swoje strategie z polityką UE, aby zapewnić ich komplementarność.

Poza wspomnianym wkładem państwa członkowskie mogą również zawierać umowy o współfinansowaniu lub przekazywać dobrowolne wkłady finansowe na rzecz EFR.

3. DZIAŁANIA EFR PO DNIU 31 GRUDNIA 2020 R.

Komisja pracuje obecnie nad zamknięciem 9. EFR (obowiązującego latach 2000–2007), który obejmował pozostałe salda przeniesione z 8. EFR (obowiązującego w latach 1995–2000) zgodnie z przepisami części 3 rozporządzenia finansowego ([2]) mającego zastosowanie do 9. EFR. Obecnie nadal obowiązuje 8 umów finansowanych w ramach 9. EFR, które zostaną zamknięte w określonych ramach czasowych, co przyczyni się do finalizacji działań i projektów związanych z 9. EFR. Pełne zamknięcie 9. EFR może nastąpić dopiero wówczas, gdy termin obowiązywania wszystkich umów dobiegnie końca oraz gdy zakończone zostaną dotyczące ich oceny i audyty.

Proces zamykania 10. EFR (obowiązującego w latach 2008–2013) przebiega sprawnie, ponieważ zamknięto już 97,35 % umów zawartych w jego ramach. Operacyjne i finansowe zamknięcie pozostałych umów zajmie jednak trochę czasu. Zamknięcie finansowe wymaga rozpoczęcia i zakończenia wszystkich niezbędnych ocen, audytów i procedur odzyskiwania środków.

11. EFR (obowiązujący w latach 2014–2020) wszedł w fazę końcową, ponieważ w dniu 31 grudnia 2020 r. weszła w życie klauzula wygaśnięcia. W klauzuli tej wyznaczono datę graniczną dla zobowiązań, co oznacza że, począwszy od 2021 r. w ramach 11. EFR nie można przyjmować żadnych dalszych decyzji w sprawie finansowania. Realizacja prowadzonych obecnie projektów finansowanych z 11. EFR potrwa jednak do ich ostatecznego zakończenia.

W obecnych wieloletnich ramach finansowych na lata 2021–2027 współpraca UE z państwami AKP jest włączona do Instrumentu Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej – „Globalny wymiar Europy". Podobnie współpraca z KTZ jest obecnie objęta decyzją o stowarzyszeniu zamorskim. Oznacza to, że chociaż do 2021 r. programy EFR były finansowane z dobrowolnych wkładów państw członkowskich UE, od 2021 r. programy rozwojowe będą finansowane z budżetu UE. Oznacza to również, że finansowanie programów rozwojowych podlega zatwierdzeniu przez Parlament Europejski, a transakcje muszą być zgodne z unijnymi rozporządzeniami finansowymi tak samo, jak w przypadku innych programów finansowanych ze środków unijnych.

4. SPRAWOZDAWCZOŚĆ NA KONIEC ROKU

4.1. ROCZNE SPRAWOZDANIE FINANSOWE

Zgodnie z art. 18 ust. 3 rozporządzenia finansowego dotyczącego EFR, sprawozdanie finansowe EFR sporządza się w oparciu o system rachunkowości memoriałowej bazujący na Międzynarodowych Standardach Rachunkowości Sektora Publicznego (MSRSP). Te reguły rachunkowości przyjęte przez księgowego Komisji stosowane są we wszystkich instytucjach i organach UE, co pozwala na wprowadzenie jednolitych zasad zapisów księgowych oraz wyceny i prezentacji sprawozdań finansowych w celu harmonizacji procesu sporządzania sprawozdań finansowych. Reguły rachunkowości UE stosuje się również do EFR, biorąc pod uwagę szczególny charakter jego działań.

([2]) Dz.U. L 83 z 1.4.2003, s. 27.

Sporządzenie rocznego sprawozdania finansowego EFR należy do obowiązków księgowego Komisji, który jest księgowym EFR i gwarantuje, że w rocznym sprawozdaniu finansowym EFR prawidłowo i rzetelnie przedstawiono sytuację finansową EFR.

Roczne sprawozdanie finansowe zostało przedstawione poniżej:

Część I: Środki zarządzane przez Komisję

(i) Sprawozdanie finansowe i informacja dodatkowa – EFR

(ii) Sprawozdanie finansowe funduszy powierniczych UE skonsolidowanych w ramach EFR

(iii) Skonsolidowane sprawozdania finansowe EFR i funduszy powierniczych Unii

(iv) Sprawozdanie z realizacji finansowej EFR

Część II: Sprawozdanie roczne z realizacji – fundusze zarządzane przez EBI

(i) Sprawozdanie finansowe dotyczące instrumentu inwestycyjnego

Część „Sprawozdanie finansowe funduszy powierniczych UE skonsolidowanych w ramach EFR" obejmuje sprawozdanie finansowe dwóch funduszy powierniczych utworzonych w ramach EFR: unijnego funduszu powierniczego „Bêkou" (zob. sekcja „Sprawozdanie finansowe unijnego funduszu powierniczego Bêkou") i funduszu powierniczego UE dla Afryki (zob. sekcja „Sprawozdanie finansowe funduszu powierniczego UE dla Afryki"). Sprawozdania finansowe tych dwóch funduszy powierniczych są przygotowywane pod kierownictwem księgowego Komisji i są przedmiotem kontroli zewnętrznej przeprowadzanej przez audytora z sektora prywatnego. Dane liczbowe dotyczące funduszy powierniczych zawarte w tych rocznych sprawozdaniach finansowych są danymi wstępnymi.

Roczne sprawozdanie finansowe EFR musi zostać przyjęte przez Komisję najpóźniej do dnia 31 lipca roku następującego po dniu bilansowym oraz przedłożone Parlamentowi Europejskiemu i Radzie w celu uzyskania absolutorium.

5. BADANIE I ABSOLUTORIUM

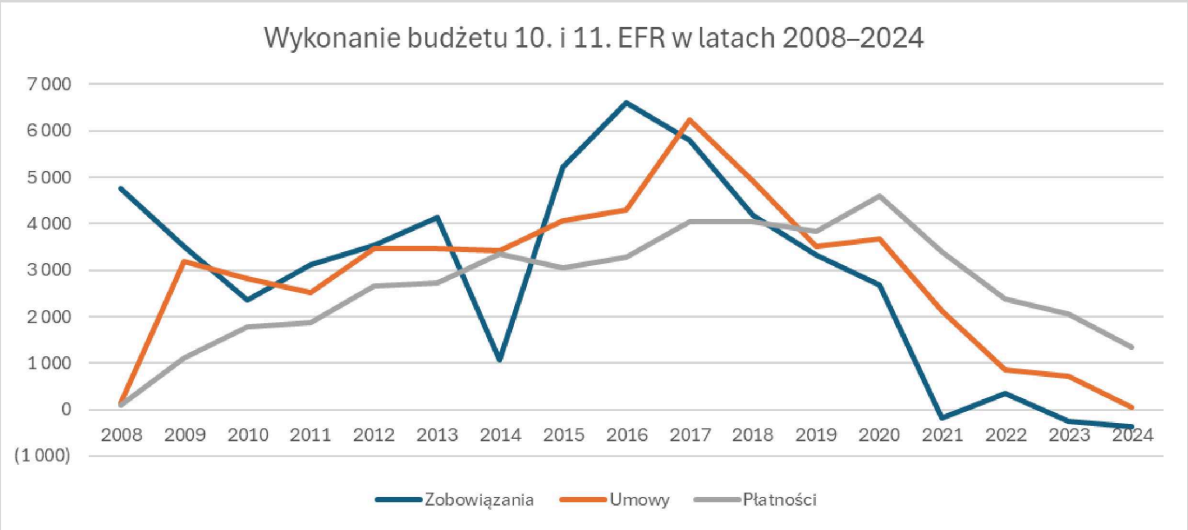
5.1. BADANIE

Roczne sprawozdanie finansowe EFR podlega kontroli przeprowadzanej przez zewnętrznego audytora – Europejski Trybunał Obrachunkowy (zwany dalej „Trybunałem Obrachunkowym") – który sporządza sprawozdanie roczne dla Parlamentu Europejskiego i Rady.

5.2. ABSOLUTORIUM

Ostateczna kontrola ma miejsce w ramach procedury udzielenia absolutorium z realizacji finansowej zasobów EFR za dany rok budżetowy. Po skontrolowaniu i ostatecznym zatwierdzeniu rocznego sprawozdania finansowego Rada wydaje zalecenie, a następnie Parlament Europejski podejmuje decyzję w sprawie udzielenia absolutorium Komisji w związku z realizacją finansową zasobów EFR za dany rok budżetowy. Decyzja ta oparta jest na ocenie sprawozdania finansowego, sprawozdaniu rocznym Trybunału Obrachunkowego (zawierającym formalne poświadczenie wiarygodności) oraz odpowiedziach Komisji na pytania i prośby o udzielenie dodatkowych informacji skierowane do Komisji przez organ udzielający absolutorium.

NAJWAŻNIEJSZE INFORMACJE DOTYCZĄCE REALIZACJI FINANSOWEJ W 2024 R.

* Kwota netto, tylko 10. i 11. EFR.

Wykonanie budżetu

W 2024 r. zaciągnięto indywidualne zobowiązania netto w wysokości 42 mln EUR, zarówno w ramach 10., jak i 11. EFR. W 2024 r. dokonano również płatności netto w wysokości 1 345 mln EUR w ramach 10. i 11. EFR. W 2024 r. łączna kwota płatności brutto w ramach EFR wyniosła 1 405,45 mln EUR, co stanowi 99,68 % wartości docelowej wynoszącej 1 410 mln EUR, o której poinformowano państwa członkowskie.

W 2022 r. Rada, stanowiąc jednomyślnie, wydała decyzję o ponownym wykorzystaniu środków umorzonych z 10. i 11. EFR o wartości 600 mln EUR, aby sfinansować działania podejmowane w związku z kryzysem bezpieczeństwa żywnościowego i wstrząsem gospodarczym w państwach AKP w następstwie prowadzonej przez Rosję wojny napastniczej przeciwko Ukrainie. W 2022 r. Komisja zaciągnęła zobowiązania na wspomnianą kwotę 600 mln EUR i do 2024 r. wypłaciła 392 mln EUR.

Wpływ działalności w sprawozdaniu finansowym

W sprawozdaniu finansowym wpływ wspomnianej powyżej działalności jest najbardziej widoczny w następujących pozycjach:

— płatności zaliczkowe (zob. informacja dodatkowa 2.2): zmniejszyły się o 287 mln EUR głównie w wyniku zamknięcia EFR i wynikającego z tego zmniejszenia się liczby nowych umów. W 2024 r. wartość nowych umów wyniosła 300 mln EUR, w porównaniu z 860 mln EUR w 2023 r.;

— środki pieniężne i ich ekwiwalenty (zob. informacja dodatkowa 2.5): spadek o 190 mln EUR wynikający przede wszystkim ze zmniejszenia wkładów, które pochodzą od darczyńców i których kwota zmniejszyła się z 1 800 mln EUR w 2023 r. do 1 200 mln EUR w 2024 r.;

— bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów (zob. informacja dodatkowa 2.8): spadek o 210 mln EUR wynikający ze zmniejszenia liczby otwartych umów na koniec roku, w przypadku których nie zatwierdzono żadnych zestawień poniesionych wydatków na koniec roku, oraz

— instrumenty pomocy (zob. informacja dodatkowa 3.4): ogólny spadek o 944 mln EUR, głównie w wyniku zmniejszenia kosztów w ramach 11. EFR (1 906 mln EUR w 2023 r. do 1 145 mln EUR w 2024 r.). Tendencja ta jest zgodna ze spadkiem liczby nowych umów podpisywanych od 2021 r.

ŚRODKI ZARZĄDZANE PRZEZ KOMISJĘ EUROPEJSKĄ

SPIS TREŚCI

Strona

SPRAWOZDANIE FINANSOWE EFR 9

BILANS EFR 10

SPRAWOZDANIE Z FINANSOWYCH WYNIKÓW DZIAŁALNOŚCI EFR 11

RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH EFR 11

ZESTAWIENIE ZMIAN W AKTYWACH NETTO EFR 13

BILANS POSZCZEGÓLNYCH EFR 13

SPRAWOZDANIE Z FINANSOWYCH WYNIKÓW DZIAŁALNOŚCI POSZCZEGÓLNYCH EFR 15

ZESTAWIENIE ZMIAN W AKTYWACH NETTO POSZCZEGÓLNYCH EFR 16

INFORMACJA DODATKOWA DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO EFR 19

SPRAWOZDANIE FINANSOWE FUNDUSZY POWIERNICZYCH UE SKONSOLIDOWANYCH W RAMACH EFR 51

SPRAWOZDANIE FINANSOWE FUNDUSZU POWIERNICZEGO „BÊKOU" ZA 2024 R. 52

BILANS 56

SPRAWOZDANIE Z WYNIKÓW FINANSOWYCH 57

RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH 58

SPRAWOZDANIE FINANSOWE FUNDUSZU POWIERNICZEGO UE DLA AFRYKI ZA 2024 R. 59

BILANS 64

SPRAWOZDANIE Z WYNIKÓW FINANSOWYCH 65

RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH 65

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIA FINANSOWE EFR I FUNDUSZY POWIERNICZYCH UNII 66

SKONSOLIDOWANY BILANS 67

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z FINANSOWYCH WYNIKÓW DZIAŁALNOŚCI 68

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH 68

SKONSOLIDOWANE ZESTAWIENIE ZMIAN W AKTYWACH NETTO 70

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI FINANSOWEJ EFR 71

SPRAWOZDANIE FINANSOWE EFR ([3])

([3]) Należy zauważyć, że w związku z zaokrągleniem danych liczbowych do mln EUR może się wydawać, że niektóre dane finansowe w poniższych tabelach nie sumują się.

BILANS EFR

(mln EUR)

	Informacja dodatkowa	31.12.2024	31.12.2023
AKTYWA TRWAŁE			
Aktywa finansowe	2.1	*128*	*87*
Płatności zaliczkowe	2.2	*500*	*574*
Wkłady do funduszu powierniczego	2.3	*188*	*216*
Należności z tytułu transakcji wymiany	2.4	*5*	*5*
		821	**883**
AKTYWA OBROTOWE			
Aktywa finansowe	2.1	*5*	*3*
Płatności zaliczkowe	2.2	*742*	*954*
Należności z tytułu transakcji wymiany i wartości odzyskiwalne z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany	2.4	*37*	*24*
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	2.5	*411*	*601*
		1 194	**1 583**
AKTYWA OGÓŁEM		**2 016**	**2 466**
ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE			
Zobowiązania finansowe	2.6	*(1)*	*(5)*
		(1)	**(5)**
ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE			
Rezerwy	2.6	(2)	(0)
Zobowiązania	2.7	*(256)*	*(391)*
Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów	2.8	*(774)*	*(984)*
		(1 032)	**(1 375)**
ZOBOWIĄZANIA OGÓŁEM		**(1 032)**	**(1 380)**
AKTYWA NETTO		**983**	**1 086**
FUNDUSZE I KAPITAŁY REZERWOWE			
Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) – aktywne EFR	2.9	*55 704*	*54 566*
Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) z zamkniętych EFR, przeniesiony na kolejne okresy	2.9	*2 252*	*2 252*
Wynik ekonomiczny przeniesiony z ubiegłych lat		*(55 733)*	*(53 484)*
Wynik ekonomiczny za rok		*(1 240)*	*(2 249)*
AKTYWA NETTO		**983**	**1 086**

SPRAWOZDANIE Z FINANSOWYCH WYNIKÓW DZIAŁALNOŚCI EFR

(mln EUR)

	Informacja dodatkowa	2024	2023
PRZYCHODY			
Przychody z transakcji innych niż transakcje wymiany			
Odzyskiwanie środków	3.1	*41*	*14*
		41	**14**
Przychody z transakcji wymiany			
Przychody finansowe	3.2	*19*	*9*
Pozostałe przychody	3.2	*71*	*43*
		90	**52**
Przychody ogółem		**131**	**65**
KOSZTY			
Wydatkowane przez inne podmioty	3.3	*(4)*	*(3)*
Instrumenty pomocy	3.4	*(1 237)*	*(2 181)*
Koszty współfinansowania	3.5	*(17)*	*(8)*
Koszty finansowe	3.6	*(3)*	*(7)*
Inne koszty	3.7	*(110)*	*(116)*
Koszty ogółem		**(1 371)**	**(2 315)**
WYNIK EKONOMICZNY ZA ROK		**(1 240)**	**(2 249)**

RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH EFR

(mln EUR)

	Informacja dodatkowa	2024	2023
Wynik ekonomiczny za rok		*(1 240)*	*(2 249)*
Działalność operacyjna			
Podwyższenie kapitału – wkłady (netto)		*1 138*	*1 630*
(Zwiększenie)/zmniejszenie wkładów do funduszy powierniczych		*28*	*37*
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu płatności zaliczkowych		*287*	*356*
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu należności z tytułu transakcji wymiany i stanu wartości odzyskiwalnych z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany		*(12)*	*4*
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu rezerw		*0*	*2*
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu zobowiązań finansowych		*(2)*	*(3)*
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu zobowiązań		*(136)*	*(35)*
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów i przychodów przyszłych okresów		*(210)*	*(148)*

(mln EUR)

	Informacja dodatkowa	2024	2023
Działalność inwestycyjna			
(Zwiększenie)/zmniejszenie aktywów finansowych niebędących instrumentami pochodnymi wycenianych według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt		*(42)*	*(20)*
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE NETTO		**(190)**	**(426)**
Zwiększenie/(zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów		*(190)*	*(426)*
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek roku	2.5	*601*	*1 027*
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec roku	2.5	*411*	*601*

ZESTAWIENIE ZMIAN W AKTYWACH NETTO EFR

(mln EUR)

	Kapitał – aktywne EFR (A)	Kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania) – aktywne EFR (B)	Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) – aktywne EFR (C) = (A)-(B)	Skumulowane kapitały rezerwowe (D)	Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) z zamkniętych EFR, przeniesiony na kolejne okresy (E)	Aktywa netto ogółem (C)+(D) +(E)
STAN NA 31.12.2022	**72 955**	**7 855**	**65 100**	**(65 647)**	**2 252**	**1 705**
Podwyższenie kapitału – wkłady	*(185)*	*(1 815)*	*1 630*	–	–	*1 630*
Zamknięcie 8. EFR	*(12 164)*		*(12 164)*	*12 164*		–
Wynik ekonomiczny za rok	–	–	–	*(2 249)*	–	*(2 249)*
STAN NA 31.12.2023	**60 607**	**6 040**	**54 566**	**(55 732)**	**2 252**	**1 086**
Podwyższenie kapitału – wkłady	*(62)*	*(1 200)*	*1 138*	–	–	*1 138*
Wynik ekonomiczny za rok	–	–	–	*(1 240)*	–	*(1 240)*
STAN NA 31.12.2024	**60 544**	**4 840**	**55 704**	**(56 973)**	**2 252**	**983**

BILANS POSZCZEGÓLNYCH EFR

(mln EUR)

		31.12.2024				31.12.2023			
	Informacja dodatkowa	9. EFR	10. EFR	11. EFR	Ogółem	9. EFR	10. EFR	11. EFR	Ogółem
AKTYWA TRWAŁE									
Aktywa finansowe	2.1	–	*14*	*114*	*128*	–	*14*	*73*	*87*
Płatności zaliczkowe	2.2	–	*418*	*82*	*500*	–	*447*	*127*	*574*
Wkłady do funduszu powierniczego	2.3	*31*	*9*	*148*	*188*	*31*	*9*	*176*	*216*
Należności z tytułu transakcji wymiany		–	–	*5*	*5*	–	–	*5*	*5*
		31	**441**	**349**	**821**	**31**	**470**	**381**	**883**
AKTYWA OBROTOWE									
Aktywa finansowe	2.1	–	–	*5*	*5*	–	–	*3*	*3*
Płatności zaliczkowe	2.2	*6*	*81*	*655*	*742*	*5*	*113*	*835*	*954*

(mln EUR)

		31.12.2024				31.12.2023			
	Informacja dodatkowa	9. EFR	10. EFR	11. EFR	Ogółem	9. EFR	10. EFR	11. EFR	Ogółem
Należności z tytułu transakcji wymiany i wartości odzyskiwalne z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany	2.4	–	*21*	*16*	*37*	–	*10*	*14*	*24*
Rachunki między EFR		*(207)*	*227*	*(20)*	–	*(200)*	*426*	*(226)*	–
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	2.5	–	–	*411*	*411*	–	–	*601*	*601*
		(201)	**329**	**1 067**	**1 194**	**(195)**	**549**	**1 229**	**1 583**
AKTYWA OGÓŁEM		**(170)**	**770**	**1 415**	**2 016**	**(163)**	**1 020**	**1 610**	**2 466**
ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE									
Zobowiązania finansowe	2.6	–	–	*(1)*	*(1)*	–	–	*(5)*	*(5)*
		–	–	**(1)**	**(1)**	–	–	**(5)**	**(5)**
ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE					–				
Rezerwy	2.6	–	–	*(2)*	*(2)*	–	–	*(0)*	*(0)*
Zobowiązania	2.7	–	*(25)*	*(230)*	*(256)*	–	*(63)*	*(328)*	*(391)*
Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów	2.8	–	*(71)*	*(703)*	*(774)*	–	*(129)*	*(855)*	*(984)*
		–	**(96)**	**(935)**	**(1 032)**	–	**(192)**	**(1 183)**	**(1 375)**
ZOBOWIĄZANIA OGÓŁEM		–	**(96)**	**(936)**	**(1 032)**	–	**(192)**	**(1 188)**	**(1 380)**
					–				
AKTYWA NETTO		**(170)**	**674**	**479**	**983**	**(163)**	**827**	**422**	**1 086**
Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) – aktywne EFR	2.9	*10 435*	*20 819*	*24 449*	*55 704*	*10 442*	*20 834*	*23 290*	*54 566*
Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) z zamkniętych EFR, przeniesiony na kolejne okresy	2.9	*2 252*	–	–	*2 252*	*2 252*	–	–	*2 252*

(mln EUR)

		31.12.2024				31.12.2023			
	Informacja dodatkowa	9. EFR	10. EFR	11. EFR	Ogółem	9. EFR	10. EFR	11. EFR	Ogółem
Przesunięcia kapitału wniesionego (zgodnie z wezwaniem) między aktywnymi EFR	2.9	*(510)*	*(187)*	*696*	–	*(509)*	*(120)*	*628*	-
Wynik ekonomiczny przeniesiony z ubiegłych lat		*(12 348)*	*(19 887)*	*(23 497)*	*(55 733)*	*(12 350)*	*(19 607)*	*(21 527)*	*(53 484)*
Wynik ekonomiczny za rok		–	*(72)*	*(1 169)*	*(1 240)*	*1*	*(280)*	*(1 970)*	*(2 249)*
AKTYWA NETTO		**(170)**	**674**	**479**	**983**	**(163)**	**827**	**422**	**1 086**

SPRAWOZDANIE Z FINANSOWYCH WYNIKÓW DZIAŁALNOŚCI POSZCZEGÓLNYCH EFR

(mln EUR)

		2024				2023			
	Informacja dodatkowa	9. EFR	10. EFR	11. EFR	Ogółem	9. EFR	10. EFR	11. EFR	Ogółem
PRZYCHODY									
Przychody z transakcji innych niż transakcje wymiany									
Odzyskiwanie środków	3.1	*1*	*28*	*12*	*41*	–	*2*	*12*	*14*
		1	**28**	**12**	**41**	–	**2**	**12**	**14**
Przychody z transakcji wymiany									
Przychody finansowe	3.2	–	*1*	*18*	*19*	–	*(1)*	*10*	*9*
Pozostałe przychody	3.2	*2*	*4*	*65*	*71*	*2*	*4*	*37*	*43*
		2	**5**	**83**	**90**	**2**	**4**	**46**	**52**
Przychody ogółem		**3**	**33**	**95**	**131**	**2**	**5**	**58**	**65**

(mln EUR)

	Informacja dodatkowa	2024				2023			
		9. EFR	10. EFR	11. EFR	Ogółem	9. EFR	10. EFR	11. EFR	Ogółem
KOSZTY									
Wydatkowane przez inne podmioty	3.3	–	–	*(4)*	*(4)*	–	–	*(3)*	*(3)*
Instrumenty pomocy	3.4	*(2)*	*(90)*	*(1 145)*	*(1 237)*	*1*	*(276)*	*(1 906)*	*(2 181)*
Koszty współfinansowania	3.5	–	*(12)*	*(5)*	*(17)*	–	–	*(8)*	*(8)*
Koszty finansowe	3.6	–	*5*	*(9)*	*(3)*	*1*	*(2)*	*(6)*	*(7)*
Inne koszty	3.7	*(2)*	*(7)*	*(101)*	*(110)*	*(3)*	*(8)*	*(106)*	*(116)*
Koszty ogółem		**(3)**	**(104)**	**(1 264)**	**(1 371)**	**(1)**	**(286)**	**(2 028)**	**(2 315)**
WYNIK EKONOMICZNY ZA ROK		–	**(72)**	**(1 169)**	**(1 240)**	**1**	**(280)**	**(1 970)**	**(2 249)**

ZESTAWIENIE ZMIAN W AKTYWACH NETTO POSZCZEGÓLNYCH EFR

(mln EUR)

9. EFR	Kapitał – aktywne EFR (A)	Kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania) – aktywne EFR (B)	Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) – aktywne EFR (C) = (A)-(B)	Skumulowane kapitały rezerwowe (D)	Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) z zamkniętych EFR, przeniesiony na kolejne okresy (E)	Przesunięcia kapitału wniesionego (zgodnie z wezwaniem) między aktywnymi EFR (F)	Aktywa netto ogółem (C)+(D)+(E) +(F)
STAN NA 31.12.2022	**10 464**	**15**	**10 450**	**(14 416)**	**1 625**	**2 010**	**(331)**
Przesunięcia do/z 10. EFR	–	*(15)*	*15*	–	–	–	*15*
Przesunięcia do/z 10. i 11. EFR	–	–	–	–	–	*(4)*	*(4)*
Zwroty dla państw członkowskich	*(22)*	–	*(22)*	–	–	–	*(22)*
Zamknięcie 8. EFR	–	–	–	*2 066*	*627*	*(2 514)*	*179*
Wynik ekonomiczny za rok	–	–	–	*1*	–	–	*1*
STAN NA 31.12.2023	**10 442**	–	**10 442**	**(12 348)**	**2 252**	**(509)**	**(163)**
Podwyższenie kapitału – wkłady	–	–	–	–	–	–	–
Przesunięcia do/z 10. i 11. EFR	–	–	–	–	–	*(1)*	*(1)*
Zwroty dla państw członkowskich	*(6)*	–	*(6)*	–	–	–	*(6)*

(mln EUR)

9. EFR	Kapitał – aktywne EFR (A)	Kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania) – aktywne EFR (B)	Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) – aktywne EFR (C) = (A)-(B)	Skumulowane kapitały rezerwowe (D)	Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) z zamkniętych EFR, przeniesiony na kolejne okresy (E)	Przesunięcia kapitału wniesionego (zgodnie z wezwaniem) między aktywnymi EFR (F)	Aktywa netto ogółem (C)+(D)+(E)+(F)
Wynik ekonomiczny za rok	–	–	–		–	–	
STAN NA 31.12.2024	**10 435**	**1**	**10 435**	**(12 348)**	**2 252**	**(510)**	**(170)**

(mln EUR)

10. EFR	Kapitał – aktywne EFR (A)	Kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania) – aktywne EFR (B)	Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) – aktywne EFR (C) = (A)-(B)	Skumulowane kapitały rezerwowe (D)	Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) z zamkniętych EFR, przeniesiony na kolejne okresy (E)	Przesunięcia kapitału wniesionego (zgodnie z wezwaniem) między aktywnymi EFR (F)	Aktywa netto ogółem (C)+(D)+(E)+(F)
STAN NA 31.12.2022	**20 960**	**–**	**20 960**	**(19 606)**	**–**	**(38)**	**1 315**
Przesunięcia do/z 8. i 9. EFR	–	–	–	–	–	*6*	*6*
Przesunięcia do/z 11. EFR	–	–	–	–	–	*(87)*	*(87)*
Zwroty dla państw członkowskich	*(126)*	–	*(126)*	–	–	–	*(126)*
Wynik ekonomiczny za rok	–	–	–	*(280)*	–	–	*(280)*
STAN NA 31.12.2023	**20 834**	**–**	**20 834**	**(19 886)**	**–**	**(120)**	**827**
Przesunięcia do/z 8. i 9. EFR	–	–	–		–	*1*	*1*
Przesunięcia do/z 11. EFR	–	–	–		–	*(68)*	*(68)*
Zwroty dla państw członkowskich	*(15)*	–	*(15)*		–	–	*(15)*
Wynik ekonomiczny za rok	–	–	–	*(72)*	–	–	*(72)*
STAN NA 31.12.2024	**20 819**	**–**	**20 819**	**(19 959)**	**–**	**(187)**	**674**

(mln EUR)

11. EFR	Kapitał – aktywne EFR (A)	Kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania) – aktywne EFR (B)	Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) – aktywne EFR (C) = (A)-(B)	Skumulowane kapitały rezerwowe (D)	Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) z zamkniętych EFR, przeniesiony na kolejne okresy (E)	Przesunięcia kapitału wniesionego (zgodnie z wezwaniem) między aktywnymi EFR (F)	Aktywa netto ogółem (C)+(D) +(E)+(F)
STAN NA 31.12.2022	**29 367**	**7 840**	**21 527**	**(21 528)**	–	**541**	**541**
Podwyższenie kapitału – wkłady	–	*(1 800)*	*1 800*	–	–	*87*	*1 887*
Zwroty dla państw członkowskich	*(36)*	–	*(36)*	–	–	–	*(36)*
Wynik ekonomiczny za rok	–	–	–	*(1 970)*	–	–	*(1 970)*
STAN NA 31.12.2023	**29 331**	**6 040**	**23 290**	**(23 498)**	–	**628**	**422**
Podwyższenie kapitału – wkłady	–	*(1 200)*	*1 200*	–	–	*68*	*1 268*
Zwroty dla państw członkowskich	*(41)*	–	*(41)*	–	–	–	*(41)*
Wynik ekonomiczny za rok	–	–	–	*(1 169)*	–	–	*(1 169)*
STAN NA 31.12.2024	**29 290**	**4 840**	**24 449**	**(24 667)**	–	**696**	**479**

INFORMACJA DODATKOWA DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO EFR ([4])

([4]) Należy zauważyć, że w związku z zaokrągleniem danych liczbowych do mln EUR może się wydawać, że niektóre dane finansowe w tabelach nie sumują się.

1. ISTOTNE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

1.1. ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Celem sprawozdania finansowego jest dostarczenie przydatnych dla szerokiego kręgu zainteresowanych podmiotów informacji o sytuacji finansowej, wynikach i przepływach pieniężnych danej jednostki.

Ogólne założenia (lub zasady rachunkowości), których należy przestrzegać przy sporządzaniu sprawozdania finansowego, są określone w regule rachunkowości UE nr 1 („sprawozdania finansowe") i są identyczne z zasadami opisanymi w MSRSP nr 1; obejmują one: rzetelną prezentację, zasadę memoriału, założenie kontynuowania działalności, ciągłość prezentacji, istotność, agregowanie, kompensowanie i porównywalność informacji. Cechy jakościowe sprawozdawczości finansowej to przydatność, wierne odzwierciedlenie (wiarygodność), zrozumiałość, aktualność, porównywalność i sprawdzalność.

1.2. PODSTAWA SPORZĄDZENIA SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

1.2.1. *Okres sprawozdawczy*

Sprawozdanie finansowe prezentowane jest w ujęciu rocznym. Rok obrachunkowy rozpoczyna się dnia 1 stycznia, a kończy dnia 31 grudnia.

1.2.2. *Waluta i zasady przeliczania*

Roczne sprawozdanie finansowe prezentowane jest w euro, przy czym euro jest walutą funkcjonalną UE. Transakcje w walutach obcych przelicza się na euro według kursu walutowego obowiązującego w dniu transakcji. Dodatnie i ujemne różnice kursowe wynikające z rozliczenia transakcji w walutach obcych oraz z ponownego przeliczenia według kursów wymiany obowiązujących na koniec roku pieniężnych składników aktywów i zobowiązań denominowanych w walutach obcych ujmuje się w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności. Inne metody przeliczania stosuje się w przypadku rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych i prawnych, które zachowują wartość w euro według kursu na dzień zakupu.

Stan na koniec roku aktywów i zobowiązań pieniężnych denominowanych w walutach obcych przelicza się na euro według poniższych kursów wymiany Europejskiego Banku Centralnego obowiązujących na dzień 31 grudnia:

Kurs wymiany EUR

Waluta	31.12.2024	31.12.2023		Waluta	31.12.2024	31.12.2023
BGN	**1,9558**	1,9558		**PLN**	**4,275**	4,3395
CZK	**25,185**	24,724		**RON**	**4,9743**	4,9756
DKK	**7,4578**	7,4529		**SEK**	**11,459**	11,096
GBP	**0,82918**	0,86905		**CHF**	**0,9412**	0,926
NOK	**11,795**	11,2405		**JPY**	**163,06**	156,33
HUF	**411,35**	382,8		**USD**	**1,0389**	1,105

1.2.3. *Wykorzystanie szacunków*

Zgodnie z MSRSP i ogólnie przyjętymi zasadami rachunkowości kwoty wykazane w sprawozdaniu finansowym muszą opierać się na szacunkach i założeniach kierownictwa, których podstawą są możliwie jak najbardziej wiarygodne dostępne informacje. Istotne szacunki dotyczą m.in.: kwot zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych, ryzyka finansowego związanego z należnościami oraz kwotami ujawnionymi w informacjach dodatkowych dotyczących instrumentów finansowych, odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie oraz zobowiązań z tytułu umów gwarancji finansowych, przychodów przyszłych okresów i biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów, rezerw, stopnia utraty wartości w przypadku wartości niematerialnych i prawnych, rzeczowych aktywów trwałych, możliwej do uzyskania wartości netto zapasów, aktywów i zobowiązań warunkowych. Rzeczywiste wyniki mogą nie pokrywać się z szacunkami.

Racjonalne oszacowanie stanowi istotną część przygotowania sprawozdań finansowych i nie podważa ich wiarygodności. Dana wartość szacunkowa może zostać zweryfikowana, jeśli zmienią się okoliczności będące podstawą dokonanych szacunków lub w wyniku pozyskania nowych informacji czy zdobycia większego doświadczenia. Weryfikacja wartości szacunkowych z założenia nie odnosi się do poprzednich okresów, jak też nie stanowi korekty błędu. Skutek zmiany danej wartości szacunkowej ujmuje się w nadwyżce lub deficycie w okresach, w których zmiana staje się znana.

1.2.4. *Stosowanie nowych i zmienionych reguł rachunkowości Unii Europejskiej*

Nowe reguły rachunkowości UE mają zastosowanie w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2024 r. lub później.

Brak jest nowych reguł rachunkowości Unii Europejskiej dotyczących okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2024 r. lub później.

Nowe reguły rachunkowości UE przyjęte, lecz jeszcze nie obowiązujące w dniu 31 grudnia 2024 r.

W 2024 r. nie przyjęto żadnych nowych reguł rachunkowości UE.

1.3. **BILANS**

1.3.1. *Aktywa finansowe*

Klasyfikacja w momencie początkowego ujęcia.

Klasyfikacja instrumentów finansowych ustalana jest w momencie początkowego ujęcia. W oparciu o model zarządzania i charakterystykę przepływów pieniężnych wynikających z umowy aktywa finansowe klasyfikuje się do następujących trzech kategorii: aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie, aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez aktywa netto/kapitał własny lub aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt.

(i) *Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie*

Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie to aktywa finansowe niebędące instrumentem pochodnym, które spełniają dwa warunki: 1) jednostka posiada je, aby uzyskać przepływy pieniężne wynikające z umowy; 2) w określonych terminach istnieją przepływy pieniężne wynikające z umowy, które są jedynie spłatą kwoty głównej oraz odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty.

Kategoria ta obejmuje:

— środki pieniężne i ich ekwiwalenty;

— pożyczki (w tym depozyty terminowe o pierwotnym terminie zapadalności powyżej trzech miesięcy);

— należności z tytułu transakcji wymiany

Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie zalicza się do aktywów obrotowych, z wyjątkiem tych, których termin zapadalności przekracza 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego.

(ii) *Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez aktywa netto/kapitał własny*

Te aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi obejmują przepływy pieniężne wynikające z umowy, które są jedynie spłatą kwoty głównej oraz odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty. Ponadto model zarządzania polega na utrzymywaniu aktywów finansowych zarówno w celu zebrania przepływów pieniężnych wynikających z umowy, jak i w celu sprzedaży aktywów finansowych.

Należące do tej kategorii aktywa uznaje się za aktywa obrotowe, jeżeli przewiduje się ich zbycie w ciągu 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego.

Na 31 grudnia 2024 r. jednostka nie posiada takich aktywów.

(iii) *Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt;*

Jednostka klasyfikuje instrumenty pochodne i inwestycje kapitałowe jako aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt, ponieważ przepływy pieniężne wynikające z umowy nie stanowią jedynie spłaty kwoty głównej oraz odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty.

Ponadto jako aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt jednostka klasyfikuje posiadane przez siebie dłużne papiery wartościowe, ponieważ portfele dłużnych papierów wartościowych są zarządzane i wyceniane na podstawie wartości godziwej portfela.

Należące do tej kategorii aktywa uznaje się za aktywa obrotowe, jeżeli przewiduje się ich zbycie w ciągu 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego.

Początkowe ujęcie i wycena

Zakup aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt ujmuje się na dzień transakcji, tj. dzień, w którym jednostka zobowiązała się kupić składnik aktywów. Ekwiwalenty środków pieniężnych i pożyczki ujmuje się w dniu zdeponowania środków pieniężnych w instytucji finansowej lub przekazania ich pożyczkobiorcom.

Aktywa finansowe są początkowo wyceniane według wartości godziwej. W przypadku wszystkich aktywów finansowych niewycenianych według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt koszty transakcji dodaje się do wartości godziwej przy początkowym ujęciu. W przypadku aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt koszty transakcji ujmuje się jako koszty w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności.

Wartość godziwa składnika aktywów finansowych w momencie jego początkowego ujęcia jest zazwyczaj ceną transakcyjną, chyba że transakcja nie została zawarta na warunkach rynkowych, tj. bez wynagrodzenia lub za nominalnym wynagrodzeniem do celów polityki publicznej. W takim przypadku różnica pomiędzy wartością godziwą instrumentu finansowego a ceną transakcyjną jest składnikiem niestanowiącym transakcji wymiany, który ujmuje się jako koszt w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności. W takim przypadku wartość godziwa składnika aktywów finansowych jest wyprowadzana z bieżących transakcji rynkowych w odniesieniu do instrumentu bezpośrednio równoważnego. Jeśli dla danego instrumentu nie ma aktywnego rynku, wartość godziwą uzyskuje się z techniki wyceny, która wykorzystuje dostępne dane z rynków możliwych do obserwowania.

Późniejsza wycena

Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie są następnie wyceniane według zamortyzowanego kosztu w oparciu o metodę efektywnej stopy procentowej.

Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt wycenia się następnie według wartości godziwej. Zyski i straty wynikające ze zmiany wartości godziwej (w tym te wynikające z przeliczeń walutowych oraz wszelkich uzyskanych odsetek) ujmuje się w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności w okresie, w którym powstały.

Wartość godziwa przy późniejszej wycenie

Wartość godziwą inwestycji notowanych na aktywnych rynkach ustala się w oparciu o bieżące oferowane ceny zakupu. W przypadku składników aktywów finansowych, dla których nie ma aktywnego rynku (oraz w przypadku nienotowanych papierów wartościowych i instrumentów pochodnych będących przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym) UE określa wartość godziwą w oparciu o techniki wyceny. Obejmują one wykorzystanie niedawnych transakcji na warunkach rynkowych, odniesienie do innych analogicznych instrumentów, analizę zdyskontowanych przepływów pieniężnych, modele wyceny opcji oraz inne metody wyceny powszechnie stosowane przez uczestników rynku.

Inwestycje w fundusze *venture capital*, które nie są notowane na aktywnym rynku, wycenia się według przypisanej wartości aktywów netto, którą uznaje się za równą ich wartości godziwej.

Utrata wartości aktywów finansowych

UE ujmuje i wycenia stratę z tytułu utraty wartości w odniesieniu do oczekiwanych strat kredytowych na aktywach finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu i według wartości godziwej przez aktywa netto/kapitał własny.

Oczekiwane straty kredytowe to wartość bieżąca różnicy między przepływami pieniężnymi wynikającymi z umowy a przepływami pieniężnymi, które UE spodziewa się uzyskać. Oczekiwane straty kredytowe uwzględniają racjonalne i możliwe do udokumentowania informacje, które są dostępne bez nadmiernych kosztów lub starań na dzień sprawozdawczy.

W przypadku aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie wartość bilansowa składnika aktywów jest zmniejszana o kwotę straty z tytułu utraty wartości, która jest ujmowana w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności. Jeżeli w kolejnym okresie kwota straty z tytułu utraty wartości ulegnie zmniejszeniu, w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności dokonuje się odwrócenia uprzednio ujętego odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości.

a) *Należności*

Jednostka wycenia stratę z tytułu utraty wartości w kwocie oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia, stosując praktyczne rozwiązania (np. macierz rezerw).

b) *Środki pieniężne i ich ekwiwalenty*

Jednostka przechowuje środki pieniężne i ich ekwiwalenty na bieżących rachunkach bankowych oraz w depozytach terminowych do 3 miesięcy. Środki pieniężne przechowuje się w bankach o bardzo wysokim ratingu kredytowym, a więc o bardzo niskim prawdopodobieństwie niewykonania zobowiązania. Ze względu na krótki czas trwania i niskie prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania oczekiwane straty kredytowe na środkach pieniężnych i ich ekwiwalentach są znikome. W związku z tym w odniesieniu do ekwiwalentów środków pieniężnych nie dokonuje się odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości.

c) *Pożyczki*

Oczekiwane straty kredytowe mierzy się za pomocą trójstopniowego modelu, który uwzględnia ważone prawdopodobieństwem zdarzenia niewykonania zobowiązania w okresie życia składnika aktywów finansowych oraz zmiany ryzyka kredytowego od momentu powstania składnika aktywów finansowych. W przypadku pożyczek moment powstania odpowiada dacie nieodwołalnego udzielenia zobowiązania do udzielenia pożyczki.

Jeżeli od momentu powstania nie nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego („etap 1"), strata z tytułu utraty wartości odpowiada oczekiwanym stratom kredytowym z tytułu możliwych zdarzeń niewykonania zobowiązania w ciągu najbliższych 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego („12-miesięczne oczekiwane straty kredytowe"). Jeżeli od momentu powstania ryzyko kredytowe znacznie wzrosło („etap 2") lub istnieją obiektywne dowody na utratę wartości ze względu na ryzyko kredytowe („etap 3"), strata z tytułu utraty wartości odpowiada oczekiwanym stratom kredytowym z tytułu możliwych zdarzeń niewykonania zobowiązania w ciągu całego okresu życia składnika aktywów finansowych („oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia").

Usunięcie z bilansu

Instrumenty finansowe usuwa się z ksiąg w przypadku wygaśnięcia praw do otrzymywania przepływów pieniężnych z inwestycji lub w przypadku, gdy jednostka przeniosła zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z prawem własności na inny podmiot. Sprzedaż aktywów finansowych przez nadwyżkę lub deficyt ujmuje się na dzień transakcji.

1.3.2. *Płatności zaliczkowe*

Zaliczkowanie jest formą płatności z wyprzedzeniem na rzecz beneficjenta, mającą na celu zapewnienie płynności. Może być ono rozbite na szereg płatności w okresie wskazanym w danej umowie, decyzji, porozumieniu lub akcie podstawowym. Płatność lub zaliczka musi zostać wykorzystana na cele, na które była przeznaczona, w okresie wskazanym w umowie lub podlega zwrotowi. Jeżeli beneficjenci nie poniosą wydatków kwalifikowalnych, mają obowiązek zwrócić przyznaną zaliczkę jednostce. Ponieważ zatem jednostka zachowuje kontrolę nad płatnościami zaliczkowymi i jest upoważniona do otrzymania zwrotu z tytułu części niekwalifikowalnej, kwotę ujmuje się jako składnik aktywów.

Płatności zaliczkowe początkowo ujmuje się w bilansie w momencie przekazania środków pieniężnych odbiorcy. Wycenia się je w kwocie przekazanej zapłaty. W kolejnych okresach płatności zaliczkowe są wyceniane w kwocie początkowo ujętej w bilansie pomniejszonej o koszty kwalifikowalne (w tym w stosownych przypadkach kwoty szacunkowe) poniesione w danym okresie.

1.3.3. *Należności i wartości odzyskiwalne*

W zasadach rachunkowości UE ustanowiono wymóg odrębnej prezentacji transakcji wymiany i transakcji innych niż transakcje wymiany. Aby odróżnić te dwie kategorie, pojęcie „należności" zastrzega się do transakcji wymiany, natomiast w odniesieniu do transakcji innych niż transakcje wymiany, tj. transakcji, w ramach których UE otrzymuje wartości od innej jednostki, nie przekazując bezpośrednio w zamian wartości zbliżonej, stosuje się termin „wartości odzyskiwalne" (np. wartości odzyskiwalne od państw członkowskich związane z zasobami własnymi).

Należności z tytułu transakcji wymiany spełniają kryteria definicji instrumentów finansowych. Jednostka klasyfikuje je jako aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu i odpowiednio je wycenia.

Wartości odzyskiwalne z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany ujmuje się w wartości godziwej w dniu nabycia pomniejszonej o odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości. Odpisu z tytułu utraty wartości dokonuje się, gdy istnieją obiektywne dowody wskazujące na to, że jednostka nie będzie w stanie odzyskać wszystkich wartości odzyskiwalnych na pierwotnie ustalonych warunkach. Kwota odpisu aktualizującego stanowi różnicę między wartością bilansową składnika aktywów a jego wartością odzyskiwalną. Kwota odpisu ujmowana jest w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności.

1.3.4. *Środki pieniężne i ich ekwiwalenty*

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty są aktywami finansowymi wycenianymi według zamortyzowanego kosztu, które obejmują środki pieniężne w kasie, depozyty bankowe płatne na żądanie lub w krótkim terminie i inne krótkoterminowe wysoce płynne inwestycje o pierwotnym terminie zapadalności do trzech miesięcy.

1.3.5. *Zobowiązania*

Zobowiązania obejmują zarówno kwoty związane z transakcjami wymiany takimi jak zakup towarów i usług, jak i z transakcjami innymi niż transakcje wymiany np. z zestawieniami poniesionych wydatków od beneficjentów, dotacjami lub innymi formami finansowania przez UE lub otrzymanymi płatnościami zaliczkowymi (zob. informacja dodatkowa **1.4.1**).

Jeżeli beneficjentom udziela się dotacji lub innego finansowania, zestawienia poniesionych wydatków ujmowane są jako zobowiązania w kwocie roszczenia w momencie otrzymania zestawienia poniesionych wydatków. Po weryfikacji i zatwierdzeniu kosztów kwalifikowalnych zobowiązania wycenia się w wysokości zatwierdzonej i kwalifikowalnej kwoty.

Zobowiązania z tytułu zakupu towarów i usług ujmowane są w momencie otrzymania faktury w wysokości kwoty początkowej. Powiązane koszty ujmowane są w momencie realizacji dostaw i usług i ich akceptacji przez jednostkę.

1.3.6. *Zobowiązania finansowe*

Zobowiązania finansowe są klasyfikowane jako zobowiązania finansowe ujmowane w zamortyzowanym koszcie, zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt lub jako zobowiązania z tytułu umów gwarancji finansowej.

Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu są początkowo wyceniane według wartości godziwej, z uwzględnieniem poniesionych kosztów transakcji, a następnie ujmowane w zamortyzowanym koszcie w oparciu o metodę efektywnej stopy procentowej. Usuwa się je ze sprawozdania z sytuacji finansowej wyłącznie wtedy, gdy obowiązek został wypełniony, zaniechany, anulowany lub wygasł.

Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt obejmują instrumenty pochodne, jeśli ich wartość godziwa jest ujemna. Jeśli zgodnie z umową gwarancji jednostka jest zobowiązana do dokonania płatności w odpowiedzi na zmiany cen instrumentów finansowych lub kursów wymiany walut obcych, umowa gwarancji jest instrumentem pochodnym. Zobowiązania te są księgowane w taki sam sposób jak aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt.

Jednostka ujmuje zobowiązanie z tytułu umowy gwarancji finansowej, gdy zawiera umowę zobowiązującą do dokonania określonych płatności rekompensujących posiadaczowi gwarancji stratę, jaką poniesie on z powodu niedokonania przez określonego dłużnika płatności w przypadającym terminie zgodnie z pierwotnymi lub zmienionymi warunkami instrumentu dłużnego. Zobowiązania z tytułu umowy gwarancji finansowej ujmuje się początkowo według wartości godziwej.

Późniejsza wycena zależy od kształtowania się ekspozycji na ryzyko kredytowe z tytułu gwarancji finansowej. Jeżeli nie występuje znaczny wzrost ryzyka kredytowego („etap 1"), zobowiązania z tytułu gwarancji finansowej wycenia się według wyższej z dwóch wartości: 12-miesięcznych oczekiwanych strat kredytowych lub początkowo ujętej kwoty pomniejszonej w odpowiednich przypadkach o skumulowaną amortyzację. Jeżeli występuje znaczny wzrost ryzyka kredytowego („etap 2"), zobowiązania z tytułu gwarancji finansowej wycenia się według wyższej z dwóch wartości: oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia lub początkowo ujętej kwoty pomniejszonej w odpowiednich przypadkach o skumulowaną amortyzację.

Zobowiązania finansowe klasyfikuje się jako zobowiązania długoterminowe, z wyjątkiem składników, których termin wymagalności przypada w terminie krótszym niż 12 miesięcy od dnia bilansowego. Umowy gwarancji finansowej zalicza się do zobowiązań krótkoterminowych, z wyjątkiem sytuacji, gdy jednostka posiada bezwarunkowe prawo do odroczenia spłaty zobowiązania o co najmniej dwanaście miesięcy od dnia sprawozdawczego.

1.3.7. *Rozliczenia międzyokresowe kosztów i przychodów*

Transakcje i zdarzenia ujmuje się w sprawozdaniu finansowym w okresie, do którego się one odnoszą. Na koniec roku, w przypadku gdy faktura nie została jeszcze wystawiona, a usługa lub dostawa została zrealizowana przez jednostkę, lub w przypadku istnienia porozumienia umownego (np. przez odniesienie do umowy), w sprawozdaniu finansowym ujmuje się naliczone przychody. Ponadto na koniec roku, w przypadku gdy faktura została wystawiona, ale usługi lub dostawy nie zostały jeszcze zrealizowane, przychody uznaje się za przychody przyszłych okresów i ujmuje w kolejnym okresie obrachunkowym.

Również koszty ujmuje się w okresie, do którego się odnoszą. Na koniec okresu obrachunkowego bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów są ujmowane w oparciu o szacowaną kwotę zobowiązań do przeniesienia przypadających na dany okres. Obliczenia biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów dokonuje się zgodnie z wydanymi przez księgowego szczegółowymi wytycznymi operacyjnymi i praktycznymi. Mają one zapewnić wierne odzwierciedlenie w sprawozdaniu finansowym zjawisk ekonomicznych i innych zjawisk, które ma ono przedstawiać. Analogicznie, jeżeli płatność została dokonana z góry za usługi, których jeszcze nie uzyskano, lub towary, których jeszcze nie otrzymano, koszty zostaną odroczone i ujęte w kolejnym okresie obrachunkowym.

1.4. **SPRAWOZDANIE Z WYNIKÓW FINANSOWYCH**

1.4.1. *Przychody*

Przychody stanowią wpływy brutto korzyści ekonomicznych lub potencjał usługowy, które już uzyskano lub które mają zostać uzyskane przez jednostkę, skutkujące przyrostem aktywów netto innym niż przyrost wynikający z wkładów właścicieli.

W zależności od charakteru operacji leżących u podstaw rozliczeń w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności rozróżnia się:

Przychody z transakcji innych niż transakcje wymiany

Przychody z transakcji innych niż transakcje wymiany to podatki i transfery, ponieważ jednostka przekazująca zapewnia środki jednostce będącej odbiorcą, która w zamian nie przekazuje bezpośrednio zbliżonej wartości. Transfery to wpływy przyszłych korzyści ekonomicznych lub potencjał usługowy z transakcji innych niż transakcje wymiany, inne niż podatki. W przypadku jednostek UE transfery obejmują głównie środki otrzymane od Komisji (np. dotacja równoważąca dla tradycyjnych agencji, dotacja operacyjna na umowy o przyznanie wkładu).

W przypadku transferów jednostka wykazuje składnik aktywów, jeżeli w wyniku przeszłego zdarzenia (transfer) kontroluje zasoby i spodziewa się uzyskać z tych zasobów przyszłe korzyści ekonomiczne lub potencjał usługowy, oraz jeżeli można w sposób rzetelny dokonać pomiaru wartości godziwej. Wpływ zasobów z transakcji innych niż transakcje wymiany ujmowany jako składnik aktywów (tj. środki pieniężne) ujmuje się także jako przychody, chyba że jednostka ma obecny obowiązek w odniesieniu do tego transferu (warunek), który trzeba wypełnić, zanim transfer będzie można ująć jako przychody. Do czasu wypełnienia warunku przychody uznaje się za przychody przyszłych okresów i ujmuje jako zobowiązanie.

Przychody z transakcji wymiany

Przychody ze sprzedaży towarów i usług ujmuje się, gdy znaczące ryzyko oraz korzyści wynikające z własności towarów zostają przeniesione na kupującego. Przychody związane ze świadczeniem usług ujmuje się przez odniesienie do etapu realizacji transakcji na dzień sprawozdawczy.

a) *Przychody i koszty odsetkowe*

Przychody i koszty odsetkowe pochodzące z aktywów finansowych i zobowiązań finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie ujmuje się w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności w oparciu o metodę efektywnej stopy procentowej. Jest to metoda obliczania zamortyzowanego kosztu składnika aktywów lub zobowiązań finansowych oraz alokacji przychodów lub kosztów odsetkowych w danym okresie.

b) *Przychody z tytułu dywidend*

Przychody z tytułu dywidend lub podobne podziały zysku ujmuje się z chwilą powstania uprawnienia do otrzymania płatności.

c) *Przychody i koszty z tytułu aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt*

Dotyczy to wartości godziwej zysków (przychodów) i strat (kosztów) na tych aktywach finansowych, w tym wynikających z przeliczania walut. W przypadku oprocentowanych aktywów finansowych obejmuje to także odsetki.

d) *Przychody z tytułu umów gwarancji finansowej*

Przychody z tytułu umów gwarancji finansowej (premia gwarancyjna) są ujmowane w okresie, w którym jednostka jest gotowa do zrekompensowania posiadaczowi umowy gwarancji finansowej strat kredytowych, jakie może on ponieść.

1.4.2. *Koszty*

Koszty to zmniejszenie korzyści ekonomicznych lub potencjału usługowego w okresie sprawozdawczym w postaci wypływów lub zużycia aktywów lub też zaciągnięcia zobowiązań, które prowadzi do zmniejszenia aktywów netto. Obejmują one zarówno koszty związane z transakcjami wymiany, jak i koszty związane z transakcjami innymi niż transakcje wymiany.

Koszty związane z transakcjami wymiany wynikające z zakupu towarów i usług ujmuje się z chwilą realizacji dostaw i ich akceptacji przez jednostkę. Wycenia się je po koszcie wytworzenia określonym na fakturze. Ponadto na dzień bilansowy koszty związane z usługami dostarczonymi w okresie, za który jeszcze nie otrzymano lub nie zaakceptowano faktury, ujmuje się w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności.

Koszty z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany odnoszą się do transferów na rzecz beneficjentów i dzielą się na trzy rodzaje: wierzytelności, transfery na mocy umów oraz dotacje, wkłady i darowizny uznaniowe. Transfery ujmuje się jako koszty w okresie, w którym miały miejsce zdarzenia leżące u ich podstaw, pod warunkiem że przepisy rozporządzenia finansowego dopuszczają tego rodzaju transfer lub została podpisana umowa dopuszczająca taki transfer, beneficjent spełnia wszelkie kryteria kwalifikowalności oraz możliwe jest wiarygodne oszacowanie kwoty.

Otrzymany wniosek o płatność lub zestawienie poniesionych wydatków spełniające kryteria ujmowania wykazywane są jako koszt w wysokości kwalifikowalnej kwoty. Na koniec roku poniesione koszty kwalifikowalne należne beneficjentom, lecz jeszcze przez nich nie zgłoszone, szacuje się i ujmuje jako bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów.

1.5. **AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE**

1.5.1. *Aktywa warunkowe*

Składnik aktywów warunkowych to składnik aktywów, który może powstać na skutek przeszłych zdarzeń i którego istnienie zostanie potwierdzone dopiero przez wystąpienie lub niewystąpienie niepewnego przyszłego zdarzenia lub kilku takich zdarzeń, które nie są w pełni zależne od jednostki. Informacje o aktywach warunkowych ujawnia się, jeśli wpływ korzyści ekonomicznych lub potencjału usługowego jest prawdopodobny.

1.5.2. *Zobowiązania warunkowe*

Zobowiązanie warunkowe to zobowiązanie, którego istnienie zostanie potwierdzone dopiero przez wystąpienie lub niewystąpienie niepewnego przyszłego zdarzenia lub kilku takich zdarzeń, które nie są w pełni zależne od jednostki; albo obecne zobowiązanie, jeżeli nie jest prawdopodobne, aby w celu wykonania zobowiązania konieczny był wypływ środków reprezentujących korzyści ekonomiczne lub świadczenia.

Zobowiązanie warunkowe powstaje również w rzadkich okolicznościach, gdy obecne zobowiązanie istnieje, ale nie można go wycenić z wystarczającą wiarygodnością.

Zobowiązania warunkowe nie są ujmowane w sprawozdaniu finansowym. Zobowiązania warunkowe wykazuje się, chyba że możliwość wypływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne lub świadczenia jest odległa.

1.6. **KAPITAŁ**

Państwa członkowskie należące do EFR wnoszą do funduszu wkłady na realizację programów EFR, jak określono w umowie wewnętrznej każdego EFR. Zgodnie z obowiązującą podstawą prawną wezwania do wniesienia kapitału, czyli wnioski o finansowanie na dany rok N, są przyjmowane decyzją Rady w roku N-1, a środki, które mają wpłynąć, są wyraźnie przypisywane do określonych przyszłych okresów.

Wkłady spełniają kryteria wkładów właścicieli (reguła rachunkowości UE nr 1) i dlatego w sprawozdaniu finansowym EFR traktowane są jako kapitał. Kapitał to całkowita kwota wkładów, które mają zostać przekazane przez państwa członkowskie należące do EFR. Ponieważ kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania) odlicza się w sposób otwarty od całkowitego kapitału funduszu (zob. zestawienie zmian w aktywach netto), w bilansie wykazuje się jedynie kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem).

W związku z tym, że uzgodnione wkłady przypisuje się określonym okresom sprawozdawczym, a roszczenie prawne EFR wobec państw członkowskich EFR powstaje wyłącznie w tych okresach, wszelkie kwoty otrzymane z góry ujmuje się jako odroczone wpłaty na poczet kapitału w pozycji „Zobowiązania", a nie jako kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem).

1.7. **WSPÓŁFINANSOWANIE**

Otrzymane wkłady na współfinansowanie spełniają kryteria przychodów z transakcji innych niż transakcje wymiany pod pewnymi warunkami i są przedstawiane jako zobowiązania wobec państw członkowskich, państw niebędących członkami UE i innych państw. EFR ma obowiązek wykorzystania wkładów w celu świadczenia usług na rzecz osób trzecich lub zwrócenia aktywów (otrzymanych wkładów). Pozostające do spłaty zobowiązania z tytułu umów o współfinansowanie są równe kwocie otrzymanego wkładu z tytułu współfinansowania pomniejszonej o koszty poniesione w związku z projektem. Nie wpływają one na stan aktywów netto.

Koszty związane ze współfinansowaniem projektów są ujmowane w miarę ponoszenia. Odpowiadająca im kwota wkładów jest uznawana za przychody operacyjne i wpływ na wynik ekonomiczny za rok jest zerowy.

2. INFORMACJA DODATKOWA DO BILANSU

AKTYWA

2.1. AKTYWA FINANSOWE

Składnikiem aktywów finansowych jest każdy składnik aktywów mający postać:

a) środków pieniężnych;

b) instrumentu kapitałowego innej jednostki;

c) umownego prawa do: otrzymania środków pieniężnych lub innego składnika aktywów finansowych od innej jednostki lub wymiany aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych z inną jednostką na potencjalnie korzystnych warunkach; lub

d) umowy, która będzie rozliczona lub może być rozliczona we własnych instrumentach kapitałowych jednostki.

Aktywa finansowe przypisuje się do następujących kategorii: „aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie", „aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt" oraz „aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez aktywa netto/kapitał własny". Klasyfikacja instrumentów finansowych ustalana jest w momencie początkowego ujęcia i podlega ponownej wycenie na każdy dzień bilansowy.

Aktywa finansowe EFR składają się z aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej oraz pożyczek i obejmują:

(mln EUR)

	31.12.2024	31.12.2023
Trwałe		
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt	*112*	*70*
Pożyczki	*16*	*16*
	128	**87**
Obrotowe		
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt	*–*	*3*
Pożyczki	*5*	*–*
	5	**3**
Ogółem	**132**	**89**

Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt o wartości 112 mln EUR dotyczą inwestycji kapitałowych w następujących obszarach:

— zrównoważona energia odnawialna – za pośrednictwem Climate Investor One, ElectriFI i Globalnego Funduszu Efektywności Energetycznej oraz Energii Odnawialnej;

— promowanie integracyjnego finansowania małych gospodarstw rolnych i MŚP z obszarów wiejskich – za pośrednictwem FUNDUSZU ABC;

— włączenie społeczne pod względem finansowym w Ugandzie – za pośrednictwem aBi Finance; oraz

— tworzenie miejsc pracy i zrównoważony wzrost gospodarczy w Afryce za pośrednictwem inicjatywy Boost Africa.

Pożyczki długoterminowe o wartości 16 mln EUR i pożyczki krótkoterminowe o wartości 5 mln EUR dotyczą dwóch głównych obszarów: rolnictwa zrównoważonego – za pośrednictwem inicjatywy AgriFI, a także dostępu do energii elektrycznej i jej wytwarzania ze źródeł zrównoważonej energii – za pośrednictwem instrumentu inwestycyjnego ElectriFI.

2.2. **PŁATNOŚCI ZALICZKOWE**

Wiele umów przewiduje wypłatę zaliczek przed rozpoczęciem prac, realizacją dostaw lub świadczeniem usług. W niektórych przypadkach określone w umowach harmonogramy płatności przewidują płatności na podstawie sprawozdań z postępów prac. Zaliczki są zazwyczaj wypłacane w walucie kraju lub terytorium, gdzie realizowany jest projekt.

Okres wykorzystania zaliczkowania decyduje o tym, czy wykazywane jest ono w aktywach jako zaliczkowanie krótkoterminowe czy długoterminowe. Wykorzystanie jest określane w umowie dotyczącej danego projektu. Wszelkie wykorzystanie zapadalne w terminie krótszym niż dwanaście miesięcy od dnia sprawozdawczego wykazuje się jako zaliczkowanie krótkoterminowe. Ponieważ wiele z projektów EFR ma charakter długoterminowy, powiązane z nimi zaliczki powinny być dostępne przez okres dłuższy niż jeden rok. Tym samym takie kwoty zaliczek wykazuje się jako aktywa długoterminowe.

(mln EUR)

	Informacja dodatkowa	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2024	31.12.2023
Zaliczkowanie długoterminowe	2.2.1	–	*418*	*82*	*500*	*574*
Zaliczkowanie krótkoterminowe	2.2.2	*6*	*81*	*655*	*742*	*954*
Ogółem		**6**	**499**	**737**	**1 242**	**1 529**

Zmniejszenie łącznej kwoty płatności zaliczkowych o 287 mln EUR na dzień 31 grudnia 2024 r. można w dużej mierze wyjaśnić zmniejszeniem płatności zaliczkowych wypłaconych beneficjentom w ramach 11. EFR z 963 mln EUR w 2023 r. do 737 mln EUR w 2024 r. Tendencja ta jest zgodna z cyklem działania EFR i wynika również ze zmiany liczby otwartych umów. 11. EFR osiągnął termin zapadalności, ponieważ z końcem 2020 r. weszła w życie klauzula wygaśnięcia. Od dnia 1 stycznia 2021 r. w ramach 11. EFR nie można było podpisywać żadnych dalszych umów w sprawie finansowania, choć nadal dopuszczano możliwość podpisywania umów szczegółowych dotyczących istniejących umów. W rezultacie wartość nowo podpisanych umów systematycznie spadała – z 2 118 mln EUR w 2021 r. do 853 mln EUR w 2022 r. i 860 mln EUR w 2023 r., by następnie zmniejszyć się dalej do 300 mln EUR w 2024 r.

Płatności zaliczkowe z 10. EFR zmniejszyły się z 560 mln EUR w 2023 r. do 499 mln EUR w 2024 r., zgodnie z normalną tendencją i z cyklem działania EFR.

W ramach zaliczkowania długoterminowego kwota 393 mln EUR (427 mln EUR w 2023 r.) dotyczy otwartych płatności zaliczkowych w odniesieniu do dwóch umów zawartych w ramach Funduszu powierniczego UE na rzecz infrastruktury w Afryce (AITF). Celem wspomnianego funduszu powierniczego jest zapewnienie wsparcia finansowego w postaci dotacji na projekty infrastrukturalne równolegle z finansowaniem długoterminowym udostępnianym przez podmioty finansujące projekty. Takie finansowanie w formie dotacji stanowi dźwignię dla finansowania długoterminowego zapewnianego przez uczestniczące instytucje finansowe. W momencie podpisywania umów uznano, że rodzaj działalności prowadzonej przez fundusz powierniczy jest należycie uwzględniony w porozumieniu (wzór dla instrumentów finansowych nie był jeszcze dostępny, a w rozporządzeniu nie było wzmianki o tego rodzaju instrumencie). W związku z tym płatności dokonane na podstawie tych umów zarejestrowano jako płatności zaliczkowe, a nie jako składnik instrumentu finansowego. Ze względu na długoterminowy charakter operacji realizowanych przez fundusz powierniczy roczne rozliczanie dawnych płatności zaliczkowych w ramach AITF odbywa się w stopniu mocno ograniczonym i rozkłada się na lata. W związku z tym, aby lepiej odzwierciedlić uwarunkowania projektów, otwarte płatności zaliczkowe w wysokości 393 mln EUR przeklasyfikowano na długoterminowe, natomiast 34 mln EUR odpowiada kosztom narosłym na koniec roku.

2.2.1. *Zaliczkowanie długoterminowe według sposobów zarządzania*

(mln EUR)

	31.12.2024	31.12.2023
Zarządzanie bezpośrednie		
Podmiot(-y) wykonujący(-e):		
Komisja	–	*15*

(mln EUR)

	31.12.2024	31.12.2023
Agencje wykonawcze UE	*1*	*2*
Delegatury UE	*2*	*7*
	3	**24**
Zarządzanie pośrednie		
Podmiot(-y) wykonujący(-e):		
EBI i EFI	*402*	*436*
Organizacje międzynarodowe	*65*	*74*
Podmioty prawa prywatnego realizujące misję publiczną	*7*	*16*
Podmioty prawa publicznego	*13*	*17*
Państwa trzecie	*10*	*7*
	497	**550**
Ogółem	**500**	**574**

2.2.2. *Zaliczkowanie krótkoterminowe*

(mln EUR)

	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2024	31.12.2023
Płatności zaliczkowe (brutto)	*8*	*518*	*3 237*	*3 763*	*4 906*
Rozliczone w procedurze zakończenia księgowań na koniec roku	*(2)*	*(438)*	*(2 582)*	*(3 022)*	*(3 952)*
Ogółem	**6**	**81**	**655**	**742**	**954**

2.2.3. *Zaliczkowanie krótkoterminowe według sposobów zarządzania*

(mln EUR)

	31.12.2024	31.12.2023
Zarządzanie bezpośrednie		
Podmiot(-y) wykonujący(-e):		
Komisja	*37*	*55*
Agencje wykonawcze UE	*2*	*3*
Delegatury UE	*47*	*82*
	86	**140**
Zarządzanie pośrednie		
Podmiot(-y) wykonujący(-e):		
EBI i EFI	*62*	*87*
Organizacje międzynarodowe	*388*	*431*
Podmioty prawa prywatnego realizujące misję publiczną	*71*	*78*

(mln EUR)

	31.12.2024	31.12.2023
Podmioty prawa publicznego	*77*	*98*
Państwa trzecie	*56*	*119*
Organy UE i partnerstwo publiczno-prywatne	*1*	*1*
	655	**814**
Ogółem	**742**	**954**

2.2.4. *Gwarancje otrzymane w związku z zaliczkowaniem*

Utrzymuje się gwarancje, które mają na celu zabezpieczenie zaliczkowania oraz które są zwalniane po zapłacie ostatniego roszczenia w ramach projektu.

(mln EUR)

	31.12.2024	31.12.2023
Gwarancje dotyczące płatności zaliczkowych	*19*	*32*

Kwota 19 mln EUR obejmuje gwarancje mające na celu zabezpieczenie płatności zaliczkowych wypłacanych w ramach zarządzania bezpośredniego, w którym to przypadku beneficjentem gwarancji jest EFR (zob. informacja dodatkowa **4.1**). Większość płatności zaliczkowych wypłaca się jednak w trybie zarządzania pośredniego, w którym beneficjentem gwarancji nie jest EFR, lecz instytucja zamawiająca. W 2024 r. łączna wartość takich gwarancji wyniosła 415 mln EUR.

2.3. WKŁADY DO FUNDUSZU POWIERNICZEGO

Pozycja ta przedstawia kwoty wpłacone jako wkłady do funduszu powierniczego UE dla Afryki i unijnego funduszu powierniczego „Bêkou". Wkłady nie obejmują kosztów, które zostały poniesione przez fundusze powiernicze i które można przypisać EFR.

Wkłady do funduszu powierniczego podlegają wykonaniu przez EFR przy użyciu metody zarządzania bezpośredniego.

(mln EUR)

	Wkład netto na 31.12.2023	Wkłady wniesione w 2024	Alokacja kosztów netto funduszy powierniczych – 2024	Wkład netto na 31.12.2024
Afryka	*186*	*90*	*(111)*	*165*
Fundusz powierniczy „Bêkou"	*30*		*(7)*	*23*
Ogółem	**216**	**90**	**(118)**	**188**

Zmniejszenie wkładów z 274 mln EUR w 2023 r. do 90 mln EUR w 2024 r. wynika ze spadku kosztów funduszy powierniczych w związku z zamknięciem obu funduszy powierniczych. Na koniec 2021 r. fundusz powierniczy UE dla Afryki i fundusz powierniczy „Bêkou" osiągnęły szczytowy etap swojej działalności, ponieważ zakończył się okres zawierania umów. Zamknięcie funduszy powierniczych, które nastąpiło potem, doprowadziło do zmniejszenia liczby otwartych umów, a tym samym do zmniejszenia kosztów.

2.4. NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU TRANSAKCJI WYMIANY I WARTOŚCI ODZYSKIWALNE Z TYTUŁU TRANSAKCJI INNYCH NIŻ TRANSAKCJE WYMIANY

Transakcje wymiany to transakcje, które polegają na tym, że jednostka otrzymuje aktywa lub usługi lub że zobowiązania jednostki zostają wygaszone, w zamian za co jednostka przekazuje bezpośrednio drugiej stronie mniej więcej taką samą wartość (przede wszystkim w postaci towarów, usług lub użytkowania aktywów). Transakcje inne niż transakcje wymiany to transakcje, które polegają na tym, że jednostka otrzymuje wartość od innej jednostki, nie przekazując w zamian bezpośrednio mniej więcej takiej samej wartości, albo przekazuje wartość innej jednostce, nie otrzymując w zamian bezpośrednio mniej więcej takiej samej wartości.

2.4.1. *Długoterminowe należności z tytułu transakcji wymiany*

Na dzień 31.12.2024 r. EFR posiadał długoterminowe należności z tytułu transakcji wymiany na kwotę 5 mln EUR obejmujące głównie rozliczenia międzyokresowe czynne wynikające z kilku instrumentów finansowych.

2.4.2. *Krótkoterminowe wartości odzyskiwalne z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany i należności z tytułu transakcji wymiany*

(mln EUR)

	Informacja dodatkowa	31.12.2024	31.12.2023
Wartości odzyskiwalne z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany	2.4.2.1	*24*	*13*
Należności z tytułu transakcji wymiany	2.4.2.2	*12*	*12*
Ogółem		**37**	**24**

2.4.2.1. Wartości odzyskiwalne z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany

(mln EUR)

	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2024	31.12.2023
Klienci	*2*	*40*	*9*	*52*	*55*
Podmioty publiczne	*4*	*13*	*2*	*19*	*19*
Państwa trzecie	-	*13*	*3*	*16*	*6*
Odpis aktualizujący wartość	*(6)*	*(49)*	*(7)*	*(63)*	*(68)*
Ogółem	-	**17**	**6**	**24**	**13**

2.4.2.2. Należności z tytułu transakcji wymiany

(mln EUR)

	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2024	31.12.2023
Rozliczenia międzyokresowe czynne	-	-	*2*	*2*	*1*
Rachunki między EFR	*(207)*	*227*	*(20)*	–	–
Inne	–	*4*	*7*	*11*	*11*
Ogółem	**(207)**	**231**	**(11)**	**12**	**12**

W celu zapewnienia efektywności do 11. EFR przyporządkowano ogólną pulę środków finansowych obejmującą wszystkie EFR. W związku z tym operacje realizowane pomiędzy poszczególnymi EFR są rozliczane na rachunkach między EFR pomiędzy bilansami poszczególnych EFR.

Pozycja „Inne" obejmuje głównie należności z tytułu instrumentów finansowych. Z kwoty 11 mln EUR innych należności kwota 4 mln EUR odnosi się do należności od Globalnego Funduszu Efektywności Energetycznej oraz Energii Odnawialnej (GEEREF), a kwota 7 mln EUR odnosi się do należności od Climate Investor One.

2.5. **ŚRODKI PIENIĘŻNE I ICH EKWIWALENTY** ([5])

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty są instrumentami finansowymi wycenianymi w zamortyzowanym koszcie, które obejmują środki pieniężne w kasie, depozyty bankowe płatne na żądanie lub w krótkim terminie (takie jak rachunki bieżące i rachunki oszczędnościowe) i inne krótkoterminowe wysoce płynne inwestycje o pierwotnym terminie zapadalności do trzech miesięcy.

(mln EUR)

	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2024	31.12.2023
Rachunki specjalne					
Banki centralne	–	–	*285*	*285*	*341*
	–	–	**285**	**285**	**341**
Rachunki bieżące					
Banki komercyjne	–	–	*49*	*49*	*193*
Środki pieniężne związane z instrumentami finansowymi	–	–	*77*	*77*	*67*
	–	–	**126**	**126**	**260**
Ogółem	–	–	**411**	**411**	**601**

Spadek środków pieniężnych i ich ekwiwalentów o 190 mln EUR wynika głównie ze zmniejszenia rezerw gotówkowych w bankach centralnych i komercyjnych. Spadek ten wynika głównie z płatności dokonanych na pokrycie wydatków i zaliczek przekraczających wkłady otrzymane w ciągu roku. Wkłady wniesione (zgodnie z wezwaniem) zmalały z 1 800 mln EUR w 2023 r. do 1 200 mln EUR w 2024 r. Ponadto państwa członkowskie otrzymały z 9. EFR zwrot w wysokości 7,8 mln EUR za pierwszą ratę za 2024 r., natomiast Zjednoczone Królestwo wystąpiło o skompensowanie jego wkładów z tytułu drugiej i trzeciej raty za 2023 r. w wysokości 41 mln EUR jego pozostającym do spłaty udziałem w 10. i 11. EFR (zob. informacja dodatkowa 2.9.1).

Podobnie jak w latach ubiegłych w celu ograniczenia ryzyka kontrahenta na rachunkach prowadzonych w bankach centralnych przechowywano więcej środków pieniężnych niż na rachunkach prowadzonych w bankach komercyjnych (zob. informacja dodatkowa 5.1).

ZOBOWIĄZANIA

2.6. **ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE**

Zobowiązaniem finansowym jest każde zobowiązanie mające postać:

a) zobowiązania umownego: do przekazania środków pieniężnych lub innego składnika aktywów finansowych innej jednostce lub wymiany aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych z inną jednostką na warunkach potencjalnie niekorzystnych; lub

b) umowy, która będzie rozliczona lub może być rozliczona we własnych instrumentach kapitałowych jednostki.

Zobowiązania finansowe przypisuje się do następujących kategorii: „zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt", „inne zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu" lub „zobowiązania z tytułu umów gwarancji finansowej".

(mln EUR)

	Informacja dodatkowa	31.12.2024	31.12.2023
Długoterminowe			
Rezerwy finansowe	*2.6.1*	–	*3*
Zobowiązania z tytułu gwarancji finansowych	*2.6.2*	*1*	*1*

([5]) Zgodnie z art. 53 rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do 11. Europejskiego Funduszu Rozwoju środki finansowe ujęto w bilansie 11. EFR. Charakter różnych rachunków bankowych został opisany w rozdziale 5 – Zarządzanie ryzykiem finansowym.

(mln EUR)

	Informacja dodatkowa	31.12.2024	31.12.2023
Inne zobowiązania finansowe	*2.6.3*	–	*1*
Zobowiązania z tytułu współfinansowania		–	*1*
Ogółem		**1**	**5**

2.6.1. *Rezerwy*

Rezerwy te odpowiadają szacunkowym stratom kredytowym, które zostaną poniesione w związku z pożyczkami udzielonymi w ramach różnych instrumentów finansowych.

(mln EUR)

	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2024	31.12.2023
Długoterminowe rezerwy finansowe	–	–	–	–	*3*
Krótkoterminowe rezerwy finansowe	–	–	*2*	*2*	-
Ogółem	–	–	**2**	**2**	**3**

Kwota 2 mln EUR odpowiada szacunkowej stracie w związku z pożyczkami udzielonymi w ramach następujących instrumentów finansowych: ElectriFI CW i ElectriFI CW II, AgriFI Tanzania oraz AgriFI dla regionu AKP.

2.6.2. *Zobowiązania z tytułu gwarancji finansowych*

Rezerwy te odpowiadają szacunkowym stratom, które zostaną poniesione w związku z gwarancjami udzielonymi w ramach różnych instrumentów finansowych, w przypadku których podmioty, którym powierzono to zadanie, są upoważnione do udzielania gwarancji we własnym imieniu, ale z upoważnienia i na ryzyko EFR. Istnieją ograniczenia dotyczące ryzyka finansowego ponoszonego przez EFR w związku z gwarancjami i tworzone są rezerwy aktywów finansowych na pokrycie przyszłych uruchomień gwarancji.

(mln EUR)

	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2024	31.12.2023
Zobowiązania z tytułu gwarancji finansowych	–	–	*1*	*1*	*1*

Kwota 1 mln EUR odpowiada szacunkowej stracie w związku z gwarancją w wysokości 9 mln EUR udzieloną w ramach instrumentu finansowego Euritz (zob. informacja dodatkowa 4.2.1)

2.6.3. *Inne zobowiązania finansowe*

(mln EUR)

	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2024	31.12.2023
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt	–	–	–	–	*1*

Na dzień 31.12.2024 r. zobowiązania związane z instrumentami finansowymi ogółem wynosiły jedynie 25 tys. EUR. Kwota ta odnosi się w całości do zobowiązań wynikających z funkcjonowania ABC Fund.

2.7. **ZOBOWIĄZANIA**

Zobowiązania są zobowiązaniami przypadającymi do zapłaty za towary lub usługi, które zostały dostarczone/wykonane oraz, w przeciwieństwie do biernego rozliczenia międzyokresowego kosztów, zostały już zafakturowane lub formalnie uzgodnione z dostawcą. Zobowiązania mogą dotyczyć zarówno transakcji wymiany (takich jak zakup towarów i usług), jak i transakcji innych niż transakcje wymiany (np. zestawień poniesionych wydatków od beneficjentów dotacji, płatności zaliczkowych lub innych form finansowania przez UE).

(mln EUR)

	Informacja dodatkowa	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2024	31.12.2023
Zobowiązania krótkoterminowe	2.7.1	-	*21*	*130*	*150*	*260*
Zobowiązania różne	2.7.2	-	*5*	*100*	*105*	*132*
Ogółem		-	**25**	**230**	**256**	**391**

2.7.1. *Zobowiązania krótkoterminowe*

(mln EUR)

	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2024	31.12.2023
Dostawcy	–	*14*	*41*	*56*	*98*
Państwa trzecie	–	–	*29*	*29*	*32*
Podmioty publiczne	–	*6*	*59*	*66*	*129*
Ogółem	–	**21**	**130**	**150**	**260**

Zobowiązania obejmują głównie zestawienia poniesionych wydatków otrzymane przez EFR w związku z dotacjami udzielonymi beneficjentom. Są one rejestrowane w momencie otrzymania zestawienia poniesionych wydatków i w pełnej wysokości zestawienia poniesionych wydatków. Po sprawdzeniu kwalifikowalności beneficjentom wypłaca się jedynie kwoty kwalifikowalne. Na koniec roku analizuje się nierozliczone zestawienia poniesionych wydatków, a szacunkowe kwoty kwalifikowalne związane z tymi zestawieniami ujmuje się w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności. Szacunkowe kwoty niekwalifikowalne wykazuje się w pozycji „Inne zobowiązania krótkoterminowe".

Spadek zobowiązań wynika z mniejszej liczby otrzymanych faktur, które pozostawały niezapłacone na koniec roku.

2.7.2. *Zobowiązania różne*

(mln EUR)

	Informacja dodatkowa	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2024	31.12.2023
Zobowiązania z tytułu współfinansowania	2.7.2.1	–	*5*	*23*	*28*	*41*
Odroczone wpłaty na poczet kapitału	2.7.2.2	–	–	*64*	*64*	*88*
Inne zobowiązania różne		–	*(1)*	*13*	*12*	*3*
Ogółem		–	**5**	**100**	**105**	**132**

2.7.2.1. Zobowiązania z tytułu współfinansowania

Zobowiązania z tytułu współfinansowania odpowiadają środkom otrzymanym przez EFR w związku z umowami o współfinansowanie. EFR ma obowiązek wykorzystać te wkłady w celu świadczenia uzgodnionych usług na rzecz osób trzecich i zwrócić niewykorzystane środki stronom wnoszącym wkład. Okres wykorzystania kwot współfinansowania decyduje o tym, czy kwoty te wykazuje się jako krótkoterminowe czy długoterminowe.

Na koniec roku wszystkie zobowiązania z tytułu współfinansowania poddaje się indywidualnej ocenie – w rezultacie tej oceny wszystkie kwoty, które prawdopodobnie nie zostaną wykorzystane w ciągu kolejnych 12 miesięcy, uznaje się za zobowiązania długoterminowe.

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2024	31.12.2023
Krótkoterminowe zobowiązania z tytułu współfinansowania	–	–	*5*	*23*	*28*	*41*

2.7.2.2. Odroczone wpłaty na poczet kapitału

Kwota 6,3 mln EUR odroczonych wpłat na poczet kapitału dotyczy zwrotu na rzecz państw członkowskich i Zjednoczonego Królestwa umorzonych lub niewykorzystanych środków z projektów w ramach 9. EFR (zob. informacja dodatkowa 2.9.1). Państwa członkowskie zgodziły się, aby zwrot został skompensowany wkładami z 11. EFR podczas pierwszego wezwania do wniesienia wkładów w 2025 r.

Ponadto, kwota 58 mln EUR odnosi się do pierwszej raty za 2025 r. wpłaconej z góry przez Zjednoczone Królestwo, Portugalię, Węgry, Litwę, Cypr i Estonię. Z tej kwoty 51 mln EUR zostało w całości wniesione przez Zjednoczone Królestwo, przy czym 15 mln EUR odjęto od pozostałego udziału Zjednoczonego Królestwa w niewykorzystanych środkach z 10. i 11. EFR. Zgodnie z art. 152 umowy o wystąpieniu Zjednoczone Królestwo pozostaje stroną EFR do czasu zamknięcia 11. EFR i wszystkich wcześniejszych niezamkniętych EFR oraz wypełnia w tym względzie te same obowiązki co państwa członkowskie (zob. informacja dodatkowa 2.9.1).

2.8. **BIERNE ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE KOSZTÓW**

Rozliczenia międzyokresowe są zobowiązaniami przypadającymi do zapłaty za towary lub usługi, które zostały dostarczone/wykonane, ale w przeciwieństwie do zobowiązań nie zostały jeszcze zafakturowane lub formalnie uzgodnione z dostawcą. Obliczenia rozliczeń międzyokresowych dokonuje się na podstawie otwartej kwoty zobowiązań budżetowych na koniec roku. Część oszacowanych biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów, która odnosi się do wypłaconych płatności zaliczkowych, została ujęta jako zmniejszenie kwot płatności zaliczkowych.

(mln EUR)

	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2024	31.12.2023
Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów	–	*71*	*703*	*774*	*983*
Inne bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów i przychody przyszłych okresów	–	–	–	–	*1*
Ogółem	–	**71**	**703**	**774**	**984**

Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów obejmują szacunkowe koszty operacyjne w związku z istniejącymi lub zakończonymi umowami bez zatwierdzonych zestawień poniesionych wydatków, przy czym koszty kwalifikowalne poniesione przez beneficjentów oszacowano na podstawie najlepszych informacji dostępnych w chwili sporządzania sprawozdania finansowego. Należy zauważyć, że informacje z prowadzonej na dużą skalę działalności bieżącej, np. dotyczące podpisanych po dniu sprawozdawczym przedłużeń umów, nie są systematycznie uwzględniane, a potencjalnego wpływu tej działalności na bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów nie można w wiarygodny sposób oszacować. Część oszacowanych biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów, która odnosi się do wypłaconych płatności zaliczkowych, została ujęta jako zmniejszenie kwot płatności zaliczkowych (zob. informacja dodatkowa 2.2).

Spadek biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów o 210 mln EUR wynika ze zmniejszenia liczby umów, w odniesieniu do których należało oszacować i naliczyć koszty. Spadek ten jest zgodny z cyklem działania EFR i liczbą otwartych umów leżącą u podstaw tych rozliczeń.

AKTYWA NETTO

2.9. **KAPITAŁ**

Państwa członkowskie należące do EFR wnoszą do funduszu wkłady na realizację programów EFR, jak określono w umowie wewnętrznej każdego EFR. Zgodnie z obowiązującą podstawą prawną wezwania do wniesienia kapitału, czyli wnioski o finansowanie na dany rok N, są przyjmowane decyzją Rady w roku N-1, a środki, które mają wpłynąć, są wyraźnie przypisywane do określonych przyszłych okresów.

Wkłady spełniają kryteria wkładów właścicieli (reguła rachunkowości UE nr 1) i dlatego w sprawozdaniu finansowym EFR traktowane są jako kapitał. Kapitał to całkowita kwota wkładów, które mają zostać przekazane przez państwa członkowskie należące do EFR. Ponieważ kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania) odlicza się od całkowitego kapitału funduszu (zob. zestawienie zmian w aktywach netto), w bilansie wykazuje się jedynie kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem).

W związku z tym, że uzgodnione wkłady przypisuje się określonym okresom sprawozdawczym, a roszczenie prawne EFR wobec państw członkowskich EFR powstaje wyłącznie w tych okresach, wszelkie kwoty otrzymane z góry ujmuje się jako odroczone wpłaty na poczet kapitału w pozycji „Zobowiązania", a nie jako kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem).

2.9.1. *Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) – aktywne EFR*

(mln EUR)

	9. EFR	10. EFR	11. EFR	Ogółem
Kapitał	*10 442*	*20 834*	*29 331*	*60 607*
Kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania)	-	-	*(6 040)*	*(6 040)*
Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) na 31.12.2023	**10 442**	**20 834**	**23 290**	**54 566**
Kapitał	*10 435*	*20 819*	*29 290*	*60 544*
Kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania)	-	-	*(4 840)*	*(4 840)*
Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) na 31.12.2024	**10 435**	**20 819**	**24 449**	**55 704**

Kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania) stanowi kwoty niebędące jeszcze należnością od państw członkowskich. Kapitałem wniesionym (zgodnie z wezwaniem) są wkłady, których dotyczy wezwanie wystosowane przez EFR i które państwa członkowskie przekazują na rachunki zasobów finansowych (zob. poniżej 2.9.2).

Na mocy decyzji Rady (UE) 2024/2906 ([6]) wkłady państw członkowskich określone w umowach wewnętrznych dotyczących 8. i 9. EFR zmniejszono odpowiednio o kwotę 6,3 mln EUR ze środków umorzonych w ramach 9. EFR. Zwroty wynikające z tego zmniejszenia zostały zbilansowane poprzez dodatkowe wezwania do wniesienia kapitału w ramach 11. EFR. W rzeczywistości zwrot ten zostanie wykorzystany na pierwszą ratę za 2025 r. (zob. informacja dodatkowa 2.7.2).

Zjednoczone Królestwo pozostaje stroną EFR do czasu zamknięcia wszystkich programów, zgodnie z art. 153 umowy o wystąpieniu, jednak jego udział w niewykorzystanych i umorzonych środkach z dziewiątego i 10. EFR nie może zostać ponownie wykorzystany. W 2024 r. Zjednoczone Królestwo wystąpiło o skompensowanie swojej drugiej i trzeciej raty za ten rok jego pozostającym do spłaty udziałem w rezerwie 10. i 11. EFR. Ponadto Zjednoczonemu Królestwu zwrócono kolejne 15 mln EUR za pierwszą ratę za 2025 r. (zob. informacja dodatkowa 2.7.2.1). W rezultacie kapitał 10. i 11. EFR został zmniejszony odpowiednio o 15 mln EUR i 41 mln EUR.

2.9.2. *Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) i kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania) w podziale na państwa członkowskie i Zjednoczone Królestwo*

(mln EUR)

Wkłady w ramach 11. EFR	%	Kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania) na 31.12.2023	Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) w 2024 r.	Kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania) na 31.12.2024
Austria	*2,40*	*145*	*(29)*	*116*
Belgia	*3,25*	*196*	*(39)*	*157*
Bułgaria	*0,22*	*13*	*(3)*	*11*
Chorwacja	*0,23*	*14*	*(3)*	*11*
Cypr	*0,11*	*7*	*(1)*	*5*
Czechy	*0,80*	*48*	*(10)*	*39*

([6]) Decyzja Rady (UE) 2024/2906 z dnia 14 listopada 2024 r. w sprawie wkładów finansowych wpłacanych przez strony Europejskiego Funduszu Rozwoju na rzecz tego funduszu, określająca pułap na 2026 r., roczną kwotę na 2025 r., kwotę pierwszej raty na 2025 r., orientacyjną niewiążącą prognozę dotyczącą spodziewanych rocznych kwot wkładów na lata 2027 i 2028 (Dz.U. L, 2024/2906, 19.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2024/2906/oj).

(mln EUR)

Wkłady w ramach 11. EFR	%	Kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania) na 31.12.2023	Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) w 2024 r.	Kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania) na 31.12.2024
Dania	*1,98*	*120*	*(24)*	*96*
Estonia	*0,09*	*5*	*(1)*	*4*
Finlandia	*1,51*	*91*	*(18)*	*73*
Francja	*17,81*	*1 076*	*(214)*	*862*
Niemcy	*20,58*	*1 243*	*(247)*	*996*
Grecja	*1,51*	*91*	*(18)*	*73*
Węgry	*0,61*	*37*	*(7)*	*30*
Irlandia	*0,94*	*57*	*(11)*	*46*
Włochy	*12,53*	*757*	*(150)*	*606*
Łotwa	*0,12*	*7*	*(1)*	*6*
Litwa	*0,18*	*11*	*(2)*	*9*
Luksemburg	*0,26*	*15*	*(3)*	*12*
Malta	*0,04*	*2*	*(0)*	*2*
Niderlandy	*4,78*	*289*	*(57)*	*231*
Polska	*2,01*	*121*	*(24)*	*97*
Portugalia	*1,20*	*72*	*(14)*	*58*
Rumunia	*0,72*	*43*	*(9)*	*35*
Słowacja	*0,38*	*23*	*(5)*	*18*
Słowenia	*0,22*	*14*	*(3)*	*11*
Hiszpania	*7,93*	*479*	*(95)*	*384*
Szwecja	*2,94*	*178*	*(35)*	*142*
Zjednoczone Królestwo	*14,68*	*887*	*(176)*	*710*
Ogółem	**100,00**	**6 040**	**(1 200)**	**4 840**

Ponieważ do opłacenia kapitału 9. i 10. EFR wezwano w poprzednich latach i kapitał ten został wniesiony w całości, kwota 1 200 mln EUR, do której opłacenia wezwano w 2024 r., odnosi się w całości do 11. EFR. Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) zmalał z 1 800 mln EUR w 2023 r. do 1 200 mln EUR w 2024 r.

2.9.3. *Przesunięcia kapitału wniesionego (zgodnie z wezwaniem) między aktywnymi EFR*

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	Ogółem
Stan na 31.12.2022	**(2 513)**	**2 010**	**(38)**	**541**	–
Przesunięcie kwot z poprzednich EFR do rezerwy na wykonanie 8.EFR	*2 762*	*(2 762)*	–	–	–
Przesunięcie kwot z poprzednich EFR do rezerwy na wykonanie 10. EFR	*427*	*(432)*	*6*	–	–
Przesunięcie kwot z poprzednich EFR do rezerwy na wykonanie 11.EFR	*(676)*	*676*	*(87)*	*87*	–
Saldo na 31.12.2023 r.	–	**(509)**	**(120)**	**628**	–

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	Ogółem
Przesunięcie kwot z poprzednich EFR do rezerwy na wykonanie 10. EFR	–	*(1)*	*1*	–	–
Przesunięcie kwot z poprzednich EFR do rezerwy na wykonanie 11.EFR	–	–	*(68)*	*68*	–
Saldo na 31.12.2024 r.	–	**(510)**	**(187)**	**696**	–

Pozycja ta obejmuje środki przesunięte między aktywnymi EFR.

Po wejściu w życie umowy z Kotonu wszystkie środki niewykorzystane w ramach wcześniejszych aktywnych EFR po umorzeniu przesuwa się do ostatnio uruchomionego EFR. Środki przesunięte z innych EFR zwiększają środki funduszu docelowego, a zmniejszają środki funduszu pochodzenia. Środki przesunięte do rezerwy na wykonanie 10. i 11. EFR mogą zostać zaangażowane tylko na szczególnych warunkach określonych w umowie wewnętrznej.

3. INFORMACJE DODATKOWE DO SPRAWOZDANIA Z FINANSOWYCH WYNIKÓW DZIAŁALNOŚCI

PRZYCHODY

(mln EUR)

	Informacja dodatkowa	2024	2023
Przychody z transakcji innych niż transakcje wymiany	3.1	*41*	*14*
Przychody z transakcji wymiany	3.2	*90*	*52*
Ogółem		**131**	**65**

3.1. PRZYCHODY Z TRANSAKCJI INNYCH NIŻ TRANSAKCJE WYMIANY

Przychody z transakcji innych niż transakcje wymiany odnoszą się do transakcji, w przypadku których jednostka przekazująca zapewnia środki jednostce będącej odbiorcą, która w zamian nie przekazuje bezpośrednio zbliżonej wartości. Pozycja ta obejmuje głównie kwoty otrzymane od Komisji w ciągu roku oraz odzyskane koszty operacyjne.

(mln EUR)

	Informacja dodatkowa	9. EFR	10. EFR	11. EFR	2024	2023
Odzyskanie wydatków		*1*	*16*	*7*	*24*	*6*
Przychody w związku ze współfinansowaniem	3.1.1	–	*12*	*5*	*17*	*8*
Ogółem		**1**	**28**	**12**	**41**	**14**

Przychody z transakcji innych niż transakcje wymiany można przedstawić następująco w rozbiciu na sposoby zarządzania:

(mln EUR)

	2024	2023
Zarządzanie bezpośrednie		
Podmiot(-y) wykonujący(-e):		
Komisja	*1*	–

(mln EUR)

	2024	2023
Agencje wykonawcze	*2*	–
Delegatury UE	*4*	*5*
	7	**5**
Zarządzanie pośrednie		
Podmiot(-y) wykonujący(-e):		
Państwa trzecie	*31*	*6*
Podmioty prawa publicznego	–	–
Organizacje międzynarodowe	*3*	*3*
Podmioty prawa prywatnego realizujące misję publiczną	–	–
	34	**9**
Ogółem	**41**	**14**

3.1.1. *Przychody w związku ze współfinansowaniem*

Otrzymane wkłady na współfinansowanie spełniają kryteria przychodów z transakcji innych niż transakcje wymiany pod pewnymi warunkami i jako takie po ich otrzymaniu nie powinny mieć wypływu na sprawozdanie z finansowych wyników działalności. Wkłady zalicza się do zobowiązań (zob. informacje dodatkowe 2.7.2 i 2.7.2.1), dopóki nie zostaną spełnione warunki związane z przekazanymi środkami pieniężnymi, tj. dopóki nie zostaną poniesione koszty kwalifikowalne (zob. informacja dodatkowa 3.5). Odpowiednią kwotę ujmuje się następnie w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności jako przychody z transakcji innych niż transakcje wymiany w związku ze współfinansowaniem. Wpływ na wynik ekonomiczny za rok jest zatem zerowy.

3.2. **PRZYCHODY Z TRANSAKCJI WYMIANY**

(mln EUR)

	9. EFR	10. EFR	11. EFR	2024	2023
Przychody finansowe	–	*1*	*18*	*19*	*9*
Pozostałe przychody	*2*	*4*	*65*	*71*	*43*
Ogółem	**2**	**5**	**83**	**90**	**52**

Kwota 19 mln EUR w pozycji „Przychody finansowe” obejmuje przede wszystkim odsetki naliczone od nieuregulowanych nakazów odzyskania środków, odsetki od płatności zaliczkowych, odsetki od sald w bankach centralnych i komercyjnych oraz dochody z instrumentów finansowych.

„Pozostałe przychody” odnoszą się głównie do dodatnich różnic kursowych. Odpowiednie ujemne różnice kursowe księguje się w pozycji „Inne koszty” (zob. informacja dodatkowa 3.7).

KOSZTY

3.3. **KOSZTY PONIESIONE PRZEZ INNE PODMIOTY**

(mln EUR)

	9. EFR	10. EFR	11. EFR	2024	2023
Koszty pomocy technicznej	–	–	*4*	*4*	*3*

Kwota 4 mln EUR obejmuje koszty pomocy technicznej poniesione przez kilka instrumentów finansowych.

3.4. **INSTRUMENTY POMOCY**

(mln EUR)

	9. EFR	10. EFR	11. EFR	2024	2023
Pomoc programowana	*2*	*(13)*	*641*	*630*	*841*
Wsparcie makroekonomiczne	–	–	–	–	*7*
Polityka sektorowa	–	–	–	–	*(1)*
Projekty w ramach AKP	–	*89*	*408*	*497*	*779*
Pomoc w sytuacjach nadzwyczajnych	–	*12*	*(25)*	*(13)*	*230*
Wsparcie instytucjonalne	–	*2*	*3*	*4*	*12*
Wyrównanie zmniejszonych przychodów z wywozu	–	–	–	–	*2*
Wkłady do funduszy powierniczych	–	–	*118*	*118*	*311*
Ogółem	**2**	**90**	**1 145**	**1 237**	**2 181**

Wydatki operacyjne EFR obejmują różne instrumenty pomocy i przyjmują różne formy w zależności od sposobu wypłacania środków i zarządzania nimi.

W 2024 r. wydatki operacyjne zmniejszyły się o 944 mln EUR, głównie ze względu na znaczne zmniejszenie wydatków w ramach 11. EFR, które spadły z 1 906 mln EUR w 2023 r. do 1 145 mln EUR w 2024 r. Spadek ten zaobserwowano we wszystkich programach i jest on zgodny z cyklem życia EFR.

Podobnie zmiany w wydatkach w ramach 9. i 10. EFR są zgodne z cyklem życia EFR i stopniowym zamykaniem umów. Wiele umów w ramach tych EFR zostało zakończonych i zamkniętych w 2024 r., co skutkowało niższymi wydatkami.

Kwoty ujemne w ramach 10. i 11. EFR związane z programami pomocy podlegającej programowaniu i pomocy w sytuacjach nadzwyczajnych wynikają z odwrócenia rozliczeń międzyokresowych za 2023 r., które były wyższe niż rzeczywiste wydatki poniesione w 2024 r. W szczególności w przypadku 11. EFR kwoty ujemne odnoszą się do umowy z Bankiem Światowym, która początkowo miała zakończyć się w grudniu 2023 r., a następnie w 2024 r. została przedłużona do grudnia 2025 r. Komisja wnosi wkład do tego funduszu powierniczego, wykorzystując środki zarówno z funduszu powierniczego dla Afryki, jak i z EFR. Stosując zasadę pierwszeństwa wykorzystania do płatności zaliczkowych, wydatki poniesione w 2024 r. zostały przydzielone do funduszu powierniczego dla Afryki, natomiast środki z EFR mają zostać wykorzystane w 2025 r.

Ponadto na wydatki związane z pomocą podlegającą programowaniu, pomocą w sytuacjach nadzwyczajnych i projektami w ramach AKP wpływ miała kwota 175 mln EUR w wyniku odwrócenia rozliczeń międzyokresowych w 2023 r. związanych z czterema projektami, w tym umową z Bankiem Światowym. Na podstawie zaktualizowanych informacji na temat realizacji otrzymanych od partnerów wykonawczych, które dokładniej odzwierciedlają rzeczywiste postępy w realizacji projektu, w 2024 r. nie odnotowano żadnych rozliczeń międzyokresowych w odniesieniu do tych umów.

3.5. **KOSZTY WSPÓŁFINANSOWANIA**

(mln EUR)

	9. EFR	10. EFR	11. EFR	2024	2023
Współfinansowanie	–	*12*	*5*	*17*	*8*

Pozycja ta obejmuje koszty poniesione w związku ze współfinansowanymi projektami w 2024 r. Należy zwrócić uwagę, że poniesione koszty obejmują szacunkowe kwoty związane z zakończeniem księgowań (i w związku z tym odwróceniem zapisów dotyczących szacunkowych kwot odnoszących się do roku poprzedniego).

Zgodnie z regułami rachunkowości dotyczącymi współfinansowania poniesione kwoty nie wywarły żadnego wpływu na wynik EFR za rok, ponieważ ujęto je zarówno jako koszty współfinansowania, jak i jako przychody w związku ze współfinansowaniem (zob. również informacja dodatkowa **3.1.1**).

Instrumenty pomocy i koszty współfinansowania według rodzaju zarządzania

(mln EUR)

	2024	2023
Zarządzanie bezpośrednie		
Podmiot(-y) wykonujący(-e):		
Komisja	*17*	*50*
Agencje wykonawcze UE	*3*	*16*
Fundusze powiernicze	*118*	*290*
Delegatury UE	*148*	*235*
	286	**591**
Zarządzanie pośrednie		
Podmiot(-y) wykonujący(-e):		
EBI i EFI	*84*	*(45)*
Organizacje międzynarodowe	*287*	*994*
Podmioty prawa prywatnego realizujące misję publiczną	*156*	*201*
Podmioty prawa publicznego	*126*	*147*
Państwa trzecie	*314*	*297*
Organy UE z partnerstwem publiczno-prywatnym	–	*3*
	967	**1 597**
Ogółem	**1 254**	**2 189**

3.6. **KOSZTY FINANSOWE**

(mln EUR)

	9. EFR	10. EFR	11. EFR	2024	2023
Straty netto z tytułu utraty wartości pożyczek i należności	–	*(5)*	*4*	*(1)*	*2*
Straty na aktywach i zobowiązaniach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt	–	–	*3*	*3*	*3*
Dotacja na opłaty	–	–	*2*	*2*	*1*
Ogółem	–	**(5)**	**9**	**3**	**7**

Straty netto z tytułu utraty wartości pożyczek i należności obejmują straty z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych oraz szacowane koszty związane z nieściągalnymi należnościami wynikającymi z przeterminowanych nakazów odzyskania środków (ponad 2 lata), upadłości i umorzeń.

Koszty finansowe w wysokości 3 mln EUR dotyczące aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt dotyczą głównie różnic kursowych, odsetek i zmian wartości godziwej w odniesieniu do szeregu instrumentów finansowych.

Kwota w wysokości 2 mln EUR w pozycji „Dotacja na opłaty” odnosi się do kosztów poniesionych w ramach instrumentu finansowego Kulima.

3.7. **INNE KOSZTY**

W pozycji tej ujęto koszty o charakterze administracyjnym, takie jak zewnętrzne usługi nieinformatyczne, koszty leasingu operacyjnego, komunikacja i publikacje, koszty szkoleń itp.

(mln EUR)

	9. EFR	10. EFR	11. EFR	2024	2023
Koszty administracyjne i informatyczne	-	*1*	*42*	*43*	*51*
Rezerwa na ryzyko i obciążenia	-	-	-	-	*1*
Poniesione straty na należnościach z tytułu dostaw i usług	*1*	*2*	-	*4*	-
Ujemne różnice kursowe	*1*	*4*	*59*	*63*	*62*
Straty wynikające z różnic kursowych z tytułu instrumentów finansowych	–	–	*1*	*1*	*1*
Ogółem	**2**	**7**	**101**	**110**	**116**

Pozycja „Koszty administracyjne i informatyczne" obejmuje kwoty wynikające z wewnętrznej umowy EFR z Komisją na pokrycie wydatków administracyjnych poniesionych przez siedzibę główną i delegatury w trakcie zarządzania programami EFR.

4. **AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE ORAZ INNE ISTOTNE POZYCJE**

4.1. **AKTYWA WARUNKOWE**

Aktywa warunkowe to ewentualne aktywa, które powstają na skutek przeszłych zdarzeń, a których istnienie zostanie potwierdzone dopiero w momencie wystąpienia lub niewystąpienia jednego lub większej liczby niepewnych przyszłych zdarzeń, które nie w pełni podlegają kontroli jednostki.

(mln EUR)

	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2024	31.12.2023
Gwarancje dotyczące płatności zaliczkowych	–	–	*19*	*19*	*32*
Ogółem	–	–	**19**	**19**	**32**

Gwarancji dotyczących płatności zaliczkowych wymaga się w niektórych przypadkach od beneficjentów innych niż państwa członkowskie przy wypłacie zaliczek.

Na koniec 2024 r. gwarancje dotyczące płatności zaliczkowych wyniosły 19 mln EUR w porównaniu z 32 mln EUR w 2023 r. Jest to zgodne z cyklem obejmującym zamknięcie EFR oraz stopniowe zamykanie umów.

W przypadku umów zarządzanych w ramach zarządzania pośredniego gwarancje należą do instytucji zamawiających innych niż EFR i nie są w związku z tym wykazywane przez EFR.

4.2. **ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE**

Zobowiązania warunkowe to ewentualne obowiązki, które powstają na skutek przeszłych zdarzeń, a których istnienie zostanie potwierdzone dopiero w momencie wystąpienia lub niewystąpienia jednego lub większej liczby niepewnych przyszłych zdarzeń, które nie w pełni podlegają kontroli jednostki, lub obecne obowiązki wynikające z przeszłych zdarzeń, w przypadku których wypływ środków nie jest prawdopodobny lub nie można wycenić kwoty w wiarygodny sposób.

4.2.1. *Udzielone gwarancje*

(mln EUR)

	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2024	31.12.2023
Udzielone gwarancje	–	–	*26*	*26*	*28*

Powyższa tabela przedstawia zakres ekspozycji EFR na ewentualne przyszłe płatności związane z gwarancjami udzielonymi grupie EBI lub innym instytucjom finansowym. Kwoty wykazuje się po potrąceniu rezerw finansowych lub zobowiązań finansowych ujętych dla tych programów.

Kwota 26 mln EUR dotyczy gwarancji w ramach następujących instrumentów finansowych: 9 mln EUR w ramach instrumentu finansowego Euritz, 10 mln EUR w ramach KULIMA FUND i pozostałe 7 mln EUR w ramach instrumentu na rzecz łańcucha wartości w rolnictwie ZAMBIA.

4.2.2. *Zobowiązania warunkowe w związku ze sprawami sądowymi*

(mln EUR)

	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2024	31.12.2023
Sprawy sądowe w toku	–	–	*7*	*7*	*7*

Na koniec 2024 r. toczyły się tylko dwie sprawy dotyczące łącznie kwoty 7 mln EUR.

4.3. **INNE ISTOTNE POZYCJE**

4.3.1. *Zobowiązania pozostające do spłaty nieujęte jeszcze jako koszty*

Poniższa kwota stanowi budżetowe zobowiązania pozostające do spłaty (RAL) pomniejszone o powiązane kwoty, które ujęto w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności jako koszty. Zobowiązania budżetowe pozostające do spłaty (RAL) to kwota zobowiązań, w przypadku których nie dokonano jeszcze płatności lub umorzenia. Jest to normalną konsekwencją istnienia programów wieloletnich.

(mln EUR)

	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2024	31.12.2023
Zobowiązania pozostające do spłaty nieujęte jeszcze jako koszty	*15*	*166*	*2 520*	*2 701*	*3 449*

Spadek zobowiązań pozostających do spłaty jest w dużej mierze spowodowany zmniejszeniem się zobowiązań budżetowych pozostających do spłaty, które na koniec 2024 r. wyniosły 3 812 mln EUR (w 2023 r.: 5 116 mln EUR). Tendencja ta jest zgodna z cyklem działania EFR i wynika również ze zmiany liczby otwartych umów (zob. informacja dodatkowa 2.2).

5. **ZARZĄDZANIE RYZYKIEM FINANSOWYM**

Poniższe pozycje dotyczące zarządzania ryzykiem finansowym EFR odnoszą się do operacji skarbcowych przeprowadzanych przez Komisję w imieniu EFR w celu wykorzystania jego zasobów.

5.1. **POLITYKA ZARZĄDZANIA RYZYKIEM ORAZ DZIAŁALNOŚĆ ZABEZPIECZAJĄCA**

Zasady zarządzania operacjami skarbcowymi zostały określone w rozporządzeniu finansowym mającym zastosowanie do 11. EFR oraz w umowie wewnętrznej.

Na mocy wspomnianego rozporządzenia obowiązują następujące zasady główne:

a) swoje wkłady na EFR państwa członkowskie wpłacają na specjalne rachunki bankowe otwarte w banku centralnym każdego państwa członkowskiego lub wyznaczonej przez nie instytucji finansowej. Wkłady pozostają na tych rachunkach specjalnych do momentu, gdy konieczne jest dokonanie płatności przez EFR;

b) wkłady na EFR są wpłacane przez państwa członkowskie w euro, natomiast płatności EFR są denominowane w euro i w innych walutach;

c) nie można przekraczać stanu rachunków bankowych otwartych przez Komisję w imieniu EFR.

Oprócz rachunków specjalnych Komisja otwiera w imieniu EFR inne rachunki w instytucjach finansowych (bankach centralnych i bankach komercyjnych) w celu dokonywania płatności i otrzymywania wpływów innych niż wkłady państw członkowskich do budżetu.

Operacje finansowe i płatnicze są w dużej mierze zautomatyzowane i opierają się na nowoczesnych systemach informatycznych. Aby zagwarantować bezpieczeństwo systemu oraz zapewnić rozdział obowiązków zgodnie z przepisami rozporządzenia finansowego, standardami kontroli wewnętrznej Komisji i zasadami audytu, stosuje się określone procedury.

Zarządzanie operacjami skarbcowymi i płatniczymi regulują pisemne wytyczne i procedury, które mają na celu ograniczenie ryzyka operacyjnego i finansowego oraz zapewnienie odpowiedniego poziomu kontroli. Wspomniane wytyczne i procedury odnoszą się do różnych obszarów działań, a ich przestrzeganie jest regularnie sprawdzane.

5.2. **RYZYKO WALUTOWE**

Ekspozycja EFR na ryzyko walutowe na koniec roku – pozycja netto

(mln EUR)

	31.12.2024				31.12.2023			
	USD	EUR	Inne	Ogółem	USD	EUR	Inne	Ogółem
Aktywa finansowe								
Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	*10*	4	*7*	*21*	*7*	7	3	*17*
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt	42	61	9	*112*	16	49	8	*73*
Należności	*6*	*5*	–	*11*	*7*	*4*	–	*11*
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	*11*	*400*	–	*411*	*6*	*595*	–	*601*
	69	**470**	**16**	**555**	**36**	**655**	**11**	**704**
Zobowiązania finansowe								
Rezerwy finansowe i zobowiązania z tytułu gwarancji	–	*3*	–	*3*	–	*2*	*2*	*4*
	–	**3**	–	**3**	–	**2**	**2**	**4**
Ogółem	**69**	**473**	**16**	**558**	**36**	**657**	**13**	**706**

Wszystkie wkłady są deponowane w euro; inne waluty kupuje się jedynie wówczas, gdy są konieczne w celu realizacji płatności. W związku z tym operacje skarbcowe EFR nie są narażone na ryzyko walutowe.

5.3. **RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ**

EFR nie zaciąga pożyczek pieniężnych, w związku z czym nie jest narażony na ryzyko stopy procentowej.

Uzyskuje jednak odsetki od kwot zdeponowanych na różnych rachunkach bankowych. Komisja wprowadziła więc w imieniu EFR środki mające na celu zagwarantowanie, że uzyskiwane regularnie odsetki będą odzwierciedlały rynkowe stopy procentowe oraz ich ewentualne wahania.

Wkłady do budżetu EFR są przekazywane przez każde państwo członkowskie na specjalny rachunek otwarty w wyznaczonej przez nie instytucji finansowej. Aby zaradzić ryzyku poniesienia kosztów ujemnych odsetek, które istniało kilka lat temu, wprowadzono procedury zarządzania środkami pieniężnymi w celu zminimalizowania sald na odnośnych rachunkach. Ponadto zgodnie z rozporządzeniem Rady (UE) 2016/888 ([7]) koszty ujemnych odsetek na tych rachunkach ponosi dane państwo członkowskie.

Salda jednodniowych depozytów składanych na rachunkach w bankach komercyjnych generują dochody z tytułu odsetek codziennie. Oprocentowanie sald na takich rachunkach opiera się na zmiennych stopach rynkowych, do których zastosowanie ma marża umowna (dodatnia lub ujemna). W przypadku większości rachunków obliczanie odsetek jest powiązane z rynkową referencyjną stopą procentową i jest korygowane o wszelkie wahania tej stopy. W związku z tym nie zachodzi ryzyko, że odsetki od sald EFR mogłyby być naliczane według stopy niższej niż stopy rynkowe.

5.4. **RYZYKO KREDYTOWE (RYZYKO KONTRAHENTA)**

Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe

W przypadku aktywów finansowych wykazane kwoty są wartościami bilansowymi netto i stanowią ekspozycję EFR na ryzyko kredytowe na koniec okresu sprawozdawczego.

(mln EUR)

	31.12.2024	31.12.2023
Aktywa finansowe		
Pożyczki	*21*	*16*
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	*411*	*601*
Należności z tytułu transakcji wymiany (*)	*11*	*11*
Udzielone gwarancje		
Umowy gwarancji finansowej	*12*	*14*
Ogółem na 31.12.2024	**454**	**642**

(*) Z wyłączeniem czynnych rozliczeń międzyokresowe kosztów.

Pożyczki z instrumentów finansowych: jakość kredytowa

(mln EUR)

	31.12.2024				
	Etap 1	Etap 2	Etap 3	POCI	Ogółem
Rating kredytowy					
Rating najwyższy i wysoki	–	–	–	–	–
Rating średnio-wysoki	–	–	–	–	–
Rating średnio-niski	–	–	–	–	–
Rating nieinwestycyjny i niewykonania zobowiązania	*16*	*6*	*3*	–	*25*
Wartość bilansowa brutto	**16**	**6**	**3**	–	**25**

([7]) Rozporządzenie Rady (UE) 2016/888 z dnia 6 czerwca 2016 r. zmieniające rozporządzenie (UE) 2015/323 w sprawie rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do 11. Europejskiego Funduszu Rozwoju w odniesieniu do płatności rat (Dz.U. L 149 z 7.6.2016, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/888/oj).

(mln EUR)

31.12.2024					
	Etap 1	Etap 2	Etap 3	POCI	Ogółem
Pomniejszenie o odpis na oczekiwane straty kredytowe	*3*	*1*	–	–	4
Wartość bilansowa netto	**13**	**5**	**3**	–	**21**

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty: jakość kredytowa

(mln EUR)

	31.12.2024	31.12.2023
Rating kredytowy		
Rating najwyższy i wysoki	*314*	*514*
Rating średnio-wysoki	*91*	*77*
Rating średnio-niski	*6*	*11*
Rating nieinwestycyjny i niewykonania zobowiązania	–	–
Wartość bilansowa brutto	**411**	**601**
Pomniejszenie o odpis na oczekiwane straty kredytowe	-	-
Wartość bilansowa netto	**411**	**601**

Należności: jakość kredytowa

(mln EUR)

31.12.2024						
	Nieprzeterminowane	Przeterminowane 0–30 dni	Przeterminowane 31–90 dni	Przeterminowane 91 dni–1 rok	Przeterminowane > 1 rok	Ogółem
Wartość bilansowa brutto	11	–	–	–	–	*11*
Pomniejszenie o odpis na oczekiwane straty kredytowe	–	–	–	–	–	–
Wartość bilansowa netto	**11**	–	–	–	–	*11*

Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt: jakość kredytowa

W 2024 r. aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt ujęte w niniejszym sprawozdaniu finansowym dotyczą inwestycji kapitałowych, które nie są narażone na ryzyko kredytowe (zob. informacja dodatkowa 2.1).

5.5. **RYZYKO PŁYNNOŚCI**

Analiza zobowiązań finansowych stosownie do okresu pozostałego do umownego terminu wymagalności

Zobowiązania finansowe ujęte w tej pozycji wykazuje się według wartości bilansowych zawartych w bilansie.

(mln EUR)

	< 1 rok	1–5 lat	> 5 lat	Ogółem
Zobowiązania finansowe na 31.12.2024	*256*	–	–	*256*
Zobowiązania finansowe na 31.12.2023	*391*	*2*	–	*393*

Dzięki zasadom budżetowym stosowanym w odniesieniu do EFR stan ogółu środków pieniężnych w okresie budżetowym jest zawsze wystarczający w celu realizacji płatności. Wkład państw członkowskich ogółem jest bowiem równy łącznej kwocie środków na płatności na dany okres budżetowy.

Wkłady państw członkowskich do EFR są jednak wnoszone w trzech ratach rocznie, natomiast płatności charakteryzuje sezonowość.

Aby zagwarantować stan zasobów finansowych zawsze wystarczający na zrealizowanie płatności, których należy dokonać w danym miesiącu, między działem Komisji odpowiedzialnym za zarządzanie zasobami finansowymi a odnośnymi departamentami odpowiedzialnymi za wydatki ma miejsce regularna wymiana informacji dotyczących sytuacji w zakresie zasobów finansowych.

Ponadto w zakresie operacji finansowych EFR zautomatyzowane narzędzia zarządzania środkami pieniężnymi zapewniają każdego dnia odpowiednią płynność na każdym z rachunków bankowych EFR.

6. **UJAWNIENIE INFORMACJI NA TEMAT PODMIOTÓW POWIĄZANYCH**

Podmioty powiązane z EFR to fundusz powierniczy Bêkou, fundusz powierniczy UE dla Afryki i Komisja Europejska. Transakcje między tymi jednostkami stanowią część normalnych operacji EFR i w związku z tym – zgodnie z regułami rachunkowości UE – nie są objęte szczególnymi obowiązkami informacyjnymi.

Ponieważ Komisja zarządza EFR, nie ma on osobnego kierownictwa. Świadczenia przysługujące kadrze kierowniczej UE najwyższego szczebla, w tym Komisji, wykazano w skonsolidowanym sprawozdaniu rocznym Unii Europejskiej w pozycji 7.2 „Świadczenia przysługujące kadrze kierowniczej najwyższego szczebla”.

7. **ZDARZENIA PO DNIU BILANSOWYM**

Na dzień podpisania niniejszego sprawozdania finansowego księgowy EFR nie wiedział ani nie został powiadomiony o żadnych istotnych zdarzeniach, które wymagałyby zamieszczenia odrębnych informacji w niniejszej sekcji. Roczne sprawozdanie finansowe i powiązane informacje dodatkowe opracowano, wykorzystując najnowsze dostępne informacje, co znalazło swoje odzwierciedlenie powyżej.

8. UZGODNIENIE WYNIKU EKONOMICZNEGO Z WYNIKIEM BUDŻETU

Wynik ekonomiczny za dany rok oblicza się w oparciu o zasadę rachunkowości memoriałowej. Wynik budżetu oblicza się natomiast zgodnie z metodą kasową. Ponieważ oba wspomniane wyniki bazują na tych samych operacjach leżących u podstaw rozliczeń, ich uzgodnienie stanowi przydatny rodzaj kontroli. W poniższej tabeli przedstawiono to uzgodnienie, z wyróżnieniem istotnych dla uzgodnienia kwot w podziale na pozycje przychodów i wydatków. Informacje dodatkowe do tabeli zawierają bardziej szczegółowe dane na temat charakteru kluczowych pozycji uzgadnianych

(mln EUR)

	2024	2023
WYNIK EKONOMICZNY ZA ROK	**(1 240)**	**(2 249)**
Przychody		
Należności niemające wpływu na wynik budżetu	*(25)*	*(11)*
Należności ustalone w bieżącym roku, ale jeszcze niepobrane	*(4)*	*(2)*
Należności ustalone w poprzednich latach i pobrane w bieżącym roku	*18*	*12*
Wynik netto zaliczkowania	*38*	*36*
Naliczone przychody (netto)	*(98)*	*(54)*
Koszty		
Dotychczas niepokryte koszty za rok bieżący	*65*	*(55)*
Koszty z lat ubiegłych pokryte w roku bieżącym	*(176)*	*(349)*
Wynik netto zaliczkowania	*1 147*	*556*
Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów (netto)	*(1 071)*	*59*
WYNIK BUDŻETU ZA ROK	**(1 345)**	**(2 056)**

8.1. POZYCJE UZGADNIANE – PRZYCHODY

Faktyczne przychody budżetowe za dany rok budżetowy odpowiadają przychodom pobranym z tytułu należności ustalonych w ciągu tego roku oraz kwotom otrzymanym z tytułu należności ustalonych w latach ubiegłych.

Należności niemające wpływu na wynik budżetu są ujmowane w wyniku ekonomicznym, ale z perspektywy budżetowej nie mogą one być traktowane jako przychody, gdyż zainkasowana kwota jest przenoszona na kapitał rezerwowy i nie może zostać ponownie przydzielona bez decyzji Rady.

Należności ustalone w bieżącym roku, ale jeszcze nie pobrane, odlicza się od wyniku ekonomicznego na użytek uzgodnienia, jako że nie są one częścią przychodów budżetowych. Natomiast **należności ustalone w latach ubiegłych i pobrane w roku bieżącym** dolicza się na użytek uzgodnienia do wyniku ekonomicznego.

Linia dotycząca **wyniku netto zaliczkowania** odnosi się do rozliczania płatności zaliczkowych za pomocą kwot odzyskanych od beneficjentów. Te wpływy gotówkowe stanowią przychody budżetowe, ale nie wywierają wpływu na wynik ekonomiczny, dlatego też należy zsumować je do celów uzgodnienia.

Naliczone przychody netto składają się głównie z rozliczeń międzyokresowych dokonanych na potrzeby zamknięcia księgowań na koniec danego roku. Uwzględnia się jedynie wynik netto, tj. naliczone przychody za bieżący rok pomniejszone o wpływy z tytułu naliczonych przychodów za poprzedni rok.

8.2. POZYCJE UZGADNIANE – WYDATKI

Dotychczas niepokryte koszty za rok bieżący należy zsumować do celów uzgodnienia, jako że są one częścią wyniku ekonomicznego, ale nie należą do wydatków budżetowych. Natomiast **koszty z lat ubiegłych pokryte w roku bieżącym** muszą zostać odjęte od wyniku ekonomicznego do celów uzgodnienia, ponieważ są one częścią wydatków budżetowych z bieżącego roku, ale albo nie mają wpływu na wynik ekonomiczny, albo wiążą się ze zmniejszeniem kosztów w przypadku korekt.

Wpływy gotówkowe z tytułu **anulowanych płatności** nie mają wpływu na wynik ekonomiczny, ale mają wpływ na wynik budżetu.

Wynik netto zaliczkowania obejmuje nowe kwoty zaliczkowania wypłacone w roku bieżącym (ujęte jako wydatki budżetowe tego roku) i rozliczenie płatności zaliczkowych wypłaconych w bieżącym roku lub we wcześniejszych latach przez zatwierdzenie kosztów kwalifikowalnych. Te ostatnie stanowią koszt zgodnie z zasadą rachunkowości memoriałowej, jednak koszt ten nie jest ujmowany na kontach budżetowych, jako że płatność początkowych zaliczek została już uwzględniona jako wydatek budżetowy w momencie jej dokonania.

Na **bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów netto** składają się głównie rozliczenia międzyokresowe dokonane na użytek zamknięcia księgowań na koniec danego roku, tj. koszty kwalifikowalne, które zostały poniesione przez beneficjentów środków EFR i jeszcze nie zostały zgłoszone EFR. Uwzględnia się jedynie wynik netto, tj. bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów za bieżący rok pomniejszone o pokryte koszty za poprzedni rok.

SPRAWOZDANIE FINANSOWE FUNDUSZY POWIERNICZYCH UE SKONSOLIDOWANYCH W RAMACH EFR

SPRAWOZDANIE FINANSOWE FUNDUSZU POWIERNICZEGO „BÊKOU" ZA 2024 R. ([8])

([8]) Należy zauważyć, że w związku z zaokrągleniem danych liczbowych do tys. EUR może się wydawać, że niektóre dane finansowe w tabelach nie sumują się.

INFORMACJE WSTĘPNE

Informacje ogólne na temat funduszy powierniczych Unii

Utworzenie

Zgodnie z art. 238 i 239 rozporządzenia w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii (rozporządzenie finansowe UE) ([9]) i art. 35 rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do 11. Europejskiego Funduszu Rozwoju ([10]) Komisja Europejska może ustanawiać fundusze powiernicze Unii na rzecz działań zewnętrznych („fundusze powiernicze Unii"). Unijne fundusze powiernicze tworzy się na podstawie umowy zawieranej z innymi darczyńcami na potrzeby działań w sytuacjach nadzwyczajnych i pokryzysowych niezbędnych do reagowania na kryzys lub na potrzeby działań tematycznych.

Unijne fundusze powiernicze ustanawia Komisja Europejska na podstawie decyzji podjętej po konsultacji z Parlamentem Europejskim i Radą lub po jej zatwierdzeniu przez te organy. Decyzja ta obejmuje umowę ustanawiającą zawieraną z innymi darczyńcami.

Unijne fundusze powiernicze ustanawia się i wdraża wyłącznie z zastrzeżeniem spełnienia następujących warunków:

— istnieje wartość dodana interwencji Unii: cele unijnych funduszy powierniczych, w szczególności ze względu na ich skalę lub potencjalne skutki, można osiągnąć lepiej na szczeblu unijnym niż na szczeblu krajowym, a wykorzystanie istniejących instrumentów finansowych nie wystarczyłoby do osiągnięcia celów polityki Unii;

— unijne fundusze powiernicze zapewniają wyraźną widoczność działań politycznych Unii oraz korzyści w zarządzaniu oraz umożliwiają lepsze kontrolowanie przez Unię ryzyk i wypłacania wkładów Unii i innych darczyńców;

— unijne fundusze powiernicze nie powielają innych istniejących kanałów finansowania lub podobnych instrumentów, nie wnosząc żadnej dodatkowości;

— cele unijnych funduszy powierniczych są spójne z celami unijnych instrumentów lub pozycji w budżecie, z których te fundusze są finansowane.

Istniejące fundusze powiernicze Unii

Dotychczas Komisja utworzyła cztery unijne fundusze powiernicze:

— fundusz powierniczy „Bêkou", którego celem jest wsparcie wszystkich aspektów wyjścia Republiki Środkowoafrykańskiej z kryzysu i działań służących odbudowie tego kraju. Ustanowiono go dnia 15 lipca 2014 r.;

— fundusz powierniczy UE „Madad", regionalny fundusz powierniczy Unii Europejskiej w odpowiedzi na kryzys w Syrii. Ustanowiono go dnia 15 grudnia 2014 r.;

— fundusz powierniczy UE dla Afryki – kryzysowy fundusz powierniczy UE na rzecz stabilności oraz eliminowania przyczyn migracji nieuregulowanej i przesiedleń w Afryce. Ustanowiono go dnia 12 listopada 2015 r.;

— Fundusz Powierniczy UE dla Kolumbii, który wspiera wdrażanie porozumienia pokojowego w procesie wstępnej odbudowy i stabilizacji po zakończeniu konfliktu. Ustanowiono go dnia 12 grudnia 2016 r.

Misja

Fundusz powierniczy „Bêkou" został utworzony w celu wspierania stabilizacji i odbudowy Republiki Środkowoafrykańskiej. Jego głównym celem, jak określono w umowie założycielskiej, jest „zapewnienie spójnej, ukierunkowanej pomocy na rzecz odporności słabszych grup społecznych oraz wsparcia dla wszystkich aspektów wyjścia z kryzysu i odbudowy Republiki Środkowoafrykańskiej, koordynacja działań w perspektywie krótko-, średnio- i długoterminowej oraz pomoc krajom sąsiadującym w radzeniu sobie ze skutkami kryzysu".

([9]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2024/2509 z dnia 23 września 2024 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii (Dz.U. L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj).

([10]) Rozporządzenie Rady (UE) 2018/1877 z dnia 26 listopada 2018 r. w sprawie rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do 11. Europejskiego Funduszu Rozwoju i uchylającego rozporządzenie (UE) 2015/323 (Dz.U. L 307 z 3.12.2018, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1877/oj).

Główne działania operacyjne

Unijny fundusz powierniczy łączy zasoby pochodzące od różnych darczyńców w celu finansowania programów na podstawie uzgodnionych celów. Od czasu swojego powstania w lipcu 2014 r. w ramach funduszu powierniczego „Bêkou" przyjęto 22 programy i dotarto do ponad 2,5 mln beneficjentów. Wspomniane programy służą udzieleniu Republice Środkowoafrykańskiej i jej mieszkańcom pomocy w następstwie kryzysu z 2013 r. Ściślej rzecz biorąc, celem funduszu powierniczego „Bêkou" jest zapewnienie dostępu do podstawowych usług (głównie zdrowia, wody i infrastruktury sanitarnej), wspieranie ożywienia gospodarczego i tworzenia miejsc pracy, a także promowanie spójności społecznej i pojednania.

Zarządzanie

Komisja Europejska zarządza funduszem powierniczym EUTF Bêkou oraz pełni również funkcję sekretariatu dwóch organów zarządzających – zarządu i komitetu operacyjnego. Zarząd i komitet operacyjny funduszu powierniczego „Bêkou" składają się z przedstawicieli darczyńców, Komisji, Parlamentu Europejskiego, przedstawicieli władz Republiki Środkowoafrykańskiej i obserwatorów. Zasady dotyczące składu zarządu i jego przepisy wewnętrzne określone są w umowie ustanawiającej unijny fundusz powierniczy.

Głównym zadaniem zarządu jest ustalanie i weryfikacja ogólnej strategii funduszu powierniczego. Komitet operacyjny jest odpowiedzialny za wybór działań finansowanych przez fundusz i nadzoruje ich realizację. Komitet zatwierdza również roczne sprawozdanie finansowe i sprawozdanie roczne dotyczące działań finansowanych przez fundusz powierniczy.

Źródła finansowania

Fundusz powierniczy „Bêkou" jest finansowany z wkładów darczyńców.

Roczne sprawozdanie finansowe

Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego

Ramy prawne i terminy sporządzania rocznego sprawozdania finansowego określa „Umowa ustanawiająca fundusz powierniczy Unii na rzecz Republiki Środkowoafrykańskiej, unijny fundusz powierniczy »Bêkou«, oraz jej regulamin wewnętrzny" („umowa założycielska"). Zgodnie z tą umową założycielską sprawozdanie finansowe sporządza księgowy Komisji zgodnie z przyjętymi przez regułami rachunkowości (reguły rachunkowości UE) opartymi na Międzynarodowych Standardach Rachunkowości Sektora Publicznego (MSRSP).

Księgowy

Księgowy Komisji pełni funkcję księgowego unijnych funduszy powierniczych. Księgowy odpowiada za ustanowienie praktyk księgowych oraz planu kont wspólnych dla wszystkich unijnych funduszy powierniczych. Audytor wewnętrzny Komisji, OLAF oraz Trybunał Obrachunkowy wykonują w odniesieniu do unijnego funduszu powierniczego te same uprawnienia co w odniesieniu do innych działań realizowanych przez Komisję. Każdego roku unijne fundusze powiernicze poddawane są również niezależnemu audytowi zewnętrznemu.

Struktura rocznego sprawozdania finansowego

Roczne sprawozdanie finansowe obejmuje okres od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia i składa się ze sprawozdania finansowego oraz sprawozdań z wykonania budżetu. Podczas gdy sprawozdanie finansowe i informacje dodatkowe sporządza się zgodnie z rachunkowością memoriałową, sprawozdania z wykonania budżetu opierają się głównie na przepływach pieniężnych.

Proces od wstępnego sprawozdania finansowego do udzielenia absolutorium

Roczne sprawozdanie finansowe jest przedmiotem niezależnego badania przez audytora zewnętrznego. Księgowy sporządza wstępne roczne sprawozdanie finansowe, które przekazuje do dnia 15 lutego następnego roku komitetowi operacyjnemu, który z kolei przekazuje je firmie audytorskiej wybranej przez jednostkę w drodze procedury przetargowej. Po przeprowadzeniu audytu księgowy przygotowuje ostateczne roczne sprawozdanie finansowe i przedkłada je komitetowi operacyjnemu do zatwierdzenia (art. 8.3.4 lit. c)).

Roczne sprawozdanie finansowe funduszu powierniczego „Bêkou" jest uwzględnione w rocznym sprawozdaniu finansowym Europejskiego Funduszu Rozwoju.

Najważniejsze wydarzenia operacyjne

Osiągnięcia w danym roku

W lipcu 2014 r. UE uruchomiła swój pierwszy w historii fundusz powierniczy (EUTF), nazwany „Bêkou" (co oznacza „nadzieję" w języku Sango), aby udzielić Republice Środkowoafrykańskiej i jej ludności pomocy w następstwie kryzysu z 2013 r. Celem funduszu powierniczego „Bêkou" jest zapewnienie dostępu do podstawowych usług (głównie służby zdrowia, wody i infrastruktury sanitarnej), wspieranie rozwoju obszarów wiejskich i ożywienia gospodarczego, a także promowanie pojednania. Od czasu swojego powstania fundusz powierniczy „Bêkou" sfinansował 22 programy, na które złożyło się 119 projektów, i objął swoim zasięgiem ponad połowę populacji kraju.

Republika Środkowoafrykańska pozostaje państwem niestabilnym we wszystkich aspektach, zwłaszcza pod względem zarządzania lokalnymi zasobami (ludzkimi, technicznymi, finansowymi itp.) i ich dostępności w celu sprostania wyzwaniom związanym z rozwojem.

Poprawia się sytuacja w zakresie bezpieczeństwa; przemoc między siłami zbrojnymi maleje. Niemniej jednak destabilizacja krajów sąsiadujących zwiększa niestabilność w tym kraju wraz z napływem sudańskich uchodźców do Republiki Środkowoafrykańskiej. W październiku Czad i Republika Środkowoafrykańska zawarły umowę w sprawie wspólnej ochrony granic. Około 20 % ludności Republiki Środkowoafrykańskiej jest nadal przesiedlonych, w związku z czym zapotrzebowanie na pomoc humanitarną utrzymuje się na wysokim poziomie.

Sytuacja gospodarcza charakteryzuje się drastycznym spadkiem dochodów rządowych w warunkach słabego wzrostu gospodarczego. Mimo to utrzymywany jest dialog z Międzynarodowym Funduszem Walutowym (MFW).

Życie polityczne w 2025 r. będą kształtować wybory lokalne i prezydenckie, które były wielokrotnie przekładane na późniejszy termin.

Zarządzanie operacjami funduszu „Bêkou" zostało przeniesione do przedstawicielstwa w Republice Środkowoafrykańskiej, jednak kwestie finansowe i umowne nadal pozostają scentralizowane w Brukseli.

Najważniejsze osiągnięcia w konkretnych obszarach docelowych

Przedstawione poniżej najważniejsze osiągnięcia w 2024 r. odzwierciedlają główne cele szczegółowe/obszary interwencji funduszu powierniczego.

W obszarze dostępu do usług fundusz powierniczy „Bêkou" kontynuował udzielanie wsparcia na rzecz sektorów zdrowia i WASH. W 2024 r. z lepszego dostępu do wody, urządzeń sanitarnych i higieny skorzystało dodatkowych 107 842 osób (WASH – wskaźnik 1.1), co oznacza, że od początku funkcjonowania funduszu łączna liczba beneficjentów wyniosła 1 177 587. Tym samym pierwotną wartość docelową przekroczono o 5 %.

Liczba osób, które skorzystały w ciągu roku z konsultacji medycznych i interwencji w dziedzinie zdrowia (wskaźnik 1.2), była niska (53 264) ze względu na zamknięcie projektów związanych z trzecim komponentem programu ZDROWIE. Przy łącznej liczbie beneficjentów wynoszącej 9 132 811 wobec zakładanej wartości docelowej wynoszącej 7 915 873 osób wynik ten jest jednak o 15 % wyższy, niż oczekiwano. W tym roku zakończono realizację działań w ramach dwóch ostatnich projektów w dziedzinie zdrowia (RESULDE ALIMA i GENRE III IRC).

Liczba beneficjentów działań wspierających rozwój umiejętności czytania i pisania znacznie wzrosła (+35 %) z 17 105 do 23 054 w latach 2023–2024, przekraczając pierwotną wartość docelową.

W obszarze spójności społecznej większość działań zrealizowanych przy wsparciu funduszu powierniczego „Bêkou" miała na celu wzmocnienie pozycji kobiet i zwalczanie przemocy ze względu na płeć, a także wzmocnienie sektora mediów w kraju.

W 2024 r. 15 741 dziewcząt lub kobiet skorzystało z działań mających na celu wzmocnienie pozycji społeczno-ekonomicznej, co oznacza, że liczba beneficjentów wzrosła do 173 109, czyli znacznie powyżej pierwotnej wartości docelowej o gromadzenie informacji na temat przyczyn leżących (+380 %). W tym roku fundusz „Bêkou" zapewnił wsparcie 2 494 osobom, które doświadczyły przemocy ze względu na płeć (wskaźnik 2.2), co daje łącznie 16 769 osób wobec planowanych 133 943. Stanowi to wskaźnik realizacji na poziomie zaledwie 13 %.

Od czasu utworzenia funduszu 36 870 więcej osób otrzymało wsparcie w ramach „działania 2.4 (cywilne budowanie pokoju po konfliktach lub zapobieganie konfliktom)" – co daje łączną liczbę 418 581 osób (+ 172 %).

W obszarze wspierania odbudowy sektorów gospodarczych i produkcyjnych fundusz powierniczy „Bêkou" wspierał zarówno rolnictwo produkcyjne, jak i rolnictwo na własne potrzeby, zapewniając pomoc grupom rolniczym i małym gospodarstwom rolnym, wspierając tworzenie miejsc pracy (zarówno praca o charakterze intensywnym, jak i szkolenia zawodowe oraz rozwój działalności zarobkowej) i ułatwiając dostęp do usług finansowych małym przedsiębiorstwom i osobom fizycznym.

W tym roku odnotowano niewiele osiągnięć w realizacji tego celu, ponieważ większość projektów została ukończona. Mimo to liczba osób, które otrzymały wsparcie na podjęcie działalności zarobkowej, wzrosła o 2 % (1 471). W ciągu roku ze szkoleń zawodowych skorzystało 6 263 osoby (wskaźnik 3.6), co stanowiło wzrost o 6 % w porównaniu z rokiem poprzednim. 6 220 osób zostało przeszkolonych w ramach projektu DEVRUR II realizowanego przez Enabel.

W ramach projektu PAPEUR Rural (ITC) w dalszym ciągu wspierano 35 spółdzielni utworzonych w 2022 r.

Budżet i wykonanie budżetu

Do końca 2024 r. wkład do funduszu powierniczego „Bêkou" wyniósł ponad 310 mln EUR, podobnie jak w poprzednim roku 2023, a także 2 mln EUR innych dochodów z tytułu uzyskanych odsetek. Na dzień 31 grudnia 2021 r. fundusz powierniczy sfinalizował zobowiązanie i zawieranie umów w ramach wszystkich otrzymanych wkładów, z wyjątkiem środków zarezerwowanych na monitoring, ocenę, audyt i komunikację, w przypadku których umowy mogą być jeszcze zawierane po tej dacie.

W 2024 r. wykonawcom wypłacono ponad 7 mln EUR; łączne wypłaty od czasu utworzenia funduszu powierniczego „Bêkou" osiągnęły kwotę ponad 290 mln EUR.

W 2024 r. realizowanych było 11 umów o łącznym budżecie wynoszącym około 81 mln EUR. Wśród nich znajdowało się 8 projektów operacyjnych oraz 1 dotyczący pomocy technicznej.

Wpływ działalności w sprawozdaniu finansowym

W sprawozdaniu finansowym wpływ wspomnianej powyżej działalności jest najbardziej widoczny w następujących pozycjach:

— płatności zaliczkowe: zmniejszyły się o 1 126 tys. EUR w wyniku zamknięcia funduszu powierniczego i wynikającego z tego zmniejszenia się liczby nowych umów: w 2024 r. podpisano jedynie 5 umów dotyczące działań związanych z audytem, oceną i komunikacją na kwotę 167 tys. EUR;

— zobowiązania finansowe: zmniejszyły się o 6 893 tys. EUR, głównie z powodu braku zainkasowanych wkładów w ciągu roku;

— koszty operacyjne: zmniejszyły się o 17 968 tys. EUR w wyniku trwającego zamykania funduszu powierniczego, które doprowadziło do zmniejszenia się liczby otwartych umów i, w rezultacie, do spadku kosztów.

BILANS

(w tys. EUR)

	31.12.2024	31.12.2023
AKTYWA TRWAŁE		
Płatności zaliczkowe	–	–
	–	–
AKTYWA OBROTOWE		
Płatności zaliczkowe	*2 619*	*3 745*
Należności z tytułu transakcji wymiany i wartości odzyskiwalne z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany	*2 267*	*3 462*
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	*23 465*	*28 420*
	28 350	**35 627**
AKTYWA OGÓŁEM	**28 350**	**35 627**

(w tys. EUR)

	31.12.2024	31.12.2023
ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE		
Zobowiązania finansowe	*(24 108)*	*(31 001)*
	(24 108)	**(31 001)**
ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE		
Zobowiązania	*(2 536)*	–
Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów	*(1 707)*	*(4 626)*
	(4 243)	**(4 626)**
ZOBOWIĄZANIA OGÓŁEM	**(28 350)**	**(35 627)**
AKTYWA NETTO	–	–

SPRAWOZDANIE Z WYNIKÓW FINANSOWYCH

(w tys. EUR)

	2024	2023
PRZYCHODY		
Przychody z transakcji innych niż transakcje wymiany		
Przychody z darowizn	*6 894*	*24 550*
Odzyskanie wydatków	*183*	*717*
	7 076	**25 268**
Przychody z transakcji wymiany		
Przychody finansowe	*884*	*636*
	884	**636**
Przychody ogółem	**7 961**	**25 904**
KOSZTY		
Koszty operacyjne	*(6 310)*	*(24 278)*
Koszty finansowe	*(166)*	–
Inne koszty	*(1 485)*	*(1 626)*
Koszty ogółem	**(7 961)**	**(25 904)**
WYNIK EKONOMICZNY ZA ROK	–	–

RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

(w tys. EUR)

	2024	2023
Wynik ekonomiczny za rok	–	–
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu płatności zaliczkowych	*1 126*	*7 420*
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu należności z tytułu transakcji wymiany i stanu wartości odzyskiwalnych z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany	*1 196*	*132*
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu zobowiązań finansowych	*(6 894)*	*18 450*
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu zobowiązań	*2 536*	*(4 563)*
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów	*(2 919)*	*2 665*
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE NETTO	**(4 955)**	**24 104**
Zwiększenie/(zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	*(4 955)*	*24 104*
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek roku	*28 420*	*4 316*
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec roku	*23 465*	*28 420*

SPRAWOZDANIE FINANSOWE FUNDUSZU POWIERNICZEGO UE DLA AFRYKI ZA 2024 R. ([11])

([11]) Należy zauważyć, że w związku z zaokrągleniem danych liczbowych do tys. EUR może się wydawać, że niektóre dane finansowe w tabelach nie sumują się.

INFORMACJE WSTĘPNE DOTYCZĄCE FUNDUSZU POWIERNICZEGO UE DLA AFRYKI

Informacje ogólne na temat funduszy powierniczych Unii

Utworzenie

Zgodnie z art. 238 i 239 rozporządzenia w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii (rozporządzenie finansowe UE) ([12]) i art. 35 rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do 11. Europejskiego Funduszu Rozwoju ([13]) Komisja Europejska może ustanawiać fundusze powiernicze Unii na rzecz działań zewnętrznych („fundusze powiernicze Unii"). Unijne fundusze powiernicze tworzy się na podstawie umowy zawieranej z innymi darczyńcami na potrzeby działań w sytuacjach nadzwyczajnych i pokryzysowych niezbędnych do reagowania na kryzys lub na potrzeby działań tematycznych.

Unijne fundusze powiernicze ustanawia Komisja Europejska na podstawie decyzji podjętej po konsultacji z Parlamentem Europejskim i Radą lub po jej zatwierdzeniu przez te organy. Decyzja ta obejmuje umowę ustanawiającą zawieraną z innymi darczyńcami.

Unijne fundusze powiernicze ustanawia się i wdraża wyłącznie z zastrzeżeniem spełnienia następujących warunków:

— istnieje wartość dodana interwencji Unii: cele unijnych funduszy powierniczych, w szczególności ze względu na ich skalę lub potencjalne skutki, można osiągnąć lepiej na szczeblu unijnym niż na szczeblu krajowym, a wykorzystanie istniejących instrumentów finansowych nie wystarczyłoby do osiągnięcia celów polityki Unii;

— unijne fundusze powiernicze zapewniają wyraźną widoczność działań politycznych Unii oraz korzyści w zarządzaniu oraz umożliwiają lepsze kontrolowanie przez Unię ryzyk i wypłacania wkładów Unii i innych darczyńców;

— unijne fundusze powiernicze nie powielają innych istniejących kanałów finansowania lub podobnych instrumentów, nie wnosząc żadnej dodatkowości;

— cele unijnych funduszy powierniczych są spójne z celami unijnych instrumentów lub pozycji w budżecie, z których te fundusze są finansowane.

Istniejące fundusze powiernicze Unii

Dotychczas Komisja utworzyła cztery unijne fundusze powiernicze:

— fundusz powierniczy „Bêkou", którego celem jest wsparcie wszystkich aspektów wyjścia Republiki Środkowoafrykańskiej z kryzysu i działań służących odbudowie tego kraju. Ustanowiono go dnia 15 lipca 2014 r.;

— fundusz powierniczy UE „Madad", regionalny fundusz powierniczy Unii Europejskiej w odpowiedzi na kryzys w Syrii. Ustanowiono go dnia 15 grudnia 2014 r.;

— fundusz powierniczy UE dla Afryki – kryzysowy fundusz powierniczy UE na rzecz stabilności oraz eliminowania przyczyn migracji nieuregulowanej i przesiedleń w Afryce. Ustanowiono go dnia 12 listopada 2015 r.;

— Fundusz Powierniczy UE dla Kolumbii, który wspiera wdrażanie porozumienia pokojowego w procesie wstępnej odbudowy i stabilizacji po zakończeniu konfliktu. Ustanowiono go dnia 12 grudnia 2016 r.

Misja

Głównym celem tego funduszu powierniczego UE dla Afryki jest wspieranie wszelkich aspektów stabilności i przyczynianie się do lepszego zarządzania migracją, a także eliminowania przyczyn destabilizacji, przymusowych wysiedleń i migracji nieuregulowanej, m.in. przez wspieranie odporności, możliwości gospodarczych, równości szans, bezpieczeństwa i rozwoju oraz zwalczanie naruszeń praw człowieka.

([12]) Rozporządzenie (UE, Euratom) 2024/2509.
([13]) Rozporządzenie (UE) 2018/1877.

Główne działania operacyjne

Unijny fundusz powierniczy łączy zasoby pochodzące od różnych darczyńców w celu finansowania działań na podstawie uzgodnionych celów. Fundusz powierniczy UE dla Afryki działa w trzech głównych obszarach geograficznych, tj. w regionie Sahelu i regionie Jeziora Czad, Rogu Afryki i Afryce Północnej. Beneficjentami projektów realizowanych w ramach funduszu mogą być w indywidualnych przypadkach również kraje sąsiadujące z kwalifikującymi się krajami. Fundusz powierniczy został ustanowiony na określony czas, aby można było podejmować krótko- i średnioterminowe działania w odpowiedzi na wyzwania w tych regionach.

Zarządzanie

Komisja Europejska zarządza funduszem powierniczym UE dla Afryki oraz pełni również funkcję sekretariatu dwóch organów zarządzających – zarządu i komitetu operacyjnego. Zarząd i komitet operacyjny funduszu powierniczego UE dla Afryki składają się z przedstawicieli darczyńców oraz Komisji, jak również z przedstawicieli państw członkowskich UE niewnoszących wkładu, władz kwalifikujących się państw oraz organizacji regionalnych w charakterze obserwatorów. Zasady dotyczące składu zarządu i jego przepisy wewnętrzne określone są w umowie ustanawiającej unijny fundusz powierniczy.

Głównym zadaniem zarządu jest ustalanie i weryfikacja ogólnej strategii funduszu powierniczego. Komitet operacyjny jest odpowiedzialny za wybór działań finansowanych przez fundusz i nadzoruje ich realizację. Komitet zatwierdza również roczne sprawozdanie finansowe i sprawozdanie roczne dotyczące działań finansowanych przez fundusz powierniczy.

Źródła finansowania

Fundusz powierniczy UE dla Afryki jest finansowany z wkładów darczyńców.

Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego

Ramy prawne i terminy sporządzania rocznego sprawozdania finansowego określono w umowie ustanawiającej kryzysowy fundusz powierniczy UE na rzecz stabilności oraz eliminowania przyczyn migracji nieuregulowanej i przesiedleń w Afryce oraz jego wewnętrzne zasady („umowa założycielska"). Zgodnie z tą umową założycielską sprawozdanie finansowe sporządza księgowy Komisji zgodnie z przyjętymi przez regułami rachunkowości (reguły rachunkowości UE) opartymi na Międzynarodowych Standardach Rachunkowości Sektora Publicznego (MSRSP).

Księgowy

Na podstawie umowy założycielskiej księgowy Komisji pełni funkcję księgowego funduszu powierniczego.

Struktura rocznego sprawozdania finansowego

Roczne sprawozdanie finansowe obejmuje okres od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia i składa się ze sprawozdania finansowego oraz sprawozdań z wykonania budżetu. Podczas gdy sprawozdanie finansowe i informacje dodatkowe sporządza się zgodnie z rachunkowością memoriałową, sprawozdania z wykonania budżetu opierają się głównie na przepływach pieniężnych.

Proces od wstępnego sprawozdania finansowego do udzielenia absolutorium

Roczne sprawozdanie finansowe jest przedmiotem niezależnego badania przez audytora zewnętrznego. Księgowy sporządza wstępne roczne sprawozdanie finansowe, które przekazuje do dnia 15 lutego następnego roku komitetowi operacyjnemu, który z kolei przekazuje je firmie audytorskiej wybranej przez jednostkę w drodze procedury przetargowej. Po przeprowadzeniu audytu księgowy przygotowuje ostateczne roczne sprawozdanie finansowe i przedkłada je komitetowi operacyjnemu do zatwierdzenia.

Roczne sprawozdanie finansowe funduszu powierniczego UE dla Afryki jest uwzględnione w rocznym sprawozdaniu finansowym Europejskiego Funduszu Rozwoju.

Najważniejsze wydarzenia operacyjne

Osiągnięcia w danym roku

Z uwagi na koniec okresu zawierania umów, który nastąpił 31 grudnia 2021 r., począwszy od stycznia 2022 r. fundusz powierniczy UE dla Afryki nie sfinansował żadnych nowych zobowiązań finansowych ani dopłat uzupełniających budżet. Jedynymi zobowiązaniami finansowymi, na które można zawierać umowy, są zobowiązania finansowe dotyczące działań administracyjnych, takich jak audyty, oceny, działania związane z monitorowaniem i komunikacją. Programy w ramach funduszu powierniczego UE dla Afryki będą realizowane nadal do końca 2025 r.

W 2024 r. wykazano również, że fundusz powierniczy UE dla Afryki jest szybkim i skutecznym narzędziem wdrażania, ułatwiającym dialog merytoryczny z afrykańskimi krajami partnerskimi, w ramach którego stosuje się innowacyjne podejścia i który przynosi wymierne rezultaty w trzech regionach (Sahel i Jezioro Czad, Róg Afryki oraz Afryka Północna).

We wrześniu 2024 r. Europejski Trybunał Obrachunkowy (ETO) opublikował sprawozdanie specjalne z audytu dotyczące funduszu powierniczego UE dla Afryki ([14]). Trybunał uznał, że przy wdrażaniu funduszu powierniczego UE dla Afryki wypracowano nowe podejście, jeśli chodzi o gromadzenie informacji na temat przyczyn leżących u podstaw destabilizacji, migracji nieuregulowanej i wysiedleń, identyfikowanie zagrożeń dla praw człowieka w niestabilnym otoczeniu oraz przekazywanie informacji o wspólnych wynikach działań podejmowanych w ramach funduszu. Trybunał uznał również, iż fundusz powierniczy UE przyczynił się do tego, że migracja zajmuje ważne miejsce w programie rozwojowym i politycznym, a podczas realizacji projektów w ramach tego funduszu udało się wypracować wiele z zaplanowanych produktów oraz częściowo osiągnąć wyznaczone cele.

W 2024 r. region Rogu Afryki pozostaje wysoce niestabilny, zmagając się z wieloma wyzwaniami związanymi z poważnym oddziaływaniem zmiany klimatu, trudnościami społeczno-gospodarczymi i politycznymi oraz trwającymi konfliktami i zagrożeniami bezpieczeństwa. Oprócz trwającego konfliktu w Sudanie utrzymują się wewnętrzne konflikty w niektórych częściach Etiopii i niestabilność w Somalii, natomiast skutki kryzysu na Morzu Czerwonym pogłębiają inflację i brak bezpieczeństwa na całym obszarze. Od października 2024 r. Sudan zmaga się z największym na świecie kryzysem w zakresie przesiedleń wewnętrznych – aż 14 mln osób musiało opuścić swoje domy i szukać schronienia w kraju lub poza nim. Te masowe przesiedlenia wywarły dalekosiężny wpływ na kraje sąsiadujące. Niemniej jednak można wskazać pewne pozytywne wydarzenia, takie jak przystąpienie Somalii do Wspólnoty Wschodnioafrykańskiej w lutym 2024 r., zatwierdzenie przez MFW wsparcia finansowego na realizację programu reform gospodarczych Etiopii oraz zdecydowane działania Kenii w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu i jej łagodzenia.

W tym trudnym kontekście fundusz powierniczy UE odnotował znaczne postępy we wspieraniu możliwości gospodarczych i możliwości zatrudnienia w regionie Rogu Afryki. Do czerwca 2024 r. utworzono lub wsparto łącznie 152 000 miejsc pracy, w tym 2 471 miejsc pracy w pierwszej połowie 2024 r. Ponadto utworzono lub wsparto 24 091 mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw, a w 2024 r. dodano 314 MMŚP. Programy funduszu powierniczego UE pomogły również około 750 000 osób w rozwijaniu działalności zarobkowej. Działania te okazały się szczególnie skuteczne we wspieraniu uchodźców – 12 349 uchodźców skorzystało z tworzenia miejsc pracy/wsparcia zatrudnienia, a 85 593 osoby otrzymały pomoc w rozwijaniu działalności zarobkowej.

Podobnie w ramach projektów finansowanych z funduszu powierniczego UE do tej pory zapewniono gospodarstwom domowym 11 mln usług związanych ze zdrowiem, z czego 99 % przypadków stanowiło leczenie. Poprawiono dostęp do placówek opieki zdrowotnej dla 3,67 mln osób – około 59 000 osób skorzystało z tego usprawnienia w pierwszej połowie 2024 r. W szczególności dzięki budowie lub remontom 1 303 obiektów osiągnięto najwyższy półroczny wynik w zakresie infrastruktury WASH (woda, urządzenia sanitarne i higiena) od czasu powstania funduszu powierniczego UE. Ponadto 3 mln osób otrzymało pomoc żywieniową, w tym 54 250 w pierwszej połowie 2024 r.

W pierwszej połowie 2024 r. fundusz powierniczy UE przyczynił się do znacznej poprawy w zakresie zarządzania migracją, zapewniając kluczową pomoc i ochronę 3 256 migrantom i osobom przesiedlonym, dzięki czemu do tej pory wsparcie otrzymało łącznie prawie 195 000 osób. Ponadto w pierwszej połowie 2024 r. fundusz powierniczy UE odegrał również kluczową rolę we wspieraniu inicjatyw na rzecz stabilizacji i budowania pokoju – łącznie 30 162 osoby uczestniczyły w działaniach na rzecz zapobiegania konfliktom i propagowania praw człowieka, ze szczególnym uwzględnieniem Sudanu Południowego. Dzięki temu łączna liczba uczestników wyniosła 1,37 mln, co przyczynia się do zwiększenia pokoju i stabilności politycznej w całym regionie.

([14]) Sprawozdanie specjalne 17/2024: https://www.eca.europa.eu/pl/publications?ref=sr-2024-17.

W 2024 r. region Sahelu i Kotliny Czadu nadal borykał się z rosnącą niestabilnością polityczną w całym regionie, zagrożeniami bezpieczeństwa, wyzwaniami społeczno-gospodarczymi i nasilającymi się konfliktami, w wyniku czego wzrosła liczba osób doświadczających braku bezpieczeństwa żywnościowego i przymusowych wysiedleń. Pogłębiły się również podziały polityczne w Afryce Zachodniej, ponieważ Burkina Faso, Mali i Niger ogłosiły wystąpienie ze Wspólnoty Gospodarczej Państw Afryki Zachodniej (ECOWAS).

W pierwszej połowie 2024 r. nasiliły się konflikty w Afryce Zachodniej, zwłaszcza w krajach środkowego Sahelu i w Nigerii. Ta eskalacja była głównym czynnikiem przymusowych wysiedleń, które dotknęły 10,1 mln osób (w tym zarówno uchodźców, jak i osób wewnętrznie przesiedlonych) w 12 krajach objętych wsparciem funduszu powierniczego UE w regionie Sahelu i Kotliny Czadu.

Inflacja i deprecjacja nadal dotykały znaczną część ludności, przede wszystkim najsłabsze grupy. Od marca do maja 2024 r. 38 mln osób w całej Afryce Zachodniej borykało się z poważnym brakiem bezpieczeństwa żywnościowego, a liczba ta miała wzrosnąć do 52 mln w okresie niedoboru żywności w 2024 r. W tym trudnym kontekście i pomimo stopniowego zamykania funduszu powierniczego UE, a co za tym idzie, drastycznego spadku liczby aktywnych projektów, w pierwszej połowie 2024 r. nadal odnotowywano jednak znaczące wyniki. Na przykład w pierwszej połowie 2024 r. 56 549 osób skorzystało z pomocy w zakresie rozwijania działalności zarobkowej, przy łącznej liczbie 831 945 osób objętych dotychczas wsparciem, a 2 686 osób skorzystało z kształcenia i szkolenia technicznego i zawodowego (TVET) lub rozwoju umiejętności – przy łącznej liczbie 240 470 osób.

Ponadto działania na rzecz budowania pokoju również przyniosły znaczące osiągnięcia – wzięło w nich udział 561 874 uczestników, co daje łączną liczbę 7,1 mln osób, a w zakresie zarządzania migracją i ochrony przeszkolono 387 osób, co daje łączą liczbę 20 953 osób.

Co nie mniej ważne, w tym samym okresie programy finansowane w ramach funduszu powierniczego UE zapewniły 136 313 osobom pomoc związaną z bezpieczeństwem żywnościowym (3,6 mln ogółem), a 125 910 osób skorzystało z pomocy żywieniowej (2,8 mln ogółem).

W 2024 r. region Afryki Północnej nadal borykał się ze złożonymi wyzwaniami geopolitycznymi, społeczno-gospodarczymi i środowiskowymi, które dalej kształtowały wzorce migracyjne. Ze względu na niestabilność geopolityczną, w tym trwające konflikty z udziałem Izraela, Libanu i Sudanu, skutki rosyjskiej wojny napastniczej przeciwko Ukrainie oraz pogorszenie koniunktury gospodarczej presja migracji nieuregulowanej do Europy utrzymywała się. Kraje Afryki Północnej pozostają ważnymi państwami pochodzenia i tranzytu oraz państwami przyjmującymi migrantów, przy czym niektóre z tych krajów przyjmują również dużą liczbę uchodźców.

W tym roku w regionie Afryki Północnej nadal realizowano 31 umów, których budżet wynosił 301 mln EUR (co stanowi 33 % łącznej kwoty zobowiązań funduszu powierniczego UE w tym regionie). Interwencje te przyczyniły się do osiągnięcia wymiernych rezultatów w Afryce Północnej w okresie od czerwca 2023 r. do maja 2024 r. Pomimo trudnego otoczenia nasi partnerzy funduszu powierniczego UE odnotowali poprawę dostępu do podstawowych usług socjalnych dla 526 126 osób, realizację 95 863 takich usług oraz udzielenie pomocy po powrocie 3 653 migrantom. Kontynuowano również działania na rzecz podnoszenia świadomości: dzięki kampaniom informacyjnym udało się dotrzeć do 150 433 potencjalnych migrantów, a 16 085 beneficjentów uczestniczyło w działaniach na rzecz zapobiegania konfliktom i propagowania praw człowieka. W kontekście wsparcia z funduszu powierniczego UE na rzecz zatrudnienia i przedsiębiorczości utworzono 2 073 nowe miejsca pracy, udzielono wsparcia 577 MMŚP, 3 893 osoby uczestniczyły w programach legalnej migracji i mobilności, a 8 944 osoby wzięły udział w szkoleniach zawodowych w regionie Afryki Północnej.

Budżet i wykonanie budżetu

W 2024 r. w żadnym z trzech regionów objętych funduszem powierniczym UE dla Afryki nie realizowano nowych programów ani nie zapewniano dodatkowych środków budżetowych z uwagi na koniec okresu zawierania umów, który nastąpił w dniu 31 grudnia 2021 r. Łączna kwota przeznaczona na wydatki operacyjne i administracyjne od początku istnienia funduszu powierniczego UE dla Afryki wynosi 5 060,13 mln EUR. Kwota zatwierdzonych programów operacyjnych od początku istnienia funduszu powierniczego UE dla Afryki opiewa na 1 810 mln EUR dla regionu Rogu Afryki, 2 217,8 mln EUR dla regionu Sahelu i jeziora Czad oraz 907,3 mln EUR dla regionu Afryki Północnej.

W 2024 r. zawarto 23 nowe umowy na łączną kwotę 1,8 mln EUR, biorąc pod uwagę kwotę zobowiązań netto i brak umorzeń. Umowy te dotyczyły wyłącznie działań administracyjnych (audyt, ocena, komunikacja oraz monitorowanie), ponieważ od dnia 31 grudnia 2021 r. nie można już finansować programów ani działań operacyjnych.

Płatności operacyjne w 2024 r. wyniosły 162,96 mln EUR, czyli o 169,44 mln EUR mniej niż w 2023 r. (332,4 mln EUR), ze względu na zakończenie realizacji kilku projektów.

Wpływ działalności w sprawozdaniu finansowym

W sprawozdaniu finansowym wpływ wspomnianej powyżej działalności jest najbardziej widoczny w następujących pozycjach:

— płatności zaliczkowe: zmniejszyły się o 64 731 tys. EUR w wyniku zamknięcia funduszu powierniczego i wynikającego z tego zmniejszenia się liczby nowych umów. w 2024 r. podpisano jedynie 23 umowy dotyczące działań administracyjnych na kwotę 1,8 mln EUR;

— Zobowiązania finansowe: zmniejszyły się o 13 216 tys. EUR, głównie ze względu na fakt, że wkłady zainkasowane w ciągu roku były mniejsze niż koszty netto przypisane darczyńcom; oraz

— koszty operacyjne: zmniejszyły się o 225 425 tys. EUR w wyniku zamknięcia funduszu powierniczego, które doprowadziło zmniejszenia się liczby otwartych umów i, w rezultacie, do spadku kosztów.

BILANS

(w tys. EUR)

	31.12.2024	31.12.2023
AKTYWA TRWAŁE		
Aktywa finansowe	*3 950*	*3 949*
Płatności zaliczkowe	*–*	*18 254*
	3 950	**22 204**
AKTYWA OBROTOWE		
Płatności zaliczkowe	*131 889*	*178 366*
Należności z tytułu transakcji wymiany i wartości odzyskiwalne z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany	*24 314*	*22 396*
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	*187 539*	*177 553*
	343 742	**378 315**
AKTYWA OGÓŁEM	**347 691**	**400 519**
ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE		
Zobowiązania finansowe	*(251 339)*	*(264 555)*
	(251 339)	**(264 555)**
ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE		
Zobowiązania	*(13 774)*	*(14 261)*
Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów	*(82 578)*	*(121 704)*
	(96 352)	**(135 965)**
ZOBOWIĄZANIA OGÓŁEM	**(347 691)**	**(400 519)**
AKTYWA NETTO	–	–

SPRAWOZDANIE Z WYNIKÓW FINANSOWYCH

(w tys. EUR)

	2024	2023
PRZYCHODY		
Przychody z transakcji innych niż transakcje wymiany		
Przychody z darowizn	*169 603*	*408 274*
Odzyskanie wydatków	*245*	*179*
	169 848	**408 453**
Przychody z transakcji wymiany		
Przychody finansowe	*6 690*	*4 865*
Pozostałe przychody z tytułu transakcji wymiany	*13 551*	*13 446*
	20 240	**18 311**
Przychody ogółem	**190 089**	**426 764**
KOSZTY		
Koszty operacyjne	*(161 869)*	*(387 294)*
Koszty finansowe	*(28)*	*(434)*
Inne koszty	*(28 191)*	*(39 036)*
Koszty ogółem	**(190 089)**	**(426 764)**
WYNIK EKONOMICZNY ZA ROK	–	–

RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

(w tys. EUR)

	2024	2023
Wynik ekonomiczny za rok	–	–
Działalność operacyjna		
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu płatności zaliczkowych	*64 732*	*122 362*
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu należności z tytułu transakcji wymiany i stanu wartości odzyskiwalnych z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany	*(1 917)*	*13 517*
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu zobowiązań finansowych	*(13 216)*	*(70 236)*
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu zobowiązań	*(486)*	*(16 715)*
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów	*(39 126)*	*(26 956)*
Działalność inwestycyjna		
Zwiększenie/zmniejszenie aktywów finansowych niebędących instrumentami pochodnymi wycenianych według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt	–	*(2 007)*
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE NETTO	**9 986**	**19 966**
Zwiększenie/(zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	*9 986*	*19 966*
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek roku	*177 553*	*157 587*
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec roku	*187 539*	*177 553*

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIA FINANSOWE EFR I FUNDUSZY POWIERNICZYCH UNII ([15])

([15]) Należy zauważyć, że w związku z zaokrągleniem danych liczbowych do mln EUR może się wydawać, że niektóre dane finansowe w tabelach nie sumują się.

SKONSOLIDOWANY BILANS

(mln EUR)

	31.12.2024	31.12.2023
AKTYWA TRWAŁE		
Aktywa finansowe	*131*	*91*
Płatności zaliczkowe	*500*	*592*
Należności z tytułu transakcji wymiany	*5*	*5*
	637	**689**
AKTYWA OBROTOWE		
Aktywa finansowe	*5*	*3*
Płatności zaliczkowe	*876*	*1 137*
Należności z tytułu transakcji wymiany i wartości odzyskiwalne z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany	*63*	*50*
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	*622*	*807*
	1 566	**1 997**
AKTYWA OGÓŁEM	**2 203**	**2 686**
ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE		
Zobowiązania finansowe	*(88)*	*(85)*
	(88)	**(85)**
ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE		
Rezerwy	*(2)*	*–*
Zobowiązania	*(272)*	*(406)*
Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów i przychody przyszłych okresów	*(858)*	*(1 110)*
	(1 132)	**(1 516)**
ZOBOWIĄZANIA OGÓŁEM	**(1 220)**	**(1 600)**
AKTYWA NETTO	**983**	**1 086**
FUNDUSZE I KAPITAŁY REZERWOWE		
Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) – aktywne EFR	*55 704*	*54 566*
Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) z zamkniętych EFR, przeniesiony na kolejne okresy	*2 252*	*2 252*
Wynik ekonomiczny przeniesiony z ubiegłych lat	*(55 733)*	*(53 484)*
Wynik ekonomiczny za rok	*(1 240)*	*(2 249)*
AKTYWA NETTO	**983**	**1 086**

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z FINANSOWYCH WYNIKÓW DZIAŁALNOŚCI

(mln EUR)

	2024	2023
PRZYCHODY		
Przychody z transakcji innych niż transakcje wymiany		
Odzyskiwanie środków	*42*	*15*
Przychody z darowizn na rzecz funduszy powierniczych	*59*	*122*
	100	**136**
Przychody z transakcji wymiany		
Przychody finansowe	*26*	*14*
Pozostałe przychody	*85*	*56*
	111	**70**
Przychody ogółem	**211**	**207**
KOSZTY		
Instrumenty pomocy	*(1 119)*	*(1 870)*
Koszty poniesione przez inne podmioty	*(4)*	*(3)*
Koszty poniesione przez fundusze powiernicze	*(168)*	*(412)*
Koszty współfinansowania	*(17)*	*(8)*
Koszty finansowe	*(3)*	*(7)*
Inne koszty	*(140)*	*(157)*
Koszty ogółem	**(1 451)**	**(2 456)**
WYNIK EKONOMICZNY ZA ROK	**(1 240)**	**(2 249)**

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

(mln EUR)

	2024	2023
Wynik ekonomiczny za rok	*(1 240)*	*(2 249)*
Działalność operacyjna		
Podwyższenie kapitału – wkłady	*1 138*	*1 630*
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu płatności zaliczkowych	*352*	*486*
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu należności z tytułu transakcji wymiany i stanu wartości odzyskiwalnych z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany	*(13)*	*18*
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu rezerw	*2*	*2*
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu zobowiązań finansowych	*3*	*(18)*
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu zobowiązań	*(134)*	*(56)*
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów i przychodów przyszłych okresów	*(252)*	*(172)*
Działalność inwestycyjna		
(Zwiększenie)/zmniejszenie aktywów finansowych niebędących instrumentami pochodnymi wycenianych według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt	*(42)*	*(22)*
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE NETTO	**(185)**	**(382)**

(mln EUR)

	2024	2023
Zwiększenie/(zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	(185)	(382)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek roku	807	1 189
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec roku	622	807

SKONSOLIDOWANE ZESTAWIENIE ZMIAN W AKTYWACH NETTO

(mln EUR)

	Kapitał – aktywne EFR (A)	Kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania) – aktywne EFR (B)	Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) – aktywne EFR (C) = (A)-(B)	Skumulowane kapitały rezerwowe (D)	Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) z zamkniętych EFR, przeniesiony na kolejne okresy (E)	Aktywa netto ogółem (C)+(D)+(E)
STAN NA 31.12.2022	**72 955**	**7 855**	**65 100**	**(65 647)**	**2 252**	**1 705**
Podwyższenie kapitału – wkłady	*(185)*	*(1 815)*	*1 630*	–	–	*1 630*
Zamknięcie 8. EFR	*(12 164)*	–	*(12 164)*	*12 164*	–	–
Wynik ekonomiczny za rok	–	–	–	*(2 249)*	–	*(2 249)*
STAN NA 31.12.2023	**60 607**	**6 040**	**54 566**	**(55 733)**	**2 252**	**1 086**
Podwyższenie kapitału – wkłady	*(62)*	*(1 200)*	*1 138*			*1 138*
Wynik ekonomiczny za rok			–	*(1 240)*		*(1 240)*
STAN NA 31.12.2024	**60 544**	**4 840**	**55 704**	**(56 973)**	**2 252**	**983**

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4948/oj

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI FINANSOWEJ EFR

PIS TREŚCI

Strona

1. KONTEKST 73
   1.1. POPRZEDNIE EFR 73
   1.2. 10. I 11. EFR 74
2. REALIZACJA FINANSOWA 75
   2.1. WYNIK FINANSOWY 75
   2.2. ZASOBY 81
   2.3. WYDATKI OPERACYJNE I PROGRAMY SZCZEGÓŁOWE 81
3. GLOSARIUSZ 92

1. KONTEKST

Uruchomiony w 1959 r. EFR jest głównym instrumentem umożliwiającym udzielanie pomocy unijnej na finansowanie współpracy na rzecz rozwoju dla państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku (AKP) oraz krajów i terytoriów zamorskich (KTZ). Ma ona służyć zmniejszaniu, a docelowo wyeliminowaniu ubóstwa.

EFR powołano na mocy wewnętrznej umowy przedstawicieli państw członkowskich; zarządza nim specjalny komitet. Zasoby EFR pochodzą z doraźnych wkładów państw członkowskich UE, które decydują o łącznej kwocie, jaka ma zostać przydzielona na fundusz (w okresie pięciu lat). Poza wspomnianym wkładem państwa członkowskie mogą również zawierać umowy o współfinansowaniu lub wnosić dobrowolne wkłady finansowe na rzecz EFR. Komisja Europejska odpowiada za finansową realizację działań prowadzonych przy użyciu zasobów EFR. EBI zarządza instrumentem inwestycyjnym.

EFR jest funduszem, którego działalność ma charakter wieloletni. Każda edycja EFR ustanawiana jest na okres około pięciu lat i podlega osobnemu rozporządzeniu finansowemu. W dniu 1 marca 2015 r. weszła w życie umowa wewnętrzna ustanawiająca ostatni EFR, czyli 11. EFR (2014–2020). Począwszy od 2021 r. współpraca z państwami AKP jest objęta Instrumentem Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej (ISWMR). Trwające już projekty, finansowane w ramach EFR, będą jednak nadal realizowane w oparciu o odpowiednią podstawę prawną EFR.

Niniejsze sprawozdanie sporządzono zgodnie z art. 39 rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do 11. EFR ([16]). Przedstawia ono informacje na temat operacji po stronie dochodów i wydatków z zasobów EFR, ze szczególnym uwzględnieniem istotnych wydarzeń, które miały znaczący wpływ na realizację finansową w 2024 r.

Biorąc pod uwagę, że w ramach poprzednich EFR ([17]) nie są prowadzone obecnie żadne operacje, niniejsze sprawozdanie zawiera dane liczbowe dotyczące jedynie 10. i 11. EFR.

1.1. POPRZEDNIE EFR

6. i 7. EFR

6. EFR zamknięto w 2006 r., a 7. EFR – w 2008 r.

Zgodnie z art. 1 ust. 2 lit. b) umowy wewnętrznej dotyczącej 9. EFR salda środków i kwoty umorzone z poprzednich EFR przesunięto do 9. EFR.

8. i 9. EFR

W 2021 r. nastąpiło finansowe i operacyjne zamknięcie 8. EFR na łączną kwotę wydatków w wysokości 10 374 mln EUR. Komisja poinformowała państwa członkowskie o zamknięciu 8. EFR w komunikacie przedstawionym Radzie w październiku 2021 r.

Wszystkie działania w ramach 8. EFR zostały zakończone oraz przeprowadzono wszystkie kontrole. Wszystkie umowy i decyzje finansowe zostały także zamknięte na rachunkach EFR. Wszystkie nakazy odzyskania środków, które były nadal otwarte po zamknięciu operacyjnym, zostały zrealizowane lub odstąpiono od nich, z wyjątkiem czterech nakazów odzyskania środków, którymi zajmuje się służba prawna. Zgodnie z decyzją Komisji C(2003) 19044 wspomniane nakazy odzyskania środków przeniesiono do 9. EFR.

Zamknięcie 9. EFR przebiega sprawnie. Nadal otwartych jest 8 umów, z czego 6 dotyczy działań w Sudanie Południowym (decyzja Rady 2011/315/UE ([18])). Decyzje w sprawie tych działań podjęto po wejściu w życie klauzuli wygaśnięcia 9. EFR i działania te zostaną zamknięte w określonych ramach czasowych, co przyczyni się do finalizacji działań i projektów związanych z 9. EFR. Pełne zamknięcie 9. EFR może nastąpić dopiero wówczas, gdy termin obowiązywania wszystkich umów dobiegnie końca oraz gdy zakończone zostaną dotyczące ich oceny i audyty.

([16]) Rozporządzenie (UE) 2018/1877.
([17]) Z wyjątkiem operacji w Sudanie Południowym.
([18]) Decyzja Rady 2011/315/UE z dnia 23 maja 2011 r. dotycząca przydziału środków umorzonych z projektów w ramach dziewiątego i wcześniejszych europejskich funduszy rozwoju w celu współpracy na rzecz rozwoju w Sudanie Południowym (Dz.U. L 142 z 28.5.2011, s. 61, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2011/315/oj).

W latach 2015–2024 Komisja dokonała sześciu zwrotów środków z 8. i 9. EFR na łączną kwotę 1 918,9 ([19]) mln EUR. Saldo w wysokości 6,3 mln EUR zostało zwrócone w styczniu 2025 r. ([20]) w ramach płatności pierwszej raty wkładów państw członkowskich na rzecz EFR na 2025 r.

1.2. **10. I 11. EFR**

Umowa o partnerstwie AKP-WE, podpisana 23 czerwca 2000 r. w Kotonu przez państwa członkowskie Wspólnoty Europejskiej i przez państwa AKP. Weszła ona w życie z dniem 1 kwietnia 2003 r. (ustanawiając 9. EFR) Umowę z Kotonu zmieniono dwukrotnie: najpierw umową podpisaną w Luksemburgu 25 czerwca 2005 r. (ustanawiającą 10. EFR), a następnie umową podpisaną w Wagadugu 22 czerwca 2010 r. (ustanawiającą 11. EFR).

Decyzja Rady (2001/822/WE) z dnia 27 listopada 2001 r. w sprawie stowarzyszenia krajów i terytoriów zamorskich ze Wspólnotą Europejską („Decyzja o Stowarzyszeniu Zamorskim") ([21]) weszła w życie 2 grudnia 2001 r. Decyzja ta została zmieniona 19 marca 2007 r. (decyzja Rady 2007/249/WE ([22])).

Umowa wewnętrzna w sprawie finansowania pomocy wspólnotowej na podstawie wieloletnich ram finansowych na okres 2014–2020 zgodnie ze zmienioną umową z Kotonu, przyjęta przez przedstawicieli rządów państw członkowskich Wspólnoty Europejskiej w sierpniu 2013 r., weszła w życie w marcu 2015 r.

Na podstawie umowy z Kotonu całkowity budżet 10. EFR przewidziany na drugi okres (2008–2013) wynosił 22 682 mln EUR. Z kwoty tej:

— 21 966 mln EUR przydzielono państwom AKP,

— 286 mln EUR przydzielono państwom KTZ, oraz

— 430 mln EUR przydzielono Komisji na wydatki na wsparcie w zakresie programowania i wdrażania EFR.

Kwotę dla państw AKP dzieli się w następujący sposób:

— 17 766 mln EUR na krajowe i regionalne programy orientacyjne,

— 2 700 mln EUR na współpracę między państwami AKP i współpracę wewnątrzregionalną oraz

— 1 500 mln EUR na instrument inwestycyjny.

W szczególności większy udział w budżecie przeznaczono na programy regionalne, czym podkreślono znaczenie regionalnej integracji gospodarczej jako podstawowych ram rozwoju krajowego i lokalnego. Nowością w ramach 10. EFR było utworzenie „kwot zachęt" dla poszczególnych państw.

Zgodnie z umową z Kotonu pomoc wspólnotowa na rzecz państw AKP i KTZ w trzecim okresie (2014–2020) jest finansowana z 11. EFR, przy czym całkowita kwota przeznaczona na ten cel wynosi 30 506 mln EUR, w tym:

— 29 089 mln EUR przydzielono państwom AKP zgodnie z art. 1 ust. 2 lit. a) i art. 2 lit. d) umowy wewnętrznej, z czego kwotą 27 955 mln EUR zarządzała Komisja Europejska;

— 364,5 mln EUR przydzielono KTZ zgodnie z art. 1 ust. 2 lit. a) i art. 3 ust. 1 umowy wewnętrznej, z czego kwotą 359,5 mln zarządzała Komisja Europejska;

— 1 052,5 mln EUR przydzielono Komisji na pokrycie kosztów wynikających z programowania i wykorzystania środków 11. EFR zgodnie z art. 1 ust. 2 lit. a) umowy wewnętrznej.

([19]) 1 402,57 mln w ramach instrumentu pomostowego (decyzja Rady (UE) 2015/0246), 200 mln EUR (decyzja Rady (UE) 2017/1206), 223 mln EUR (decyzja Rady (UE) 2020/1708), 43 mln EUR (decyzja Rady (UE) 2021/1941) i 42,5 mln EUR (decyzja Rady (UE) 2022/2242), 7,8 mln EUR (decyzja Rady (UE) 2023/2586).

([20]) Decyzja (UE) 2024/2906.

([21]) Dz.U. L 314 z 30.11.2001, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2001/822(1)/oj.

([22]) Decyzja Rady 2007/249/WE z dnia 19 marca 2007 r. zmieniająca decyzję 2001/822/WE w sprawie stowarzyszenia krajów i terytoriów zamorskich ze Wspólnotą Europejską (Dz.U. L 109 z 26.4.2007, s. 33, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2007/249/oj).

2. **REALIZACJA FINANSOWA**

2.1. **WYNIK FINANSOWY**

ZMIANY STANU ŚRODKÓW 10. EFR

10.EDF

ZMIANY STANU ŚRODKÓW: 31 grudnia 2024 r.

ANALIZA ŚRODKÓW W PODZIALE NA INSTRUMENTY

(mln EUR)

	INSTRUMENT	STAN POCZĄTKOWY	ZWIĘKSZENIE/ ZMNIEJSZENIE ŁĄCZNYCH ZASOBÓW NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2023 R.	ZWIĘKSZENIE LUB ZMNIEJSZENIE ZASOBÓW W 2024 R.	Informacja dodatkowa	STAN OBECNY
	Współfinansowanie	***0***	***202***			***202***
	Regularne wkłady państw członkowskich	***21 326***	***(621)***	***(89)***		***20 616***
AKP	**AKP SUMA CZĄSTKOWA**	**21 326**	**(419)**	**(89)**		**20 818**
	Regularne wkłady państw członkowskich	***0***	***239***	***(3)***		***236***
KTZ	**KTZ SUMA CZĄSTKOWA**	**0**	**239**	**(3)**		**236**
	10. EFR OGÓŁEM	**21 326**	**(180)**	**(92)**		**21 054**

ZMIANY STANU ŚRODKÓW 11. EFR

11. EFR

ZMIANY STANU ŚRODKÓW: 31 grudnia 2024 r.

ANALIZA ŚRODKÓW W PODZIALE NA INSTRUMENTY

(mln EUR)

	INSTRUMENT	STAN POCZĄTKOWY	ZWIĘKSZENIE/ ZMNIEJSZENIE ŁĄCZNYCH ZASOBÓW NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2023 R.	ZWIĘKSZENIE LUB ZMNIEJSZENIE ZASOBÓW W 2024 R.	Informacja dodatkowa	STAN OBECNY
	Współfinansowanie	***0***	***89***	***2***		***91***
AKP	***Wewnętrzna umowa KE o gwarantowanym poziomie usług***	***0***	***1***			***1***
	Regularne wkłady państw członkowskich	***30 060***	***(896)***	***41***		***29 205***
	AKP SUMA CZĄSTKOWA	**30 060**	**(805)**			**29 297**
	Współfinansowanie	***0***	***0***			***0***
KTZ	***Wewnętrzna umowa KE o gwarantowanym poziomie usług***	***0***	***0***			***0***
	Regularne wkłady państw członkowskich	***0***	***351***	***3***		***354***
	KTZ SUMA CZĄSTKOWA	**0**	**351**			**354**
	11. EFR OGÓŁEM	30 060	(455)	45		29 651

ZMIANY STANU ZOBOWIĄZAŃ, PRZYZNANYCH ŚRODKÓW I PŁATNOŚCI W RAMACH 10. EFR

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE EFR NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2024 R.

RODZAJ POMOCY

AKP + KTZ – 10. EFR

(mln EUR)

		ŚRODKI	DECYZJE			PRZYZNANE ŚRODKI			PŁATNOŚCI		
			ZBIORCZO	ROCZNIE	%	ZBIORCZO	ROCZNIE	%	ZBIORCZO	ROCZNIE	%
		(1)	(2)		(2): (1)	(3)		(3): (2)	(4)		(4): (3)
AKP	**Regularne wkłady państw członkowskich**										
	Przydziały										
	Pula środków A – przydziały krajowe	12 280	12 268	(20)	100 %	12 255	(9)	100 %	12 201	2	100 %
	SUMA CZĄSTKOWA: PULA ŚRODKÓW A – PRZYDZIAŁY KRAJOWE	**12 280**	**12 268**	**(20)**	**100 %**	**12 255**	**(9)**	**100 %**	**12 201**	**2**	**100 %**
	SUMA CZĄSTKOWA: PULA ŚRODKÓW B – PRZYDZIAŁY KRAJOWE	**1 960**	**1 960**	**(2)**	**100 %**	**1 960**	**(1)**	**100 %**	**1 960**	**(1)**	**100 %**
	SUMA CZĄSTKOWA: BEZPIECZEŃSTWO ŻYWNOŚCIOWE	**343**	**482**	**(2)**	**141 %**	**483**	**1**	**100 %**	**355**	**49**	**74 %**
	SUMA CZĄSTKOWA: KOSZTY REALIZACJI I PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK	**526**	**526**	0	**100 %**	**526**	0	**100 %**	**522**		**99 %**
	SUMA CZĄSTKOWA: PRZYDZIAŁY W RAMACH AKP	**3 582**	**3 579**	**(17)**	**100 %**	**3 561**	**(12)**	**99 %**	**3 491**	**108**	**98 %**
	SUMA CZĄSTKOWA: PRZYDZIAŁY REGIONALNE	**1 924**	**1 763**	**(29)**	**92 %**	**1 755**	**(12)**	**100 %**	**1 695**	**3**	**97 %**
	Współfinansowanie										
	Przydziały										
	SUMA CZĄSTKOWA: PULA ŚRODKÓW A – PRZYDZIAŁY KRAJOWE	**185**	**175**	**(0)**	**95 %**	**175**	**0**	**100 %**	**175**	**2**	**100 %**

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4948/oj

Dz.U. C z 13.10.2025

(mln EUR)

		ŚRODKI	DECYZJE			PRZYZNANE ŚRODKI			PŁATNOŚCI		
			ZBIORCZO	ROCZNIE	%	ZBIORCZO	ROCZNIE	%	ZBIORCZO	ROCZNIE	%
		(1)	(2)		(2): (1)	(3)		(3): (2)	(4)		(4): (3)
	SUMA CZĄSTKOWA: KOSZTY REALIZACJI I PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK	**5**	**5**	0	**110 %**	**5**	0	**100 %**	**5**		**100 %**
	SUMA CZĄSTKOWA: PRZYDZIAŁY W RAMACH AKP	**12**	**11**		**91 %**	**11**		**100 %**	**11**		**100 %**
	Rezerwa niepodlegająca uruchomieniu										
	Kapitały rezerwowe										
	SUMA CZĄSTKOWA: NIEPODLEGAJĄCA URUCHOMIENIU REZERWA 8./9. EFR	**1**									
	Regularne wkłady państw członkowskich										
	Przydziały										
	Pula środków A – przydziały krajowe	182	182	(3)	100 %	180	(2)	98 %	172	0	96 %
	SUMA CZĄSTKOWA: PULA ŚRODKÓW A – PRZYDZIAŁY KRAJOWE	**182**	**182**	**(3)**	**100 %**	**180**	**(2)**	**98 %**	**172**	**0**	**96 %**
	SUMA CZĄSTKOWA: PULA ŚRODKÓW B – PRZYDZIAŁY KRAJOWE	**14**	**14**		**100 %**	**14**		**100 %**	**14**		**100 %**
KTZ	**SUMA CZĄSTKOWA: KOSZTY REALIZACJI I PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK**	**5**	**5**		**100 %**	**5**		**100 %**	**5**		**100 %**
	SUMA CZĄSTKOWA: PRZYDZIAŁY REGIONALNE	**34**	**34**	0	**100 %**	**34**	0	**99 %**	**34**		**100 %**
	OGÓŁEM: AKP + KTZ (W TYM KAPITAŁY REZERWOWE) (A+B)	**21 054**	**21 005**	**(73)**	**100 %**	**20 964**	**(35)**	**100 %**	**20 640**	**163**	**98 %**

ZMIANY STANU ZOBOWIĄZAŃ, PRZYZNANYCH ŚRODKÓW I PŁATNOŚCI W RAMACH 11. EFR

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE EFR NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2024 R.

RODZAJ POMOCY

AKP + KTZ – 11. EFR

(mln EUR)

		ŚRODKI	DECYZJE			PRZYZNANE ŚRODKI			PŁATNOŚCI		
			ZBIORCZO	ROCZNIE	%	ZBIORCZO	ROCZNIE	%	ZBIORCZO	ROCZNIE	%
		(1)	(2)		(2): (1)	(3)		(3): (2)	(4)		(4): (3)
AKP	**Regularne wkłady państw członkowskich**										
	Przydziały										
	SUMA CZĄSTKOWA: PULA ŚRODKÓW A – PRZYDZIAŁY KRAJOWE	**15 218**	**15 132**	**(197)**	**99 %**	**14 803**	**80**	**98 %**	**12 828**	**704**	**87 %**
	SUMA CZĄSTKOWA: PULA ŚRODKÓW B – PRZYDZIAŁY KRAJOWE	**1 056**	**1 056**	**(4)**	**100 %**	**1 052**	**(1)**	**100 %**	**1 023**	**15**	**97 %**
	SUMA CZĄSTKOWA: INSTRUMENT POMOSTOWY	**0**									
	SUMA CZĄSTKOWA: BEZPIECZEŃSTWO ŻYWNOŚCIOWE	**112**	**112**	0	**100 %**	**112**	0	**100 %**	**42**	**2**	**38 %**
	SUMA CZĄSTKOWA: KOSZTY REALIZACJI I PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK	**1 075**	**1 064**	**(2)**	**99 %**	**1 060**	**(2)**	**100 %**	**968**	**10**	**91 %**
	SUMA CZĄSTKOWA: PRZYDZIAŁY W RAMACH AKP	**3 961**	**3 859**	**(35)**	**97 %**	**3 934**	**8**	**102 %**	**3 515**	**175**	**89 %**
	SUMA CZĄSTKOWA: PRZYDZIAŁY REGIONALNE	**7 213**	**7 168**	**(59)**	**99 %**	**7 082**	**(8)**	**99 %**	**6 220**	**256**	**88 %**

(mln EUR)

	ŚRODKI	DECYZJE			PRZYZNANE ŚRODKI			PŁATNOŚCI		
		ZBIORCZO	ROCZNIE	%	ZBIORCZO	ROCZNIE	%	ZBIORCZO	ROCZNIE	%
	(1)	(2)		(2): (1)	(3)		(3): (2)	(4)		(4): (3)
Współfinansowanie										
Przydziały										
SUMA CZĄSTKOWA: PULA ŚRODKÓW A – PRZYDZIAŁY KRAJOWE	**46**	**45**	**(0)**	**99 %**	**45**	**(0)**	**100 %**	**43**	**4**	**97 %**
SUMA CZĄSTKOWA: KOSZTY REALIZACJI I PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK	**4**	**4**		**100 %**	**4**	0	**100 %**	**4**		**100 %**
SUMA CZĄSTKOWA: PRZYDZIAŁY W RAMACH AKP	**33**	**33**	**(0)**	**100 %**	**33**	0	**100 %**	**29**	**1**	**89 %**
SUMA CZĄSTKOWA: PRZYDZIAŁY REGIONALNE	**10**	**6**		**60 %**	**6**	0	**100 %**	**6**		**100 %**
Rezerwa niepodlegająca uruchomieniu										
Kapitały rezerwowe										
SUMA CZĄSTKOWA: NIEPODLEGAJĄCA URUCHOMIENIU REZERWA 10. EFR	**193**									
SUMA CZĄSTKOWA: NIEPODLEGAJĄCA URUCHOMIENIU REZERWA 11. EFR	**376**									
Wewnętrzna umowa KE o gwarantowanym poziomie usług										
Kapitały rezerwowe										
SUMA CZĄSTKOWA: PULA ŚRODKÓW A – PRZYDZIAŁY KRAJOWE	**1**	**1**		**52 %**	**1**		**100 %**	**1**		**100 %**

(mln EUR)

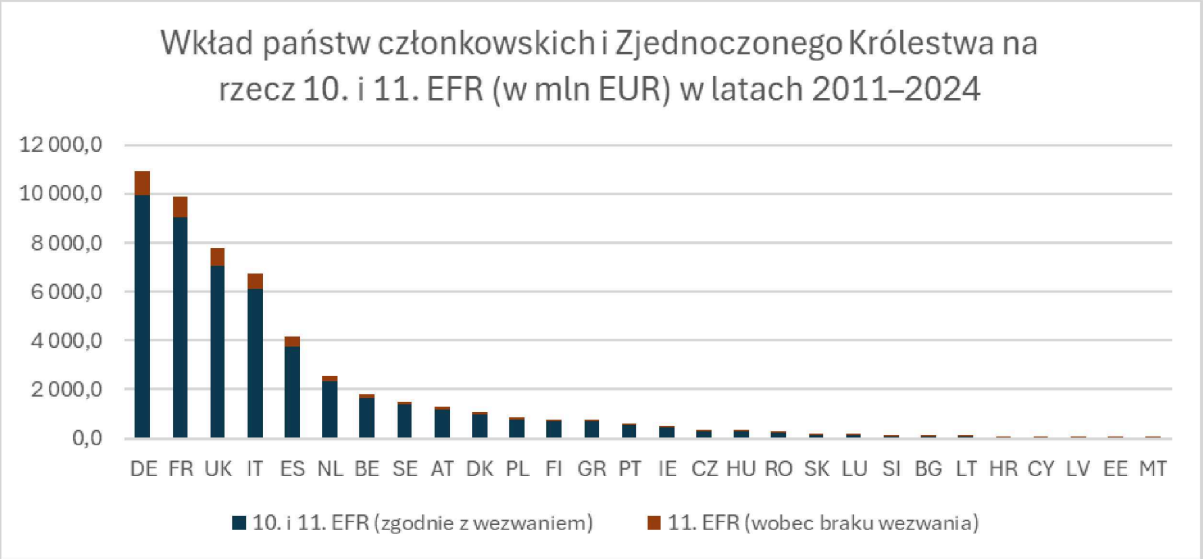
		ŚRODKI	DECYZJE			PRZYZNANE ŚRODKI			PŁATNOŚCI		
			ZBIORCZO	ROCZNIE	%	ZBIORCZO	ROCZNIE	%	ZBIORCZO	ROCZNIE	%
		(1)	(2)		(2): (1)	(3)		(3): (2)	(4)		(4): (3)
	Regularne wkłady państw członkowskich										
	Przydziały										
	SUMA CZĄSTKOWA: PULA ŚRODKÓW A – PRZYDZIAŁY KRAJOWE	**211**	**211**	**(0)**	**100 %**	**194**	0	**92 %**	**193**	**0**	**100 %**
	SUMA CZĄSTKOWA: PULA ŚRODKÓW B – PRZYDZIAŁY KRAJOWE	**12**	**12**	**(0)**	**99 %**	**12**	**(0)**	**100 %**	**12**		**100 %**
	SUMA CZĄSTKOWA: KOSZTY REALIZACJI I PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK	7	7	0	**100 %**	**6**	**(0)**	**95 %**	**6**	**0**	**98 %**
KTZ	**SUMA CZĄSTKOWA: PRZYDZIAŁY REGIONALNE**	**102**	**102**	0	**100 %**	**102**	**(0)**	**99 %**	**84**	**15**	**83 %**
	Rezerwa niepodlegająca uruchomieniu										
	Kapitały rezerwowe										
	SUMA CZĄSTKOWA: NIEPODLEGAJĄCA URUCHOMIENIU REZERWA 10. EFR	**19**									
	SUMA CZĄSTKOWA: NIEPODLEGAJĄCA URUCHOMIENIU REZERWA 11. EFR	**3**									
	OGÓŁEM: AKP + KTZ (W TYM KAPITAŁY REZERWOWE) (A+B)	**29 651**	**28 809**	**(297)**	**97 %**	**28 444**	**77**	**99 %**	**24 973**	**1 182**	**88 %**

2.2. **ZASOBY**

Charakter przychodów

Głównym źródłem zasobów EFR są wkłady państw członkowskich. Trzy razy w roku Komisja Europejska i EBI wzywają państwa członkowskie do wniesienia wkładu do EFR. Kwota wkładów, do których wniesienia wzywa się każdego roku, odzwierciedla kwotę płatności, jaką należy pokryć w danym roku.

Przegląd wkładów państw członkowskich

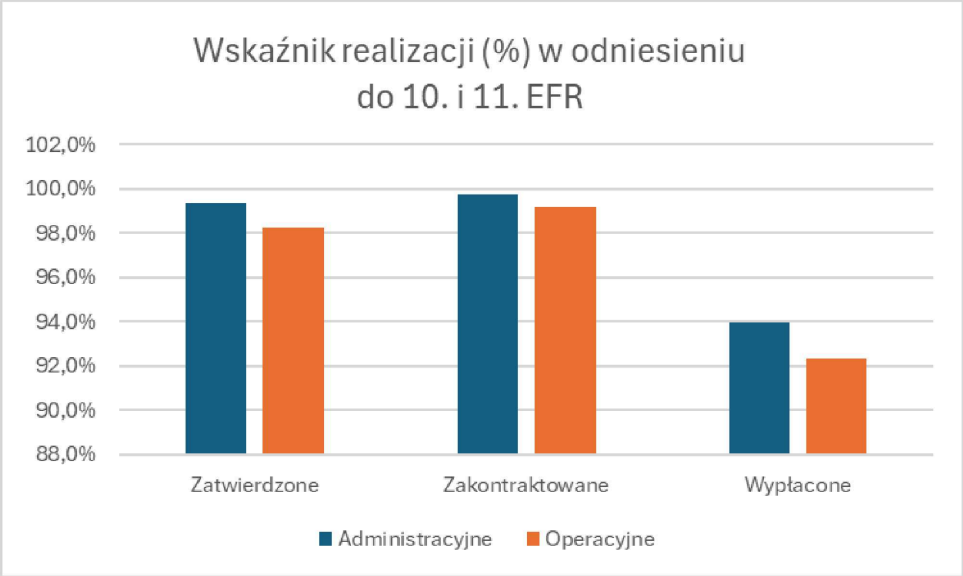
2.3. **WYDATKI OPERACYJNE I PROGRAMY SZCZEGÓŁOWE**

Charakter wydatków

3 % kwoty dostępnej w wieloletnich ramach finansowych stanowią środki przydzielone Komisji na wydatki na wsparcie, a 97 % – środki przydzielone na realizację projektów EFR. Kwoty ustalono dla każdej umowy wewnętrznej i mogą się zwiększyć na skutek dobrowolnych wkładów i dochodu z operacji.

Podział na kwoty zaangażowane, zakontraktowane i wypłacone według charakteru wydatków

	REALIZACJA OPERACYJNA, KOSZTY REALIZACJI I PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK (10. i 11. EFR)									
	ŚRODKI	DECYZJE			PRZYZNANE ŚRODKI			PŁATNOŚCI		
		ZBIOR-CZO	ROCZNIE	%	ZBIOR-CZO	ROCZNIE	%	ZBIOR-CZO	ROCZNIE	%
	(1)	(2)		(2): (1)	(3)		(3): (2)	(4)		(4): (3)
KOSZTY REALIZACJI I PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK 10. + 11. EFR	**1 621**	**1 610**	**(2)**	**99,3 %**	**1 606**	(2)	**99,8 %**	**1 509**	**10**	**94,0 %**
REALIZACJA OPERACYJNA (A +B) 10. + 11. EFR	**50 705**	**49 815**	**(370)**	**98,2 %**	**49 409**	42	**99,2 %**	**45 612**	**1 345**	**92,3 %**

Wskaźnik realizacji (%) w odniesieniu do 10. i 11. EFR
102,0%
100,0%
98,0%
96,0%
94,0%
92,0%
90,0%
88,0%
Zatwierdzone
Zakontraktowane
Wypłacone
Administracyjne
Operacyjne

Podział na kwoty zaangażowane, zakontraktowane i wypłacone według regionu i państwa

SKUMULOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE EFR NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2024 R. WEDŁUG PAŃSTW, % ŚRODKÓW								
10. + 11. EFR		10. i 11. EFR OGÓŁEM (mln EUR)						
Łącznie w 2024 r.		Środki	Decyzje	% środków	Przyznane środki	% środków	Płatności	% środków
	Ogólna/administracyjna pula środków/odsetki	**1 627**	1 612	99 %	1 613	99 %	1 506	93 %
	Rezerwa/Bez podziału na kraje	**3 123**	2 553	82 %	2 553	82 %	2 553	82 %
	Wszystkie państwa AKP	**4 751**	**4 165**	**88 %**	**4 166**	**88 %**	**4 059**	**85 %**
	Angola	**346**	346	100 %	344	99 %	321	93 %
	Benin	**734**	732	100 %	731	99 %	692	94 %
	Botswana	**126**	126	100 %	126	100 %	126	99 %
	Burkina Faso	**1 296**	1 296	100 %	1 294	100 %	1 262	97 %
	Burundi	**566**	566	100 %	562	99 %	546	96 %
	Kamerun	**520**	520	100 %	519	100 %	489	94 %
	Republika Zielonego Przylądka	**144**	144	100 %	144	100 %	144	100 %
AKP	**Komory**	**77**	77	100 %	76	98 %	73	95 %
	Kongo (Brazzaville)	**163**	163	100 %	160	98 %	144	88 %
	Demokratyczna Republika Konga	**1 402**	1 400	100 %	1 376	98 %	1 274	91 %
	Wybrzeże Kości Słoniowej	**702**	702	100 %	701	100 %	681	97 %
	Dżibuti	**175**	175	100 %	173	99 %	164	94 %
	Erytrea	**215**	215	100 %	215	100 %	165	77 %
	Etiopia	**1 598**	1 596	100 %	1 592	100 %	1 415	89 %
	Gabon	**33**	33	100 %	33	99 %	31	93 %
	Gambia	**302**	302	100 %	301	100 %	285	94 %
	Ghana	**785**	785	100 %	782	100 %	737	94 %
	Gwinea Bissau	**186**	184	99 %	182	98 %	177	95 %

SKUMULOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE EFR NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2024 R. WEDŁUG PAŃSTW, % ŚRODKÓW								
10. + 11. EFR		10. i 11. EFR OGÓŁEM (mln EUR)						
Łącznie w 2024 r.		Środki	Decyzje	% środków	Przyznane środki	% środków	Płatności	% środków
	Gwinea (Konakry)	**500**	500	100 %	494	99 %	441	88 %
	Mauritius	**82**	82	100 %	82	100 %	82	100 %
	Kenia	**859**	853	99 %	850	99 %	777	90 %
	Lesotho	**249**	248	99 %	247	99 %	205	82 %
	Liberia	**486**	485	100 %	474	97 %	451	93 %
	Madagaskar	**782**	779	100 %	752	96 %	631	81 %
	Malawi	**1 018**	1 018	100 %	1 009	99 %	912	90 %
	Mali	**1 395**	1 393	100 %	1 387	99 %	1 246	89 %
	Mauretania	**343**	343	100 %	341	99 %	332	97 %
	Mozambik	**1 451**	1 440	99 %	1 410	97 %	1 188	82 %
	Namibia	**187**	187	100 %	181	97 %	173	93 %
	Niger	**1 262**	1 262	100 %	1 258	100 %	1 250	99 %
	Nigeria	**1 098**	1 088	99 %	1 086	99 %	1 037	95 %
	Uganda	**982**	930	95 %	923	94 %	845	86 %
	Republika Środkowoafrykańska	**610**	609	100 %	609	100 %	592	97 %
	Rwanda	**833**	831	100 %	831	100 %	823	99 %
	Wyspy Świętego Tomasza i Książęca	**55**	55	99 %	53	96 %	51	91 %
	Senegal	**663**	663	100 %	659	99 %	632	95 %
	Seszele	**22**	22	100 %	22	100 %	22	100 %
	Sierra Leone	**655**	655	100 %	646	99 %	617	94 %
	Somalia	**898**	896	100 %	894	100 %	891	99 %
	Sudan	**298**	298	100 %	298	100 %	298	100 %

SKUMULOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE EFR NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2024 R. WEDŁUG PAŃSTW, % ŚRODKÓW								
10. + 11. EFR		10. i 11. EFR OGÓŁEM (mln EUR)						
Łącznie w 2024 r.		Środki	Decyzje	% środków	Przyznane środki	% środków	Płatności	% środków
	Sudan Południowy	**91**	91	100 %	91	100 %	91	100 %
	Eswatini (Suazi)	**123**	123	100 %	121	99 %	111	91 %
	Tanzania	**1 171**	1 171	100 %	1 162	99 %	1 094	93 %
	Czad	**935**	935	100 %	913	98 %	818	87 %
	Togo	**376**	374	99 %	372	99 %	361	96 %
	Zambia	**827**	826	100 %	804	97 %	709	86 %
	Zimbabwe	**462**	461	100 %	459	99 %	457	99 %
	*** Afryka ogółem**	**28 086**	27 981	100 %	27 739	99 %	25 863	92 %
	Antigua i Barbuda	**15**	15	100 %	15	100 %	15	98 %
	Barbados	**22**	22	100 %	22	100 %	21	95 %
	Belize	**42**	42	100 %	41	96 %	36	85 %
	Dominika	**41**	40	99 %	40	99 %	40	99 %
	Grenada	**21**	20	99 %	20	98 %	20	98 %
	Gujana	**79**	79	100 %	78	99 %	77	97 %
	Haiti	**997**	997	100 %	910	91 %	793	80 %
	Jamajka	**235**	235	100 %	233	99 %	226	96 %
	Republika Dominikańska	**281**	281	100 %	279	99 %	279	99 %
	Saint Lucia	**32**	32	100 %	32	100 %	32	100 %
	Saint Kitts i Nevis	**6**	6	100 %	6	99 %	6	99 %
	Saint Vincent i Grenadyny	**26**	26	99 %	26	98 %	22	83 %
	Surinam	**27**	27	100 %	27	99 %	26	96 %

SKUMULOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE EFR NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2024 R. WEDŁUG PAŃSTW, % ŚRODKÓW								
10. + 11. EFR		10. i 11. EFR OGÓŁEM (mln EUR)						
Łącznie w 2024 r.		Środki	Decyzje	% środków	Przyznane środki	% środków	Płatności	% środków
	Trynidad i Tobago	**28**	28	100 %	28	99 %	27	94 %
	*** Karaiby ogółem**	**1 853**	1 852	100 %	1 758	95 %	1 619	87 %
	Fidżi	**48**	48	100 %	48	100 %	48	100 %
	Wyspy Cooka	**5**	5	100 %	5	100 %	5	100 %
	Wyspy Salomona	**68**	66	97 %	66	96 %	62	91 %
	Kiribati	**42**	42	100 %	41	99 %	39	93 %
	Wyspy Marshalla	**17**	17	100 %	17	100 %	17	100 %
	Mikronezja	**23**	23	100 %	22	97 %	18	78 %
	Nauru	**4**	4	100 %	4	100 %	4	100 %
	Niue	**3**	3	100 %	3	100 %	3	100 %
	Palau	**5**	4	70 %	4	70 %	4	70 %
	Papua-Nowa Gwinea	**239**	239	100 %	233	97 %	215	90 %
	Samoa Zachodnie	**67**	67	100 %	67	100 %	66	100 %
	Timor Wschodni	**167**	167	100 %	166	99 %	159	95 %
	Tonga	**28**	28	100 %	28	100 %	28	100 %
	Tuvalu	**13**	13	100 %	13	100 %	13	100 %
	Vanuatu	**55**	55	100 %	54	99 %	52	94 %
	*** Pacyfik ogółem**	**783**	780	100 %	771	98 %	733	94 %
	Przydziały w ramach AKP	**8 025**	7 916	99 %	7 970	99 %	7 305	91 %
	PALOP	**60**	59	98 %	59	98 %	58	96 %
	Region Afryki Południowej FED 10	**129**	129	100 %	129	100 %	127	98 %
	Region Afryki Środkowej	**552**	547	99 %	543	98 %	438	79 %

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4948/oj

SKUMULOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE EFR NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2024 R. WEDŁUG PAŃSTW, % ŚRODKÓW								
10. + 11. EFR		10. i 11. EFR OGÓŁEM (mln EUR)						
Łącznie w 2024 r.		Środki	Decyzje	% środków	Przyznane środki	% środków	Płatności	% środków
	Region Afryki Wschodniej i Południowej	**3 059**	3 020	99 %	2 970	97 %	2 522	82 %
	Region Afryki Zachodniej	**1 936**	1 922	99 %	1 911	99 %	1 688	87 %
	Region Karaibów	**536**	533	99 %	526	98 %	421	79 %
	Region Pacyfiku	**322**	318	99 %	298	93 %	244	76 %
	*** Współpraca regionalna AKP ogółem**	**14 619**	14 445	99 %	14 406	99 %	12 803	88 %
	AKP	**50 091,33**	**49 222,97**	**98 %**	**48 839,57**	**98 %**	**45 076,97**	**90 %**
KTZ	**Rezerwa/Bez podziału na kraje/terytoria**	**33**	12	35 %	11	34 %	11	34 %
	Wszystkie KTZ	**33**	12	35 %	11	34 %	11	34 %
	Anguilla	**27**	27	100 %	27	100 %	27	100 %
	Falklandy	**10**	10	100 %	10	100 %	10	100 %
	Pitcairn	**5**	5	100 %	5	100 %	5	100 %
	Turks i Caicos	**32**	32	100 %	32	100 %	32	100 %
	Brytyjskie Wyspy Dziewicze	**2**	2	93 %	2	93 %	2	93 %
	Montserrat	**33**	33	100 %	33	100 %	33	100 %
	Wyspa Świętej Heleny	**38**	38	100 %	38	100 %	38	100 %
	*** Brytyjskie KTZ ogółem**	**146**	146	100 %	146	100 %	146	100 %
	Antyle Holenderskie	**38**	38	100 %	20	54 %	20	54 %
	Antyle Holenderskie – Bonaire	**4**	4	100 %	4	98 %	4	97 %
	Antyle Holenderskie – Saba	**3**	3	100 %	3	100 %	3	100 %

SKUMULOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE EFR NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2024 R. WEDŁUG PAŃSTW, % ŚRODKÓW								
10. + 11. EFR		10. i 11. EFR OGÓŁEM (mln EUR)						
Łącznie w 2024 r.		Środki	Decyzje	% środków	Przyznane środki	% środków	Płatności	% środków
	Antyle Holenderskie – Sint Eustatius	**2**	2	100 %	2	100 %	2	100 %
	Aruba	**21**	21	100 %	21	99 %	21	98 %
	Sint Maarten	**14**	14	100 %	13	95 %	5	38 %
	*** Niderlandzkie KTZ ogółem**	**83**	83	100 %	64	78 %	56	68 %
	Wyspy Wallis i Futuna	**39**	39	100 %	37	95 %	29	76 %
	Majotta	**29**	29	100 %	29	100 %	29	100 %
	Nowa Kaledonia	**50**	50	100 %	50	100 %	50	100 %
	Polinezja Francuska	**50**	50	100 %	49	99 %	49	99 %
	Saint-Pierre i Miquelon	**47**	47	100 %	47	100 %	47	100 %
	*** Francuskie KTZ ogółem**	**214**	214	100 %	212	99 %	204	95 %
	region	**137**	137	100 %	136	99 %	118	86 %
	*** Współpraca regionalna KTZ ogółem**	**137**	137	100 %	136	99 %	118	86 %
	KTZ	**613,65**	**591,78**	**96 %**	**569,20**	**93 %**	**535,44**	**87 %**
OGÓŁEM: AKP + KTZ		**50 704,99**	**49 814,76**	**98 %**	**49 408,77**	**97 %**	**45 612,40**	**90 %**

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4948/oj

Dz.U. C z 13.10.2025

Podział na kwoty zaangażowane, zakontraktowane i wypłacone według obszaru wydatków 11. EFR

11. EFR Podział na kwoty zaangażowane, zakontraktowane i wypłacone według obszaru wydatków (kody sektorowe DAC) ([23])

(mln EUR)

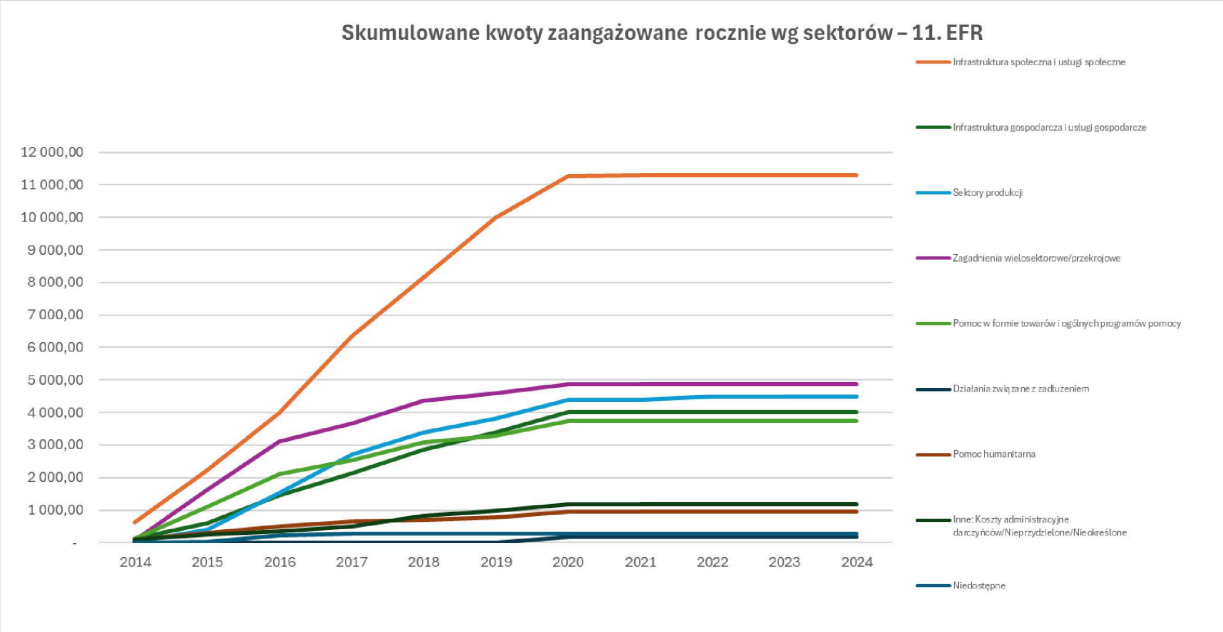
Sektor	Zaangażowane	Zakontraktowane	Wypłacone
Infrastruktura społeczna i usługi społeczne			
110 – Edukacja	1 192,46	1 174,05	1 034,15
120 – Zdrowie	2 131,40	2 524,02	2 338,24
130 – Polityki/programy ludnościowe i zdrowie reprodukcyjne	352,44	50,31	43,25
140 – Zaopatrzenie w wodę i systemy kanalizacyjne	788,50	858,32	599,10
150 – Rząd i społeczeństwo obywatelskie	5 826,37	6 058,19	5 677,22
160 – Pozostała infrastruktura społeczna i usługi społeczne	996,71	1 401,86	1 628,50
Infrastruktura społeczna i usługi społeczne OGÓŁEM	11 287,88	12 066,75	11 320,47
Infrastruktura gospodarcza i usługi gospodarcze			
210 – Transport i magazynowanie	1 425,48	2 088,15	1 213,63
220 – Komunikacja	140,96	147,40	131,58
230 – Energia	2 015,13	2 031,37	1 375,46
240 – Usługi bankowe i finansowe	82,03	131,71	95,57
250 – Usługi biznesowe i inne	343,43	329,24	259,09
Infrastruktura gospodarcza i usługi gospodarcze OGÓŁEM	4 007,01	4 727,87	3 075,33
Sektory produkcji			
310 – Rolnictwo, leśnictwo i rybołówstwo	3 344,16	3 154,32	2 516,00
320 – Przemysł, zasoby mineralne i górnictwo, budownictwo	641,58	529,15	347,51
330 – Handel i turystyka	507,49	437,30	313,25
Sektory produkcji OGÓŁEM	4 493,23	4 120,77	3 176,77
Zagadnienia wielosektorowe/przekrojowe			
410 – Ogólna ochrona środowiska	989,82	849,41	717,86
430 – Inne zagadnienia wielosektorowe	3 886,22	2 625,43	1 872,80
Zagadnienia wielosektorowe/przekrojowe OGÓŁEM	4 876,04	3 474,84	2 590,66
Pomoc w formie towarów i ogólnych programów pomocy			
510 – Ogólne wsparcie budżetowe	3 116,32	3 178,92	2 506,33
520 – Pomoc (rozwojowa) żywnościowa	617,50	390,55	364,26
Pomoc w formie towarów i ogólnych programów pomocy OGÓŁEM	3 733,82	3 569,47	2 870,59

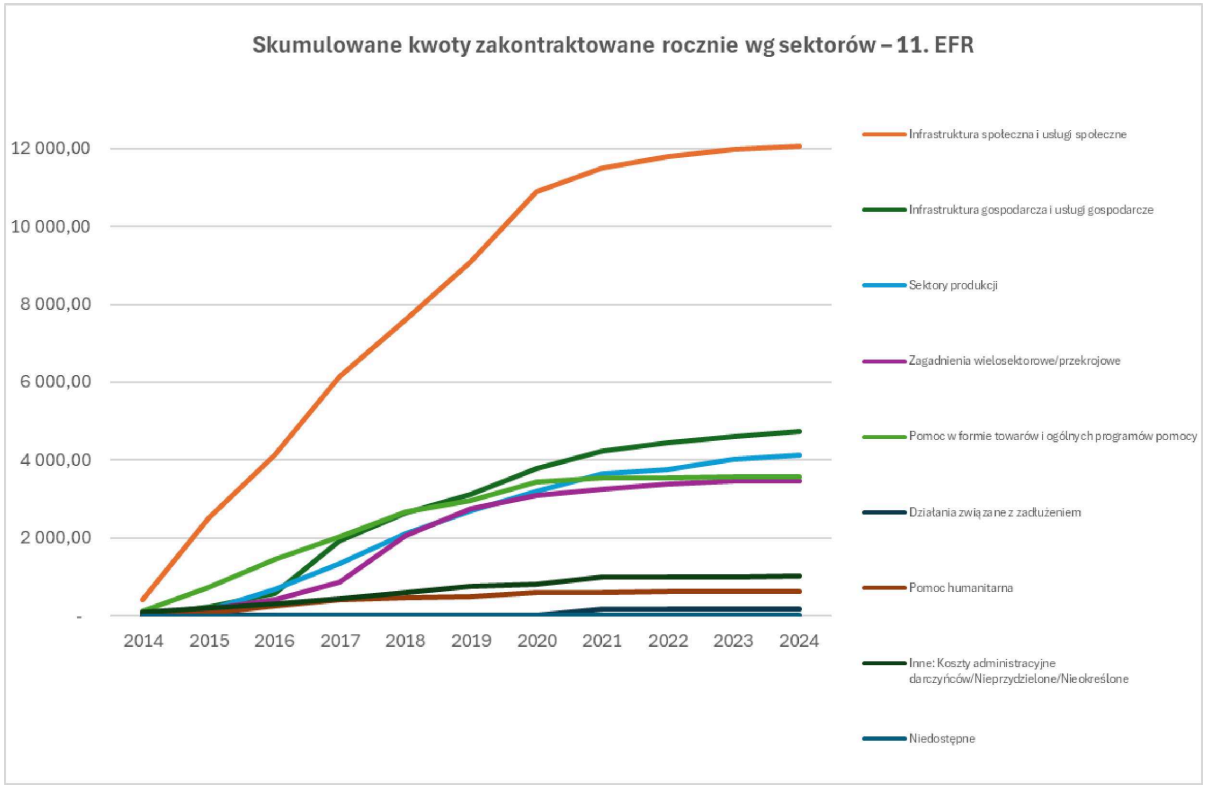
([23]) Kwoty brutto (tj. z wyłączeniem umorzeń i nakazów odzyskania środków).

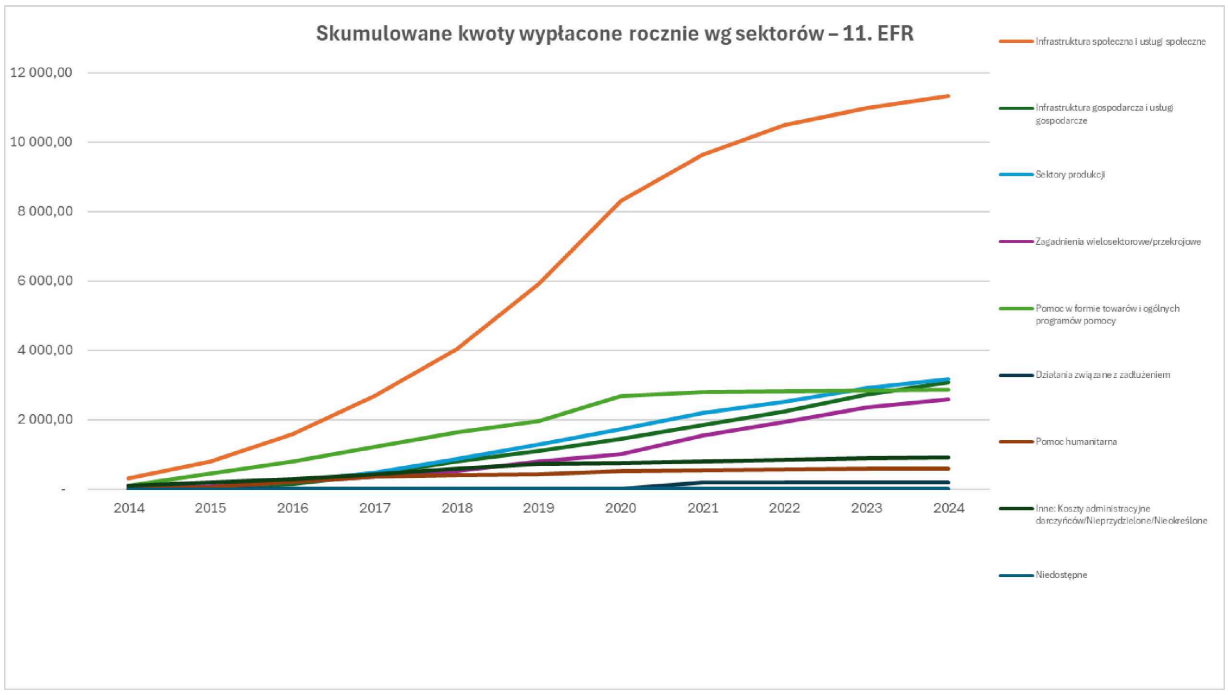
(mln EUR)

Sektor	Zaangażowane	Zakontraktowane	Wypłacone
Działania związane z zadłużeniem			
600 – Działania związane z zadłużeniem	183,00	183,00	183,00
Działania związane z zadłużeniem OGÓŁEM	183,00	183,00	183,00
Pomoc humanitarna			
720 – Interwencje kryzysowe	746,19	452,54	448,40
730 – Pomoc na odbudowę i rehabilitację	137,83	65,05	42,30
740 – Gotowość na wypadek klęsk żywiołowych	72,79	110,06	100,54
Pomoc humanitarna OGÓŁEM	956,81	627,65	591,24
Koszty administracyjne darczyńców/Nieprzydzielone/ Nieokreślone			
910 – Koszty administracyjne darczyńców	995,52	948,30	858,64
998 – Nieprzydzielone/Nieokreślone	183,74	59,87	48,56
Niedostępne	260,50	1,57	1,15
Koszty administracyjne darczyńców/Nieprzydzielone/ Nieokreślone OGÓŁEM	1 439,76	1 009,75	908,35
SUMA CAŁKOWITA 11. EFR	**30 977,55**	**29 780,11**	**24 716,42**

Zmiana skumulowanych kwot środków zaangażowanych, zakontraktowanych i wypłaconych według obszaru wydatków 11. EFR

Skumulowane kwoty zakontraktowane rocznie wg sektorów – 11. EFR
12 000,00
10 000,00
8 000,00
6 000,00
4 000,00
2 000,00
-
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
Infrastruktura społeczna i usługi społeczne
Infrastruktura gospodarcza i usługi gospodarcze
Sektory produkcji
Zagadnienia wielosektorowe/przekrojowe
Pomoc w formie towarów i ogólnych programów pomocy
Działania związane z zadłużeniem
Pomoc humanitarna
Inne: Koszty administracyjne darczyńców/Nieprzydzielone/Nieokreślone
Niedostępne

Skumulowane kwoty wypłacone rocznie wg sektorów – 11. EFR
12 000,00
10 000,00
8 000,00
6 000,00
4 000,00
2 000,00
-
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
Infrastruktura społeczna i usługi społeczne
Infrastruktura gospodarcza i usługi gospodarcze
Sektory produkcji
Zagadnienia wielosektorowe/przekrojowe
Pomoc w formie towarów i ogólnych programów pomocy
Działania związane z zadłużeniem
Pomoc humanitarna
Inne: Koszty administracyjne darczyńców/Nieprzydzielone/Nieokreślone
Niedostępne

3. GLOSARIUSZ

Anulowanie środków

Środki niewykorzystane na koniec roku budżetowego, które nie mogą być przeniesione, zostają anulowane.

Budżet korygujący

Decyzja przyjęta w trakcie roku budżetowego w celu zmiany (zwiększenia, zmniejszenia, przeniesienia) aspektów przyjętego budżetu na dany rok.

Dochody przeznaczone na określony cel

Dochody przeznaczone na finansowanie poszczególnych pozycji wydatków.

Dotacje

Bezpośrednie wkłady finansowe z budżetu dla beneficjentów będących osobami trzecimi, zaangażowanych w działania mające na celu realizację polityki Unii.

Nadwyżka

Dodatnia różnica między przychodami a wydatkami, która musi zostać zwrócona organowi finansującemu. Por. wynik budżetu.

Podstawa prawna / akt podstawowy

Akt prawny przyjęty przez władzę ustawodawczą (zazwyczaj Radę i Parlament Europejski) określający cel programu wydatków Unii, przeznaczenie środków, zasady interwencji, datę wygaśnięcia i odpowiednie przepisy finansowe, który ma służyć jako podstawa prawna realizacji programu wydatków.

Pozycja budżetowa / Linia budżetowa

Przychody i wydatki przedstawia się w strukturze budżetu zgodnie z obowiązującą nomenklaturą nałożoną przez władzę budżetową, która odzwierciedla charakter i cel każdej pozycji. Poszczególne działy (tytuł, rozdział, artykuł lub pozycja) zawierają oficjalny opis nomenklatury.

Przeniesienia między liniami budżetowymi

Przeniesienia między liniami budżetowymi oznaczają przeniesienie środków z jednej linii budżetowej do drugiej w trakcie roku budżetowego i tym samym stanowią wyjątek od budżetowej zasady specyfikacji.

Przeniesienie środków

Wyjątek od zasady jednoroczności w zakresie, w jakim środki, których nie można wykorzystać w danym roku budżetowym, mogą, w ściśle określonych warunkach, zostać przeniesione w celu wykorzystania ich w przyszłym roku.

Przyjęty budżet

Projekt budżetu staje się przyjętym budżetem, gdy tylko zostanie zatwierdzony przez władzę budżetową.

Różnice kursowe

Różnice wynikające z kursów wymiany walut zastosowanych do transakcji dotyczących krajów spoza strefy euro lub z aktualizacji wyceny aktywów i zobowiązań w walutach obcych na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego.

Środki

Środki budżetowe.

W budżecie zapisuje się prognozy zarówno zobowiązań (mające moc prawną zobowiązania do wypłaty środków finansowych), jak i płatności (płatności na rzecz beneficjentów – w gotówce lub przelewem bankowym). Kwoty środków na zobowiązania i płatności często się różnią – środki zróżnicowane, ponieważ zobowiązania dotyczące wieloletnich programów i projektów są zazwyczaj w całości zaciągane w roku, w którym podjęto decyzję w ich sprawie, i środki są wypłacane przez lata, w miarę realizacji programu i projektu.

Środki administracyjne

Środki służące pokrywaniu bieżących kosztów jednostek (personelu, budynków, wyposażenia biurowego).

Środki na płatności

Środki na płatności pokrywają wydatki wymagalne w bieżącym roku budżetowym, wynikające z zobowiązań prawnych zaciągniętych w bieżącym roku lub w ubiegłych latach.

Środki na zobowiązania

Środki na zobowiązania pokrywają całkowitą wartość zobowiązań prawnych (umów, umów o udzielenie dotacji lub decyzji o udzieleniu dotacji), które można podpisać w bieżącym roku budżetowym.

Środki niezróżnicowane

Środki, które pozwalają na zaspokojenie rocznych potrzeb i w związku z tym muszą zostać rozdysponowane w trakcie roku budżetowego. Tylko kwoty kwalifikujące się do automatycznego przeniesienia mogą być wypłacone w następnym roku. Środki niezróżnicowane, które nie zostały do końca roku wykorzystane, tj. zaciągnięte na zobowiązania, zostają anulowane (chyba że decyzją Komisji wyjątkowo wyrażono zgodę na nieautomatyczne przeniesienie środków). Środki niezróżnicowane mają zastosowanie do wydatków administracyjnych oraz środków na zobowiązania równych środkom na płatności.

Środki operacyjne

Środki operacyjne służą finansowaniu różnych polityk, głównie w formie dotacji lub zamówień publicznych.

Środki zróżnicowane

Środki zróżnicowane są wykorzystywane do finansowania operacji wieloletnich; pokrywają w bieżącym roku budżetowym całkowity koszt zobowiązań prawnych zaciągniętych w związku z operacjami, których realizacja trwa dłużej niż jeden budżetowy.

Umorzenie

Operacja, za pomocą której właściwy urzędnik zatwierdzający anuluje całość lub część środków zarezerwowanych uprzednio w drodze zobowiązania budżetowego.

Ustalone należności

Prawo do ściągnięcia przychodów od dłużnika uznane poprzez wystawienie nakazu odzyskania środków.

Wydatki

Termin używany do opisania wydatkowania środków budżetowych ze wszystkich rodzajów źródeł finansowania.

Wygasające środki

Na koniec roku budżetowego niewykorzystane środki zostają anulowane. Wygaśnięcie oznacza unieważnienie całego lub części zezwolenia na ponoszenie wydatków lub zaciąganie zobowiązań, które jest reprezentowane przez środki.

Wszelkie niewykorzystane środki mogą zostać ujęte w preliminarzu dochodów i wydatków na następne trzy lata budżetowe (tzw. zasada „N+3") w przypadku wspólnych przedsięwzięć (oraz EIT) zgodnie z ich regulaminem finansowym. Zatem niewykorzystane środki na wspólne przedsięwzięcia mogą zostać ponownie uruchomione w roku budżetowym „N+3".

Wykonanie budżetu

Wykorzystanie budżetu poprzez operacje po stronie wydatków i przychodów.

Wynik budżetu

Różnica między otrzymanymi przychodami a wypłaconymi kwotami, w tym korekty z tytułu przeniesień, anulowań i różnic kursowych.

W przypadku agencji kwota stanowiąca różnicę będzie musiała zostać zwrócona organowi finansującemu.

Wynik ekonomiczny

Wpływ wydatków i przychodów na bilans w oparciu o zasady rachunkowości memoriałowej.

Zobowiązania pozostające do spłaty

Zobowiązania pozostające do spłaty (lub RAL, fr. „reste à liquider") definiuje się jako kwotę środków, na które zaciągnięto zobowiązania i których jeszcze nie wypłacono. Wynikają one bezpośrednio z istnienia programów wieloletnich i rozbieżności między środkami na zobowiązania a środkami na płatności.

Zobowiązanie budżetowe

Operacja, za pomocą której właściwy urzędnik zatwierdzający rezerwuje środki budżetowe niezbędne do pokrycia późniejszych płatności w celu wywiązania się z zobowiązań prawnych.

Zobowiązanie prawne

Akt, na mocy którego urzędnik zatwierdzający zaciąga zobowiązanie wobec osób trzecich, którego skutkiem jest obciążenie budżetu Unii.

Powszechnymi formami zobowiązań prawnych są umowy w przypadku zamówień publicznych, umowy o udzielenie dotacji i decyzje o udzieleniu dotacji.

Zobowiązanie RAL (fr. reste à liquider)

Kwota pozostająca do spłaty z tytułu zobowiązania budżetowego w danym momencie. Por. zobowiązania pozostające do spłaty.

SPRAWOZDANIE ROCZNE Z REALIZACJI – ŚRODKI PIENIĘŻNE ZARZĄDZANE PRZEZ EUROPEJSKI BANK INWESTYCYJNY

EUROPEJSKI BANK INWESTYCYJNY

RADA DYREKTORÓW

SPRAWOZDANIE FINANSOWE INSTRUMENTU INWESTYCYJNEGO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2024 R.

(1) Sprawozdanie niezależnego audytora

(2) Sprawozdanie z sytuacji finansowej

(3) Sprawozdanie z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów

(4) Zestawienie zmian w zasobach stron wnoszących wkład

(5) Rachunek przepływów pieniężnych

(6) Informacja dodatkowa do sprawozdania finansowego

SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2024 r.

(w tys. EUR)

	Informacja dodatkowa	31.12.2024	31.12.2023
AKTYWA			
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	5	1 638 604	1 376 824
Należności od stron wnoszących wkład	9/16	7 482	85 321
Aktywa finansowe ogółem	10	-	-
Pochodne instrumenty finansowe	6	783	55 765
Pożyczki i zaliczki	7	1 498 048	1 683 312
Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu	8	834 621	820 713
Pozostałe aktywa	11	-	616
Aktywa ogółem		**3 979 538**	**4 022 551**
ZOBOWIĄZANIA I ZASOBY STRON WNOSZĄCYCH WKŁAD			
ZOBOWIĄZANIA			
Pochodne instrumenty finansowe	6	39 210	-
Przychody przyszłych okresów	12	47 725	48 515
Rezerwy z tytułu zobowiązań do udzielenia pożyczki	13	18 320	19 038
Zobowiązania wobec osób trzecich	14	566 083	427 828
Pozostałe zobowiązania	15	3 289	3 338
Zobowiązania ogółem		**674 627**	**498 719**
Zasoby stron wnoszących wkład	16/17	**3 304 911**	**3 523 832**
Zobowiązania i zasoby stron wnoszących wkład ogółem		**3 979 538**	**4 022 551**

SPRAWOZDANIE Z ZYSKÓW LUB STRAT I INNYCH CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

ZA ROK KOŃCZĄCY SIĘ Z DNIEM 31 GRUDNIA 2024 R.

(w tys. EUR)

	Informacja dodatkowa	Od 1.01.2024 do 31.12.2024	Od 1.01.2023 do 31.12.2023
Odsetki i podobne przychody (*)	19	156 601	148 336
Odsetki i podobne koszty	19	- 1 805	-
Odsetki i podobne przychody netto		**154 796**	**148 336**
Przychody z tytułu opłat i prowizji	20	20	25
Koszty z tytułu opłat i prowizji	20	- 212	- 62
Przychody z tytułu opłat i prowizji netto		**- 192**	**- 37**

(w tys. EUR)

	Informacja dodatkowa	Od 1.01.2024 do 31.12.2024	Od 1.01.2023 do 31.12.2023
Zmiana wartości godziwej pochodnych instrumentów finansowych	6	- 94 192	- 20 087
Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu – wynik netto	21	- 34 096	- 8 457
Pożyczki i zaliczki wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL") – wynik netto	7	- 5 436	- 8 932
Różnice kursowe – wynik netto	22	81 907	- 67 885
Operacje finansowe – wynik netto		**- 51 817**	**- 105 361**
Zmiana w odpisie aktualizującym z tytułu utraty wartości pożyczek i zaliczek, bez odwróceń	7.2	12 145	9 055
Zmiana rezerw z tytułu zobowiązań do udzielenia pożyczki, bez odwróceń	13	718	- 2 470
Ogólne koszty administracyjne	23	- 24 794	- 29 655
Zysk za rok		**90 856**	**19 868**
Całkowite dochody ogółem – zysk za rok		**90 856**	**19 868**

(*) W odniesieniu do roku kończącego się z dniem 31 grudnia 2024 r. odsetki i podobne przychody obejmują 144,3 mln EUR (w 2023 r.: 118,5 mln EUR) naliczone od aktywów utrzymywanych po kosztach zamortyzowanych według metody efektywnej stopy procentowej.

ZESTAWIENIE ZMIAN W ZASOBACH STRON WNOSZĄCYCH WKŁAD

ZA ROK KOŃCZĄCY SIĘ Z DNIEM 31 GRUDNIA 2024 R.

(w tys. EUR)

	Informacja dodatkowa	Wkłady wniesione zgodnie z wezwaniem	Wkłady wypłacone	Zyski zatrzymane	Ogółem
Na dzień 1 stycznia 2024 r.		**3 721 695**	**- 587 913**	**390 050**	**3 523 832**
Wkłady państw członkowskich wniesione zgodnie z wezwaniem w ciągu roku	16	-	-	-	-
Wkłady państw członkowskich wypłacone w ciągu roku	17	-	- 309 777	-	**- 309 777**
Zysk za rok 2024		-	-	90 856	**90 856**
Zmiany w zasobach stron wnoszących wkład		-	**- 309 777**	**90 856**	**- 218 921**
Na dzień 31 grudnia 2024 r.		**3 721 695**	**- 897 690**	**480 906**	**3 304 911**

(w tys. EUR)

	Informacja dodatkowa	Wkłady wniesione zgodnie z wezwaniem	Wkłady wypłacone	Zyski zatrzymane	Ogółem
		Wkłady wniesione zgodnie z wezwaniem	Wkłady wypłacone	Zyski zatrzymane	Ogółem
Na dzień 1 stycznia 2023 r.		**3 701 695**	-	**370 182**	**4 071 877**
Wkłady państw członkowskich wniesione zgodnie z wezwaniem w ciągu roku		20 000	-	-	**20 000**
Wkłady państw członkowskich wypłacone w ciągu roku		-	- 587 913	-	**- 587 913**
Zysk za rok 2023		-	-	19 868	**19 868**
Zmiany w zasobach stron wnoszących wkład		**20 000**	**- 587 913**	**19 868**	**- 548 045**
Na dzień 31 grudnia 2023 r.		**3 721 695**	**- 587 913**	**390 050**	**3 523 832**

RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

ZA ROK KOŃCZĄCY SIĘ Z DNIEM 31 GRUDNIA 2024 R.

(w tys. EUR)

	Informacja dodatkowa	Od 1.01.2024 do 31.12.2024	Od 1.01.2023 do 31.12.2023
DZIAŁALNOŚĆ OPERACYJNA			
Zysk za rok		**90 856**	**19 868**
Korekty:			
Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu – wynik netto		52 265	15 142
Zmiana w odpisie aktualizującym z tytułu utraty wartości pożyczek i zaliczek, bez odwróceń	7.2	- 12 145	- 9 055
Pożyczki i zaliczki wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL") – wynik netto	7	5 436	8 932
Zmiana stanu naliczonych odsetek i zamortyzowanych kosztów pożyczek i zaliczek		- 2 229	708
Zmiana rezerw z tytułu zobowiązań do udzielenia pożyczki netto, bez odwróceń		- 718	2 455
Zmiana wartości godziwej instrumentów pochodnych		94 192	20 087
Zmiana stanu naliczonych odsetek i zamortyzowanych kosztów aktywów finansowych ogółem	10	-	- 248
Zmiana stanu przychodów przyszłych okresów		- 790	- 3 902
Wpływ zmian kursu wymiany na pożyczki		- 78 744	86 765
Wpływ zmian kursu wymiany na akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu	8	- 23 199	30 026
Wpływ zmian kursu wymiany na środki pieniężne		- 5 282	- 8 031
(Strata) na działalności operacyjnej przed zmianami stanu aktywów i zobowiązań operacyjnych		**119 642**	**162 747**
Wypłaty pożyczek	7	- 101 394	- 207 237
Spłaty pożyczek	7	371 568	288 155

(w tys. EUR)

	Informacja dodatkowa	Od 1.01.2024 do 31.12.2024	Od 1.01.2023 do 31.12.2023
Zmiana stanu naliczonych odsetek od środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	5	- 646	4 039
Nabycie aktywów finansowych ogółem	10	-	- 348 523
Zapadalność aktywów finansowych ogółem	10	-	421 278
Wypłaty z akcji i innych papierów wartościowych o zmiennej stopie dochodu	8	- 69 392	- 101 100
Wpływy netto z akcji i innych papierów wartościowych o zmiennej stopie dochodu		39 581	39 246
Zmniejszenie stanu pozostałych aktywów		616	334
Zwiększenie stanu pozostałych zobowiązań		- 49	919
(Zmniejszenie) / Zwiększenie stanu zobowiązań wobec Europejskiego Banku Inwestycyjnego		- 985	33 951
Przepływy pieniężne netto (wykorzystane w)/z działalności operacyjnej		**358 941**	**293 809**
DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA			
Wkłady otrzymane od państw członkowskich		-	79 710
Kwoty otrzymane od państw członkowskich w związku z dotacjami na spłatę odsetek i pomocą techniczną		286 800	220 290
Kwoty wypłacone w imieniu państw członkowskich w związku z dotacjami na spłatę odsetek i pomocą techniczną		- 68 256	- 77 050
Wkłady wypłacone w imieniu państw członkowskich	17	- 309 777	- 587 913
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej		**- 91 233**	**- 364 963**
Zwiększenie netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów		**267 708**	**- 71 154**
Zbiorczy rachunek przepływów pieniężnych:			
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek roku budżetowego		**1 371 404**	**1 450 589**
Przepływy pieniężne netto (wykorzystane w)/z:			
Działalność operacyjna		358 941	293 809
Działalność finansowa		- 91 233	- 364 963
Wpływ zmian kursu wymiany na środki pieniężne i ich ekwiwalenty		- 5 282	- 8 031
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec roku budżetowego		**1 633 830**	**1 371 404**
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty obejmują:			
Środki pieniężne w kasie	5	212 466	146 494
Lokaty terminowe (z wyłączeniem naliczonych odsetek)	5	304 538	625 403
Komercyjne papiery dłużne	5	1 116 826	599 507
		1 633 830	**1 371 404**

Informacja dodatkowa do sprawozdania finansowego na dzień 31 grudnia 2024 r.

1. **Informacje ogólne**

Instrument Inwestycyjny („instrument") został ustanowiony w ramach Umowy z Kotonu („umowy") o współpracy i pomocy na rzecz rozwoju pomiędzy grupą państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku („państw AKP") a Unią Europejską i jej państwami członkowskimi z dnia 23 czerwca 2000 r., zmienionej w dniu 25 czerwca 2005 r. oraz 22 czerwca 2010 r. Umowa z Samoa zastępująca umowę z Kotonu jako nowe ramy współpracy między Unią Europejską a Organizacją Państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku (OACPS) (decyzja Rady (UE) 2023/2861 ([24]) z dnia 20 lipca 2023 r. i decyzja Rady (UE) 2023/2862 z dnia 28 grudnia 2023 r.) została podpisana 15 listopada 2023 r. i weszła w życie 1 stycznia 2024 r. Zastępuje ona umowę z Kotonu, która od 2000 r. reguluje stosunki między UE a państwami AKP. Zmiana ta zapewnia ciągłość partnerstw, a jednocześnie odpowiada na współczesne globalne wyzwania.

Instrument nie jest odrębnym podmiotem prawnym, a Europejski Bank Inwestycyjny („EBI" lub „Bank") zarządza wkładami w imieniu państw członkowskich („darczyńców") zgodnie z warunkami umowy oraz pełni funkcję administratora instrumentu.

Czas obowiązywania instrumentu nie został określony. Umowa wewnętrzna dotycząca 11. EFR pozostaje w mocy (na podstawie jej art. 14 ust. 3) tak długo, jak będzie to konieczne do całkowitego wykonania wszelkich operacji finansowanych na podstawie umowy o partnerstwie AKP-UE, decyzji o stowarzyszeniu zamorskim i wieloletnich ram finansowych.

Finansowanie na podstawie umowy pochodzi z budżetów państw członkowskich UE. Państwa członkowskie UE wnoszą kwoty przewidziane na finansowanie instrumentu oraz dotacji na finansowanie dopłat do oprocentowania, jak przewidziano w wieloletnich ramach finansowych (pierwszy protokół finansowy obejmujący lata 2000–2007, zwany 9. Europejskim Funduszem Rozwoju (EFR), drugi protokół finansowy obejmujący lata 2008–2013, zwany 10. EFR, oraz trzeci protokół finansowy obejmujący lata 2014–2020, zwany 11. EFR). EBI powierzono zarządzanie:

(i) instrumentem – obciążonym ryzykiem funduszem odnawialnym o wartości 3 685,5 mln EUR przeznaczonym na wsparcie inwestycji sektora prywatnego w państwach AKP; przy czym kwota 48,5 mln EUR przydzielona jest krajom i terytoriom zamorskim („KTZ"),

(ii) dotacjami na finansowanie dopłat do oprocentowania o wartości maksymalnie 1 220,85 mln EUR dla państw AKP i maksymalnie 8,5 mln EUR dla KTZ. Maksymalnie 15 % tych dopłat może zostać wykorzystane na pomoc techniczną związaną z projektami.

W dniu 23 grudnia 2020 r. Rada podjęła decyzję o przedłużeniu okresu zobowiązań w ramach instrumentu inwestycyjnego co najmniej o sześć miesięcy. Po przedłużeniu Bank zatwierdził operacje zgodnie ze swoim mandatem do dnia 30 czerwca 2021 r. (decyzja Rady (UE) 2020/2233 z dnia 23 grudnia 2020 r. w sprawie zobowiązania dotyczącego środków powracających w ramach instrumentu inwestycyjnego AKP z operacji w ramach 9., 10. i 11. Europejskiego Funduszu Rozwoju ([25])).

([24]) Decyzja Rady (UE) 2023/2861 z dnia 20 lipca 2023 r. w sprawie podpisania, w imieniu Unii Europejskiej, i tymczasowego stosowania Umowy o partnerstwie między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a członkami Organizacji Państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku, z drugiej strony (Dz.U. L, 2023/2861, 28.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2023/2861/oj).

([25]) Dz.U. L 437 z 28.12.2020, s. 188, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2020/2233/oj.

UE i AKP uzgodniły zmianę decyzji w sprawie środków przejściowych w celu przedłużenia stosowania postanowień Umowy o partnerstwie AKP–UE do dnia 31 grudnia 2023 r. lub do dnia wejścia w życie nowej umowy lub rozpoczęcia tymczasowego stosowania nowej umowy między Unią a państwami AKP, w zależności od tego, co nastąpi wcześniej (decyzja nr 2/2019 Komitetu Ambasadorów AKP–UE w sprawie przyjęcia środków przejściowych zgodnie z art. 95 ust. 4 Umowy o partnerstwie AKP–UE, która została następnie zmieniona decyzją nr 3/2021 Komitetu Ambasadorów AKP–UE ([26]) z dnia 26 listopada 2021 r., decyzją Rady (UE) 2022/970 ([27]) z dnia 16 czerwca 2022 r. oraz decyzją nr 2/2023 Komitetu Ambasadorów AKP–UE ([28]) z dnia 25 października 2023 r.).

Rozporządzenie ustanawiające ISWMR – „Globalny wymiar Europy", które weszło w życie 14 czerwca 2021 r. (rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/947 ([29]) z dnia 9 czerwca 2021 r.), stanowi zasadniczą podstawę prawną pomocy UE poza granicami UE w latach 2021–2027 oraz zarządzania w odniesieniu do nowego mandatu instytucjonalnego Banku w zakresie operacji poza Unią Europejską, w tym w regionie AKP. Obejmuje to włączenie obecnego pozabudżetowego EFR do budżetu UE. Rozporządzenie ustanawiające ISWMR stanowi podstawę prawną dla udzielania EBI przez Komisję upoważnień UE w zakresie jego działalności poza UE w przyszłości. Zapewni ono również Unii zewnętrzne ramy inwestycyjne umożliwiające współpracę z instytucjami partnerskimi dzięki dotacjom lub gwarancjom z budżetu UE.

W przyszłości środki powracające z instrumentu inwestycyjnego będą wykorzystywane w ramach ISWMR poprzez połączenie specjalnego segmentu sektora prywatnego AKP w ramach Europejskiego Funduszu na rzecz Zrównoważonego Rozwoju (EFZR+) i funduszu powierniczego. W dniu 15 lutego 2023 r. podpisano umowę w sprawie przekazania środków między EBI a Komisją Europejską („umowa w sprawie przekazania"). Celem wspomnianej umowy jest przekazywanie środków powracających w ramach instrumentu, w miarę ich dostępności, zgodnie z decyzją (UE) 2020/2233 („środki powracające w ramach instrumentu inwestycyjnego AKP") i decyzją Rady (UE) 2021/1764 ([30]) („środki powracające w ramach instrumentu inwestycyjnego KTZ", razem ze środkami powracającymi w ramach instrumentu inwestycyjnego AKP – „środki powracające"). Więcej informacji można znaleźć w informacji dodatkowej 2.4.6 i w informacji dodatkowej 17.

Niniejsze sprawozdanie finansowe obejmuje okres od 1 stycznia 2024 r. do 31 grudnia 2024 r.

Na wniosek Komitetu Zarządzającego Rada Dyrektorów przyjęła sprawozdanie finansowe dnia 21 marca 2025 r. i zezwoliła na jego przedłożenie Radzie Gubernatorów do zatwierdzenia do dnia 25 kwietnia 2025 r.

2. **Istotne zasady rachunkowości**

2.1 ***Podstawa przygotowania – Stwierdzenie zgodności***

Sprawozdania finansowe sporządzano w oparciu o założenie kontynuacji działalności, zgodnie z którym w ramach instrumentu będzie można dokonać wszystkich wypłat środków pieniężnych należnych w ramach wszelkich operacji w przewidywalnej przyszłości, zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) przyjętymi przez Unię Europejską (dalej zwanymi „standardami rachunkowości MSSF"). Sprawozdanie finansowe na dzień 31 grudnia 2024 r. zawiera sprawozdanie z sytuacji finansowej, sprawozdanie z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów, zestawienie zmian w zasobach stron wnoszących wkład, rachunek przepływów pieniężnych oraz informacje dodatkowe.

([26]) Decyzja Komitetu Ambasadorów AKP–UE nr 3/2021 z dnia 26 listopada 2021 r. zmieniająca decyzję Komitetu Ambasadorów AKP–UE nr 3/2019 w sprawie przyjęcia środków przejściowych zgodnie z art. 95 ust. 4 Umowy o partnerstwie AKP–UE [2021/2175] (Dz.U. L 441 z 9.12.2021, s. 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2021/2175/oj).

([27]) Decyzja Rady (UE) 2022/970 z dnia 16 czerwca 2022 r. w sprawie stanowiska, jakie ma być zajęte w imieniu Unii Europejskiej w ramach Komitetu Ambasadorów AKP–UE w odniesieniu do zmiany decyzji nr 3/2019 Komitetu Ambasadorów AKP–UE w sprawie przyjęcia środków przejściowych zgodnie z art. 95 ust. 4 Umowy o partnerstwie AKP–UE (Dz.U. L 166 z 22.6.2022, s. 145, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2022/970/oj).

([28]) Decyzja Komitetu Ambasadorów AKP–UE nr 2/2023 z dnia 25 października 2023 r. zmieniająca decyzję Komitetu Ambasadorów AKP–UE nr 3/2019 w sprawie przyjęcia środków przejściowych zgodnie z art. 95 ust. 4 Umowy o partnerstwie AKP–UE [2023/2453] (Dz.U. L, 2023/2453, 31.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2023/2453/oj).

([29]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/947 z dnia 9 czerwca 2021 r. ustanawiające Instrument Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej – Globalny Wymiar Europy, zmieniające i uchylające decyzję Parlamentu Europejskiego i Rady nr 466/2014/UE oraz uchylające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1601 i rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 480/2009 (Dz.U. L 209 z 14.6.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/947/oj).

([30]) Decyzja Rady (UE) 2021/1764 z dnia 5 października 2021 r. w sprawie stowarzyszenia krajów i terytoriów zamorskich z Unią Europejską, w tym stosunków między Unią Europejską, z jednej strony, a Grenlandią i Królestwem Danii, z drugiej strony (Decyzja w sprawie stowarzyszenia zamorskiego, łącznie z Grenlandią) (Dz.U. L 355 z 7.10.2021, s. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2021/1764/oj).

2.2 ***Istotne osądy, założenia i szacunki księgowe***

Sporządzenie sprawozdania finansowego wymaga dokonania szacunków i założeń, które mają wpływ na wykazywane dochody, koszty, aktywa, zobowiązania oraz pozycje aktywów i zobowiązań warunkowych. Dokonywanie szacunków nieodmiennie wiąże się z wykorzystaniem dostępnych informacji i zastosowaniem osądu. Rzeczywiste wyniki w przyszłości mogą różnić się od takich szacunków, a różnice mogą być istotne dla sprawozdania finansowego. Szacunki i bazowe założenia podlegają bieżącemu przeglądowi. Korekty szacunków uwzględnia się prospektywnie.

Stosowanie osądu i szacunków ma największe znaczenie w następujących kwestiach:

— **Wartość godziwa instrumentów finansowych**

Jeżeli na podstawie aktywnych rynków nie można określić wartości godziwej instrumentów finansowych ujętych w bilansie, wartość tę określa się, korzystając z różnych technik wyceny, w tym określonych modeli matematycznych. Dane wejściowe do tych modeli pochodzą z obserwacji rynków w tych przypadkach, w których jest to możliwe, a jeżeli nie ma takiej możliwości, do określenia wartości godziwej niezbędny jest osąd. Wyceny są podzielone na różne kategorie w hierarchii wartości godziwej na podstawie danych wejściowych wykorzystanych w technikach wyceny zgodnie z opisem w

informacjach dodatkowych 2.4.2 i 4.

— **Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości pożyczek i zaliczek**

Wycena oczekiwanych strat kredytowych wymaga od zarządzających istotnego osądu, w szczególności oceny znacznego wzrostu ryzyka kredytowego od czasu początkowego ujęcia, uwzględnienia przewidywań i dalszych szacunków dotyczących kwot i terminów przyszłych przepływów pieniężnych oraz wartości zabezpieczeń przy określaniu poziomu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości. Szacunki te wynikają z szeregu czynników, które mogą powodować znaczne zmiany terminu i kwoty ujmowanego odpisu na oczekiwane straty kredytowe (informacja dodatkowa 2.4.2). Stosowne założenia dotyczące wpływu na utratę wartości w wyniku ogólnego kontekstu niepewności i zawirowań, które wystąpiły w 2023 r. i utrzymywały się w 2024 r., przedstawiono w informacji dodatkowej 2.4.2.2 i informacji dodatkowej 3.2.3.7.

— **Wycena inwestycji w nienotowane instrumenty kapitałowe**

Wycena nienotowanych inwestycji kapitałowych opiera się zazwyczaj na jednym z następujących elementów:

— ostatnich transakcjach zawartych na warunkach rynkowych,

— bieżącej wartości godziwej innego instrumentu o zasadniczo takim samym charakterze,

— spodziewanych przepływach pieniężnych zdyskontowanych według bieżących stóp procentowych mających zastosowanie do instrumentów o podobnych warunkach i podobnej charakterystyce ryzyka,

— metodzie skorygowanych aktywów netto: lub

— innych modelach wyceny.

Określenie przepływów pieniężnych oraz czynników dyskontujących dla nienotowanych inwestycji kapitałowych wymaga wykorzystania szacunków w znaczącym stopniu. W ramach instrumentu okresowo porównuje się techniki wyceny i ocenia się je pod kątem wiarygodności, stosując ceny z obserwacji bieżących transakcji rynkowych na takich samych instrumentach lub inne dostępne zaobserwowane dane rynkowe.

— **Konsolidacja jednostek, w których instrument ma udziały**

Zgodnie z osądem EBI żadna z jednostek, w których posiada on udziały, nie jest przez ten instrument kontrolowana. Wynika to z faktu, że we wszystkich tych jednostkach wyłączna odpowiedzialność za zarządzanie spółką oraz kontrolowanie jej działań i innych spraw spoczywa na komplementariuszu, zarządzającym funduszem lub zarządzie, który ma również kompetencje i uprawnienia do podejmowania wszelkich działań niezbędnych do realizacji celów spółki zgodnie z wytycznymi dotyczącymi polityki i inwestycji.

2.3 ***Zmiany standardów rachunkowości***

Z wyjątkiem zmian opisanych poniżej, w odniesieniu do instrumentu niezmiennie stosowano zasady rachunkowości określone w informacji dodatkowej 2.4 w przypadku wszystkich okresów objętych niniejszym sprawozdaniem finansowym. W odniesieniu do instrumentu przyjęto nowe standardy i zmiany standardów przedstawione poniżej.

Nowe i zmienione standardy przyjęte w ramach instrumentu

Poniższe zmiany istniejących standardów stały się skuteczne w odniesieniu do sprawozdania finansowego instrumentu w dniu 1 stycznia 2024 r.:

— zmiany w MSR 7 „Sprawozdanie z przepływów pieniężnych" i MSSF 7 „Instrumenty finansowe": mechanizmy finansowania dostawców;

— zmiany w MSR 1 Prezentacja sprawozdań finansowych: klasyfikacja zobowiązań jako krótkoterminowe lub długoterminowe oraz zobowiązania długoterminowe powiązane z warunkami.

Wymienione powyżej zmiany nie miały istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe instrumentu

Nowe standardy, zmiany i interpretacje, których nie przyjęto jeszcze w ramach instrumentu

Na dzień 31 grudnia 2024 r. wydano następujące zmiany istniejących standardów, ale nie były one obowiązkowe w odniesieniu do rocznych okresów sprawozdawczych kończących się w dniu 31 grudnia 2024 r.:

Zmiany istniejących standardów zatwierdzone przez UE, mające zastosowanie w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2025 r. lub później:

— zmiany MSR 21 „Skutki zmian kursów wymiany walut obcych": brak możliwości wymiany walut;

Nowe standardy i zmiany istniejących standardów, które nie zostały jeszcze zatwierdzone przez UE:

— zmiany w klasyfikacji i wycenie instrumentów finansowych (zmiany w MSSF 9 i MSSF 7);

— roczne poprawki – tom 11;

— MSSF 18 Prezentacja i ujawnianie informacji w sprawozdaniach finansowych;

— MSSF 19 Jednostki zależne bez odpowiedzialności publicznej: ujawnianie informacji;

— zmiany w MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe" i MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach": sprzedaż lub wniesienie aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem.

Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego żaden z powyższych standardów ani żadna ze zmian istniejących standardów nie zostały przyjęte wcześniej w ramach instrumentu; nie wydano też żadnych interpretacji, które miałyby zastosowanie i które należałoby uwzględnić w ramach instrumentu na którykolwiek dzień sprawozdawczy. Podmiot zarządzający przewiduje, że zostaną przyjęte wszystkie stosowne regulacje w odniesieniu do pierwszego okresu rozpoczynającego się od daty wejścia w życie tych regulacji lub później oraz że nie będą one miały istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe instrumentu.

2.4 ***Opis istotnych zasad rachunkowości***

Sprawozdanie z sytuacji finansowej przedstawia aktywa i zobowiązania w porządku zgodnym z malejącym stopniem płynności, bez wprowadzania podziału na pozycje krótkoterminowe i inne.

2.4.1 Przeliczanie waluty obcej

Walutą wykorzystaną do prezentacji sprawozdania finansowego instrumentu jest euro (EUR), które jest także walutą funkcjonalną. Informacje finansowe przedstawione w euro zostały zaokrąglone do pełnego tysiąca, chyba że zaznaczono inaczej.

Transakcje w walutach obcych przelicza się według kursu wymiany obowiązującego w dniu transakcji.

Aktywa i zobowiązania pieniężne denominowane w walutach innych niż euro przelicza się na euro według kursów wymiany obowiązujących na dzień sporządzenia sprawozdania z sytuacji finansowej. Dodatnie lub ujemne różnice kursowe wynikające z przeliczenia walut wykazuje się w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów.

Niepieniężne pozycje wyceniane według kosztu historycznego w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu kursu wymiany z dnia pierwotnej transakcji. Pozycje niepieniężne wyceniane według wartości godziwej w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu kursu wymiany z dnia ustalenia wartości godziwej.

Różnice kursowe wynikające z rozliczenia transakcji według kursu innego niż kurs z dnia transakcji oraz niezrealizowane różnice kursowe wynikające z nierozliczonych aktywów i zobowiązań pieniężnych w walucie obcej ujmowane są w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów.

2.4.2 Aktywa finansowe inne niż instrumenty pochodne

Instrumenty finansowe niebędące instrumentami pochodnymi początkowo ujmuje się na dzień rozliczenia.

Klasyfikacja i wycena

Aktywa finansowe

W początkowym ujęciu składnik aktywów finansowych klasyfikuje się jako wyceniany według zamortyzowanego kosztu („AC") lub według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL"), natomiast zobowiązanie finansowe klasyfikuje się jako wyceniane według zamortyzowanego kosztu („AC") lub według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL").

Zgodnie z MSSF 9 dokonując klasyfikacji, w pierwszej kolejności należy określić, czy dany składnik aktywów finansowych uznaje się za instrument dłużny czy kapitałowy. MSSF 9 odnosi się do definicji określonych w MSR 32 Instrumenty finansowe: prezentacja.

Instrumenty dłużne to takie instrumenty, które spełniają definicję zobowiązania finansowego z punktu widzenia kontrahenta – pożyczki i dłużne papiery wartościowe w tym obligacje, weksle lub świadectwa wydawane przez jednostki strukturyzowane, rządy lub przedsiębiorstwa.

Instrument dłużny jest klasyfikowany jako wyceniany po koszcie zamortyzowanym, jeżeli spełnia oba następujące warunki i nie został wyznaczony do wyceny według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL"):

— składnik aktywów finansowych jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest utrzymanie aktywów, aby otrzymywać przepływy pieniężne wynikające z umowy; oraz

— warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstawanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty (kryteria dotyczące przepływów stanowiących wyłącznie spłatę odsetek i kwoty głównej).

Powyższe wymogi należy stosować w odniesieniu do całego składnika aktywów finansowych, nawet jeżeli obejmuje on wbudowany instrument pochodny.

Instrumenty kapitałowe to instrumenty, które spełniają definicję kapitału własnego z punktu widzenia emitenta, tj. instrumenty, które nie obejmują zobowiązania umownego do przekazania przepływów pieniężnych i które uprawniają do udziału końcowego (rezydualnego) w aktywach netto emitenta. Instrumenty kapitałowe są wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL").

W początkowym ujęciu instrumentu kapitałowego, który nie jest przeznaczony do obrotu, w ramach instrumentu można nieodwołalnie zdecydować o ujmowaniu późniejszych zmian w ramach innych całkowitych dochodów. Wybór ten jest podejmowany w odniesieniu do poszczególnych inwestycji.

Wszystkie pozostałe aktywa finansowe są wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL").

Ocena modelu biznesowego

EBI, jako zarządzający instrumentem, ocenia cel modelu biznesowego, w ramach którego utrzymuje się dany instrument dłużny, na poziomie portfela, gdyż jest to najlepszy sposób na odzwierciedlenie metody zarządzania działalnością biznesową i przekazywania informacji zarządowi. Uwzględniane informacje obejmują:

— wskazane zasady i cele dotyczące portfela oraz funkcjonowanie tych strategii w praktyce. Dotyczy to w szczególności kwestii, czy strategia zarządu koncentruje się na uzyskaniu przychodu z odsetek wynikających z umowy, utrzymaniu określonego profilu stopy procentowej, dostosowaniu okresu życia aktywów finansowych do terminu wymagalności zobowiązań, z których finansowane są te aktywa, lub realizowaniu przepływów pieniężnych poprzez sprzedaż aktywów;

— sposób, w jaki wyniki portfela są oceniane i przekazywane zarządowi instrumentu;

— rodzaje ryzyka, które mają wpływ na wyniki modelu biznesowego (i aktywów finansowych utrzymywanych w ramach tego modelu biznesowego), a także sposób, w jaki zarządza się tym ryzykiem; oraz

— częstotliwość, wielkość i rozkład w czasie sprzedaży we wcześniejszych okresach, powody tej sprzedaży oraz oczekiwania co do przyszłych operacji sprzedaży.

Informacje na temat operacji sprzedaży nie są jednak rozpatrywane odrębnie, tylko w ramach ogólnej oceny sposobu, w jaki wskazany w ramach instrumentu cel zarządzania aktywami finansowymi jest osiągany, oraz sposobu realizacji przepływów pieniężnych.

Model biznesowy bezpośrednich operacji pożyczkowych w ramach zestawu finansowania efektywnego opisano i ujawniono w informacji dodatkowej 25.

Kryteria dotyczące przepływów stanowiących wyłącznie spłatę odsetek i kwoty głównej

Do celów niniejszej oceny „kwotę główną" definiuje się jako wartość godziwą instrumentu dłużnego w początkowym ujęciu. „Odsetki" definiuje się jako zapłatę z tytułu wartości pieniądza w czasie i ryzyka kredytowego związanego z kwotą główną pozostałą do spłaty w danym okresie oraz z tytułu innych rodzajów ryzyka i kosztów (np. ryzyka płynności i kosztów administracyjnych), a także marży zysku.

Przeprowadzając ocenę kwestii, czy przepływy pieniężne wynikające z umowy stanowią jedynie spłaty odsetek i kwoty głównej, uwzględnia się umowne warunki instrumentu. Dotyczy to między innymi kwestii, czy składnik aktywów finansowych objęty jest warunkiem umownym, w wyniku którego może dojść do zmiany rozkładu w czasie lub kwoty przepływów pieniężnych wynikających z umowy, która to zmiana spowoduje, że warunek ten nie zostanie spełniony.

Usunięcie z bilansu

W ramach instrumentu zaprzestaje się ujmowania składnika aktywów finansowych, gdy wygasają umowne prawa do przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych lub przenosi się prawa do otrzymywania przepływów pieniężnych wynikających z umowy w ramach transakcji, w której całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych zostają w ramach instrumentu przeniesione, lub jeżeli w ramach instrumentu zachowuje się zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z posiadaniem przeniesionego składnika aktywów, ale nie zachowuje się nad nim kontroli.

W momencie zaprzestania ujmowania składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego (informacje dodatkowe 2.4.4) różnicę między wartością bilansową danego składnika aktywów lub zobowiązania (lub wartością bilansową przypisaną do części składnika aktywów lub zobowiązania, którego przestaje się ujmować) a sumą (i) kwoty otrzymanej lub uiszczonej oraz (ii) wszelkiej kwoty skumulowanego zysku lub straty ujętej w innych całkowitych dochodach ujmuje się w wyniku finansowym z wyjątkiem skumulowanych zysków lub strat ujętych w innych całkowitych dochodach w przypadku inwestycji kapitałowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, przenoszonych do funduszu rezerw, a nie do zysków lub strat w momencie zbycia.

W kontekście reformy IBOR ocena, czy zmiana w instrumencie finansowym o zamortyzowanym koszcie jest istotna, dokonywana jest po zastosowaniu praktycznego rozwiązania wprowadzonego przez etap 2 reformy IBOR. Zgodnie ze zmianami wprowadzonymi przez RMSR w ramach instrumentu nie usuwa się z bilansu instrumentu finansowego, którego przepływy pieniężne wynikające z umowy zostały zmodyfikowane w bezpośredniej konsekwencji reformy, a zmiana ta jest ekonomicznie równoważna z poprzednią podstawą ustalania przepływów pieniężnych wynikających z umowy (tj. podstawą bezpośrednio przed zmianą).

Przeklasyfikowanie

Aktywa finansowe nie podlegają przeklasyfikowaniu po ich początkowym ujęciu, z wyjątkiem możliwości przeklasyfikowania w okresie, w którym zostaje zmieniony model biznesowy instrumentu w zakresie zarządzania aktywami finansowymi.

Modyfikacja

Składnik aktywów finansowych wyceniony według zamortyzowanego kosztu jest uznawany za zmodyfikowany, gdy umowne przepływy pieniężne są renegocjowane lub w inny sposób modyfikowane. Renegocjacja lub modyfikacja może – ale nie musi – doprowadzić do usunięcia z bilansu starego i ujęcia nowego instrumentu finansowego.

Istotna umowna modyfikacja przepływów środków pieniężnych ze składnika aktywów finansowych wycenianego według zamortyzowanego kosztu powodująca usunięcie składnika aktywów finansowych z bilansu prowadzi do ujęcia nowego składnika aktywów finansowych w jego wartości godziwej oraz ujęcia wpływu modyfikacji na zysk lub stratę w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik z operacji finansowych".

Umowną modyfikację uznaje się za istotną, jeżeli zdyskontowana wartość bieżąca przepływów pieniężnych wynikających z nowych warunków (zdyskontowana z wykorzystaniem pierwotnej efektywnej stopy procentowej) różni się o co najmniej 10 % od zdyskontowanej wartości bieżącej pozostałych przepływów pieniężnych z tytułu pierwotnym aktywów finansowych. Pod uwagę bierze się również czynniki jakościowe, takie jak zmiana waluty, w której dany składnik aktywów finansowych jest denominowany, i warunki wymiany.

W kontekście reformy IBOR ocena, czy zmiana w instrumencie finansowym o zamortyzowanym koszcie jest istotna, dokonywana jest po zastosowaniu praktycznego rozwiązania wprowadzonego przez etap 2 reformy IBOR. W ramach instrumentu aktualizuje się efektywną stopę procentową, nie modyfikując wartości bilansowej instrumentu finansowego, jeżeli podstawa określania przepływów pieniężnych wynikających z umowy w ramach instrumentu finansowego, wycenianego według zamortyzowanego kosztu, zmienia się jako bezpośrednia konsekwencja reformy i jeżeli zmiana jest ekonomicznie równoważna poprzedniej podstawie (tj. podstawie bezpośrednio przed zmianą).

Wycena instrumentów finansowych według wartości godziwej

Wartość godziwa jest to cena, którą otrzymano by za sprzedaż składnika aktywów lub zapłacono by za przeniesienie zobowiązania w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach między uczestnikami rynku na dzień wyceny na głównym rynku lub – w przypadku jego braku – na najkorzystniejszym rynku, do jakiego instrument ma dostęp w tym dniu.

W stosownych przypadkach EBI, w imieniu instrumentu, dokonuje wyceny wartości godziwej danego instrumentu, wykorzystując cenę notowaną na aktywnym rynku dla tego instrumentu. Rynek uznaje się za aktywny, jeżeli transakcje dotyczące składnika aktywów lub zobowiązania odbywają się z dostateczną częstotliwością i mają dostateczny wolumen, aby dostarczać w sposób ciągły informacji na temat cen.

Jeżeli na podstawie aktywnych rynków nie można określić wartości godziwej aktywów i zobowiązań finansowych ujętych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, wartość tę określa się, korzystając z różnych technik wyceny, w tym określonych modeli matematycznych. Dane wejściowe do tych modeli pochodzą z obserwacji rynków w tych przypadkach, w których jest to możliwe, a jeżeli nie ma takiej możliwości, do określenia wartości godziwej niezbędny jest osąd. Wybrana technika wyceny obejmuje wszystkie czynniki, jakie uwzględniliby uczestnicy rynku, ustalając cenę transakcji.

Techniki wyceny mogą obejmować wartość bieżącą netto i metody zdyskontowanych przepływów pieniężnych, porównanie z podobnymi instrumentami, dla których można zaobserwować ceny rynkowe, model Blacka-Scholesa i wielomianowe modele wyceny opcji oraz inne modele wyceny. Założenia i dane wejściowe wykorzystywane w technikach wyceny obejmują stopy procentowe wolne od ryzyka, referencyjne stopy procentowe, spready kredytowe wykorzystywane do oszacowania stóp dyskontowych, ceny obligacji i akcji, kursy wymiany walut, wysokość cen akcji i indeksu akcyjnego oraz oczekiwane wahania i korelacje cen.

Celem technik wyceny jest ustalenie wartości godziwej odzwierciedlającej cenę, która zostałaby uzyskana ze sprzedaży składnika aktywów lub zapłacona za przeniesienie zobowiązania w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach między uczestnikami rynku w dniu wyceny.

Bank stosuje powszechnie przyjęte modele wyceny w celu ustalenia wartości godziwej powszechnych i mniej złożonych instrumentów finansowych, na przykład swapów stóp procentowych i swapów walutowych, w przypadku których wykorzystuje się tylko dające się zaobserwować dane rynkowe i które wymagają oceny eksperckiej i dokonania szacunków w ograniczonym zakresie. Dające się zaobserwować ceny i dane wejściowe modeli zazwyczaj są dostępne na rynku notowanych na giełdzie dłużnych papierów wartościowych i kapitałowych papierów wartościowych, giełdowych instrumentów pochodnych i zwykłych pozagiełdowych instrumentów pochodnych takich jak swapy stóp procentowych. Dostępność dających się zaobserwować cen rynkowych i danych wejściowych modeli ogranicza konieczność stosowania oceny eksperckiej i szacunków oraz ogranicza niepewność związaną z określaniem wartości godziwej. Dostępność dających się zaobserwować cen rynkowych i danych wejściowych do modeli różni się w zależności od produktów i rynków i jest podatna na zmiany uzależnione od konkretnych wydarzeń i ogólnych warunków na rynkach finansowych.

W przypadku instrumentów bardziej złożonych w ramach instrumentu Bank wykorzystuje własne modele wyceny, opracowane na podstawie powszechnie przyjętych modeli wyceny. Część lub całość istotnych danych wejściowych do tych modeli może nie być możliwa do zaobserwowania na rynku – są one pozyskiwane na podstawie cen lub stóp rynkowych lub szacowane w oparciu o założenia. Przykładem instrumentów obejmujących istotne dane wejściowe, które nie dają się zaobserwować, mogą być niektóre pożyczki i gwarancje, w przypadku których nie istnieje aktywny rynek. Modele wyceny obejmujące istotne dane wejściowe, które nie dają się zaobserwować, wymagają od zarządzających szerszego stosowania osądu i szacunków do ustalenia wartości godziwej. Zastosowanie przez zarządzających osądu i szacunków jest zwykle niezbędne do dokonania wyboru odpowiedniego modelu wyceny, określenia oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych związanych z wycenianym instrumentem finansowym, określenia prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania przez kontrahenta i przedterminowej spłaty oraz dokonania wyboru odpowiednich stóp dyskontowych.

W ramach instrumentu dokonuje się wyceny według wartości godziwej, stosując następującą hierarchię wartości godziwej, która odzwierciedla znaczenie danych wejściowych wykorzystanych do wyceny:

— poziom 1: dane wejściowe będące nieskorygowanymi notowaniami cen rynkowych na aktywnych rynkach dla identycznych instrumentów, do których instrument ma dostęp,

— poziom 2: dane inne niż ceny notowane ujęte na poziomie 1, ale dające się zaobserwować albo bezpośrednio (tj. jako ceny), albo pośrednio (tj. jako pochodne cen). Kategoria ta obejmuje instrumenty wycenione z wykorzystaniem notowanych cen rynkowych na aktywnych rynkach dla identycznych instrumentów, notowanych cen dla identycznych lub podobnych instrumentów na rynkach uznawanych za rynki nieaktywne lub innych technik wyceny, w których wszystkie istotne dane wejściowe dają się bezpośrednio lub pośrednio zaobserwować na podstawie danych rynkowych,

— poziom 3: dane wejściowe, których nie da się zaobserwować. Kategoria ta obejmuje wszelkie instrumenty, w przypadku których technika wyceny obejmuje dane wejściowe nieoparte na dających się zaobserwować danych, a dane wejściowe, które nie dają się zaobserwować, mają istotny wpływ na wycenę instrumentu. Kategoria ta obejmuje instrumenty wyceniane na podstawie cen notowanych dla podobnych instrumentów, jeżeli istotne niedające się zaobserwować korekty lub założenia są niezbędne, by oddać różnicę pomiędzy tymi instrumentami.

Przesunięcia pomiędzy poziomami hierarchii wartości godziwej w ramach instrumentu ujmuje się na koniec okresu sprawozdawczego, w którym wystąpiła zmiana.

Utrata wartości aktywów finansowych

MSSF 9 opiera się na perspektywicznej koncepcji oczekiwanych strat kredytowych. EBI stworzył ramy do obliczania „oczekiwanych strat kredytowych" w zależności od sytuacji makroekonomicznej. Ramy te obejmują określenie parametrów ryzyka kredytowego w danym momencie („PIT") (prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania – „PD" i strata z tytułu niewykonania zobowiązania „LGD") na podstawie systematycznego czynnika (cykl kredytowy) uzależnionego od sytuacji makroekonomicznej i przewidywanego w drodze prognoz lub scenariuszy makroekonomicznych. Ostateczne oczekiwane straty kredytowe stanowią ważoną prawdopodobieństwem średnią oczekiwanych strat kredytowych w ramach poszczególnych scenariuszy makroekonomicznych. Ten prognostyczny model utraty wartości stosuje się w odniesieniu do aktywów finansowych wycenianych po koszcie zamortyzowanym, wobec umów gwarancji finansowych, jak również wobec zobowiązań pozabilansowych.

Zgodnie z MSSF 9 odpisy na oczekiwane straty kredytowe wycenia się w jeden z następujących sposobów:

— na podstawie 12-miesięcznych oczekiwanych strat kredytowych: są to oczekiwane straty kredytowe wynikające z wszystkich ewentualnych zdarzeń niewykonania zobowiązania w ciągu 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego, oraz

— na podstawie oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia: są to oczekiwane straty kredytowe wynikające ze wszystkich ewentualnych zdarzeń niewykonania zobowiązania w całym okresie życia instrumentu finansowego.

MSSF 9 określa „trzyfazowy" model utraty wartości oparty na zmianach w jakości środków od momentu początkowego ujęcia. Instrumenty finansowe są klasyfikowane w fazie 1 z wyjątkiem tych instrumentów, w odniesieniu do których stwierdzono znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu początkowego ujęcia. Obejmuje to informacje i analizy ilościowe i jakościowe, oparte na wiedzy fachowej banku, w tym informacje perspektywiczne.

Zakupione lub utworzone aktywa finansowe dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe („POCI") stanowią aktywa finansowe, które z chwilą początkowego ujęcia uznaje się za zaklasyfikowane jako faza 3. W przypadku POCI skumulowane zmiany oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia od momentu początkowego ujęcia ujmuje się w sprawozdaniu z zysków lub strat.

Ocena faz według MSSF 9 przez Bank opiera się na metodzie sekwencyjnej, w ramach której wykorzystuje się informacje specyficzne dla kontrahenta lub instrumentu zgodne z wewnętrznymi wytycznymi i procedurami dotyczącymi sygnałów wczesnego ostrzegania („EWS"), ekspozycji nieobsługiwanej („NPE") i restrukturyzacji.

EBI jest zdania, że obowiązujący perspektywiczny model oczekiwanych strat kredytowych uznaje się za wystarczająco rzetelny, aby uwzględniał ekstremalne zdarzenia gospodarcze, które ujęto bezpośrednio w prognozach makroekonomicznych i strukturach terminowych PD.

Jeżeli nastąpi znaczny wzrost ryzyka kredytowego, instrument finansowy jest przenoszony do fazy 2, jednak nie jest jeszcze uznawany za dotknięty utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe. Jeżeli instrument finansowy zostanie dotknięty utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe, jest on przenoszony do fazy 3.

W celu określenia ekspozycji w fazie 3 w ramach instrumentu Bank ustala, czy istnieją obiektywne dowody na ekspozycję nieobsługiwaną. Uznaje się, że składnik aktywów finansowych jest zagrożony niewykonaniem zobowiązania, jeżeli pożyczkobiorca prawdopodobnie nie wywiąże się w pełni ze swoich zobowiązań kredytowych wobec instrumentu bez konieczności podjęcia działania w ramach instrumentu lub jeżeli należność pożyczkobiorcy dotycząca istotnych zobowiązań kredytowych wobec instrumentu jest przeterminowana o ponad 90 dni.

W tym zakresie uznaje się, że nastąpiła utrata wartości składnika aktywów finansowych, jeżeli zostanie ustalone, że prawdopodobnie instrument nie będzie w stanie odzyskać wszystkich należności na pierwotnie ustalonych warunkach ani ich równowartości. Ocenę poszczególnych ekspozycji kredytowych przeprowadza się na podstawie: charakterystyki pożyczkobiorcy, jego ogólnej kondycji finansowej, posiadanych zasobów i rejestru płatności, perspektyw na uzyskanie wsparcia ze strony dowolnych gwarantów ponoszących odpowiedzialność finansową oraz, w stosownych przypadkach, możliwej do uzyskania wartości dowolnego zabezpieczenia.

Przegląd i analiza wszystkich zagrożonych roszczeń mają miejsce co najmniej co pół roku. Wszelkie późniejsze zmiany kwot i terminów oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych w porównaniu z wcześniejszymi szacunkami będą skutkować zmianą rezerwy na straty kredytowe i będą pomniejszać lub powiększać rachunek zysków i strat. Odpis z tytułu utraty wartości zostaje odwrócony jedynie w przypadku poprawy jakości kredytowej dającej wystarczającą pewność terminowej spłaty kwoty głównej i odsetek zgodnie z pierwotnymi warunkami umownymi określonymi w umowie będącej podstawą roszczenia. Odpis następuje wówczas, gdy całość lub część roszczenia uznaje się za nieściągalną lub umorzoną. Odpisy pomniejszają wcześniej stwierdzone kwoty utraty wartości lub są ujmowane bezpośrednio w rachunku zysków i strat, a także powodują obniżenie kwoty głównej roszczenia. Kwoty odzyskanej części lub całości wcześniej odpisanych kwot są zapisywane na dobro rachunku zysków i strat. Aktywa finansowe, które zostały odpisane, mogą nadal podlegać działaniom w zakresie egzekwowania prawa w celu zapewnienia zgodności z procedurami Banku dotyczącymi odzyskiwania należnych kwot.

Wycena oczekiwanych strat kredytowych – dane wejściowe, założenia i techniki

Wycena oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia ma zastosowanie do aktywów fazy 2 i fazy 3, a wycena w ciągu 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego ma zastosowanie do aktywów fazy 1.

Oczekiwane straty kredytowe zostały obliczone na podstawie następujących zmiennych:

— rating kredytowy i prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania (PD) w danym momencie,

— strata z tytułu niewykonania zobowiązania (LGD) w danym momencie,

— ekspozycja, której dotyczy niewykonanie zobowiązania (EAD).

Rating kredytowy kontrahenta określa się w konkretnym dniu w oparciu o modele arkusza wyników właściwe dla różnych kategorii kontrahentów i ekspozycji.

Każdy rating kredytowy jest dopasowany do konkretnego PD, które określa prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania finansowego przez kontrahenta, albo w ciągu kolejnych 12 miesięcy, albo w całym pozostałym okresie życia zobowiązania. Ratingi stanowią zatem podstawę określenia struktury terminowej PD dla ekspozycji na ryzyko w danym momencie. EBI gromadzi dane dotyczące wykonania i niewykonania zobowiązań w odniesieniu do ekspozycji na ryzyko kredytowe w ramach instrumentu. Zgromadzone dane są dzielone według typu branży i rodzaju regionu. Różne branże i regiony, które reagują w ten sam sposób na cykle kredytowe, są analizowane łącznie.

EBI stosuje modele statystyczne do analizowania zgromadzonych danych i generowania oczekiwanego PD dla ekspozycji na ryzyko w pozostałym okresie życia oraz przewidywanych zmian tych szacunków w czasie oraz z uwzględnieniem określonych scenariuszy makroekonomicznych.

Strata z tytułu niewykonania zobowiązania stanowi oczekiwanie EBI dotyczące stosunku straty na ekspozycji z powodu niewykonania zobowiązań przez kontrahenta do kwoty należności w chwili niewykonania zobowiązania. Stratę z tytułu niewykonania zobowiązania można również definiować jako „1 – stopa odzysku". Szacunki dotyczące LGD określa się głównie na podstawie położenia geograficznego i według typu kontrahenta, przy czym wyróżnia się pięć głównych kategorii ekspozycji: ekspozycje wobec państw, ekspozycje wobec instytucji publicznych, ekspozycje wobec instytucji finansowych, ekspozycje wobec przedsiębiorstw i ekspozycje na operacje typu project finance. Można dokonać dalszej korekty wartości LGD na podstawie cech ekspozycji związanych z produktem lub wynikających z umowy.

EBI uwzględnia PIT i informacje perspektywiczne zarówno w ocenie kwestii, czy od momentu początkowego ujęcia doszło do znacznego wzrostu ryzyka kredytowego związanego z danym instrumentem, jak i w wycenie oczekiwanych strat kredytowych.

Do celów pomiaru oczekiwanych strat kredytowych EBI opracował warunkowe podejście modelowe, zwane modelem PIT PD, do obliczania struktur terminowych PD obejmujące:

— określenie ekonomicznie uzasadnionego powiązania między cyklem kredytowym a zmiennymi makroekonomicznymi, oraz

— zestaw trzech scenariuszy makroekonomicznych (jeden scenariusz bazowy i dwa scenariusze odzwierciedlające pogorszenie i poprawę koniunktury gospodarczej) wraz z wieloletnim potencjalnym trendem kształtowania się PKB i prawdopodobieństwem realizacji poszczególnych scenariuszy.

Do wygenerowania scenariuszy makroekonomicznych EBI stosuje półstrukturalny, wielopaństwowy, wielorównaniowy makro model gospodarki światowej z blokami dla poszczególnych państw. Scenariusz centralny/bazowy opracowano w taki sposób, aby był zgodny z najnowszymi prognozami Komisji Europejskiej. Scenariusze pozytywne i negatywne opracowano na podstawie scenariusza centralnego poprzez zastosowanie modelu wielopaństwowego/wielorównaniowego. Scenariusze powstają dzięki symulowaniu wstrząsów PKB, który jest kluczowym miernikiem działalności gospodarczej. Wstrząsy realnego PKB kalibruje się w taki sposób, aby odzwierciedlić obserwowaną niestabilność tej zmiennej. W stosownych przypadkach w celu dokładniejszego określenia wielkości i trwałości wstrząsów PKB wykorzystuje się również ocenę ekspercką. W rezultacie do określenia wpływu wstrząsów w czasie wstrząsy ustala się wraz z funkcją rozpadu. Prawdopodobieństwo zaistnienia poszczególnych scenariuszy określa się na podstawie wskaźników rynkowych (zmienności) oraz wewnętrznie opracowanych wskaźników/indeksów stosowanych w sposób spójny w czasie w celu uchwycenia niepewności.

W modelach PIT PD i PIT LGD opracowanych przez EBI wykorzystuje się te same przewidywane wartości cyklu kredytowego jako główne dane wejściowe przy różnych scenariuszach makroekonomicznych. Cykl kredytowy jest obliczany na podstawie wskaźników obniżenia ratingu przez zewnętrzną agencję ratingową oraz projekcji rocznych stóp wzrostu realnego PKB, a także rozpiętości między długo- i krótkoterminowymi stopami procentowymi.

EAD oznacza oczekiwaną ekspozycję w przypadku ekspozycji, której dotyczy niewykonanie zobowiązania i opiera się na bieżącej ekspozycji na ryzyko wobec kontrahenta i możliwych zmianach bieżącej kwoty dopuszczalnej na mocy umowy wraz z amortyzacją. EAD składnika aktywów finansowych to jego wartość bilansowa brutto. W przypadku zobowiązań kredytowych i gwarancji finansowych EAD obejmuje kwotę wykorzystaną.

2.4.2.1 *Środki pieniężne i ich ekwiwalenty*

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty zostały zdefiniowane dla instrumentu jako rachunki bieżące, depozyty krótkoterminowe lub komercyjne papiery dłużne o terminie zapadalności wynoszącym do trzech miesięcy. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty wykazuje się po koszcie zamortyzowanym w sprawozdaniu z sytuacji finansowej

2.4.2.2 *Aktywa finansowe ogółem*

Aktywa finansowe ogółem obejmują notowane i nienotowane obligacje, które mają być utrzymywane do upływu terminu zapadalności, oraz komercyjne papiery dłużne o terminie zapadalności przekraczającym trzy miesiące.

Takie obligacje i komercyjne papiery dłużne są początkowo wyceniane po koszcie, czyli według wartości godziwej powiększonej o ewentualne bezpośrednio z nimi związane koszty transakcyjne. Różnica między ceną na wejściu a wartością wykupu jest amortyzowana metodą efektywnej stopy procentowej przez pozostałą część okresu życia instrumentu.

2.4.2.3 *Pożyczki i zaliczki*

Portfel pożyczek i zaliczek może składać się z instrumentów dłużnych, takich jak pożyczki i dłużne papiery wartościowe w tym wydawane przez jednostki strukturyzowane obligacje, weksle lub świadectwa, które mają być utrzymywane do upływu terminu zapadalności i w celu uzyskania umownych przepływów środków pieniężnych.

Pożyczki i zaliczki obejmują:

— pożyczki i zaliczki wyceniane po koszcie zamortyzowanym,

— pożyczki i zaliczki obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL”).

Pożyczki z instrumentu ujmowane są jako aktywa instrumentu w dniu przekazania pożyczki pożyczkobiorcom. Niewypłacone części pożyczek ujmuje się w pozycji pozabilansowej według wartości nominalnej. Pożyczki, w przypadku których stwierdzono przepływy stanowiące wyłącznie spłatę odsetek i kwoty głównej, wykazywane są początkowo według kosztu (kwoty wypłacone netto), który jest równy wartości godziwej środków pieniężnych przekazanych na uruchomienie pożyczki, łącznie z wszelkimi kosztami transakcji. Następnie są one wyceniane po koszcie zamortyzowanym z wykorzystaniem metody efektywnego dochodu.

Dłużne papiery wartościowe ujmowane są jako aktywa instrumentu w dniu przekazania emitentowi i mogą one mieć formę powiązanego umownie lub składającego się z jednej transzy instrumentu dłużnego. Niewypłacone części dłużnych papierów wartościowych ujmuje się w pozycji pozabilansowej według wartości nominalnej. Takie dłużne papiery wartościowe są początkowo wyceniane po koszcie, czyli według wartości godziwej powiększonej o ewentualne bezpośrednio z nimi związane koszty transakcyjne, a następnie wyceniane po koszcie zamortyzowanym z wykorzystaniem metody efektywnej stopy procentowej. Różnica między ceną na wejściu a wartością wykupu jest amortyzowana metodą efektywnej stopy procentowej przez pozostałą część okresu życia instrumentu.

Politykę w odniesieniu do utraty wartości pożyczek i zaliczek opisano w informacji dodatkowej 2.4.2.

Pożyczki i zaliczki, które nie są zgodne z modelem biznesowym lub nie spełniają kryterium dotyczącego przepływów stanowiących wyłącznie spłatę odsetek i kwoty głównej, są obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL"). Stosowana technika wyceny wartości godziwej opiera się na technice zdyskontowanych przepływów pieniężnych lub wartości likwidacyjnej.

Wpływ reformy IBOR na ponowną wycenę pożyczek i zaliczek według zamortyzowanego kosztu przedstawiono w odpowiednich punktach informacji dodatkowej 2.4.2 – Klasyfikacja i wycena / Modyfikacja.

2.4.2.4 *Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu*

w instrumencie istnieją dwa rodzaje inwestycji kapitałowych: (i) bezpośrednie inwestycje kapitałowe oraz (ii) inwestycje w fundusze *venture capital*. Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu początkowo są ujmowane według wartości godziwej powiększonej o koszty transakcji. Późniejsze zmiany wartości godziwej, uwzględniając zyski i straty z tytułu transakcji w walucie obcej, są ujmowane w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów w pozycji „Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu – wynik netto".

Niewykorzystaną, ale zaangażowaną część tych inwestycji ujmuje się jako skonsolidowane zobowiązania pozabilansowe według ich wartości nominalnej.

Wycena instrumentów finansowych według wartości godziwej

Wartość godziwą ustala się przez zastosowanie metody zagregowanej wartości aktywów netto (zakładając tym samym, że pomimo braku łatwej do ustalenia wartości rynkowej, powyższa metoda jest najlepszym szacunkiem wartości godziwej). W przypadku inwestycji w nienotowane instrumenty, jeżeli nie można określić wartości godziwej na podstawie aktywnych rynków, wartość godziwą określa się, korzystając z uznanych technik wyceny (informacja dodatkowa 4.2.1).

Przypisaną wartość aktywów netto koryguje się o zdarzenia mające miejsce pomiędzy datą ostatniej dostępnej wartości aktywów netto a dniem bilansowym w zakresie, w jakim Komitet Zarządzający uzna taką korektę za istotną. Istotnych korekt dokonuje się do chwili przyjęcia sprawozdania finansowego za dany rok przez Radę Dyrektorów. W tym względzie, w związku z ogólnym kontekstem niepewności, różnymi rodzajami ryzyka narastającymi w wyniku rosyjskiej inwazji na Ukrainę oraz zmiennością obserwowaną pod względem wyników, Bank udoskonalił swoje techniki wyceny w celu oszacowania wszelkich korekt wartości godziwej inwestycji kapitałowych w odniesieniu do wartości aktywów netto niezgłoszonych przez zarządzających funduszami na dzień sprawozdawczy sprawozdania finansowego instrumentu.

W przypadku konkretnych inwestycji, w odniesieniu do których nie można łatwo określić wartości aktywów netto, można zastosować inne wytyczne, na przykład międzynarodowe wytyczne dotyczące wyceny kapitału *private equity* i *venture capital* – International Private Equity and Venture Capital Valuation Guidelines, opublikowane przez radę ds. tych wytycznych, przy czym wymagane będzie bardziej szczegółowe monitorowanie i bardziej szczegółowy przegląd. Zgodnie z tą metodą fundusze dzieli się wewnętrznie na trzy kategorie:

— kategoria I – fundusze, które przyjęły wymogi dotyczące wartości godziwej zgodnie z MSSF 13 lub międzynarodowymi wytycznymi dotyczącymi wyceny kapitału *private equity* i *venture capital* oraz w odniesieniu do których przeprowadza się szczególny przegląd w celu zapewnienia, aby wartość aktywów netto była wiarygodnym oszacowaniem wartości godziwej;

— kategoria II – fundusze, które przyjęły inne wytyczne dotyczące wyceny (takie jak dawne wytyczne EVCA z 2001 r.) lub standardy, które można uznać za zgodne z MSSF 13, i w odniesieniu do których to funduszy można obliczyć równoważną wartość aktywów netto; oraz

— kategoria III – fundusze, które nie przyjęły zasad wyceny według wartości godziwej zgodnych z MSSF 13 ani żadnych innych zasad wyceny zgodnych z MSSF 13.

Ocena znaczącego wpływu

Udziały nabyte w ramach instrumentu to zazwyczaj inwestycje w fundusze *private equity* i fundusze *venture capital*. Zgodnie z praktyką branżową tego rodzaju inwestycje są zwykle realizowane wspólnie przez kilku inwestorów, z których żaden nie może pojedynczo wpływać na bieżące funkcjonowanie i działalność inwestycyjną takiego funduszu. W związku z tym ewentualne członkostwo inwestora w organie zarządzającym takim funduszem zasadniczo nie uprawnia takiego inwestora do wpływania na bieżące funkcjonowanie funduszu. Ponadto pojedynczy inwestorzy mający udział w funduszu *private equity* lub funduszu *venture capital* nie wpływają na politykę funduszu, na przykład na zasady wypłaty dywidend i wypłaty

innych środków. Tego rodzaju decyzje podejmuje zwykle zarząd funduszu na podstawie umowy udziałowców określającej prawa i obowiązki zarządu oraz wszystkich udziałowców funduszu. Umowa udziałowców z reguły również uniemożliwia pojedynczym inwestorom dwustronne przeprowadzanie znaczących transakcji z funduszem, wymienianie się członkami zarządu czy uzyskiwanie uprzywilejowanego dostępu do podstawowych informacji technicznych. Inwestycje w ramach instrumentu realizowane są zgodnie z wyżej opisaną praktyką branżową, co gwarantuje, że instrument nie będzie sprawował kontroli nad którąkolwiek z tych inwestycji ani nie będzie wywierał na nie znaczącego wpływu w rozumieniu MSR 10 i MSR 28; dotyczy to również inwestycji, w których instrument ma ponad 20 % udział w prawach głosu.

2.4.3 Gwarancje finansowe

Umowy gwarancji finansowych to umowy zobowiązujące instrument do dokonania określonych płatności rekompensujących posiadaczowi stratę, jaką poniesie z powodu niedokonania przez określonego dłużnika płatności w terminie zgodnie z warunkami instrumentu dłużnego.

Gwarancje finansowe ujmuje się zgodnie z MSSF 9 „Instrumenty finansowe" jako „instrumenty pochodne" lub jako „gwarancje finansowe", w zależności od ich elementów i cech określonych w MSSF 9.

Zasady rachunkowości w odniesieniu do instrumentów pochodnych przedstawiono w informacji dodatkowej 2.4.5.

Gwarancje finansowe początkowo są ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako „Rezerwy na wystawione gwarancje" według wartości godziwej powiększonej o koszty transakcji bezpośrednio związane z udzieleniem gwarancji finansowych. W momencie ujęcia początkowego obowiązek zapłaty odpowiada wartości bieżącej netto przewidywanych wpływów premii lub pierwotnie oczekiwanej straty.

Po ujęciu początkowym wartość gwarancji finansowych jest aktualizowana do wyższej z dwóch wartości:

— kwoty odpisu na oczekiwane straty kredytowe według MSSF 9; oraz

— premii w początkowym ujęciu pomniejszonej o dochód ujęty zgodnie zasadami MSSF 15.

Każde zwiększenie lub zmniejszenie wartości zobowiązań netto (wycenionych według MSSF 9) związane z gwarancjami finansowymi oprócz płatności z tytułu uruchomienia gwarancji ujmuje się w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów w pozycji „Zmiana stanu rezerw z tytułu gwarancji".

Otrzymaną premię ujmuje się w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów w pozycji „Przychody z opłat i prowizji" na podstawie planu amortyzacji zgodnie z MSSF 15 przez cały okres życia gwarancji finansowej.

2.4.4 Zobowiązania finansowe inne niż instrumenty pochodne

Klasyfikacja i wycena

Zobowiązanie finansowe jest wyceniane według zamortyzowanego kosztu z wyjątkiem zobowiązań finansowych, które:

— są obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy (np. instrumenty pochodne będące zobowiązaniami), oraz

— są wyznaczone do wyceny według wartości godziwej przez wynik finansowy.

W ramach instrumentu zaprzestaje się ujmowania zobowiązania finansowego w momencie spłaty, umorzenia lub przedawnienia zobowiązań umownych podjętych w ramach instrumentu.

2.4.5 Pochodne instrumenty finansowe

Pochodne instrumenty finansowe obejmują swapy walutowe (ang. cross-currency swaps) i walutowo-procentowe oraz krótkoterminowe umowy swapowe („krótkoterminowe swapy walutowe").

Pochodne instrumenty finansowe są początkowo ujmowane na podstawie daty zawarcia transakcji.

W normalnych warunkach działalności w ramach instrumentu mogą być zawierane umowy swap w celu zabezpieczenia określonych operacji udzielania pożyczek lub kontrakty terminowej wymiany walut w celu zabezpieczenia pozycji walutowej, denominowane w walutach innych niż euro będących przedmiotem aktywnego obrotu, w celu wyrównania ewentualnych zysków lub strat spowodowanych wahaniami kursu wymiany walut.

Wszelkie instrumenty pochodne są wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL") i wykazywane jako pochodne instrumenty finansowe. Wartości godziwe są wyprowadzane przede wszystkim z modeli zdyskontowanych przepływów pieniężnych, modeli wyceny opcji oraz ofert osób trzecich.

Instrumenty pochodne wykazywane są według wartości godziwej i ujmowane jako aktywa, kiedy ich wartość godziwa jest dodatnia, a jako zobowiązania – kiedy wartość ta jest ujemna. Zmiany wartości godziwej pochodnych instrumentów finansowych są uwzględniane w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów w pozycji „Zmiana wartości godziwej pochodnych instrumentów finansowych".

Na podstawie MSSF 9 wyeliminowano wymogi dotyczące rozdzielania wbudowanych instrumentów pochodnych w przypadku aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych, w związku z czym przy klasyfikacji odpowiednio aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych umowę hybrydową traktuje się jako całość.

2.4.6 Wkłady

Wkłady państw członkowskich wykazywane są jako należności w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w dniu decyzji Rady określającej wkład finansowy, jaki mają wnieść państwa członkowskie do instrumentu.

Wkłady państw członkowskich są klasyfikowane jako kapitał własny, ponieważ spełniają następujące warunki:

— zgodnie z umową o przyznanie wkładu upoważniają one państwa członkowskie do decydowania o sposobie wykorzystania aktywów netto instrumentu w przypadku jego likwidacji,

— należą one do kategorii instrumentów podporządkowanych wobec wszystkich innych kategorii instrumentów,

— wszystkie instrumenty finansowe w kategorii instrumentów podporządkowanej wobec wszystkich innych kategorii instrumentów mają identyczne cechy,

— instrument nie zawiera elementów wymagających klasyfikacji jako zobowiązanie oraz

— całkowite oczekiwane przepływy pieniężne, które można przyporządkować do instrumentu przez okres jego użytkowania, opierają się zasadniczo na zyskach lub stratach, zmianie w ujętych aktywach netto lub zmianie wartości godziwej ujętych i nieujętych aktywów netto instrumentu przez okres jego użytkowania.

Wkłady klasyfikuje się i wycenia po koszcie zamortyzowanym w sprawozdaniu finansowym.

Wypłacone wkłady państw członkowskich stanowią dostępne środki powracające wypłacone KE i Zjednoczonemu Królestwu. Zgodnie z umową w sprawie przekazania od 2024 r. do 2027 r. – nie później niż do dnia 31 marca każdego roku – EBI przekazuje na piśmie informację o kwocie dostępnych środków powracających w ramach instrumentu inwestycyjnego AKP oraz o kwocie dostępnych środków powracających w ramach instrumentu inwestycyjnego KTZ, zsumowanych odpowiednio na dzień 31 grudnia poprzedniego roku („sprawozdanie dotyczące dostępnych środków powracających"). W sprawozdaniu dotyczącym dostępnych środków powracających dokonuje się rozróżnienia między przepływami powracającymi, które mają zostać przekazane Komisji (środki powracające z AKP i KTZ), a środkami powracającymi, które mają zostać przekazane Zjednoczonemu Królestwu. Dostępne środki powracające ujmuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej wówczas, gdy złożony został odpowiedni wniosek o płatność w ramach instrumentu.

2.4.7 Odsetki i podobne przychody

Odsetki od pożyczek z instrumentu ujmowane są w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów („odsetki i podobne przychody") oraz w sprawozdaniu z sytuacji finansowej („pożyczki i zaliczki") według zasady memoriału przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej, która jest stopą dokładnie dyskontującą szacowane przyszłe przepływy pieniężne (wypłaty i wpływy) w ciągu całego oczekiwanego okresu trwania pożyczki do poziomu wartości bilansowej netto pożyczki. Po zmniejszeniu zaksięgowanej wartości pożyczki z tytułu utraty wartości przychody z tytułu odsetek nadal są ujmowane według pierwotnej efektywnej stopy procentowej zastosowanej do nowej wartości bilansowej.

Odsetki od pożyczek POCI ujmowane są w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów („odsetki i podobne przychody") oraz w sprawozdaniu z sytuacji finansowej („pożyczki i zaliczki") według zasady memoriału przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej skorygowanej o ryzyko kredytowe przez cały okres trwania pożyczki, która to stopa jest stopą dokładnie dyskontującą szacowane przyszłe przepływy pieniężne (wypłaty i wpływy) w ciągu całego oczekiwanego okresu trwania pożyczki do zamortyzowanego kosztu pożyczki.

Dotacje na spłatę odsetek otrzymane na zasoby instrumentu są odraczane i ujmowane jako korekta efektywnej stopy zwrotu, wykazywane w pozycji „odsetki i podobne przychody" w rachunku zysków i strat w okresie od wypłaty do spłaty dotowanej pożyczki.

Opłaty wynikające z zobowiązań są odraczane i ujmowane jako przychód z wykorzystaniem metody efektywnej stopy procentowej w okresie od wypłaty do spłaty danej pożyczki oraz przedstawiane w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów w pozycji „odsetki i podobne przychody".

2.4.8 Dotacje na spłatę odsetek i pomoc techniczną

Działalność instrumentu obejmuje także zarządzanie dotacjami na spłatę odsetek i pomocą techniczną w imieniu państw członkowskich.

Część wkładów państw członkowskich przeznaczona na wypłatę dotacji na spłatę odsetek i pomoc techniczną nie jest uwzględniana w zasobach stron wnoszących wkład do instrumentu, lecz klasyfikowana jako zobowiązania wobec osób trzecich. W pierwszej kolejności dokonuje się wypłaty na rzecz beneficjentów końcowych, a następnie zmniejsza zobowiązania wobec osób trzecich.

Jeżeli kwoty przeznaczone na dotacje na spłatę odsetek i pomoc techniczną nie są w pełni rozdysponowane, zostają one przeklasyfikowane jako wkład na rzecz instrumentu.

2.4.9 Przychody z tytułu odsetek od środków pieniężnych i ich ekwiwalentów

Przychody z tytułu odsetek od środków pieniężnych i ich ekwiwalentów są wykazywane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów instrumentu według zasady memoriału.

2.4.10 Opłaty, prowizje i dywidendy

Opłaty uzyskane z tytułu usług świadczonych w pewnym okresie ujmowane są jako przychody w trakcie świadczenia usług, natomiast opłaty uzyskane po wykonaniu istotnego działania są ujmowane jako przychody po zakończeniu tego działania. Opłaty te są przedstawiane w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów w pozycji „Dochody z tytułu opłat i prowizji".

Dywidendy związane z akcjami i papierami wartościowymi o zmiennej stopie dochodu są ujmowane po ich zadeklarowaniu i przedstawiane w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów w pozycji „Zrealizowane zyski netto z tytułu akcji i papierów wartościowych o zmiennej stopie dochodu".

2.4.11 Podatki

Protokół w sprawie przywilejów i immunitetów Unii Europejskiej, dołączony do Traktatu o Unii Europejskiej i Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, określa, że aktywa, przychody i inne mienie instytucji Unii są zwolnione ze wszelkich podatków bezpośrednich.

3. **Zarządzanie ryzykiem**

Poniższa informacja dodatkowa przedstawia ekspozycję instrumentu na ryzyko kredytowe i finansowe oraz zarządzanie tym ryzykiem i kontrolę nad nim; szczególnie dotyczy to ryzyka pierwotnego związanego z wykorzystywaniem instrumentów finansowych. Mowa tu o:

— ryzyku kredytowym – ryzyku poniesienia straty w wyniku niewykonania zobowiązania przez klienta lub kontrahenta, wynikającym z ekspozycji kredytowej w każdej formie, w tym także ryzyku rozrachunku ([31]),

— ryzyku płynności – ryzyku, że dana jednostka nie będzie zdolna do finansowania wzrostu wartości aktywów oraz wywiązywania się z zobowiązań w terminie ich wymagalności bez ponoszenia niemożliwych do zaakceptowania strat,

— ryzyku rynkowym – ryzyku, że zmiany cen i stóp rynkowych, takich jak stopy procentowe, ceny akcji i kursy walutowe, wpłyną na przychody jednostki lub na wartość posiadanych przez nią instrumentów finansowych.

([31]) Ryzyko rozrachunku definiuje się jako ryzyko potencjalnych strat z tytułu transakcji, które pozostają nierozliczone po ustalonej dacie dostawy, lub z tytułu transakcji, które rozlicza się później niż jest to przyjęte na rynku. Ze względu na charakter operacji instrumentu najistotniejszymi instrumentami, których dotyczy ryzyko rozrachunku, są instrumenty pochodne, na które zawarł umowę Bank i które wiążą się z wymianą walut obcych. Zarządzanie ryzykiem rozrachunku omówiono w wytycznych dotyczących ryzyka finansowego.

3.1. *Organizacja zarządzania ryzykiem*

EBI na bieżąco dostosowuje ramy zarządzania ryzykiem.

Dyrekcja ryzyka i zgodności Grupy (GRiC) EBI zapewnia niezależną identyfikację, ocenę, monitorowanie i zgłaszanie ryzyka, na które instrument jest narażony. W strukturze, w której zachowany jest rozdział obowiązków, GRiC jest niezależna od jednostki operacyjnej i służy uzyskaniu drugiej opinii na temat wszystkich wniosków jednostki operacyjnej mających wpływ w zakresie ryzyka.

Na poziomie EBI dyrektor grupy ds. ryzyka grupy (Group Chief Risk Officer, „GCRO") składa sprawozdania w sprawie ryzyka dotyczącego grupy Komitetowi Zarządzającemu EBI pod nadzorem członka komitetu monitorującego odpowiedzialnego za ryzyko. Dyrektor ma bezpośredni dostęp do Komisji ds. Strategii Zarządzania Ryzykiem, może zwracać się pisemnie bezpośrednio do Rady Dyrektorów EBI i komunikować się z nią we wszystkich sprawach leżących w zakresie jego kompetencji.

3.2. *Ryzyko kredytowe*

Ryzyko kredytowe to potencjalna strata, która może być skutkiem niewykonania zobowiązania przez klienta lub kontrahenta, a wynika z ekspozycji kredytowej w każdej formie, w tym także z rozrachunku.

3.2.1 Polityka dotycząca ryzyka kredytowego

W ramach analizy kredytowej kontrahentów pożyczek EBI ocenia ryzyko kredytowe i przewidywane straty w celu jego obliczenia i dokonania wyceny. EBI opracował wewnętrzną metodykę ratingową w celu określenia wewnętrznych ratingów kontrahentów pożyczek będących pożyczkobiorcami lub gwarantami. Metodyka ta jest dostosowana do każdego z głównych rodzajów kontrahentów pożyczek (np. przedsiębiorstw, instytucji finansowych itp.). Biorąc pod uwagę zarówno sprawdzone praktyki w dziedzinie bankowości mające zastosowanie do EBI, jak i zasady określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych (CRR), wszyscy kontrahenci związani z profilem kredytowym określonej transakcji są klasyfikowani do poszczególnych kategorii ratingu wewnętrznego z wykorzystaniem odnośnej metodyki dla każdego rodzaju kontrahenta. W następstwie szczegółowej analizy profilów ryzyka finansowego i ryzyka prowadzenia działalności gospodarczej kontrahenta oraz warunków ryzyka panujących w kraju, w którym prowadzi on działalność, każdemu kontrahentowi jest przypisywany rating wewnętrzny odzwierciedlający prawdopodobieństwo niewykonania przez niego zobowiązania w walucie obcej. W razie potrzeby dokonuje się korekt eksperckich z uwagi na wsparcie osób prawnych ze strony jednostki dominującej lub rządu, a rating ostateczny umożliwia odzwierciedlenie za pomocą nadwyżek informacji (np. cen rynkowych) nieuwzględnionych w modelu.

Ocena kredytowa operacji typu *project finance* oraz innych strukturyzowanych operacji o ograniczonym zastosowaniu odbywa się z wykorzystaniem narzędzi oceny ryzyka kredytowego właściwych dla danego sektora, skoncentrowanych przede wszystkim na dostępności przepływów pieniężnych i zdolności do obsługi zadłużenia. Narzędzia te obejmują analizę warunków umownych projektów, analizę kontrahentów oraz symulację przepływów pieniężnych. Podobnie jak w przypadku przedsiębiorstw i instytucji finansowych, do każdego projektu jest przypisany wewnętrzny rating ryzyka. Ponadto departament ekonomiczny ocenia państwa spoza UE w oparciu o model statystyczny.

Wszystkie ratingi wewnętrzne są monitorowane przez okres trwania pożyczki i okresowo aktualizowane.

W celu ograniczenia ryzyka kredytowego w indywidualnych przypadkach EBI stosuje w razie potrzeby różne środki wsparcia jakości kredytowej, w tym między innymi zabezpieczenia dotyczące kontrahenta lub projektu, gwarancje i klauzule umowne w zależności od charakteru pożyczkobiorcy i rodzaju operacji.

W celu zmniejszenia ryzyka kredytowego nie stosuje się natomiast kredytowych instrumentów pochodnych.

3.2.2 Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe bez uwzględnienia zabezpieczenia ani innych środków wsparcia jakości kredytowej

Poniższa tabela przedstawia maksymalną ekspozycję na ryzyko kredytowe w odniesieniu do poszczególnych składników sprawozdania z sytuacji finansowej, w tym instrumentów pochodnych. Maksymalną ekspozycję ujęto w wartościach brutto, nie uwzględniając skutków zastosowania zabezpieczenia.

(w tys. EUR)

Maksymalna ekspozycja	31.12.2024	31.12.2023
AKTYWA		
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	1 638 604	1 376 824
Należności od stron wnoszących wkład	7 482	85 321
Pochodne instrumenty finansowe	783	55 765

(w tys. EUR)

Maksymalna ekspozycja	31.12.2024	31.12.2023
Pożyczki i zaliczki	1 498 048	1 683 312
Pozostałe aktywa	-	616
Ogółem	**3 144 917**	**3 201 838**
Rezerwy z tytułu zobowiązań do udzielenia pożyczki	**- 18 320**	**- 19 038**
POZYCJE POZABILANSOWE		
Zobowiązania warunkowe		
— Gwarancje wystawione	-	985
Zobowiązania		
— Niewypłacone pożyczki	676 229	883 092
— Gwarancje niewystawione	2 500	46 764
Pozycje pozabilansowe ogółem	**678 729**	**930 841**
Ekspozycja kredytowa ogółem	**3 805 326**	**4 113 641**

3.2.3 Ryzyko kredytowe z tytułu pożyczek i zaliczek

3.2.3.1 *Wycena ryzyka kredytowego z tytułu pożyczek i zaliczek*

Pożyczki i zaliczki lub gwarancje udzielone z instrumentu są poprzedzone kompleksową oceną ryzyka i oszacowaniem oczekiwanej straty, co znajduje odzwierciedlenie w klasyfikacji pożyczek. Operacje w ramach zestawu finansowania efektywnego (jak opisano w informacji dodatkowej 25), z wyjątkiem pożyczek udzielanych przy pomocy pośredników, podlegają ogólnym zasadom dotyczącym ryzyka związanego z mandatem przewidzianym w wytycznych EBI w sprawie ryzyka kredytowego i ryzyka cen akcji. Klasyfikacje pożyczek są ustalane według ogólnie przyjętych kryteriów na podstawie jakości pożyczkobiorcy, terminu zapadalności pożyczki, rodzaju gwarancji, a w stosownych przypadkach – gwaranta.

System klasyfikacji pożyczek obejmuje metodykę, procesy, bazy danych i systemy informatyczne służące do oceny ryzyka kredytowego w ramach operacji udzielania pożyczek oraz oszacowanie oczekiwanej straty. Wykorzystuje on duże ilości informacji, aby zapewnić porównawczą ocenę ryzyka kredytowego związanego z pożyczkami. Klasyfikacja pożyczek jest odzwierciedleniem wartości bieżącej szacowanego poziomu oczekiwanej straty, który jest wynikiem prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania przez głównych dłużników, ekspozycji, której dotyczy niewykonanie zobowiązania, oraz rozmiarów straty w przypadku niewykonania zobowiązania. Klasyfikacja pożyczek jest wykorzystywana do następujących celów:

— jako ułatwienie w dokładniejszym oszacowaniu ryzyka udzielenia pożyczki,

— jako wskaźnik zmian ryzyka kredytowego do celów ustalania priorytetów w zakresie monitorowania,

— jako opis jakości portfela pożyczek w dowolnym momencie, oraz

— jako czynnik decydujący o wycenie ryzyka.

Aby określić klasyfikację pożyczki stosuje się następujące czynniki:

(i) zdolność kredytowa pożyczkobiorcy: Dyrekcja ds. Zarządzania Ryzykiem niezależnie ocenia pożyczkobiorców i ich zdolność kredytową na podstawie metodyki wewnętrznej i zewnętrznych danych. Zgodnie z przyjętą metodą wewnętrznych ratingów zgodną z regulacjami Bazylea III Bank opracował metodykę wewnętrznego ratingu służącą do określenia wewnętrznego ratingu pożyczkobiorców i gwarantów. Opiera się ona na zestawie arkuszy oceny dostosowanych do poszczególnych rodzajów kontrahentów;

(ii) skorelowanie ryzyka niewykonania zobowiązania: służy ono do pomiaru prawdopodobieństwa równoczesnego zaistnienia trudności finansowych w przypadku pożyczkobiorcy i gwaranta. Im wyższa korelacja tego prawdopodobieństwa, tym niższa jest wartość gwarancji, a tym samym niższa (gorsza) jest pozycja w klasyfikacji pożyczek;

(iii) wartość instrumentów gwarancyjnych i zabezpieczeń: wartość ta jest szacowana na podstawie połączenia zdolności kredytowej wystawcy oraz rodzaju wykorzystanego instrumentu;

(iv) mająca zastosowanie stopa odzysku: jest to kwota, w przypadku której zakłada się, że zostanie odzyskana w przypadku niewykonania zobowiązania przez danego kontrahenta, wyrażona jako procent odnośnej ekspozycji kredytowej.

(v) warunki umowne: rzetelne warunki umowne poprawiają jakość pożyczki i podnoszą jej pozycję w klasyfikacji pożyczek.

(vi) okres spłaty pożyczki lub, bardziej ogólnie, przepływy pieniężne w ramach pożyczki: przy niezmienności pozostałych warunków, im dłuższy okres spłaty pożyczki, tym wyższe ryzyko zaistnienia trudności w obsłudze pożyczki.

Oczekiwana strata w związku z pożyczką obliczana jest przez połączenie powyższych sześciu elementów. W zależności od poziomu oczekiwanej straty, pożyczka zostaje przypisana do jednego z następujących poziomów klasyfikacji pożyczek:

„A” Pożyczki najwyższej jakości:

„A0” obejmuje „ryzyko” dotyczące państw członkowskich UE, tj. pożyczki przyznane państwom członkowskim lub w pełni, wyraźnie i bezwarunkowo przez nie gwarantowane, w przypadku których nie przewiduje się trudności w spłacie, tj. oczekiwana strata wynosi 0 % (na podstawie statusu uprzywilejowanego wierzyciela banku oraz ochrony ustawowej, które uznaje się za zapewniające pełne odzyskanie aktywów banku w terminie zapadalności), jak również pożyczki objęte kompleksową gwarancją UE lub państwa członkowskiego.

„A+” obejmuje pożyczki przyznane podmiotom innym niż państwa członkowskie UE (lub gwarantowane przez takie podmioty), w przypadku których to pożyczek nie oczekuje się lub oczekuje się jedynie ograniczonego pogorszenia jakości w całym okresie spłaty.

„B” Pożyczki wysokiej jakości: stanowią one kategorię aktywów, które są dla banku bezpieczne, mimo że nie można wykluczyć nieznacznego pogorszenia ich jakości w przyszłości. B+ i B- – stosowane są na oznaczenie względnego prawdopodobieństwa takiego pogorszenia.

„C” Pożyczki dobrej jakości: przykładem mogą być pożyczki „podpisywane tylko przez dłużnika” (niezabezpieczone) przyznawane solidnym przedsiębiorstwom (np. z ratingiem wewnętrznym odpowiadającym Baa1/BBB+), z rozsądnym terminem zapadalności i odpowiednimi klauzulami ochronnymi.

„D” Ta klasa klasyfikacji obejmuje (oprócz pożyczek początkowo zatwierdzonych na tym poziomie) ekspozycje graniczne, których profil ryzyka jest zasadniczo akceptowany przez bank. Dokładnie rzecz biorąc, granica w klasyfikacji pożyczek przebiega między podkategoriami D+ i D-.

„E” Ta kategoria w klasyfikacji pożyczek obejmuje pożyczki o profilu ryzyka wyższym niż ogólnie przyjmowane. Obejmuje ona pożyczki, które w okresie trwania przysporzyły poważnych problemów, a ich przekształcenie w stratę nie może być wykluczone. Z tego względu pożyczki te objęte są uważnym i podwyższonym monitorowaniem. Podkategorie E+ i E- odzwierciedlają różnice w intensywności tego specjalnego procesu monitorowania, przy czym w przypadku operacji zaklasyfikowanych jako E- zachodzi wysokie prawdopodobieństwo, że nie uda się zapewnić obsługi długu w terminie, a zatem potrzebna jest jakaś forma restrukturyzacji długu, co może nawet prowadzić do dokonania odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości.

„F” (fail – niewywiązanie się z zobowiązania) oznacza pożyczki, w przypadku których poziom ryzyka jest niemożliwy do przyjęcia. Pożyczki zaklasyfikowane jako F- mogą być wyłącznie wynikiem nierozliczonych transakcji, w przypadku których po złożeniu podpisów wystąpiły nieprzewidziane, wyjątkowe i poważne okoliczności. Wszystkie operacje, w przypadku których dochodzi do utraty kwoty głównej pożyczki, są klasyfikowane w kategorii F, a na ich pokrycie stosowana jest specjalna rezerwa.

Tabela w sekcji 3.2.3.3. przedstawia analizę jakości kredytowej portfela pożyczek udzielonych w ramach instrumentu na podstawie opisanych wyżej kategorii klasyfikacji pożyczek.

3.2.3.2 *Analiza ekspozycji na ryzyko kredytowe w ramach działalności pożyczkowej*

Poniższa tabela przedstawia maksymalną ekspozycję (wartość bilansowa netto) na ryzyko kredytowe w związku z pożyczkami i zaliczkami podpisanymi (wypłaconymi i niewypłaconymi) w rozbiciu na poszczególne rodzaje pożyczkobiorców, z uwzględnieniem gwarancji udzielonych przez gwarantów:

(w tys. EUR)

Na 31.12.2024	Zabezpieczone	Niezabezpieczone	Ogółem	% wypłaconych ogółem
Instytucje finansowe	45 015	879 963	**924 978**	**62 %**
Przedsiębiorstwa	164 680	193 836	**358 516**	**24 %**
Organy publiczne	-	-	-	**0 %**
Państwa	-	214 554	**214 554**	**14 %**
Wypłacone ogółem	**209 695**	**1 288 353**	**1 498 048**	**100 %**
Niewypłacone	**42 259**	**615 650**	**657 909**	
Wypłacone i niewypłacone ogółem	**251 954**	**1 904 003**	**2 155 957**	

(w tys. EUR)

Na 31.12.2023	Zabezpieczone	Niezabezpieczone	Ogółem	% wypłaconych ogółem
Instytucje finansowe	54 290	952 740	**1 007 030**	**60 %**
Przedsiębiorstwa	155 653	293 302	**448 955**	**27 %**
Organy publiczne	15 138	-	**15 138**	**1 %**
Państwa	-	212 189	**212 189**	**13 %**
Wypłacone ogółem	**225 081**	**1 458 231**	**1 683 312**	**100 %**
Niewypłacone	**43 200**	**820 854**	**864 054**	
Wypłacone i niewypłacone ogółem	**268 281**	**2 279 085**	**2 547 366**	

Do zadań Dyrekcji ds. Zarządzania Portfelem i Monitorowania Portfela należy monitorowanie kredytobiorcy i gwaranta, a także monitorowanie projektów pod względem finansowym i w kwestii przestrzegania warunków umowy. Tak więc zdolność kredytowa pożyczek, pożyczkobiorców i gwarantów instrumentu jest stale monitorowana, co najmniej raz do roku, lub częściej w zależności od potrzeb oraz od zachodzących zdarzeń kredytowych. W szczególności Dyrekcja ds. Zarządzania Portfelem i Monitorowania Portfela kontroluje wykonywanie praw wynikających z umowy, a w razie obniżenia ratingu lub niedotrzymania warunków umowy podejmowane są czynności zaradcze. W razie konieczności stosowane są środki ograniczające ryzyko zgodnie z wytycznymi dotyczącymi ryzyka kredytowego. W przypadku odnawiania gwarancji bankowych otrzymanych w związku z pożyczkami zapewnia się również zastąpienie tych gwarancji lub inne działania w odpowiednim czasie.

3.2.3.3 *Analiza jakości kredytowej według rodzaju pożyczkobiorcy*

Poniższe tabele przedstawiają analizę jakości kredytowej portfela pożyczek udzielonych w ramach instrumentu na dzień 31 grudnia 2024 r. i 31 grudnia 2023 r. w podziale na poszczególne kategorie klasyfikacji pożyczek, z uwzględnieniem operacji podpisanych (wypłaconych i niewypłaconych).

(w tys. EUR)

Na 31.12.2024		Wysoka ocena	Ocena standardowa	Minimalne akceptowane ryzyko	Wysokie ryzyko	Brak oceny ([1])	Ogółem	% całości
		A do B-	C	D+	D- i niższa			
Pożyczkobiorca	Instytucje finansowe	234 681	299 526	218 172	387 621	-	**1 140 000**	**53 %**
	Przedsiębiorstwa	41 934	3 318	-	189 403	195 031	**429 686**	**20 %**
	Organy publiczne	-	-	-	-	-	-	**0 %**
	Państwa	51 820	2 929	22 375	509 147	-	**586 271**	**27 %**
Ogółem		**328 435**	**305 773**	**240 547**	**1 086 171**	**195 031**	**2 155 957**	**100 %**

([1]) Operacje pożyczkowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL").

(w tys. EUR)

Na 31.12.2023		Wysoka ocena	Ocena standardowa	Minimalne akceptowane ryzyko	Wysokie ryzyko	Brak oceny ([1])	Ogółem	% całości
		A do B-	C	D+	D- i niższa			
Pożyczkobiorca	Instytucje finansowe	270 520	276 133	268 648	508 180	-	**1 323 481**	**52 %**
	Przedsiębiorstwa	51 505	53	564	347 992	194 441	**594 555**	**23 %**
	Instytucje publiczne	-	15 138	-	-	-	**15 138**	**1 %**
	Państwa	50 858	2 164	12 907	548 263	-	**614 192**	**24 %**
Ogółem		**372 883**	**293 488**	**282 119**	**1 404 435**	**194 441**	**2 547 366**	**100 %**

([1]) Operacje pożyczkowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL").

3.2.3.4 *Koncentracja ryzyka w ramach pożyczek i zaliczek*

3.2.3.4.1 *Analiza geograficzna*

Na podstawie kraju pożyczkobiorcy portfel pożyczek udzielonych w ramach instrumentu można przeanalizować według następujących regionów geograficznych:

(w tys. EUR)

Kraj pożyczkobiorcy	31.12.2024	31.12.2023
Kenia	246 455	248 823
Egipt	224 074	260 529
Nigeria	119 847	218 521

(w tys. EUR)

Kraj pożyczkobiorcy	31.12.2024	31.12.2023
Etiopia	117 954	121 126
Togo	91 324	80 267
Mauritius	86 850	84 331
Zambia	84 336	66 947
Region – AKP	75 060	86 505
Barbados	67 426	72 036
Rwanda	67 061	71 525
Kamerun	58 577	48 616
Uganda	37 062	33 365
Zimbabwe	35 885	35 546
Demokratyczna Republika Konga	23 820	29 803
Nowa Kaledonia	21 166	26 425
Senegal	18 052	28 729
Tanzania	16 233	21 394
Benin	16 208	16 742
Republika Dominikańska	11 006	16 768
Gwinea	10 337	12 926
Madagaskar	9 122	9 287
Mauretania	8 717	9 374
Wybrzeże Kości Słoniowej	7 440	9 644
Mali	5 707	8 158
Eswatini	5 673	6 453
Kajmany	5 588	6 575
Seszele	5 018	2 037
Saint Lucia	4 864	4 565
Malawi	3 586	6 476
Republika Zielonego Przylądka	3 318	6 254
Mozambik	3 126	5 142
Burkina Faso	2 348	4 389
Mikronezja	2 062	2 342
Ghana	1 304	4 074
Polinezja Francuska	1 193	1 838
Samoa	198	344
Haiti	51	121
Jamajka	-	15 138
Vanuatu	-	177
Ogółem	**1 498 048**	**1 683 312**

3.2.3.4.2 *Analiza według sektorów przemysłu*

Poniższa tabela przedstawia analizę portfela pożyczek udzielonych w ramach instrumentu w podziale na sektory, w których działają pożyczkobiorcy. Operacje, w przypadku których pożyczki wypłacane są najpierw pośrednikowi finansowemu, a potem beneficjentowi końcowemu, są wykazywane w pozycji „Usługi i inne".

(w tys. EUR)

Sektor przemysłu, w którym działa pożyczkobiorca	31.12.2024	31.12.2023
Usługi finansowe	924 947	1 012 001
Administracja publiczna	214 554	212 189
Energia elektryczna	170 632	187 701
Chemikalia	81 046	91 786
Opieka zdrowotna	36 833	36 833
Usługi biznesowe, IT i media	33 926	33 638
Środki farmaceutyczne i sprzęt medyczny	13 227	18 526
Dobra inwestycyjne	7 244	4 103
Metale i górnictwo	7 157	7 236
Sieci regulowane	5 441	-
Odzyskiwanie i recykling odpadów	3 041	3 802
Telekomunikacja	-	60 182
Infrastruktura transportu lotniczego i morskiego	-	15 138
Kompleksowe usługi zaopatrzenia	-	177
Ogółem	**1 498 048**	**1 683 312**

3.2.3.5 *Ryzyko kredytowe dla każdego wewnętrznego ratingu ryzyka*

EBI stosuje metodę wewnętrznych ratingów zgodną z regulacjami Bazylea III. Większości kontrahentów korzystających z instrumentu przypisano rating wewnętrzny zgodnie z tą metodą. Poniższa tabela przedstawia zestawienie portfela pożyczek udzielonych w ramach instrumentu według lepszego z ratingów wewnętrznych pożyczkobiorcy lub gwaranta, jeżeli jest dostępny. W przypadku gdy rating wewnętrzny nie jest dostępny, do analizy wykorzystano rating zewnętrzny.

Tabela przedstawia zarówno ekspozycje podpisane (wypłacone i niewypłacone) oraz ekspozycje ważone ryzykiem na podstawie wewnętrznej metodyki stosowanej w ramach instrumentu do zarządzania limitami.

(w tys. EUR)

	2024					
	Rating na podstawie ekwiwalentu według agencji Moody's	12-miesięczne oczekiwane straty kredytowe	Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia niedotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	Wartość godziwa przez wynik finansowy	Ogółem
Pożyczki i zaliczki wyceniane po koszcie zamortyzowanym						
Rating wewnętrzny 1 – minimalne ryzyko kredytowe	Aaa	-	38 896	-	-	**38 896**
Rating wewnętrzny 2 – bardzo niskie ryzyko kredytowe	Aa1 - Aa3	67 436	-	-	-	**67 436**
Rating wewnętrzny 3 – niskie ryzyko kredytowe	A1 - A3	10 501	-	-	-	**10 501**
Rating wewnętrzny 4 – umiarkowane ryzyko kredytowe	Baa1 - Baa3	246 650	-	3 041	-	**249 691**
Rating wewnętrzny 5 – kontrahent o słabej sytuacji finansowej	Ba1 - Ba3	66 050	-	-	-	**66 050**
Rating wewnętrzny 6 – wysokie ryzyko kredytowe	B1 - B3	588 657	29 996	16 233	-	**634 886**
Rating wewnętrzny 7 – bardzo wysokie ryzyko kredytowe	poniżej Caa1	74 924	229 726	-	-	**304 650**
Rating wewnętrzny 8 – kontrahent nie wywiązuje się z zobowiązania	poniżej Caa1, ale nie wywiązuje się z zobowiązania	-	-	22 307	-	**22 307**
Pożyczki i zaliczki wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL")		-	-	-	**200 677**	**200 677**
Odpis na oczekiwane straty kredytowe i kwota skorygowana do wartości godziwej		**- 9 675**	**- 12 576**	**- 12 431**	**- 62 364**	**- 97 046**
Wartość bilansowa pożyczek i zaliczek		**1 044 543**	**286 042**	**29 150**	**138 313**	**1 498 048**
Zobowiązania do udzielenia pożyczki						
Rating wewnętrzny 2 – bardzo niskie ryzyko kredytowe	Aa1 - Aa3	86 796	-	-	-	**86 796**
Rating wewnętrzny 4 – umiarkowane ryzyko kredytowe	Baa1 - Baa3	10 000	-	-	-	**10 000**
Rating wewnętrzny 5 – kontrahent o słabej sytuacji finansowej	Ba1 - Ba3	81 500	-	-	-	**81 500**
Rating wewnętrzny 6 – wysokie ryzyko kredytowe	B1 - B3	20 000	270 990	-	-	**290 990**
Rating wewnętrzny 7 – bardzo wysokie ryzyko kredytowe	poniżej Caa1	12 500	11 329	-	-	**23 829**
Rating wewnętrzny 8 – kontrahent nie wywiązuje się z zobowiązania	poniżej Caa1, ale nie wywiązuje się z zobowiązania	-	-	111 000	-	**111 000**
Brak ratingu wewnętrznego [1]		15 445	-	-	-	**15 445**

(w tys. EUR)

	2024					
	Rating na podstawie ekwiwalentu według agencji Moody's	12-miesięczne oczekiwane straty kredytowe	Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia niedotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	Wartość godziwa przez wynik finansowy	Ogółem
Pożyczki i zaliczki wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL")		-	-	-	**56 669**	**56 669**
Odpis na oczekiwane straty kredytowe i kwota skorygowana do wartości godziwej		**- 1 491**	**- 16 829**	-	-	**- 18 320**
Wartość bilansowa zobowiązań do udzielenia pożyczki		**224 750**	**265 490**	**111 000**	**56 669**	**657 909**

([1]) Umowy agencyjne, w przypadku których na dzień sprawozdawczy nie ma odnośnych kontrahentów.

(w tys. EUR)

	2023					
	Rating na podstawie ekwiwalentu według agencji Moody's	12-miesięczne oczekiwane straty kredytowe	Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia niedotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	Wartość godziwa przez wynik finansowy	Ogółem
Pożyczki i zaliczki wyceniane po koszcie zamortyzowanym						
Rating wewnętrzny 1 – minimalne ryzyko kredytowe	Aaa	-	47 534	-	-	**47 534**
Rating wewnętrzny 2 – bardzo niskie ryzyko kredytowe	Aa1 - Aa3	72 051	-	-	-	**72 051**
Rating wewnętrzny 3 – niskie ryzyko kredytowe	A1 - A3	10 428	-	-	-	**10 428**
Rating wewnętrzny 4 – umiarkowane ryzyko kredytowe	Baa1 - Baa3	33 439	263 036	3 802	-	**300 277**
Rating wewnętrzny 5 – kontrahent o słabej sytuacji finansowej	Ba1 - Ba3	75 418	-	-	-	**75 418**
Rating wewnętrzny 6 – wysokie ryzyko kredytowe	B1 - B3	533 775	206 438	20 349	-	**760 562**
Rating wewnętrzny 7 – bardzo wysokie ryzyko kredytowe	poniżej Caa1	77 010	246 682	-	-	**323 692**
Rating wewnętrzny 8 – kontrahent nie wywiązuje się z zobowiązania	poniżej Caa1, ale nie wywiązuje się z zobowiązania	-	-	17 860	-	**17 860**
Pożyczki i zaliczki wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL")		-	-	-	**182 080**	**182 080**
Odpis na oczekiwane straty kredytowe i kwota skorygowana do wartości godziwej		**- 10 964**	**- 24 674**	**- 14 976**	**- 55 976**	**- 106 590**
Wartość bilansowa pożyczek i zaliczek		**791 157**	**739 016**	**27 035**	**126 104**	**1 683 312**
Zobowiązania do udzielenia pożyczki						
Rating wewnętrzny 2 – bardzo niskie ryzyko kredytowe	Aa1 - Aa3	86 796	-	-	-	**86 796**
Rating wewnętrzny 3 – niskie ryzyko kredytowe	A1 - A3	1 687	-	-	-	**1 687**

(w tys. EUR)

	2023					
	Rating na podstawie ekwiwalentu według agencji Moody's	12-miesięczne oczekiwane straty kredytowe	Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia niedotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	Wartość godziwa przez wynik finansowy	Ogółem
Rating wewnętrzny 4 – umiarkowane ryzyko kredytowe	Baa1 - Baa3	10 000	-	-	-	**10 000**
Rating wewnętrzny 5 – kontrahent o słabej sytuacji finansowej	Ba1 - Ba3	82 770	-	-	-	**82 770**
Rating wewnętrzny 6 – wysokie ryzyko kredytowe	B1 - B3	327 995	45 990	-	-	**373 985**
Rating wewnętrzny 7 – bardzo wysokie ryzyko kredytowe	poniżej Caa1	28 089	30 537	-	-	**58 626**
Rating wewnętrzny 8 – kontrahent nie wywiązuje się z zobowiązania	poniżej Caa1, ale nie wywiązuje się z zobowiązania	-	50 000	111 000	-	**161 000**
Brak ratingu wewnętrznego (*)		39 940	-	-	-	**39 940**
Pożyczki i zaliczki wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL")		-	-	-	**68 288**	**68 288**
Odpis na oczekiwane straty kredytowe i kwota skorygowana do wartości godziwej		**- 2 715**	**- 16 323**	-	-	**- 19 038**
Wartość bilansowa zobowiązań do udzielenia pożyczki		**574 562**	**110 204**	**111 000**	**68 288**	**864 054**

(*) Umowy agencyjne, w przypadku których na dzień sprawozdawczy nie ma odnośnych kontrahentów.

EBI ciągle monitoruje wydarzenia mające wpływ na pożyczkobiorców i gwarantów. W szczególności EBI dokonuje indywidualnej oceny praw wynikających z umowy w przypadku pogorszenia ratingu i dąży się do zastosowania środków łagodzących. Uważnie śledzi również odnawianie gwarancji bankowych otrzymanych w związku z pożyczkami, aby w stosownych przypadkach zapewnić zastępowanie tych gwarancji lub podjęcie innych działań w odpowiednim czasie.

3.2.3.6 *Zaległości w spłacie pożyczek oraz utrata wartości*

Kwoty zaległości są określane, monitorowane i zgłaszane zgodnie z procedurami określonymi w obowiązujących w całym banku wytycznych i procedurach w zakresie monitorowania finansowego („Finance Monitoring Guidelines and Procedures"). Procedury te są zgodne z najlepszymi praktykami bankowymi i przyjęte w stosunku do wszystkich pożyczek zarządzanych przez EBI.

Proces monitorowania jest tak skonstruowany, aby gwarantował, że (i) potencjalne zaległości są należycie wykrywane i jak najszybciej zgłaszane odpowiedzialnym służbom; (ii) przypadki krytyczne są szybko przekazywane na odpowiedni szczebel operacyjny i decyzyjny; (iii) zarząd instrumentu otrzymuje regularne sprawozdania na temat ogólnego statusu.

Zaległości i utratę wartości w odniesieniu do pożyczek i zaliczek można przeanalizować następująco:

(w tys. EUR)

	Pożyczki i zaliczki	Pożyczki i zaliczki
	31.12.2024	31.12.2023
Wartość bilansowa	**1 498 048**	**1 683 312**
Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe		
Kwota brutto	22 307	17 860
Odpis z tytułu utraty wartości	- 12 431	- 14 976
Wartość bilansowa oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	**9 876**	**2 884**
Przeterminowane, ale nie utraciły wartości ze względu na ryzyko kredytowe		
Przeterminowane		
0–30 dni	229	-
30–90 dni	26	23
90–180 dni	-	315
więcej niż 180 dni	25	-
Wartość bilansowa pożyczek zaległych bez utraty wartości ze względu na ryzyko kredytowe	**280**	**338**
Wartość bilansowa składników innych niż pożyczki zaległe i objęte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	**1 487 892**	**1 680 090**
Wartość bilansowa pożyczek i zaliczek ogółem	**1 498 048**	**1 683 312**

3.2.3.7 *Wrażliwość na oczekiwane straty kredytowe w odniesieniu do przyszłych warunków ekonomicznych (w tys. EUR)*

Oczekiwane straty kredytowe są wrażliwe na osądy i założenia przyjęte w związku z formułowaniem scenariuszy perspektywicznych. EBI przeprowadza analizę wrażliwości w odniesieniu do oczekiwanych strat kredytowych ujętych w istotnych grupach swoich aktywów.

Prognozy przyszłych warunków ekonomicznych (wykorzystujące scenariusze makroekonomiczne) stanowią dane wejściowe do modelu prognostycznego, na podstawie których powstają parametry ryzyka warunkowego, będące danymi wejściowymi do obliczenia odpisu na oczekiwane straty kredytowe.

Scenariusze powstają dzięki symulowaniu wstrząsów PKB, który jest kluczowym miernikiem działalności gospodarczej. Wstrząsy realnego PKB kalibruje się w taki sposób, aby odzwierciedlić przeszłą niestabilność tej zmiennej. W stosownych przypadkach w celu dokładniejszego określenia wielkości i trwałości wstrząsów PKB wykorzystuje się również ocenę ekspercką. W rezultacie do określenia wpływu wstrząsów w czasie wstrząsy ustala się wraz z funkcją rozpadu. Prawdopodobieństwo zaistnienia poszczególnych scenariuszy określa się na podstawie wskaźników rynkowych (zmienności) oraz wewnętrznie opracowanych wskaźników/indeksów stosowanych w sposób spójny w czasie w celu uchwycenia niepewności. Waga pozytywnych i negatywnych wstrząsów zależy od równowagi ryzyka w gospodarce – w dotychczasowych prognozach kwartalnych stosowano wstrząsy negatywne i pozytywne z prawdopodobieństwem odpowiednio 40 % i 5 %.

W poniższej tabeli przedstawiono odpisy na oczekiwane straty z tytułu kredytów i zaliczek w ramach fazy 1 i 2. Każdemu scenariuszowi perspektywicznemu (np. bazowemu, pozytywnemu i negatywnemu) przypisano wagę 100 % zamiast stosowania wag prawdopodobieństwa scenariusza we wszystkich trzech scenariuszach.

(w tys. EUR)

	2024		
	Pozytywny	Bazowy	Negatywny
Ekspozycja brutto	1 851 153	1 851 153	1 851 153
Odpis na oczekiwane straty kredytowe	28 883	30 301	31 819

(w tys. EUR)

	2023		
	Pozytywny	Bazowy	Negatywny
Ekspozycja brutto	2 258 365	2 258 365	2 258 365
Odpis na oczekiwane straty kredytowe	45 603	51 610	58 857

3.2.3.8 *Renegocjacja pożyczek i zwłoka/wstrzymanie*

EBI uznaje za pożyczki podlegające zwłoce/wstrzymaniu (tj. pożyczki, dłużne papiery wartościowe i zobowiązania do udzielenia pożyczek) te pożyczki, w odniesieniu do których rozszerzono działania związane z udzieleniem zwłoki. Działania związane z udzieleniem zwłoki obejmują „ustępstwa", które EBI postanawia zastosować wobec dłużnika uznanego za niezdolnego do spełnienia warunków umownych dotyczących obsługi zadłużenia ze względu na trudności finansowe, aby umożliwić mu obsługę zadłużenia lub całkowite lub częściowe refinansowanie umowy. Ekspozycje traktuje się jako podlegające zwłoce/wstrzymaniu, jeżeli zastosowano ustępstwo, niezależnie od tego, czy kwota jest przeterminowana, czy też ekspozycję zaklasyfikowano jako cechującą się niewykonaniem zobowiązania. Ekspozycji nie uznaje się za podlegające zwłoce/wstrzymaniu, jeżeli dłużnik nie doświadcza trudności finansowych.

W normalnych warunkach działalności pogorszenie warunków takich pożyczek zostałoby wykryte za pośrednictwem postanowień wytycznych i procedur Banku i byłoby monitorowane przed renegocjacją. Po renegocjacji EBI nadal ściśle monitorowałby te pożyczki. W przypadku instrumentu finansowego dotkniętego utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe zostanie on przeniesiony do fazy 3. Pożyczka będzie regularnie monitorowana zgodnie z zasadami Banku.

Działania i praktyki restrukturyzacyjne podejmowane przez EBI w ramach działań restrukturyzacyjnych w okresie sprawozdawczym obejmują m.in. przedłużenie terminów wymagalności, odroczenie spłat wyłącznie w odniesieniu do kapitału, odroczenie spłat odsetek i kapitału, uchylenie postanowień istotnych umów oraz kapitalizację zaległości finansowych.

Operacje podlegające działaniom związanym z udzieleniem zwłoki wykazano jako takie w tabeli poniżej:

(w tys. EUR)

	31.12.2024		31.12.2023	
	Niezagrożone	Zagrożone	Niezagrożone	Zagrożone
Liczba umów podlegających działaniom związanym z udzieleniem zwłoki	3	7	13	6
Wartości bilansowe (w tym odsetki i kwoty zaległości)	60 223	35 718	112 554	46 432
Ujęty odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych	622	11 156	1 654	22 151
Przychody z tytułu odsetek w odniesieniu do umów podlegających zwłoce/wstrzymaniu	3 353	1 717	8 594	1 776

(w tys. EUR)

			Działania związane z udzieleniem zwłoki				
	31.12.2023	Przedłużenie terminu wymagalności	Odroczenie spłat odsetek i kapitału	Naruszenie postanowień istotnych umów finansowych	Inne	Spłata umowna, wygaśnięcie lub odpis	31.12.2024
Instytucje finansowe	68 355	-	-	10 472	-	- 56 445	22 382
Przedsiębiorstwa	90 631	-	-	-	-	- 17 072	73 559
Ogółem	**158 986**	-	-	**10 472**	-	**- 73 517**	**95 941**

3.2.5 Ryzyko kredytowe z tytułu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów

Dostępne środki są inwestowane zgodnie z ustalonym w ramach instrumentu harmonogramem zobowiązań umownych w zakresie wypłat. Na dzień 31 grudnia 2024 r. i dzień 31 grudnia 2023 r. inwestycje miały postać depozytów bankowych, certyfikatów depozytowych i komercyjnych papierów dłużnych.

Zatwierdzone jednostki posiadają rating podobny do krótko- i długoterminowych ratingów wymaganych w przypadku własnych depozytów skarbowych EBI. W przypadku różnic w ratingach przyznanych przez różne agencje ratingowe, decydujące znaczenie ma rating najniższy. Maksymalny dopuszczony limit zaangażowania w przypadku pojedynczego zatwierdzonego banku wynosi obecnie 50 000 000 EUR (pięćdziesiąt milionów euro). Wyjątek od tej zasady stanowi Société Générale S. A., który prowadzi operacyjne rachunki pieniężne instrumentu. Limit krótkoterminowego zaangażowania kredytowego dla Société Générale S. A. na dzień 31 grudnia 2024 r. i 31 grudnia 2023 r. wynosi 110 000 000 EUR (sto dziesięć milionów euro). Ten zwiększony limit dotyczy kwot środków pieniężnych na operacyjnych rachunkach pieniężnych oraz instrumentów wystawionych przez kontrahentów i utrzymywanych w ramach portfela skarbowego.

Wszystkie inwestycje powierzono zatwierdzonym jednostkom z okresem zapadalności nie dłuższym niż trzy miesiące, licząc od daty waluty. Wszystkie naruszenia limitów ekspozycji kredytowej zgłoszono odpowiednim mocodawcom. Na dzień 31 grudnia 2024 r. i dzień 31 grudnia 2023 r. wszystkie depozyty terminowe, komercyjne papiery dłużne i środki pieniężne w kasie utrzymywane w ramach portfela skarbowego instrumentu miały rating nie niższy niż P-2 (ekwiwalent według agencji Moody's) na dzień rozliczenia.

Poniższa tabela przedstawia stan środków pieniężnych i ich ekwiwalentów z naliczonymi odsetkami:

(w tys. EUR)

Minimalny rating krótkoterminowy	Minimalny rating długoterminowy	31.12.2024		31.12.2023	
(termin agencji Moody's)	(termin agencji Moody's)				
P-1	Aaa	124 532	8 %	140 592	10 %
P-1	Aa1	173 639	11 %	-	0 %
P-1	Aa2	-	0 %	29 951	2 %
P-1	Aa3	149 239	9 %	89 682	7 %
P-1	A1	309 342	19 %	360 831	26 %
P-1	A2	280 035	17 %	204 179	15 %
P-1	A3	367 211	22 %	346 275	25 %
P-2	A3	154 829	9 %	205 314	15 %
P-2	Baa1	79 777	5 %	-	0 %
Ogółem		**1 638 604**	**100 %**	**1 376 824**	**100 %**

3.2.6 Ryzyko kredytowe z tytułu instrumentów pochodnych

3.2.6.1 *Polityka dotycząca ryzyka kredytowego z tytułu instrumentów pochodnych*

Ryzyko kredytowe związane z instrumentami pochodnymi to strata, którą jedna ze stron ponosi, gdy druga strona nie jest w stanie wywiązać się z ciążących na niej zobowiązań umownych. Ryzyko kredytowe związane z instrumentami pochodnymi zależy od szeregu czynników (takich jak stopy procentowe i kursy wymiany walut) i z reguły odpowiada tylko niewielkiej części ich wartości nominalnej.

W normalnych warunkach działalności w ramach instrumentu mogą być zawierane umowy swap w celu zabezpieczenia określonych operacji udzielania pożyczek lub kontrakty terminowej wymiany walut w celu zabezpieczenia pozycji walutowej, denominowane w walutach innych niż euro będących przedmiotem aktywnego obrotu. Wszystkie umowy swap są zawierane przez EBI z zewnętrznymi kontrahentami. Operacje swapowe podlegają tym samym umowom ramowym (Master Swap Agreement) i aneksom dotyczącym wsparcia kredytowego zawartym przez EBI z jego partnerami zewnętrznymi.

3.2.6.2 *Wycena ryzyka kredytowego z tytułu instrumentów pochodnych*

Wszystkie operacje swapowe wykonane przez EBI i związane z instrumentem są traktowane zgodnie z tymi samymi warunkami umownymi i zgodnie z tą samą metodyką, które są stosowane do instrumentów pochodnych wynegocjowanych przez EBI do własnych celów. Między innymi kwalifikowalność kontrahentów operacji swapowych jest ustalana przez EBI według tych samych warunków kwalifikowalności, jakie są stosowane do celów innych operacji swapowych.

EBI dokonuje pomiaru ekspozycji na ryzyko kredytowe z tytułu operacji swapowych i operacji na instrumentach pochodnych, stosując w kwestii sprawozdawczości i monitorowania limitów strategie Current Unsecured Exposure (bieżąca niezabezpieczona ekspozycja) oraz Potential Future Exposure (potencjalna przyszła ekspozycja). We wskaźnikach tych w pełni uwzględnia się instrumenty pochodne związane z instrumentem inwestycyjnym.

W ramach instrumentu zawiera się krótkoterminowe umowy swap („krótkoterminowe swapy walutowe") służące zabezpieczeniu ryzyka walutowego w związku z wypłacanymi pożyczkami w walutach innych niż euro. Krótkoterminowe swapy walutowe mają termin zapadalności nie dłuższy niż trzy miesiące i są regularnie rolowane. Wartość nominalna krótkoterminowych swapów walutowych na dzień 31 grudnia 2024 r. wynosiła 1 330,0 mln EUR, natomiast na dzień 31 grudnia 2023 r. – 1 640,0 mln EUR. Wartość godziwa krótkoterminowych swapów walutowych na dzień 31 grudnia 2024 r. wynosiła - 38,9 mln EUR, natomiast na dzień 31 grudnia 2023 r. – 45,8 mln EUR.

W ramach instrumentu zawiera się umowy swapów walutowych służące zabezpieczeniu ryzyka walutowego w związku z wypłacanymi pożyczkami w walutach innych niż EUR. Swapy walutowe mają długi termin zapadalności. Wartość nominalna krótkoterminowych swapów walutowych na dzień 31 grudnia 2024 r. wynosiła 33,1 mln EUR, natomiast na dzień 31 grudnia 2023 r. – 43,3 mln EUR. Wartość godziwa krótkoterminowych swapów walutowych na dzień 31 grudnia 2024 r. wynosiła 0,5 mln EUR, natomiast na dzień 31 grudnia 2023 r. – 10,0 mln EUR.

3.2.7 Ryzyko kredytowe z aktywów finansowych

Portfel aktywów finansowych w całości składa się z komercyjnych papierów dłużnych, których termin zapadalności przekracza trzy miesiące, wydanych lub gwarantowanych przez jednostki państwowe niższego szczebla, banki i instytucje niebędące bankami. Kwalifikowanymi emitentami są państwa członkowskie UE, ich agencje, banki oraz podmioty pozabankowe. Maksymalny dopuszczony limit zaangażowania w przypadku pojedynczego zatwierdzonego emitenta wynosi obecnie 50 000 000 EUR (pięćdziesiąt milionów euro). Inwestycje w średnio- i długoterminowe obligacje również mogą być brane pod uwagę, zależnie od wymogów dotyczących płynności. Na dzień 31 grudnia 2023 r. i 31 grudnia 2024 r. nie istniały aktywa finansowe.

3.3 *Ryzyko płynności*

Ryzyko płynności odnosi się do zdolności jednostki do finansowania wzrostu wartości aktywów oraz wywiązywania się z zobowiązań w terminie ich wymagalności bez ponoszenia niemożliwych do zaakceptowania strat. Ryzyko płynności można dalej podzielić na ryzyko płynności finansowania i ryzyko płynności rynkowej.

Ryzyko płynności wiąże się z ryzykiem, że jednostka nie będzie w stanie refinansować strony aktywów bilansu ani w pełni wywiązać się ze swoich zobowiązań płatniczych przy wykorzystaniu łatwo dostępnych zasobów płynności. Ryzyko płynności rynkowej to zmienność wartości ekonomicznej lub dochodów uzyskanych z pozycji zajmowanych przez jednostkę, wynikająca z potencjalnej niemożności przeprowadzenia transakcji kompensującej, likwidującej lub ograniczającej te pozycje otwarte po rozsądnych cenach rynkowych.

3.3.1 Zarządzanie ryzykiem płynności

Instrument był finansowany głównie z rocznych wkładów państw członkowskich oraz ze środków powracających z operacji instrumentu. Zgodnie z decyzją (UE) 2020/2233 środki powracające z instrumentu inwestycyjnego AKP będą wykorzystywane w ramach ISWMR. Dostępność tych środków powracających, które mają zostać przekazane, jest jednak uzależniona od utrzymania odpowiedniego poziomu płynności w ramach instrumentu inwestycyjnego.

W ramach instrumentu ryzykiem płynności finansowania zarządza się przede wszystkim poprzez planowanie potrzeb związanych z płynnością netto. W celu dalszego zminimalizowania ryzyka płynności instrument utrzymuje rezerwy płynności wystarczające, aby w dowolnym momencie pokryć prognozowane wypłaty gotówkowe, o których okresowo informuje odpowiedzialny za pożyczki departament EBI. Fundusze inwestuje się na rynku pieniężnym i rynku obligacji w formie depozytów międzybankowych i innych krótkoterminowych instrumentów finansowych, uwzględniając zobowiązania instrumentu dotyczące wypłat. Aktywami płynnymi instrumentu zarządza Departament Skarbu Banku w celu utrzymania odpowiedniej płynności, tak aby możliwe było wywiązywanie się z zobowiązań w ramach instrumentu.

Warto podkreślić, że zarządzanie kapitałem odbywa się wyłącznie z perspektywy płynności, jak opisano powyżej.

Zgodnie z zasadą podziału obowiązków między jednostkami operacyjnymi i jednostkami rozliczeniowymi operacje rozliczeniowe związane z inwestowaniem tych aktywów wchodzą w zakres obowiązków Departamentu Planowania i Rozliczania Operacji EBI. Ponadto zatwierdzanie kontrahentów oraz określanie limitów dla inwestycji finansowych, a także monitorowanie tych limitów jest obowiązkiem GRiC Banku.

3.3.2 Wycena ryzyka płynności

W tabelach zawartych w niniejszej sekcji przeanalizowano zobowiązania finansowe instrumentu według daty wymagalności na podstawie okresu od dnia bilansowego do terminu wymagalności określonego w umowie (według niezdyskontowanych przepływów pieniężnych).

Jeżeli chodzi o zobowiązania finansowe inne niż zobowiązania pochodne, instrument utrzymuje zobowiązania w postaci niewypłaconych części kredytów na podstawie podpisanych umów pożyczki, niewypłaconych części środków na mocy podpisanych umów subskrypcji kapitału/umów inwestycyjnych, udzielonych gwarancji pożyczkowych lub przyznanych dotacji na spłatę odsetek i pomoc techniczną.

Pożyczki udzielane w ramach instrumentu inwestycyjnego mają termin wypłaty. Wypłat dokonuje się jednak w momentach i w kwotach odpowiadających postępom odnośnych projektów inwestycyjnych. Ponadto pożyczki instrumentu inwestycyjnego są transakcjami realizowanymi w warunkach operacyjnych, dla których typowe są dość duże wahania, gdyż ich harmonogram wypłat jest obarczony znacznym stopniem niepewności.

Inwestycje kapitałowe stają się wymagalne w momencie wydania przez osoby zarządzające środkami własnymi ważnego wezwania do opłacenia kapitału, stosownie do postępów w działalności inwestycyjnej. Całkowity okres wypłaty pożyczki wynosi zwykle 3 lata, przy czym jest on często przedłużany o rok lub dwa. Niektóre zobowiązania z tytułu wypłaty zwykle wykraczają poza okres wypłaty pożyczki do czasu pełnego zbycia odnośnych inwestycji funduszu, ponieważ jego płynność może być niekiedy niedostateczna do pokrycia niektórych opłat lub innych kosztów.

Gwarancje nie są ujmowane jako osobne zobowiązania do wypłaty, do czasu uruchomienia gwarancji. Pozostała kwota gwarancji jest zmniejszana zgodnie z harmonogramem spłaty pożyczek objętych gwarancją.

Wypływy środków pieniężnych na przyznane dotacje na spłatę odsetek występują w przypadku pożyczek subsydiowanych finansowanych z zasobów własnych Banku. W związku z tym zgłaszane „Wypływy na przyznane dotacje na spłatę odsetek" stanowią wyłącznie zobowiązania związane z tymi pożyczkami, a nie całkowitą kwotę przyznanych, niewypłaconych dotacji na spłatę odsetek. Podobnie jak w przypadku pożyczek, harmonogram ich wypłaty jest niepewny.

„Nominalne wypływy brutto" na przyznaną pomoc techniczną w tabeli „Profil wymagalności zobowiązań finansowych innych niż zobowiązania pochodne" dotyczą łącznej niewypłaconej kwoty podpisanych umów na pomoc techniczną. Schemat czasowy dokonywania wypłat charakteryzuje wysoki stopień niepewności. Wypływy środków pieniężnych w kolumnie „3 miesiące lub mniej" stanowią kwotę niezapłaconych faktur, które otrzymano do dnia sprawozdawczego.

Zobowiązania dotyczące zobowiązań finansowych innych niż zobowiązania pochodne, w przypadku których nie określono umownych terminów wymagalności, umieszczono w kolumnie „Nieokreślony termin wymagalności". Zobowiązania, w przypadku których na dzień sprawozdawczy zarejestrowano wniosek o wypłatę, umieszczono w odpowiedniej kolumnie.

Jeżeli chodzi o pochodne zobowiązania finansowe, ich profil wymagalności odpowiada określonym w umowie niezdyskontowanym przepływom pieniężnym brutto z transakcji swapowych, w tym swapów walutowych, swapów walutowo-procentowych, krótkoterminowych swapów walutowych i swapów stóp procentowych.

(w tys. EUR)

Profil wymagalności zobowiązań finansowych innych niż zobowiązania pochodne na 31.12.2024	3 miesiące lub mniej	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Nieokreślony termin wymagalności	Nominalne wypływy brutto
Wypływy na pożyczki udzielone, ale niewypłacone	80 913	20 208	-	-	575 108	676 229
Wypływy na przyznane środki inwestycyjne i subskrypcję udziałów	4 190	-	-	-	233 696	237 886
Pozostałe (gwarancje podpisane niewystawione, gwarancje wystawione)	-	-	-	-	2 500	2 500
Wypływy na przyznane dotacje na spłatę odsetek	-	-	-	-	334 754	334 754
Wypływy na przyznaną pomoc techniczną	1 859	-	-	-	18 341	20 200
Ogółem	**86 962**	**20 208**	-	-	**1 164 399**	**1 271 569**

(w tys. EUR)

Profil wymagalności zobowiązań finansowych innych niż zobowiązania pochodne na 31.12.2023	3 miesiące lub mniej	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Nieokreślony termin wymagalności	Nominalne wypływy brutto
Wypływy na pożyczki udzielone, ale niewypłacone	49 019	6 000	-	-	828 073	883 092
Wypływy na przyznane środki inwestycyjne i subskrypcję udziałów	-	-	-	-	297 534	297 534
Pozostałe (gwarancje podpisane niewystawione, gwarancje wystawione)	-	-	-	-	47 749	47 749
Wypływy na przyznane dotacje na spłatę odsetek	4 235	-	-	-	343 282	347 517
Wypływy na przyznaną pomoc techniczną	849	-	-	-	25 343	26 192
Ogółem	**54 103**	**6 000**	-	-	**1 541 981**	**1 602 084**

(w tys. EUR)

Profil wymagalności pochodnych zobowiązań finansowych na 31.12.2024	3 miesiące lub mniej	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Nominalne wpływy/ wypływy brutto
Swapy walutowe – Wpływy	157	10 405	22 613	832	34 007
Swapy walutowe – Wypływy	- 87	- 12 310	- 24 852	- 899	- 38 148
Krótkoterminowe swapy walutowe – Wpływy	1 330 000	-	-	-	1 330 000
Krótkoterminowe swapy walutowe – Wypływy	- 1 371 666	-	-	-	- 1 371 666
Ogółem	**- 41 596**	**- 1 905**	**- 2 239**	**- 67**	**- 45 807**

(w tys. EUR)

Profil wymagalności pochodnych zobowiązań finansowych na 31.12.2023	3 miesiące lub mniej	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Nominalne wpływy/ wypływy brutto
Swapy walutowe i swapy walutowo-procentowe – Wpływy	192	10 909	32 186	1 706	44 993
Swapy walutowe i swapy walutowo-procentowe – Wypływy	-90	- 10 212	- 23 783	- 1 828	- 35 913
Krótkoterminowe swapy walutowe – Wpływy	1 640 000	-	-	-	1 640 000
Krótkoterminowe swapy walutowe – Wypływy	- 1 597 068	-	-	-	- 1 597 068
Ogółem	**43 034**	**697**	**8 403**	**-122**	**52 012**

3.3.3 Długoterminowe aktywa i zobowiązania finansowe

W poniższej tabeli przedstawiono aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi oraz zobowiązania finansowe, których odzyskanie lub rozliczenie jest spodziewane po upływie 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego.

(w tys. EUR)

	31.12.2024	31.12.2023	
Aktywa finansowe:			
Pożyczki i zaliczki	1 551 776	1 755 831	
Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu	834 621	820 713	
Ogółem	**2 386 397**	**2 576 544**	
Zobowiązania finansowe:			
Zobowiązania wobec osób trzecich (*)	534 569	389 116	
Rezerwy z tytułu zobowiązań do udzielenia pożyczki	18 320	19 038	
Ogółem	**552 889**	**408 154**	

(*) Zobowiązania wobec osób trzecich obejmują niewypłacone dotacje na spłatę odsetek i pomoc techniczną należne państwom członkowskim, których termin wymagalności jest głównie nieokreślony.

3.4 *Ryzyko rynkowe*

Ryzyko rynkowe jest to ryzyko, że zmiany cen i stóp rynkowych, takich jak stopy procentowe, ceny akcji i kursy walutowe, wpłyną na przychody jednostki lub na wartość posiadanych przez nią instrumentów finansowych.

3.4.1 Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej wynika ze zmienności wartości ekonomicznej pozycji związanych ze stopami procentowymi lub przychodów uzyskanych z tych pozycji ze względu na niekorzystne zmiany wysokości stóp procentowych.

Wahania wartości ekonomicznej instrumentu ani niedopasowanie wyceny między poszczególnymi aktywami, zobowiązaniami i instrumentami zabezpieczającymi nie mają bezpośredniego wpływu na instrument, ponieważ nie wiąże się z nim żadne oprocentowanie.

W ramach instrumentu wrażliwość portfela pożyczek i zabezpieczających swapów walutowych w skali mikro na wahania stopy procentowej wycenia się w ujęciu rocznym przez obliczenie wartości punktu bazowego.

Wartość punktu bazowego pozwala wycenić zysk lub stratę według wartości bieżącej netto odnośnego portfela w wyniku wzrostu stóp procentowych o 1 punkt bazowy (0,01 %) w określonym przedziale czasowym „rynek pieniężny – do jednego roku", „bardzo krótki – od 2 do 3 lat", „krótki – od 4 do 6 lat", „średni – od 7 do 11 lat", „długi – od 12 do 20 lat" lub „bardzo długi – powyżej 21 lat".

Aby określić wartość bieżącą netto przepływów pieniężnych z tytułu pożyczek i swapów zabezpieczających denominowanych w EUR, w ramach instrumentu stosuje się 3-miesięczną krzywą EURIBOR. Wartość bieżącą netto przepływów pieniężnych z tytułu pożyczek denominowanych w walutach innych niż EUR określa się przy użyciu 3-miesięcznej krzywej EURIBOR skorygowanej o spread bazy walutowej dla danej waluty. W przypadku walut innych niż EUR, w odniesieniu do których wiarygodna i wystarczająco kompletna krzywa dyskontowa nie jest dostępna, stosuje się krzywą dyskontową w EUR lub USD.

Zgodnie z poniższą tabelą wartość bieżąca netto portfela pożyczek po uwzględnieniu odnośnych swapów zabezpieczających w skali mikro na dzień 31 grudnia 2024 r. zmniejszyłaby się o 413 tys. EUR (na dzień 31 grudnia 2023 r.: spadek o 491 tys. EUR) w wyniku wzrostu stóp procentowych o 1 punkt bazowy.

(w tys. EUR)

Wartość według punktu bazowego	Rynek pieniężny	Bardzo krótki	Krótki	Średni	Długi	Bardzo długi	Ogółem
Na 31.12.2024	1 rok	2–3 lata	4–6 lat	7–11 lat	12–20 lat	21 lat	
Wrażliwość pożyczek i swapów zabezpieczających w skali mikro ogółem	- 33	- 82	- 126	- 133	- 38	- 1	**-413**

(w tys. EUR)

Wartość według punktu bazowego	Rynek pieniężny	Bardzo krótki	Krótki	Średni	Długi	Bardzo długi	Ogółem
Na 31.12.2023	1 rok	2–3 lata	4–6 lat	7–11 lat	12–20 lat	21 lat	
Wrażliwość pożyczek i swapów zabezpieczających w skali mikro ogółem	- 39	- 97	- 153	- 153	- 47	- 2	**-491**

3.4.2 Ryzyko walutowe

Ryzyko walutowe oznacza ryzyko utraty wartości ekonomicznej lub dochodów wynikających z pozycji instrumentu inwestycyjnego, spowodowane niekorzystnymi zmianami kursów walutowych.

Z uwagi na walutę księgową odniesienia (jaką dla instrumentu jest euro), ekspozycja na ryzyko walutowe w przypadku instrumentu istnieje zawsze, gdy występuje niedopasowanie walutowe aktywów, zobowiązań i instrumentów zabezpieczających.

3.4.2.1 *Ryzyko walutowe a aktywa finansowe*

Aktywa finansowe instrumentu denominowane są albo w EUR, albo w USD.

Ryzyko walutowe jest zabezpieczone transakcjami walutowymi typu spot lub forward, krótkoterminowymi swapami walutowymi lub swapami walutowymi. Departament Skarbu EBI może w razie konieczności i stosownie do sytuacji wykorzystać zgodnie z polityką Banku jakikolwiek inny instrument, który zapewnia ochronę przed ryzykiem rynkowym związanym z działalnością finansową w ramach instrumentu.

3.4.2.2 *Ryzyko walutowe a operacje finansowane lub gwarantowane przez instrument*

Wkłady państw członkowskich na rzecz instrumentu przyjmowane są w euro. Operacje finansowane lub gwarantowane przez instrument, a także dopłaty do oprocentowania mogą być denominowane w EUR, USD lub innej zatwierdzonej walucie.

Ekspozycja na ryzyko walutowe (w stosunku do EUR jako waluty referencyjnej) występuje, gdy transakcje denominowane w walutach innych niż EUR są niezabezpieczone. Wytyczne dotyczące zabezpieczania ryzyka walutowego opisano poniżej.

3.4.2.2.1. *Zabezpieczanie operacji denominowanych w USD*

Ryzyko walutowe wynikające z operacji instrumentu denominowanych w USD jest zabezpieczone zbiorczo za pomocą krótkoterminowych swapów walutowych w EUR/USD, okresowo rolowanych i dostosowywanych kwotowo. Krótkoterminowe swapy walutowe pełnią dwie funkcje. Z jednej strony zapewnia się niezbędną płynność na potrzeby nowych wypłat (pożyczki i kapitał), a z drugiej strony utrzymuje się zabezpieczenie przed ryzykiem walutowym w skali makro.

Na początku każdego okresu przepływy pieniężne, które w kolejnym okresie mają być otrzymane lub wypłacone w USD, są oszacowywane na podstawie planowanych lub oczekiwanych środków powracających i wypłat. Następnie krótkoterminowe swapy walutowe osiągające termin zapadalności są rolowane, a ich kwota jest korygowana, tak aby pokrywała co najmniej płynność w USD potrzebną w kolejnym okresie.

Co miesiąc pozycja walutowa w USD jest zabezpieczana transakcjami typu spot lub forward, jeżeli przekracza odpowiednie limity.

W okresie odnawiania swapów nieoczekiwane niedobory środków w USD są pokrywane za pomocą doraźnych operacji krótkoterminowych swapów walutowych, natomiast nadwyżki środków są inwestowane w aktywa finansowe lub przeliczane na EUR, jeżeli wynikają ze zwiększenia pozycji walutowej.

3.4.2.2.2. *Zabezpieczanie operacji denominowanych w walutach innych niż EUR i USD*

Operacje w ramach instrumentu denominowane w walutach innych niż EUR i USD są zabezpieczane za pomocą umów na swapy walutowe o tym samym profilu finansowym, co stanowiąca ich podstawę pożyczka, pod warunkiem że funkcjonuje rynek swapowy.

W przypadku instrumentu występują operacje denominowane w walutach, dla których możliwości zabezpieczenia nie są dostępne lub ich koszt jest wysoki. Operacje te denominowane są w walutach lokalnych, ale rozliczane w EUR lub USD. Zasady ramowe Instrumentu Inwestycyjnego dotyczące ryzyka finansowego, zatwierdzone przez Komitet Instrumentu Inwestycyjnego w dniu 22 stycznia 2015 r., oferują możliwość zabezpieczenia ekspozycji na ryzyko walutowe w walutach lokalnych, które są w znaczącym stopniu dodatnio skorelowane z USD w sposób syntetyczny przez instrumenty pochodne denominowane w USD. Waluty lokalne zabezpieczone syntetycznie przy pomocy instrumentów pochodnych denominowanych w USD wykazano w sekcji 3.4.2.2.3 poniżej w pozycji „Waluty lokalne (objęte zabezpieczeniem syntetycznym)", natomiast waluty lokalne niezabezpieczone syntetycznie USD wykazano w tej samej tabeli w pozycji „Waluty lokalne (nieobjęte zabezpieczeniem syntetycznym)".

Ponadto w przypadku pożyczek denominowanych w walutach innych niż EUR, USD lub w walutach, w przypadku których zabezpieczenie za pomocą umów na swapy walutowe nie jest możliwe, w ramach instrumentu nalicza się dodatkowy składnik odsetek zwany „premią walutową", aby złagodzić ryzyko potencjalnej deprecjacji waluty lokalnej.

3.4.2.2.3 *Pozycja walutowa (w tys. EUR)*

W tabelach w niniejszej informacji dodatkowej przedstawiono pozycję walutową instrumentu.

Pozycja walutowa w poniższych tabelach została przedstawiona zgodnie z polityką dotyczącą ryzyka w ramach instrumentu (opisaną w zasadach ramowych Instrumentu Inwestycyjnego dotyczących ryzyka finansowego). Zgodnie z tą polityką pozycja walutowa jest oparta na danych księgowych i określana jako różnica między wybranymi aktywami a zobowiązaniami. Aktywa i zobowiązania określone w pozycji walutowej zgodnie z polityką dotyczącą ryzyka są dobierane w taki sposób, aby zapewnić, że zyski będą przeliczane na walutę sprawozdawczą (EUR) dopiero po ich otrzymaniu.

Zmiany wartości godziwej akcji i innych papierów wartościowych o zmiennej stopie dochodu są – zgodnie z polityką dotyczącą ryzyka – uwzględnione w pozycji walutowej, podobnie jak utrata wartości pożyczek i zaliczek. Instrumenty pochodne uwzględnione w pozycji walutowej zgodnie z polityką dotyczącą ryzyka są wyceniane według wartości nominalnej, a nie wartości godziwej, aby dostosować je do zachowanej wartości aktywów, które są również wyceniane według wartości nominalnej skorygowanej o utratę wartości pożyczek.

W poniższych tabelach pozostała część aktywów i zobowiązań, która obejmuje głównie naliczone odsetki od pożyczek, instrumentów pochodnych i dotacji, jest przedstawiona jako „Pozycja walutowa nieobjęta polityką dotyczącą ryzyka".

Na dzień 31 grudnia 2024 r.	Aktywa i zobowiązania			Zobowiązania do przyszłego finansowania i zobowiązania warunkowe
Waluty	Pozycja walutowa zgodnie z polityką dotyczącą ryzyka	Pozycja walutowa nieobjęta polityką dotyczącą ryzyka	Bilansowa pozycja walutowa	
USD	- 45 774	- 21 740	- 67 514	235 603
Waluty lokalne (objęte zabezpieczeniem syntetycznym) (*)				
TZS	-	-	-	-
DOP	10 884	133	11 017	-
Waluty lokalne (nieobjęte zabezpieczeniem syntetycznym) (*)				
KES, RWF, UGX, HTG, MUR, MZN, XOF, ZMW, BWP, JMD, NGN, ZAR	225 877	- 3 763	222 114	-
Ogółem waluty inne niż EUR	**190 987**	**- 25 370**	**165 617**	**235 603**
EUR		3 139 294	3 139 294	1 043 860
EUR i waluty inne niż EUR ogółem	**190 987**	**3 113 924**	**3 304 911**	**1 279 463**

(*) Objaśnienia na temat zabezpieczenia syntetycznego znajdują się w sekcji 3.4.2.2.2. W następstwie przeglądu strategii zabezpieczenia syntetycznego w 2024 r. z zakresu syntetycznego zabezpieczenia usunięto KES, UGX i RWF.

Na dzień 31 grudnia 2023 r.	Aktywa i zobowiązania			Zobowiązania do przyszłego finansowania i zobowiązania warunkowe
Waluty	Pozycja walutowa zgodnie z polityką dotyczącą ryzyka	Pozycja walutowa nieobjęta polityką dotyczącą ryzyka	Bilansowa pozycja walutowa	
USD	- 194 166	- 16 111	- 210 277	306 161
Waluty lokalne (objęte zabezpieczeniem syntetycznym) (*)				
KES	87 829	- 4 832	82 997	-
TZS	1 071	19	1 090	-
DOP	16 663	122	16 785	-
UGX	20 283	221	20 504	-
RWF	55 837	367	56 204	-

Na dzień 31 grudnia 2023 r.	Aktywa i zobowiązania			Zobowiązania do przyszłego finansowania i zobowiązania warunkowe
Waluty	Pozycja walutowa zgodnie z polityką dotyczącą ryzyka	Pozycja walutowa nieobjęta polityką dotyczącą ryzyka	Bilansowa pozycja walutowa	
Waluty lokalne (nieobjęte zabezpieczeniem syntetycznym) (*) **HTG, MUR, MZN, XOF, ZMW, BWP, JMD, NGN, ZAR**	67 992	- 1 136	66 856	-
Ogółem waluty inne niż EUR	**55 509**	**- 21 350**	**34 159**	**306 161**
EUR	-	3 489 673	3 489 673	1 344 972
EUR i waluty inne niż EUR ogółem	**55 509**	**3 468 323**	**3 523 832**	**1 651 133**

(*) Objaśnienia na temat zabezpieczenia syntetycznego znajdują się w sekcji 3.4.2.2.2.

3.4.2.3 *Analiza wrażliwości na wahania kursów walutowych*

Na dzień 31 grudnia 2024 r. 10-procentowy spadek wartości euro w stosunku do wszystkich innych walut spowodowałby zwiększenie zasobów i zysku stron wnoszących wkład o 18,4 mln EUR (na dzień 31 grudnia 2023 r.: 2,9 mln EUR). 10-procentowy wzrost wartości euro w stosunku do wszystkich innych walut spowodowałby spadek zasobów i zysku stron wnoszących wkład o - 15,1 mln EUR (na dzień 31 grudnia 2023 r.: - 2,4 mln EUR).

3.4.2.4 *Kurs wymiany*

Do sporządzenia bilansu na dzień 31 grudnia 2024 r. i 31 grudnia 2023 r. zastosowano następujące kursy wymiany:

	31 grudnia 2024 r.	31 grudnia 2023 r.
Waluty spoza UE		
Botswana – pula (BWP)	14,49	14,78
Dominikana – peso (DOP)	63,09	64,08
Fidżi – dolar (FJD)	2,38	2,39
Haiti – gourde (HTG)	135,09	143,68
Jamajka – dolar (JMD)	161,15	168,22
Kenia – szyling (KES)	133,69	173,20
Mauretania – ugija (MRU)	41,30	43,35
Mauritius – rupia (MUR)	48,56	48,56

	31 grudnia 2024 r.	31 grudnia 2023 r.
Mozambik – metical (MZN)	65,65	69,98
Nigeria – naira (NGN)	1 591,68	975,04
Rwanda – frank (RWF)	1 419,85	1 385,07
Tanzania – szyling (TZS)	2 490,24	2 772,53
Uganda – szyling (UGX)	3 812,00	4 178,00
Stany Zjednoczone – dolar amerykański (USD)	1,04	1,11
Frank CFA (XAF/XOF)	655,96	655,96
Republika Południowej Afryki – rand (ZAR)	19,62	20,35
Zambia – kwacha (ZMW)	28,87	28,45

3.4.3 Ryzyko cen akcji

Ryzyko cen akcji odnosi się do ryzyka, że wartość godziwa inwestycji kapitałowych zmniejszy się w wyniku zmian w poziomie cen akcji lub w wartości inwestycji kapitałowych.

Instrument jest narażony na ryzyko cen akcji poprzez swoje bezpośrednie inwestycje kapitałowe i inwestycje w fundusze *venture capital*.

Wartość nienotowanych pozycji kapitałowych nie jest na bieżąco dostępna do celów stałego monitorowania i kontroli. Dla takich pozycji najlepsze dostępne wskaźniki obejmują ceny ustalone za pomocą dowolnej stosownej techniki wyceny.

Wpływ na stan zasobów stron wnoszących wkład na rzecz instrumentu (wskutek zmiany wartości godziwej portfela instrumentów kapitałowych) ze względu na +/-10 % zmianę wartości poszczególnych bezpośrednich inwestycji kapitałowych i inwestycji w fundusze *venture capital*, przy niezmienności wszystkich pozostałych zmiennych, wynosi dpowiednio 83,5 mln EUR/- 83,5 mln EUR na dzień 31 grudnia 2024 r. (odpowiednio 82,1 mln EUR/- 82,1 mln EUR na dzień 31 grudnia 2023 r.).

4. **Wartości godziwe instrumentów finansowych**

4.1 ***Klasyfikacja księgowa i wartość godziwa***

W tabeli poniżej przedstawiono wartości bilansowe i wartości godziwe poszczególnych składników aktywów finansowych i zobowiązań finansowych, w tym ich poziom w hierarchii wartości godziwej. Nie obejmuje to informacji o wartości godziwej poszczególnych składników aktywów finansowych i zobowiązań finansowych wycenionych po koszcie zamortyzowanym, gdyż wartość bilansowa jest zbliżona do wartości godziwej.

(w tys. EUR)

Na dzień 31 grudnia 2024 r.	Wartość bilansowa						Wartość godziwa			
	Pochodne instrumenty finansowe	Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu	Środki pieniężne, pożyczki i zaliczki	Aktywa finansowe ogółem	Inne aktywa/ zobowiązania finansowe	Ogółem	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Ogółem
Aktywa finansowe obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL")										
Pochodne instrumenty finansowe	783	-	-	-	-	**783**	-	783	-	**783**
Fundusz *venture capital*	-	655 817	-	-	-	**655 817**	-	-	655 817	**655 817**
Bezpośrednie inwestycje kapitałowe	-	178 804	-	-	-	**178 804**	-	-	178 804	**178 804**
Pożyczki i zaliczki	-	-	136 983	-	-	**136 983**	-	-	136 983	**136 983**
Aktywa finansowe obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL") ogółem	**783**	**834 621**	**136 983**	-	-	**972 387**	-	**783**	**971 604**	**972 387**
Aktywa finansowe wyceniane po koszcie zamortyzowanym										
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	-	-	1 638 604	-	-	**1 638 604**				
Pożyczki i zaliczki	-	-	1 361 065	-	-	**1 361 065**				
Należności od stron wnoszących wkład	-	-	7 482	-	-	**7 482**				
Aktywa finansowe ogółem	-	-	-	-	-	-				
Pozostałe aktywa	-	-	-	-	-	-				
Aktywa finansowe wyceniane po koszcie zamortyzowanym ogółem	-	-	**3 007 151**	-	-	**3 007 151**				
Aktywa finansowe ogółem	**783**	**834 621**	**3 144 134**	-	-	**3 979 538**				
Zobowiązanie finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL")										
Pochodne instrumenty finansowe	- 39 210	-	-	-	-	**- 39 210**	-	- 39 210	-	**- 39 210**
Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL") ogółem	**- 39 210**	-	-	-	-	**- 39 210**	-	**- 39 210**	-	**- 39 210**
Zobowiązania finansowe wyceniane po koszcie zamortyzowanym										
Rezerwy z tytułu zobowiązań do udzielenia pożyczki	-	-	-	-	- 18 320	**- 18 320**				
Zobowiązania wobec osób trzecich	-	-	-	-	- 566 083	**- 566 083**				
Pozostałe zobowiązania	-	-	-	-	- 3 289	**- 3 289**				
Zobowiązania finansowe wyceniane po koszcie zamortyzowanym ogółem	-	-	-	-	**- 587 692**	**- 587 692**				
Zobowiązania finansowe ogółem	**- 39 210**	-	-	-	**- 587 692**	**- 626 902**				

(w tys. EUR)

Na dzień 31 grudnia 2023 r.	Wartość bilansowa						Wartość godziwa			
	Pochodne instrumenty finansowe	Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu	Środki pieniężne, pożyczki i zaliczki	Aktywa finansowe ogółem	Inne aktywa/ zobowiązania finansowe	Ogółem	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Ogółem
Aktywa finansowe obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL")										
Pochodne instrumenty finansowe	55 765	-	-	-	-	**55 765**	-	55 765	-	**55 765**
Fundusz *venture capital*	-	693 042	-	-	-	**693 042**	-	-	693 042	**693 042**
Bezpośrednie inwestycje kapitałowe	-	127 671	-	-	-	**127 671**	-	-	127 671	**127 671**
Pożyczki i zaliczki	-	-	124 323	-	-	**124 323**	-	-	124 323	**124 323**
Aktywa finansowe obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL") ogółem	**55 765**	**820 713**	**124 323**	-	-	**1 000 801**	-	**55 765**	**945 036**	**1 000 801**
Aktywa finansowe wyceniane po koszcie zamortyzowanym										
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	-	-	1 376 824	-	-	**1 376 824**				
Pożyczki i zaliczki	-	-	1 558 989	-	-	**1 558 989**				
Należności od stron wnoszących wkład	-	-	85 321	-	-	**85 321**				
Aktywa finansowe ogółem	-	-	-	-	-	-				
Pozostałe aktywa	-	-	-	-	616	**616**				
Aktywa finansowe wyceniane po koszcie zamortyzowanym ogółem	-	-	**3 021 134**	-	**616**	**3 021 750**				
Aktywa finansowe ogółem	**55 765**	**820 713**	**3 145 457**	-	**616**	**4 022 551**				
Zobowiązania finansowe wyceniane po koszcie zamortyzowanym										
Rezerwy z tytułu zobowiązań do udzielenia pożyczki	-	-	-	-	- 19 038	**- 19 038**				
Zobowiązania wobec osób trzecich	-	-	-	-	- 427 828	**- 427 828**				
Pozostałe zobowiązania	-	-	-	-	- 3 338	**- 3 338**				
Zobowiązania finansowe wyceniane po koszcie zamortyzowanym ogółem	-	-	-	-	**- 450 204**	**- 450 204**				
Zobowiązania finansowe ogółem	-	-	-	-	**- 450 204**	**- 450 204**				

4.2. ***Wycena według wartości godziwej***

4.2.1 Techniki wyceny i istotne dane wejściowe, które nie dają się zaobserwować

W poniższej tabeli zawarto informacje dotyczące technik wyceny i istotnych danych wejściowych, które nie dają się zaobserwować, zastosowanych do wyceny instrumentów finansowych, zaliczanych do poziomu 2 i 3 w hierarchii wartości godziwej.

	Technika wyceny	Istotne dane wejściowe, które nie dają się zaobserwować	Związek danych wejściowych, które nie dają się zaobserwować, z wyceną wartości godziwej
Instrumenty finansowe wykazane według wartości godziwej			
Pochodne instrumenty finansowe	Zdyskontowany przepływ środków pieniężnych: Przyszłe przepływy pieniężne szacuje się na podstawie kursów forward i stóp procentowych (z dających się zaobserwować kursów forward i krzywych rentowności na koniec okresu sprawozdawczego) oraz kontraktów terminowych typu forward i stóp procentowych, zdyskontowanych stopą odzwierciedlającą ryzyko kredytowe różnych kontrahentów.	Krzywe stosowane do szacowania i dyskontowania przepływów pieniężnych kalibruje się na podstawie danych rynkowych, a swapy w portfelu mają terminy zapadalności nieprzekraczające najdłuższego okresu zapadalności dostępnego w danych wejściowych. W związku z tym nie występują dane wejściowe, które nie dają się zaobserwować.	Nie dotyczy.
Fundusz *venture capital*	Metoda skorygowanych aktywów netto: Wartość godziwą określa się albo przez zastosowanie wielkości procentowej odpowiadającej udziałowi własnościowemu instrumentu w podmiocie bazowym w stosunku do wartości aktywów netto z ostatniego sprawozdania skorygowanej o przepływy pieniężne, albo, w miarę możliwości, przez zastosowanie dokładnej wartości udziału na ten sam dzień, przedłożonej przez odpowiedni organ zarządzający funduszem. Aby wypełnić lukę pomiędzy ostatnią dostępną wartością aktywów netto i sprawozdawczością na koniec roku, przeprowadza się następnie procedurę przeglądu zdarzeń i w razie konieczności koryguje podawaną wartość aktywów netto.	Korekta dotycząca czasu upływającego pomiędzy ostatnim dniem sprawozdawczym funduszu *venture capital* i dniem wyceny, z uwzględnieniem: kosztów operacyjnych i opłat za zarządzanie, późniejszych zmian wartości godziwej aktywów bazowych funduszu *venture capital*, dodatkowych zaciągniętych zobowiązań, zmian rynkowych lub innych zmian warunków gospodarczych.	Im więcej czasu upływa pomiędzy dniem wyceny wartości godziwej a ostatnim dniem sprawozdawczym funduszu *venture capital*, tym wyższa jest korekta związana z upływem czasu.
Bezpośrednie inwestycje kapitałowe	Skorygowane aktywa netto.	Korekta dotycząca czasu upływającego pomiędzy ostatnim dniem sprawozdawczym jednostki, w którą dokonano inwestycji, a dniem wyceny, z uwzględnieniem: kosztów operacyjnych, późniejszych zmian wartości godziwej aktywów bazowych jednostki, w której dokonano inwestycji, dodatkowych zaciągniętych zobowiązań, zmian rynkowych lub innych zmian warunków gospodarczych, podwyższenia kapitału, sprzedaży/zmiany kontroli.	Im wyższe potrącenie z tytułu braku zbywalności, tym niższa wartość godziwa.

	Technika wyceny	Istotne dane wejściowe, które nie dają się zaobserwować	Związek danych wejściowych, które nie dają się zaobserwować, z wyceną wartości godziwej
		Potrącenie z tytułu braku zbywalności (płynności) określone poprzez odniesienie do poprzednich cen transakcyjnych dla podobnych inwestycji kapitałowych w kraju/regionie waha się w przedziale od 5 do 30 %.	
Pożyczki według wartości godziwej	W przypadku pożyczkobiorców kontynuujących działalność: zdyskontowane przepływy pieniężne przy zastosowaniu umownych/ przewidywanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy zastosowaniu odpowiedniej stopy dyskontowej skorygowanej o ryzyko, która uwzględnia ryzyko związane z pożyczką (w tym ryzyko kredytowe pożyczkobiorcy). Stopę dyskontową porównuje się/ocenia pod kątem każdej odnośnej rynkowej wartości odniesienia. W przypadku pożyczkobiorców, którzy nie kontynuują działalności: podejście oparte na aktywach netto (podejście oparte na wartości likwidacyjnej).	Składniki stopy dyskontowej odzwierciedlające ryzyko kredytowe kredytobiorcy w porównaniu ze stopami rynkowymi wolnymi od ryzyka.	Im wyższy stopa dyskontowa, tym niższa wartość godziwa.

	Technika wyceny	Istotne dane wejściowe, które nie dają się zaobserwować	Związek danych wejściowych, które nie dają się zaobserwować, z wyceną wartości godziwej
Instrumenty finansowe niewykazane według wartości godziwej			
Pożyczki i zaliczki	Zdyskontowany przepływ środków pieniężnych: W modelu wyceny stosuje się przepływy pieniężne wynikające z umowy, uwarunkowane brakiem niewykonania zobowiązania przez dłużnika, i nie uwzględnia się wartości zabezpieczeń ani możliwości wcześniejszej spłaty. Aby uzyskać wartość bieżącą netto pożyczek, w stosowanym modelu dyskontuje się przepływy pieniężne wynikające z umowy każdej pożyczki z wykorzystaniem skorygowanej krzywej dyskonta rynkowego. Wartość bieżąca netto poszczególnych pożyczek jest następnie korygowana z uwzględnieniem właściwej powiązanej oczekiwanej straty. Wyniki są następnie sumowane, aby otrzymać wartość godziwą pożyczek i zaliczek.	Nie dotyczy.	Nie dotyczy.
Aktywa finansowe ogółem	Zdyskontowany przepływ środków pieniężnych.	Nie dotyczy.	Nie dotyczy.

Przy zastosowaniu MSSF 13 korekty aktualizujące wartość wyceny ujmuje się w wartości godziwej instrumentów pochodnych na dzień 31 grudnia 2024 i 2023 r.; mowa tu o:

— korekcie wyceny kredytowej (CVA), odzwierciedlającej ryzyko kredytowe kontrahenta związane z transakcjami na instrumentach pochodnych, na kwotę - 2,8 tys. EUR na dzień 31 grudnia 2024 r. i - 6,1 tys. EUR na dzień 31 grudnia 2023 r.;

— korekcie wyceny debetowej (DVA), odzwierciedlającej własne ryzyko kredytowe związane z transakcjami na instrumentach pochodnych, na kwotę +3,6 tys. EUR na dzień 31 grudnia 2024 r. i +7,2 tys. EUR na dzień 31 grudnia 2023 r.

4.2.2 Przesunięcie pomiędzy poziomami 1 i 2

Zgodnie z polityką instrumentu przesunięcia pomiędzy poziomami uznaje się z dniem wystąpienia zdarzenia lub zmiany okoliczności, które wywołały przesunięcie.

W 2024 i 2023 r. w ramach instrumentu nie dokonano żadnych przesunięć z poziomu 1 do 2 ani z poziomu 2 do 1 w hierarchii wartości godziwej.

4.2.3 Poziom 3 – wartości godziwe

Poziom 3 – wartości godziwe: uzgodnienie

W poniższych tabelach przedstawiono zmiany w zakresie instrumentów poziomu 3 ([32]) za rok zakończony 31 grudnia 2024 r. i 31 grudnia 2023 r.

(w tys. EUR)

	Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu
Saldo na dzień 1 stycznia 2024 r.	**820 713**
Zyski lub straty uwzględnione w zyskach lub stratach:	
Usunięcie z bilansu korekty wartości godziwej z tytułu sprzedaży /dezinwestycji	14 051
Zmiana wartości godziwej netto z tytułu akcji i innych papierów wartościowych o zmiennej stopie dochodu	- 45 698
Ogółem	**- 31 647**
Wypłaty	69 392
Kwoty spłacone	- 21 413
Sprzedaż /dezinwestycja	- 25 623
Różnice kursowe	23 199
Saldo na dzień 31 grudnia 2024 r.	**834 621**

([32]) Pożyczki wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL") przedstawiono w informacji dodatkowej 7.

(w tys. EUR)

	Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu
Saldo na dzień 1 stycznia 2023 r.	**797 341**
Zyski lub straty uwzględnione w zyskach lub stratach:	
Zmiana wartości godziwej netto z tytułu akcji i innych papierów wartościowych o zmiennej stopie dochodu	- 15 142
Ogółem	**- 15 142**
Wypłaty	101 100
Kwoty spłacone	- 32 560
Różnice kursowe	- 30 026
Saldo na dzień 31 grudnia 2023 r.	**820 713**

Analiza wrażliwości

Wpływ na stan zasobów stron wnoszących wkład na rzecz instrumentu oraz na sprawozdanie z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów ze względu na zmianę wartości bezpośrednich inwestycji kapitałowych i inwestycji w fundusze *venture capital* o +10 lub -10 %, przy niezmienności wszystkich pozostałych zmiennych, wynosi odpowiednio 83,5 mln EUR i -83,5 mln EUR na dzień 31 grudnia 2024 r. (odpowiednio 82,1 mln EUR i -82,1 mln EUR na dzień 31 grudnia 2023 r.).

5. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Podział środków pieniężnych i ich ekwiwalentów:

(w tys. EUR)

	31.12.2024	31.12.2023
Środki pieniężne w kasie	212 466	146 494
Lokaty terminowe	304 538	625 403
Komercyjne papiery dłużne	1 116 826	599 507
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty w rachunku przepływów pieniężnych	**1 633 830**	**1 371 404**
Naliczone odsetki	4 774	5 420
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	**1 638 604**	**1 376 824**

6. Pochodne instrumenty finansowe

Główne składniki pochodnych instrumentów finansowych, zaklasyfikowanych jako utrzymywane do sprzedaży, są następujące:

(w tys. EUR)

Na dzień 31 grudnia 2024 r.	Wartość godziwa		Wartość nominalna
	Aktywa	Zobowiązania	
Swapy walutowe	783	- 268	33 073
Krótkoterminowe swapy walutowe	-	- 38 942	1 330 000
Pochodne instrumenty finansowe ogółem	**783**	**- 39 210**	**1 363 073**

(w tys. EUR)

Na dzień 31 grudnia 2023 r.	Wartość godziwa		Wartość ominalna
	Aktywa	Zobowiązania	
Swapy walutowo-procentowe	9 983	-	43 250
Krótkoterminowe swapy walutowe	45 782	-	1 640 000
Pochodne instrumenty finansowe ogółem	**55 765**	-	**1 683 250**

7. **Pożyczki i zaliczki**

7.1. ***Pożyczki i zaliczki***

W poniższej tabeli przedstawiono uzgodnienie salda otwarcia i zamknięcia pożyczek i zaliczek:

(w tys. EUR)

	Pożyczki globalne (*)	Pożyczki nadrzędne	Pożyczki podporządkowane	Ogółem
Wartość nominalna pożyczek wycenianych po koszcie zamortyzowanym na dzień 1 stycznia 2024 r.	**1 098 121**	**495 337**	-	**1 593 458**
Wypłaty	68 519	16 987	-	**85 506**
Odpisy	- 4 945	-	-	**- 4 945**
Kwoty spłacone	- 226 719	- 141 664	-	**- 368 383**
Odsetki skapitalizowane	-	-	-	-
Różnice kursowe	60 352	16 689	-	**77 041**
Wartość nominalna pożyczek wycenianych po koszcie zamortyzowanym na dzień 31 grudnia 2024 r.	**995 328**	**387 349**	-	**1 382 677**
Odpis z tytułu utraty wartości na dzień 1 stycznia 2024 r.	**- 32 398**	**- 17 199**	-	**- 49 597**
Zmiany netto 12-miesięcznych oczekiwanych strat kredytowych	2 081	124	-	**2 205**
Zmiany netto oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia niedotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	7 071	5 567	-	**12 638**
Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	- 581	- 5 205	-	**- 5 786**
Odwrócenie oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	2 796	292	-	**3 088**
Odpisy	4 945	-	-	**4 945**
Różnice kursowe	- 1 300	- 704	-	**- 2 004**
Odpis z tytułu utraty wartości na dzień 31 grudnia 2024 r.	**- 17 386**	**- 17 125**	-	**- 34 511**
Pożyczki i zaliczki wyceniane po koszcie zamortyzowanym na dzień 31 grudnia 2024 r.	**977 942**	**370 224**	-	**1 348 166**
Wartość nominalna pożyczek wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL") na dzień 1 stycznia 2024 r.	**1 080**	**106 576**	**70 453**	**178 109**
Wypłaty	-	7 851	8 037	**15 888**
Odsetki skapitalizowane	-	1 675	568	**2 243**
Kwoty spłacone	-	- 3 185	-	**- 3 185**
Różnice kursowe	-	3 771	562	**4 333**
Wartość nominalna pożyczek wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL") na dzień 31 grudnia 2024 r.	**1 080**	**116 688**	**79 620**	**197 388**
Korekty wartości godziwej na dzień 1 stycznia 2024 r.	**- 1 080**	**- 34 983**	**- 17 723**	**- 53 786**

(w tys. EUR)

	Pożyczki globalne (*)	Pożyczki nadrzędne	Pożyczki podporządkowane	Ogółem
Zmiana wartości godziwej netto	-	1 724	- 7 160	**- 5 436**
Różnice kursowe	-	- 1 136	- 47	**- 1 183**
Korekty wartości godziwej na dzień 31 grudnia 2024 r.	**- 1 080**	**- 34 395**	**- 24 930**	**- 60 405**
Pożyczki i zaliczki wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL") na dzień 31 grudnia 2024 r.	-	**82 293**	**54 690**	**136 983**
Zamortyzowany koszt	- 3 079	- 3 681	-	**- 6 760**
Odsetki	10 766	8 429	464	**19 659**
Pożyczki i zaliczki na dzień 31 grudnia 2024 r.	**985 629**	**457 265**	**55 154**	**1 498 048**

(*) W tym umowy agencyjne.

(w tys. EUR)

	Pożyczki globalne (*)	Pożyczki nadrzędne	Pożyczki podporządkowane	Ogółem
Wartość nominalna pożyczek wycenianych po koszcie zamortyzowanym na dzień 1 stycznia 2023 r.	**1 236 887**	**563 277**	-	**1 800 164**
Wypłaty	154 587	11 986	-	**166 573**
Kwoty spłacone	- 219 739	- 67 902	-	**- 287 641**
Różnice kursowe	- 73 614	- 12 024	-	**- 85 638**
Wartość nominalna pożyczek wycenianych po koszcie zamortyzowanym na dzień 31 grudnia 2023 r.	**1 098 121**	**495 337**	-	**1 593 458**
Odpis z tytułu utraty wartości na dzień 1 stycznia 2023 r.	**- 37 604**	**- 22 798**	-	**- 60 402**
Zmiany netto 12-miesięcznych oczekiwanych strat kredytowych	- 287	- 92	-	**- 379**
Zmiany netto oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia niedotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	- 1 060	4 887	-	**3 827**
Odwrócenie oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	5 205	402	-	**5 607**
Różnice kursowe	1 348	402	-	**1 750**
Odpis z tytułu utraty wartości na dzień 31 grudnia 2023 r.	**- 32 398**	**- 17 199**	-	**- 49 597**
Pożyczki i zaliczki wyceniane po koszcie zamortyzowanym na dzień 31 grudnia 2023 r.	**1 065 723**	**478 138**	-	**1 543 861**
Wartość nominalna pożyczek wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL") na dzień 1 stycznia 2023 r.	**1 080**	**72 923**	**66 833**	**140 836**
Wypłaty	-	37 092	3 572	**40 664**
Kwoty spłacone	-	- 514	-	**- 514**
Różnice kursowe	-	- 2 925	48	**- 2 877**

(w tys. EUR)

	Pożyczki globalne (*)	Pożyczki nadrzędne	Pożyczki podporządkowane	Ogółem
Wartość nominalna pożyczek wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL”) na dzień 31 grudnia 2023 r.	**1 080**	**106 576**	**70 453**	**178 109**
Korekty wartości godziwej na dzień 1 stycznia 2023 r.	**- 1 080**	**- 26 420**	**- 17 732**	**- 45 232**
Zmiana wartości godziwej netto	-	- 8 941	9	**- 8 932**
Różnice kursowe	-	378	-	**378**
Korekty wartości godziwej na dzień 31 grudnia 2023 r.	**- 1 080**	**- 34 983**	**- 17 723**	**- 53 786**
Pożyczki i zaliczki wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL”) na dzień 31 grudnia 2023 r.	-	**71 593**	**52 730**	**124 323**
Zamortyzowany koszt	- 3 518	- 4 040	-	**- 7 558**
Odsetki	11 560	10 876	250	**22 686**
Pożyczki i zaliczki na dzień 31 grudnia 2023 r.	**1 073 765**	**556 567**	**52 980**	**1 683 312**

(*) W tym umowy agencyjne.

7.2. ***Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości pożyczek i zaliczek – odpis na oczekiwane straty kredytowe***

(w tys. EUR)

	2024			
	Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia:			
	12-miesięczne oczekiwane straty kredytowe	Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia niedotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	Ogółem
Pożyczki i zaliczki wyceniane po koszcie zamortyzowanym				
Saldo na dzień 1 stycznia 2024 r.	**10 964**	**24 674**	**13 959**	**49 597**
Przesunięcie do 12-miesięcznych oczekiwanych strat kredytowych	2 271	- 9 511	-	**- 7 240**
Przesunięcie do oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia niedotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	- 288	948	-	**660**
Przesunięcie do oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	-	- 1 428	5 786	**4 358**
Wycena odpisu na oczekiwane straty kredytowe netto	- 3 160	- 2 394	- 3 088	**- 8 642**
Utworzenie lub zakup nowych aktywów finansowych	-	-	-	-
Aktywa finansowe, które usunięto z bilansu	- 1 028	- 253	-	**- 1 281**
Odpisy	-	-	- 4 945	**- 4 945**
Różnice kursowe*	916	540	548	**2 004**
Saldo na dzień 31 grudnia 2024 r.	**9 675**	**12 576**	**12 260**	**34 511**

(w tys. EUR)

	2023 Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia:			
	12-miesięczne oczekiwane straty kredytowe	Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia niedotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	Ogółem
Pożyczki i zaliczki wyceniane po koszcie zamortyzowanym				
Saldo na dzień 1 stycznia 2023 r.	**11 370**	**28 817**	**20 215**	**60 402**
Przesunięcie do 12-miesięcznych oczekiwanych strat kredytowych	869	- 4 217	-	**- 3 348**
Przesunięcie do oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia niedotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	- 927	3 593	-	**2 666**
Wycena odpisu na oczekiwane straty kredytowe netto	- 993	- 4 333	- 2 873	**- 8 199**
Utworzenie lub zakup nowych aktywów finansowych	1 470	1 188	-	**2 658**
Aktywa finansowe, które usunięto z bilansu	- 41	- 57	- 2 734	**- 2 832**
Różnice kursowe ([1])	- 784	- 317	- 649	**- 1 750**
Saldo na dzień 31 grudnia 2023 r.	**10 964**	**24 674**	**13 959**	**49 597**

([1]) Zmiany kursów wymiany walut wyłącza się z kwot wykazanych w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów, jak również z zestawienia zmian w zasobach stron wnoszących wkład.

8. **Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu**

W poniższej tabeli przedstawiono uzgodnienie salda otwarcia i zamknięcia inwestycji kapitałowych:

(w tys. EUR)

	Fundusze *venture capital*	Bezpośrednie inwestycje kapitałowe	Ogółem
Koszty na dzień 1 stycznia 2024 r.	**633 347**	**73 455**	**706 802**
Przeklasyfikowanie ([1])	- 25 059	25 059	-
Wypłaty	69 392	-	69 392
Kwoty spłacone	- 21 181	- 232	- 21 413
Sprzedaż /dezinwestycja	- 22 992	- 2 631	- 25 623
Różnice kursowe	30 374	- 1 816	28 558
Koszty na dzień 31 grudnia 2024 r.	**663 881**	**93 835**	**757 716**
Niezrealizowane zyski i straty na dzień 1 stycznia 2024 r.	**59 695**	**54 216**	**113 911**
Przeklasyfikowanie ([1])	- 395	395	-
Zmiana netto niezrealizowanych zysków i strat	- 77 795	32 097	- 45 698
Usunięcie z bilansu korekty wartości godziwej z tytułu sprzedaży /dezinwestycji	11 202	2 849	14 051
Różnice kursowe	- 771	- 4 588	- 5 359
Niezrealizowane zyski i straty na dzień 31 grudnia 2024 r.	**- 8 064**	**84 969**	**76 905**
Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu na dzień 31 grudnia 2024 r.	**655 817**	**178 804**	**834 621**

([1]) W instrumencie zmieniono sposób klasyfikacji inwestycji jako funduszy *venture capital* lub bezpośrednich inwestycji kapitałowych zgodnie z nowo wdrożoną instrukcją operacyjną dotyczącą wyceny.

(w tys. EUR)

	Fundusze *venture capital*	Bezpośrednie inwestycje kapitałowe	Ogółem
Koszty na dzień 1 stycznia 2023 r.	**580 534**	**81 711**	**662 245**
Wypłaty	101 100	-	101 100
Kwoty spłacone/sprzedaż	- 32 560	-	- 32 560
Różnice kursowe	- 15 727	- 8 256	- 23 983
Koszty na dzień 31 grudnia 2023 r.	**633 347**	**73 455**	**706 802**
Niezrealizowane zyski i straty na dzień 1 stycznia 2023 r.	**104 030**	**31 066**	**135 096**
Zmiana netto niezrealizowanych zysków i strat	- 43 652	28 510	- 15 142
Różnice kursowe	- 683	- 5 360	- 6 043
Niezrealizowane zyski i straty na dzień 31 grudnia 2023 r.	**59 695**	**54 216**	**113 911**
Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu na dzień 31 grudnia 2023 r.	**693 042**	**127 671**	**820 713**

9. **Należności od stron wnoszących wkład**

Należności od stron wnoszących wkład w wysokości 7,5 mln EUR (2023 r. 85,3 mln EUR) obejmują wyłącznie wkłady państw członkowskich niewniesione pomimo wezwania.

10. **Aktywa finansowe ogółem**

Portfel skarbowy złożony jest z notowanych obligacji, których rezydualny termin zapadalności przypada w okresie krótszym niż trzy miesiące od dnia sprawozdawczego. Poniższa tabela przedstawia zmiany w portfelu skarbowym:

(w tys. EUR)

Saldo na dzień 1 stycznia 2024 r.	-
Nabycie	-
Zapadalności	-
Zmiana amortyzacji premii/dyskonta	-
Zmiana stanu naliczonych odsetek	-
Saldo na dzień 31 grudnia 2024 r.	-

(w tys. EUR)

Saldo na dzień 1 stycznia 2023 r.	**73 003**
Nabycie	348 523
Zapadalności	- 421 278
Zmiana amortyzacji premii/dyskonta	-248
Zmiana stanu naliczonych odsetek	-
Saldo na dzień 31 grudnia 2023 r.	-

11. **Pozostałe aktywa**

Główne składniki pozostałych aktywów są następujące:

(w tys. EUR)

	31.12.2024	31.12.2023
Należności od EBI	-	616
Gwarancje finansowe	-	-
Pozostałe aktywa ogółem	-	**616**

12. **Przychody przyszłych okresów**

Główne składniki przychodów przyszłych okresów są następujące:

(w tys. EUR)

	31.12.2024	31.12.2023
Dotacje na spłatę odsetek przyszłych okresów	46 461	47 923
Prowizje z tytułu pożyczek i zaliczki przyszłych okresów	1 264	1 202
Przychody przyszłych okresów ogółem	**47 725**	**49 125**

13. **Rezerwy z tytułu zobowiązań do udzielenia pożyczki**

W poniższych tabelach przedstawiono uzgodnienie salda otwarcia i zamknięcia odpisu na oczekiwane straty kredytowe związane z niewypłaconymi pożyczkami (zobowiązania do udzielenia pożyczki):

(w tys. EUR)

	2024			
	12-miesięczne oczekiwane straty kredytowe	Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia niedotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	Ogółem
Zobowiązania do udzielenia pożyczki				
Saldo na dzień 1 stycznia	**2 715**	**16 323**	-	**19 038**
Przesunięcie do 12-miesięcznych oczekiwanych strat kredytowych	13	- 279	-	**- 266**
Przesunięcie do oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia niedotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	- 853	15 386	-	**14 533**
Wycena odpisu na oczekiwane straty kredytowe netto	761	- 1 330	-	**- 569**
Aktywa finansowe, które usunięto z bilansu	- 1 145	- 13 271	-	**- 14 416**
Saldo na dzień 31 grudnia	**1 491**	**16 829**	-	**18 320**

(w tys. EUR)

	2023			
	12-miesięczne oczekiwane straty kredytowe	Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia niedotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	Ogółem
Zobowiązania do udzielenia pożyczki				
Saldo na dzień 1 stycznia	**4 825**	**11 758**	-	**16 583**
Przesunięcie do oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia niedotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	- 163	1 955	-	**1 792**
Wycena odpisu na oczekiwane straty kredytowe netto	466	8 206	-	**8 672**
Utworzenie lub zakup nowych aktywów finansowych	- 1 295	- 1 461	-	**- 2 756**
Aktywa finansowe, które usunięto z bilansu	- 1 120	- 4 118	-	**- 5 238**
Różnice kursowe	2	- 17	-	**- 15**
Saldo na dzień 31 grudnia	**2 715**	**16 323**	-	**19 038**

14. Zobowiązania wobec osób trzecich

Główne składniki zobowiązań wobec osób trzecich są następujące:

(w tys. EUR)

	31.12.2024	31.12.2023
Ogólne koszty administracyjne netto należne EBI	24 794	29 655
Inne zobowiązania wobec EBI	43 260	39 384
Niewypłacone dotacje na spłatę odsetek i pomoc techniczną należne państwom członkowskim	498 029	358 789
Zobowiązania wobec osób trzecich ogółem	**566 083**	**427 828**

15. Pozostałe zobowiązania

Główne składniki pozostałych zobowiązań są następujące:

(w tys. EUR)

	31.12.2024	31.12.2023
Spłaty pożyczek otrzymane wcześniej	3 289	2 727
Przychody przyszłych okresów z dotacji na spłatę odsetek	-	611
Pozostałe zobowiązania ogółem	**3 289**	**3 338**

16. Wkład państw członkowskich, do którego opłacenia wezwano

(w tys. EUR)

Państwa członkowskie	Wkład na Instrument Inwestycyjny	Wkład na dotacje na spłatę odsetek i pomoc techniczną	Ogółem wniesiony	Wkład niewniesiony (pomimo wezwania) (*)
Austria	94 677	45 267	139 944	216
Belgia	138 169	26 952	165 121	292

(w tys. EUR)

Państwa członkowskie	Wkład na Instrument Inwestycyjny	Wkład na dotacje na spłatę odsetek i pomoc techniczną	Ogółem wniesiony	Wkład niewniesiony (pomimo wezwania) (*)
Bułgaria	2 660	28 898	31 558	20
Chorwacja	1 126	173 578	174 704	20
Cypr	1 566	4 528	6 094	-
Republika Czeska	9 697	3 028	12 725	72
Dania	77 279	5 108	82 387	178
Estonia	992	5 141	6 133	-
Finlandia	55 115	66 602	121 717	136
Francja	818 754	196 514	1 015 268	1 603
Niemcy	823 467	43 762	867 229	1 852
Grecja	50 271	3 672	53 943	135
Węgry	9 230	2 422	11 652	-
Irlandia	27 921	18 598	46 519	85
Włochy	470 233	38 318	508 551	1 128
Łotwa	1 364	7 630	8 994	10
Litwa	2 248	105 253	107 501	-
Luksemburg	10 395	1 242	11 637	23
Malta	526	2 273	2 799	3
Niderlandy	187 913	10 236	198 149	430
Polska	24 591	16 732	41 323	181
Portugalia	39 250	12 058	51 308	-
Rumunia	7 734	5 701	13 435	65
Słowacja	4 231	2 293	6 524	34
Słowenia	3 137	2 717	5 854	20
Hiszpania	250 314	28 943	279 257	714
Szwecja	102 760	29 704	132 464	265
Zjednoczone Królestwo	506 075	150 826	656 901	-
Ogółem na dzień 31 grudnia 2024 r.	**3 721 695**	**1 037 996**	**4 759 691**	**7 482**
Ogółem na dzień 31 grudnia 2023 r.	**3 721 695**	**828 996**	**4 550 691**	**85 321**

(*) W dniu 14 listopada 2024 r. Rada ustaliła wysokość wkładu finansowego, jaki mają wnieść państwa członkowskie do dnia 21 stycznia 2025 r. Na dzień 31 grudnia 2024 r. niewpłacone pozostało jeszcze 7,5 mln EUR.

17. **Wypłacone wkłady państw członkowskich**

(w tys. EUR)

	Komisja Europejska			Zjednoczone Królestwo	Ogółem
	AKP	KTZ	Ogółem		
Środki powracające w odniesieniu do 2021 r.	251 000	7 000	**258 000**	44 386	**302 386**
Środki powracające w odniesieniu do 2022 r.	236 883	6 732	**243 615**	41 912	**285 527**
Środki powracające w odniesieniu do 2023 r.	257 152	7 154	**264 306**	45 471	**309 777**
Wypłacone wkłady państw członkowskich a dzień 31 grudnia 2024 r.	**745 035**	**20 886**	**765 921**	**131 769**	**897 690**
Wypłacone wkłady państw członkowskich a dzień 31 grudnia 2023 r.	**487 883**	**13 732**	**501 615**	**86 298**	**587 913**

Zgodnie z umową w sprawie przekazania od 2024 r. do dnia 31 grudnia 2027 r. w ramach instrumentu corocznie przekazuje się KE kwotę dostępnych środków powracających w ramach instrumentu inwestycyjnego AKP i środków powracających w ramach instrumentu inwestycyjnego KTZ. Orientacyjne kwoty dostępnych środków powracających w ramach instrumentu finansowego AKP i środków powracających w ramach instrumentu inwestycyjnego KTZ wynoszą odpowiednio 1 000 mln EUR i 35 mln EUR. Ponadto w ramach instrumentu przekazuje się Zjednoczonemu Królestwu kwoty odpowiadające udziałowi Zjednoczonego Królestwa w tych dostępnych środkach powracających. W powyższej tabeli przedstawiono wypłacone już środki powracające.

18. **Zobowiązania do przyszłego finansowania i zobowiązania warunkowe**

(w tys. EUR)

	31.12.2024	31.12.2023
Zobowiązania		
Niewypłacone pożyczki	676 229	883 092
Niewypłacone zobowiązania dotyczące akcji i innych papierów wartościowych o zmiennej stopie dochodu	237 886	297 534
Gwarancje wystawione	-	985
Dotacje na spłatę odsetek i pomoc techniczną	362 848	422 758
Zobowiązania warunkowe		
Gwarancje podpisane, niewystawione	2 500	46 764
Zobowiązania do przyszłego finansowania i zobowiązania warunkowe ogółem	**1 279 463**	**1 651 133**

19. **Przychody z tytułu odsetek, koszty odsetek oraz podobne przychody i koszty**

Główne składniki przychodów z tytułu odsetek i podobnych przychodów są następujące:

(w tys. EUR)

	Od 1.01.2024 do 31.12.2024	Od 1.01.2023 do 31.12.2023
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	56 083	36 668
Pożyczki i zaliczki	90 034	95 137

(w tys. EUR)

	Od 1.01.2024 do 31.12.2024	Od 1.01.2023 do 31.12.2023
Dotacje na spłatę odsetek	10 484	10 029
Aktywa finansowe ogółem	-	3 584
Pochodne instrumenty finansowe	-	2 918
Przychody z tytułu odsetek i podobne przychody ogółem	**156 601**	**148 336**

Główne składniki kosztów z tytułu odsetek i podobnych kosztów są następujące:

(w tys. EUR)

	Od 1.01. 2024 do 31.12.2024	Od 1.01. 2023 do 31.12.2023
Pochodne instrumenty finansowe	- 1 805	-
Odsetki i podobne koszty ogółem	**- 1 805**	-

20. **Przychody i koszty z tytułu opłat i prowizji**

Główne składniki przychodów z tytułu opłat i prowizji są następujące:

(w tys. EUR)

	Od 1.01.2024 do 31.12.2024	Od 1.01.2023 do 31.12.2023
Opłaty i prowizje od pożyczek i zaliczek	-	1
Opłaty i prowizje od gwarancji finansowych	20	24
Przychody z tytułu opłat i prowizji ogółem	**20**	**25**

Główne składniki kosztów opłat i prowizji są następujące:

(w tys. EUR)

	Od 1.01.2024 do 31.12.2024	Od 1.01.2023 do 31.12.2023
Prowizje wypłacone przez Komisję osobom trzecim w odniesieniu do akcji i innych papierów wartościowych o zmiennej stopie dochodu	- 212	- 62
Koszty opłat i prowizji ogółem	**- 212**	**- 62**

21. **Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu – wynik netto**

Główne składniki zrealizowanych wyniku netto na akcjach i innych papierach wartościowych o zmiennej stopie dochodu są następujące:

(w tys. EUR)

	Od 1.01.2024 do 31.12.2024	Od 1.01.2023 do 31.12.2023
Wpływy netto	- 4 946	130
Przychody z dywidend	16 548	6 555
Zmiana wartości godziwej netto	- 45 698	- 15 142
Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu – wynik netto	**- 34 096**	**- 8 457**

22. **Różnice kursowe – wyniki netto**

Główne składniki pozycji „Różnice kursowe – wynik netto" są następujące:

(w tys. EUR)

	Od 1.01.2024 do 31.12.2024	Od 1.01.2023 do 31.12.2023
Aktualizacja wyceny pozycji walutowych		
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	6 821	- 123
Pochodne instrumenty finansowe	- 773	86 071
Pożyczki i zaliczki	78 744	- 89 458
Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu	23 199	- 30 026
Inne	- 2 231	3 479
Aktualizacja wyceny pozycji walutowych ogółem	**105 760**	**- 30 057**
Zrealizowane wyniki krótkoterminowych swapów walutowych (koszt zabezpieczenia)	**- 23 853**	**- 37 828**
Różnice kursowe – wynik netto	**81 907**	**- 67 885**

23. **Ogólne koszty administracyjne**

Ogólne koszty administracyjne stanowią rzeczywiste koszty poniesione przez EBI w związku z zarządzaniem instrumentem pomniejszone o przychody z tytułu standardowych opłat za oszacowanie wartości pobieranych bezpośrednio przez EBI od klientów korzystających z instrumentu.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2024 r. ogólne koszty administracyjne wyniosły ogółem - 24,8 mln EUR (31 grudnia 2023 r.: - 29,7 mln EUR).

24. **Zaangażowanie w jednostkach strukturyzowanych niepodlegających konsolidacji (w tys. EUR)**

Definicja jednostki strukturyzowanej

Jednostka strukturyzowana to jednostka zorganizowana w taki sposób, że prawa głosu lub uprawnienia o podobnym charakterze nie są najważniejszym czynnikiem decydującym o sprawowaniu w niej kontroli. Zgodnie z MSSF 12 jednostka strukturyzowana często posiada niektóre lub wszystkie poniższe cechy:

— ograniczony zakres działalności,

— wąski i szczegółowo określony cel, np. efektywny podatkowo leasing, prowadzenie działalności w zakresie badań i rozwoju, zapewnianie źródeł kapitału lub finansowania jednostce lub zapewnianie możliwości inwestycyjnych inwestorom poprzez przenoszenie ryzyka i korzyści powiązanych z aktywami jednostki strukturyzowanej na inwestorów,

— kapitał własny niewystarczający, aby pozwolić jednostce strukturyzowanej na finansowanie własnej działalności bez podporządkowanego wsparcia finansowego,

— finansowanie w postaci wielu powiązanych umownie instrumentów na rzecz inwestorów, którzy tworzą koncentrację ryzyka kredytowego lub innych rodzajów ryzyka (transze).

Jednostki strukturyzowane niepodlegające konsolidacji

Termin „jednostki strukturyzowane niepodlegające konsolidacji" odnosi się do wszystkich jednostek strukturyzowanych, które nie są kontrolowane przez instrument, oraz obejmuje udziały w jednostkach strukturyzowanych niepodlegających konsolidacji.

Definicja udziałów w jednostkach strukturyzowanych:

W MSSF 12 „udziały" zdefiniowano ogólnie, tak aby obejmowały umowne i nieumowne zaangażowanie, które wiąże się z ekspozycją jednostki sprawozdawczej na zmienność zwrotu finansowego z wyników jednostki. Przykładem takich udziałów jest posiadanie udziałów kapitałowych oraz inne formy zaangażowania, takie jak zapewnianie finansowania, wsparcie płynnościowe, środki wsparcia jakości kredytowej, zobowiązania i gwarancje wobec innej jednostki. Zgodnie z MSSF 12 jednostka sprawozdawcza nie musi koniecznie posiadać udziałów w innej jednostce tylko z powodu istnienia typowej relacji między klientem a dostawcą.

Poniższa tabela wyszczególnia rodzaje jednostek strukturyzowanych, które nie podlegają konsolidacji przez instrument, ale w których posiada on udziały.

Rodzaj jednostki strukturyzowanej	Charakter i cel	Udziały instrumentu
Finansowanie typu *project finance* – pożyczki dla spółek specjalnego przeznaczenia	Transakcje typu *project finance* to transakcje, w przypadku których instrument polega w zakresie obsługi swojego zadłużenia na pożyczkobiorcy, którego jedyne lub główne źródło przychodów jest generowane przez jeden składnik aktywów lub ich ograniczoną liczbę, które to aktywa są finansowane z tego zadłużenia, lub przez inne wcześniej istniejące aktywa powiązane z danym projektem na mocy umowy. Transakcje typu *project finance* często są finansowane za pośrednictwem spółek specjalnego przeznaczenia.	Kwoty wypłacone netto Przychody z tytułu odsetek
Operacje kapitału wysokiego ryzyka	Instrument finansuje fundusze *venture capital* i fundusze inwestycyjne. Fundusze *venture capital* i fundusze inwestycyjne gromadzą środki (i zarządzają nimi) od inwestorów zainteresowanych inwestycjami na niepublicznym rynku kapitałowym w małych i średnich przedsiębiorstwach o dużym potencjale wzrostu oraz finansującymi projekty infrastrukturalne.	Inwestycje w jednostki uczestnictwa lub udziały wyemitowane przez jednostkę *venture capital* Dywidendy otrzymane jako przychody z dywidend

W tabeli poniżej przedstawiono wartości bilansowe jednostek strukturyzowanych niepodlegających konsolidacji, w których na dzień sprawozdawczy instrument ma udziały, jak również maksymalną ekspozycję instrumentu na stratę w stosunku do tych jednostek. Maksymalna ekspozycja na stratę obejmuje wartości bilansowe oraz związane z nimi niewypłacone zobowiązania.

		31.12.2024		31.12.2023	
Rodzaj jednostki strukturyzowanej	Nazwa	Wartość bilansowa	Maksymalna ekspozycja na stratę	Wartość bilansowa	Maksymalna ekspozycja na stratę
Fundusze *venture capital*	Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu	655 817	667 832	693 042	725 781
Ogółem		**655 817**	**667 832**	**693 042**	**725 781**

W ramach instrumentu nie udziela się wsparcia podmiotom strukturyzowanym poza odpowiednim finansowaniem.

25. **Zestaw finansowania efektywnego (w tys. EUR)**

W czerwcu 2013 r. Rada Ministrów AKP-UE zatwierdziła nowy protokół finansowy do 11. Europejskiego Funduszu Rozwoju (EFR), obejmujący okres 2014–2020.

Uzgodniono, że na Instrument Inwestycyjny przydzielone zostaną nowe środki w wysokości 500 mln EUR. Jest to tzw. zestaw finansowania efektywnego, który umożliwia wspieranie w ramach instrumentu projektów, które mają szczególnie duży potencjał w zakresie skutków rozwojowych, a jednocześnie obarczone są większym ryzykiem inwestycyjnym. Ten zestaw zapewni nowe możliwości zwiększenia w ramach instrumentu akcji kredytowej na rzecz sektora prywatnego przez inwestycje w następujące instrumenty:

Fundusze kapitałowe realizujące cele społeczne – propagowane przez nową grupę zarządców funduszy *private equity*, dla których rozwiązywanie kwestii społecznych lub środowiskowych jest centralnym elementem strategii inwestycyjnych funduszy, którymi zarządzają, i którzy jednocześnie dążą do długookresowej stabilności finansowej zarówno na poziomie funduszu, jak i podmiotów, w które dokonano inwestycji.

Pożyczki dla pośredników finansowych – (np. instytucje mikrofinansowe, banki lokalne i unie kredytowe) działające w państwach AKP, w których EBI nie może rozważać finansowania – szczególnie w walucie krajowej – przy obowiązujących wytycznych dotyczących ryzyka kredytowego, np. ze względu na wysokie ryzyko kraju, wahania waluty albo brak wartości referencyjnych wyceny. Głównym celem takich pożyczek jest finansowanie projektów o dużym potencjale w zakresie skutków rozwojowych, zwłaszcza w dziedzinie wsparcia mikroprzedsiębiorstw oraz małych przedsiębiorstw i rolnictwa, które zwykle nie kwalifikują się do finansowania z instrumentu finansowego.

Instrumenty ułatwiające podział ryzyka, które przyjmują formę gwarancji pierwszej straty („transze pierwszej straty") ułatwiających operacje oparte na podziale ryzyka przeprowadzane przez EBI z lokalnymi pośrednikami finansowymi (głównie bankami komercyjnymi) na użytek MŚP, którzy nie mogą uzyskać wystarczających pożyczek, oraz małych projektów, które spełniają kryteria finansowania efektywnego w sytuacjach, gdy stwierdzono lukę rynkową w zakresie dostępu MŚP do finansowania/dostępu do finansowania małych projektów. Transze pierwszej straty miałyby strukturę kontrgwarancji na korzyść uprzywilejowanych transzy gwarancji finansowanych przez EBI – w ramach instrumentu inwestycyjnego – oraz przez inne międzynarodowe instytucje finansowe/instytucje finansowania rozwoju, co generowałoby znaczący efekt dźwigni.

Finansowanie bezpośrednie – za pomocą instrumentów dłużnych (np. pożyczek) lub kapitałowych w projekty, które mają solidnych promotorów z odpowiednim doświadczeniem i duży potencjał w zakresie skutków rozwojowych, ale z którymi wiąże się wyższe prawdopodobieństwo strat i trudności z odzyskaniem inwestycji (ryzyko kapitałowe z wyższym niż zwykle prawdopodobieństwem strat). EBI stosuje rygorystyczne kryteria wyboru i kwalifikowalności dla tego instrumentu, gdyż projekty te, bez względu na ich duży potencjał w zakresie skutków rozwojowych, nie byłyby w stanie spełnić możliwych do przyjęcia kryteriów finansowania (tj. istnieje niskie prawdopodobieństwo odzyskania inwestycji lub skompensowania strat odsetkami/zwrotami z kapitału).

Zestaw finansowania efektywnego umożliwia także dywersyfikację i uwzględnienie nowych sektorów, takich jak zdrowie i edukacja, rolnictwo i bezpieczeństwo żywnościowe, a także rozwój nowych i innowacyjnych instrumentów oparty na podziale ryzyka. W 2016 r. zdolność finansowania zestawu finansowania efektywnego zwiększono do 800 mln EUR poprzez uczynienie zestawu finansowania efektywnego częściowo odnawialnym.

Z finansowego i księgowego punktu widzenia zestaw finansowania efektywnego stanowi część portfela Instrumentu Inwestycyjnego i jest rozliczany w ramach rocznego sprawozdania finansowego Instrumentu Inwestycyjnego.

W poniższej tabeli przedstawiono wartości bilansowe oraz zatwierdzone, lecz niewypłacone kwoty według rodzajów aktywów:

Rodzaj inwestycji w ramach zestawu finansowania efektywnego	Nazwa	Wycena	Wartość bilansowa brutto na- 31.12.2024	Odpis na oczekiwane straty kredytowe/ kwota skorygowana do wartości godziwej na- 31.12.2024	Wartość bilansowa na- 31.12.2024	Kwota niewypła- cona na- 31.12.2024	POZYCJA POZABI- LANSOWA Kwota skorygowana o oczekiwaną stratę kredytową na- 31.12.2024
Pożyczki dla pośredników finansowych	Pożyczki i zaliczki	Koszt zamortyzo- wany	59 209	-	59 209	5 000	- 225
Bezpośrednie operacje pożyczkowe	Pożyczki i zaliczki	Wartość godziwa przez wynik finansowy	158 880	-	158 880	56 669	-

Rodzaj inwestycji w ramach zestawu finansowania efektywnego	Nazwa	Wycena	Wartość bilansowa brutto na- 31.12.2024	Odpis na oczekiwane straty kredytowe/ kwota skorygowana do wartości godziwej na- 31.12.2024	Wartość bilansowa na- 31.12.2024	Kwota niewypła- cona na- 31.12.2024	POZYCJA POZABI- LANSOWA Kwota skorygowana o oczekiwaną stratę kredytową na- 31.12.2024
Fundusze kapitałowe, które realizują cele społeczne	Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu	Wartość godziwa przez wynik finansowy	134 595	- 1 559	133 036	34 686	-
Bezpośrednie udziały kapitałowe	Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu	Wartość godziwa przez wynik finansowy	59 843	61 686	121 529	14	-
Ogółem			**412 527**	**60 127**	**472 654**	**96 369**	**- 225**

* Szczegółowe informacje można znaleźć w sekcji dotyczącej kolejnych wycen w informacji dodatkowej 2.4.3.

Rodzaj inwestycji w ramach zestawu finansowania efektywnego	Nazwa	Wycena	Wartość bilansowa brutto na 31.12.2023	Odpis na oczekiwane straty kredytowe/ kwota skorygowana do wartości godziwej na 31.12.2023	Wartość bilansowa na 31.12.2023	Kwota niewypłacona na 31.12.2023	POZYCJA POZABILAN- SOWA Kwota skorygowana o oczekiwaną stratę kredytową na 31.12.2023
Pożyczki dla pośredników finansowych	Pożyczki i zaliczki	Koszt zamortyzo- wany	73 423	- 1 522	71 901	7 749	- 334
Bezpośrednie operacje pożyczkowe	Pożyczki i zaliczki	Wartość godziwa przez wynik finansowy	152 155	- 58 759	93 396	68 288	-
Fundusze kapitałowe, które realizują cele społeczne	Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu	Wartość godziwa przez wynik finansowy	110 572	9 936	120 508	58 572	-
Bezpośrednie udziały kapitałowe	Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu	Wartość godziwa przez wynik finansowy	58 889	41 490	100 379	14	-
Instrumenty ułatwiające podział ryzyka	Gwarancje wystawione	podejście oparte na wyższej z wartości (*)	-	-	-	44 264	-
Ogółem			**395 039**	**- 8 855**	**386 184**	**178 887**	**- 334**

(*) Szczegółowe informacje można znaleźć w sekcji dotyczącej kolejnych wycen w informacji dodatkowej 2.4.3.

EBI stosuje ogólne zasady dotyczące ryzyka związanego z mandatem w odniesieniu do bezpośrednich operacji pożyczkowych w ramach zestawu finansowania efektywnego (z wyłączeniem pożyczek udzielanych pośrednikom finansowym), jak przewidziano w wytycznych EBI w sprawie ryzyka kredytowego i ryzyka cen akcji, oraz do monitorowania i zgłaszania ryzyka związanego z bezpośrednimi operacjami pożyczkowymi w ramach zestawu finansowania efektywnego na podstawie ich wartości godziwej. Zgodnie z tą metodyką Bank przeprowadza jakościową ocenę ryzyka, której celem jest ocena zasadności inwestycji i wiarygodnej rentowności biznesowej takich operacji.

26. **Ujawnienie informacji na temat podmiotów powiązanych**

W ramach instrumentu jako podmiot powiązany w kontekście MSR 24 wskazano EBI, ponieważ został on upoważniony przez państwa członkowskie UE do zarządzania instrumentem zgodnie z obowiązującymi ramami prawnymi, w tym do monitorowania jego operacji do czasu całkowitego zwrotu, a ponadto świadczy on usługi kluczowego personelu kierowniczego (Komitet Zarządzający EBI i Komitet Kontroli i Audytu EBI). W tego względu EBI jest upoważniony do odzyskania kosztów faktycznie poniesionych w związku z zarządzaniem instrumentem, pomniejszonych o przychody z tytułu standardowych opłat za oszacowanie wartości pobieranych bezpośrednio przez EBI od klientów korzystających z instrumentu. Więcej informacji na temat odsetek można znaleźć w informacji dodatkowej 23.

27. **Późniejsze zdarzenia**

W kontekście obecnej sytuacji geopolitycznej i gospodarczej jednostka nadal ściśle monitoruje sytuację, w szczególności w ramach przeglądu późniejszych zdarzeń.

Po dniu bilansowym nie wystąpiły istotne zdarzenia, które wymagałyby dokonania korekty lub ujawnienia w sprawozdaniu finansowym na dzień 31 grudnia 2024 r.